

Bulletin advokacie

Změna plateb za pojištění a příspěvku na činnost Komory • Rozhovor s ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem • Ad: Justiční areál „Na Míčankách“ • Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení • Nešvary české azylové politiky • Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací • Vypořádání společného jmění manželů •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

právník roku 2006

GALAVEČER
PRAVNÍKA
ROKU

19. LEDNA 2007
19:00

Všechny informace naleznete na stranách 4-5

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(7-8, 11-12). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: cihlarova@cak.cz
www.cak.cz

Redakce:

Předseda redakční rady:
JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor:
JUDr. Václav Mandák, CSc.
Výkonná redaktorka:
PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce:
Jana Ponáhlá

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Cisař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec, JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
doc. JUDr. Jiří Pipek, CSc., JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1.
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovného a balného. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí se
obracejte na pí Ponáhlou, e-mail
ponahla@cak.cz, tel. 224 951 769.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu.

Toto číslo vyšlo 20. října 2006 v nákladu
11 700 výtisků.

Obálka a grafická úprava:

IMPAX, spol. s r. o., Jitka Stibůrková

Fotografie na obálce:

Jakub Stadler

Tisk: Grafotechna print, s. r. o., Praha

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

úvodník

Jan Brož: Nejen zákon, ale i tarif 3

aktuality

Právník roku 2006 pomalu finišuje 4

Codexis advokacie 6

Změna plateb za pojištění a příspěvku
na činnost Komory 8

Rozhovor s ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem
Ivana Cihlářová..... 9

Ad: Justiční palác „Na Míčankách“
Václav Vlček, Petr Meduna 11

z právní teorie a praxe

články

shrnutí 14

Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení Jan Kocina 15

Nešvary české azylové politiky Pavel Uhl 26

Krátký pohled do českého vězeňství a na prostředky
ochrany práv odsouzených vězňenských osob

Miroslav Krutina, František Valeš 31

Zrušení účtu v průběhu exekuce – pohled z druhé strany
David Navrátil..... 35

Fikce doručení v občanskoprávních vztazích
Jaroslav Adam 37

Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací
Luboš Chalupa 39

Několik poznámek k článku dr. Chalupy Petr Baudyš 40

Vypořádání společného jmění manželů
a obecná výkladová pravidla a zásady právní

Zdeňka Králíčková 41

Nevyvratitelná právní domněnka při zániku SJM
Zdeněk Kratochvíl 46

z judikatury

K povaze „výhody“ ve smyslu § 127 odst. 5 písm. c)
obch. zák. ve vztahu k § 131 odst. 1. obch. zák.

(vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s. r. o.) 50

K otázce účelnosti opakovaných porad obviněného
s obhájcem z tarifního hlediska při ex offo obhajobě 51

z odborné literatury

Ochrana soukromí ve správním právu Pavel Mates..... 53

Základy obchodního práva Zbyněk Švarc a kol. 54

Společnost s ručením omezeným
Miroslava Bartošiková, Ivana Štenglová..... 55

Judikatura a právní argumentace. Teoretické
a praktické aspekty práce s judikaturou

Kühn/Bobek/Polčák (eds.) 56

Z Bulletinu slovenskej advokácie č. 6/2006 57

z advokacie

sloupek Karla Čermáka

Okurková sezóna 2006 60

z české advokacie

Za JUDr. Ivanou Kabzanovou Aleš Vídenský 61

Informace o 10. schůzi představenstva ČAK, konané
11. a 12. září 2006 v Praze Květa Slavíková 62

První pravomocný kárný příkaz Jan Syka 64

ČAK navázala kontakty s tokijskou advokátní komorou
Ivana Cihlářová 65

Komoru navštívili právníci z Běloruska vac 66

Poněšice 2006 Daniela Kovářová 67

Volejbalový turnaj advokátů zase bude! Milan Jelínek 68

Pozvánka na XI. turnaj ve squashu a V. turnaj v bowlingu 68

Nezapomeňte na fond ČAK pro vzdělávání koncipientů! 69

z Evropy

Zpráva EK o vzdělávání právníků v EU Eva Rivera 70

Soudní dvůr Evropských společenství pracuje rychleji
Eva Rivera 70

7. plenární zasedání EK pro efektivitu justice (CEPEJ)

Rady Evropy v Římě Jana Wurstová 71

Rumunsko: Seminář Rumunské advokátní komory
ve spolupráci s UIA Petr Poledník 73

měli byste vědět

Čárky, čárky! Věra Hartmannová 74

Přednášky a semináře pro advokáty
a advokátní koncipienty ve vzdělávacích
a školicích střediscích ČAK..... 76

Seminář o exekčním řádu v Olomouci 78

Pozvánka na seminář o americkém právu 79

O odpovědnosti za škodu způsobenou
při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným
úředním postupem Marie Cilínková 79Výrazný posun v povinnosti států k odškodnění
za ztrátu života a zdraví Marie Cilínková..... 80Ohlašování příjmů pro účely výživného v Kanadě
Stanislav Myslík 80

z právnické společnosti

Advokáti s Múzou. Rozhovor s Martou Ehlovou Květa Slavíková 81

nakonec

Víte, že... Stanislav Balík 85

Z právníkova zápisníku Petr Hajn 86

Kresba Lubomíra Lichého 86

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung 87

Table of Contents/Summary 88

Instrukce
autorům

Vážení autoři časopisu

Bulletinu advokacie, žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu cihlarova@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat rádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nekládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- svoji portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Omluva:

V úvodníku JUDr. Petra Mrázka „Léto v regionech“ otištěném v č. 7/8, došlo nedopatřením k drobným gramatickým nepřesnostem a k vypuštění dvou vět. Čtenářům i autorovi, jemuž nebylo konečné znění textu zasláno ke korektuře, se redakce omlouvá.

Nejen zákon, ale i tarif

Platný zákon o advokacii prošel od r. 1996 do své současné podoby několika novelizacemi. Ta poslední, poměrně obsáhlá, byla na tomto místě nazvána v letošním druhém čísle autorem úvodníku jako završující. Pozornosti nás advokátů by však neměla ujít ani ta skutečnost, že krátce po účinnosti novely zákona doznal změn, a to od 1.

9. 2006 i advokátní tarif, tedy vyhláška č. 177/1996 Sb.

Přesněji nejen tento tarif samotný, ale i vyhláška, jež pamatuje na výši odměn za zastupování advokátem v občanském soudním řízení – tzv. tarif přísudkový – vyhl. č. 484/2000 Sb. Tyto změny nebyly, jak bude dále uvedeno, jen dílčí či nepodstatné, jak se již v minulosti několikrát stalo, ale jedná se o novelizaci podstatnou, zachycující celou oblast odměn.

K novelizovaným tarifům několik stručných údajů.

Zvyšují se u obou sazby odměn, tak, aby odpovídaly změnám oproti cenové úrovni z doby, kdy byly vydány. Rovněž u věcí, u nichž praxe ukázala, že došlo k podcenění co do odměny, se tato odměna zrealňuje s přihlédnutím ke složitosti věci. To se týká zejména zastupování ve správním řízení, určovacích žalob, žalob ve věci osobnostních práv, tiskových věcí, sporů o průmyslové a duševní vlastnictví či věci penězi neocenitelné. Zavádí se nové druhy odměn v souvislosti s rozšiřujícími se oblastmi právních služeb, jak vyplynulo mimo jiné i z novelizace zákona o advokacii. Jde o nové položky u funkce opatrovníka, při prohlášení o pravosti podpisu. Došlo i ke zpřesnění některých položek, u nichž docházelo v praxi k různé aplikaci (zastupování poškozeného). V oblasti trestní, mimo již zmíněné úpravy sazby odměn, je částečně jinak řešena odměna za obhajobu při vícečinných souběžích. Podstatně se dále zvyšují paušální náhrady hotových výdajů a za promeškaný čas.

Pochopitelně, že novelizace se ve svém souhrnu týkají tzv. odměn mimosmluvních u advokátního tarifu, a u přísudkového tarifu již zmíněných odměn za zastupování účastníka advokátem.

Je snad vhodné také připomenout, že otázky odměňování advokátů, tedy tarify, nebývají často měněny. Například od roku 1918 se tak stalo (bez dílčích úprav) jen pětkrát. Za celou tuto dobu mají

i velmi podobnou strukturu, tj. odměňování za jednotlivé úkony, případně za úplné vyřízení věci jednou stanovenou částkou. Proto konstatování, že tarify mají dlouhodobou kontinuální a v podstatě nezměněnou strukturu a filozofii přístupu, je nesporné.

Důležitá role tarifu je však dána pro advokáty i samou jeho podstatou. Ta spočívá, kromě možnosti domluvit se na smluvní odměně, v oceňování jeho práce z hlediska momentálního společenského pohledu, kdy regulaci provádí stát. Proto mám zato, že při příležitosti poslední novelizace je potřebné apelovat na advokáty i na advokátní koncipienty, aby se naučili a pak dále zdokonalovali při „práci s tarifem“, aby si osvojili jeho správnou aplikaci. Je to náš ceník a mnohdy naše obrana. Ceník, který přispívá k naší větší či menší ekonomické úspěšnosti v povolání. Negen smluvní odměna, která je samozřejmě přípustná, nedávno opětovně i ve formě podílové odměny, se může jevit vždy optimální. Možnosti správné aplikace tarifu, zejména advokátního, jsou mnohdy (i když se jedná o odměnu mimosoudní) značné. Vhodná, přiměřená, obsahově správná a současně ekonomická aplikace je žádoucí. Ostatně přiměřenost smluvní odměny ve svém ryzím vyjádření v sobě mnohdy skrývá i úvahu o tom, jak by vypadala odměna, pokud by se podřídila tarifálním položkám. Tato otázka souvisí i s otázkou etiky povolání advokáta.

Jak již bylo připomenuto, tarify a jejich novelizace si zaslouží značnou pozornost. Proto mě překvapují přístupy některých kolegů, a to nejen začínajících nebo koncipientů, kteří tarifálním otázkám, často ke své škodě a v době narůstající konkurence to platí o to naléhavěji, věnují nedostatečnou pozornost, podceňují je a v tarifech se řádně neorientují.

V době psaní těchto řádek novelizované tarify již platí zhruba měsíc. Ve Sbírce zákonů vyšly se značným časovým předstihem počátkem června. Přesto jsem osobně zaznamenal takový způsob účtování, jako kdyby k novelizaci nedošlo. Škoda, advokát by měl umět vyúčtovat, co mu náleží. To, co ministerstvo spravedlnosti po předchozím vyjádření Komory dle § 22 odst. 3 zákona o advokacii (fakticky za její aktivní účasti) stanovilo o způsobu a určení odměn a náhrad advokáta, je jistě záhodno správně využívat.

Nestává se to totiž často!

JUDr. JAN BROŽ,
místopředseda představenstva ČAK

právník roku 2006

pomalou finišuje

K 30. září 2006 bylo **nominováno** na ceny v jednotlivých kategoriích Právníka roku 2006 už **271 právníků!**

Využijte k nominaci webovou stránku www.pravnikroku.cz nebo nově i nominační formulář, který jste obdrželi s tím číslem BA.

Už téměř půl roku života má za sebou celojustiční soutěž Právník roku 2006. A věřte, že se má víc než čile k světu.

Jednak se neustále schází její organizační štáb složený z pracovníků dvou hlavních pořadatelů soutěže – České advokátní komory a EPRAVA.CZ. Sleduje průběžný stav nominací, komunikaci poroty s nominovanými, shromažďování životopisných a profesních dat nominovaných a hlavně pracuje na závěrečné podobě vyhlášení výsledků soutěže na galavečeru Právníka roku 2006.

Organizační štáb stále ještě přijímá nominace – tak, jak bylo v květnu oznámeno, až do 15. prosince 2006. Poté začne shromážděné nominace vyhodnocovat odborná porota. **V pátek 19. ledna 2007 v 19 hodin** se společně – advokáti, soudci, státní zástupci, notáři, exekutoři, představitelé nejvyšších justičních orgánů, ministerstva sprá-

vednosti, moci zákonodárné a další významní hosté – sejdem v Kongresovém sálu TOP HOTELU PRAHA (více informací na 2. str.), abychom zatleskali těm nejlepším v jednotlivých kategoriích. Slavnostním večerem nás – jako vloni – provede moderátor Jakub Železný.

Po vyhlášení výsledků se pak zástupci právnické profese budou bavit ve všech restauracích a saloncích TOP HOTELU PRAHA. Pro účastníky večera bude připraveno určitě nejen skvělé občerstvení, ale i báječná hudební produkce.

Takže: Přijměte pozvání a přijďte se pobavit, potkat se s kolegy, s nimiž se jinde jen letmo mijíte, pojd'te diskutovat o tom, kde je a kam směřuje česká justice. Zkrátka, přijďte spolu s námi budovat tradici, kterou si celá česká právnická veřejnost zaslouží!

✦ ICHA

Na viděnou 19. ledna 2007 v 19 hodin v TOP HOTELU PRAHA.

Jak získat vstupenky na galavečer Právnicka roku 2006?

Každý advokát má nárok na vstupenky pro sebe a svůj doprovod ZDARMA.

Kapacita kongresového sálu TOP HOTELU PRAHA, kde bude probíhat slavnostní vyhlášení výsledků soutěže, je však přece jen omezena. Proto je vhodné si vstupenky předem jednoduchým systémem rezervovat, přesně ve smyslu rčení: *Kdo dřív přijde, ten dřív mele...* Pokud se galavečera hodláte zúčastnit, rezervujte si vstupenky korespondenčně (sekretariát předsedy ČAK, Národní 16, Praha 1, 110 00), faxem (224 932 989) či e-mailem (sekr@cak.cz) pomocí vedle uvedeného rezervačního tiskopisu. **Vstupenky Vám budou zaslány poštou ZDARMA.**

Pokud si nechcete rozstříhat a znehodnotit Bulletin, jsou pro Vás oba formuláře připraveny ke stažení na www.cak.cz, rubrika Aktuality.

Dopravní informace ke galavečeru Právnicka roku 2006

• Doprava MHD • Kyvadlová doprava minibusy • Doprava automobilem - od Prahy do Brna • Parkování
TOP HOTEL PRAHA se nachází na adrese Blažimská 1781/4 v Praze 4-Chodově. Jeho přesné umístění a přehlednou mapu naleznete na webových stránkách hotelu: www.tophotel.cz, v rubrice kontakty. **Hromadnou dopravou** se k hotelu dostanete z trasy metra „C“ směr Háje - výstup ve stanici Chodov. Ze stanice Chodov následně autobusem č. 115 - zastávka Keblovská (je přímo před hotelem). **Využijte kyvadlové dopravy** - Generální partner Právnicka roku 2006 - firma Mercedes-Benz se postará o bezplatnou kyvadlovou dopravu minibusy od stanice metra Chodov (trasa metra „C“ směr Háje). Hleďte minibusy zn. Mercedes-Benz označené nápisem TOP HOTEL PRAHA - Právnicka roku 2006. Kyvadlová doprava je připravena od 18.00 do 19.00 hodin a v opač-

Zvýhodněné ceny ubytování v TOP HOTELU PRAHA

Kdo se vloni zúčastnil večerního společenského programu na 4. sněmu ČAK, ten ví a zná, že v TOP HOTELU PRAHA, kde bude galavečer Právnicka roku probíhat, se dobře jí a baví. Pro ty z Vás, kteří si chcete onen lednový páteční večer vychutnat plnými doušky a nechcete přemýšlet, jak se v noci dopravit se svou partnerkou či partnerem na druhý konec Prahy či republiky, máme opět připravenou nabídku ubytování přímo v TOP HOTELU PRAHA za zvýhodněné ceny. Pokud o ubytování v den konání galavečera stojíte, obraťte se přímo na TOP HOTEL PRAHA - telefonicky (267 284 230), faxem (272 765 854), e-mailem (sales@tophotel.cz, www.tophotel.cz), nebo poštou (rezervační oddělení TOP HOTEL PRAHA, Blažimská 1781/4, 149 00 Praha 4-Chodov) **nejpozději do 20. prosince 2006**. Na základě Vaší (telefonické, faxové, e-mailové či korespondenční) objednávky hotel obratem potvrdí rezervaci za velmi příznivé zvýhodněné ceny. **POZOR: po 20. 12. 2006 již nelze garantovat kapacitu ani zvýhodněné ceny! Ubytování si hradí účastníci galavečera individuálně.**

Česká advokátní komora
sekretariát předsedy
Národní 16
110 00 Praha 1

Tiskopis na rezervaci vstupenek Právnicka roku 2006 - 19. leden 2007, 19.00 hodin TOP HOTEL PRAHA

Příjmení, jméno:

Adresa:

Telefon/fax:

e-mail:

Žádám o zaslání vstupenek na galavečer Právnicka roku 2006

(zvolený počet zaškrtněte): 1 ks vstupenky 2 ks vstupenek

Datum..... Podpis advokáta.....

ném směru od hotelu na stanici metra Chodov od 22.30 hodin do ukončení provozu metra. **Automobilem od Prahy** se k hotelu dostanete po silnici 5. května - sjezd ze silnice E 50 směr Chodov, Spořilov (u benzínové pumpy OMV). Na první následující světelné křižovatce (u obchodního domu OBI) doprava, podjet dálnici a na světelné křižovatce pokračovat rovně až ke třetí světelné křižovatce. Zde odbočit doleva, po 80 m zabočit mírně doprava do ulice Klapálkova, následně odbočit první ulicí doprava - Blažimská. Areál hotelu se nachází po levé straně v kopci. **Automobilem od Brna** (z dálnice D1) - z dálnice D1 exit Spořilov - sjezd do ulice Türkova - na světelné křižovatce rovně, po 80 m zabočit mírně doprava do ulice Klapálkova. Následně první ulicí odbočit doprava do ulice Blažimská, areál hotelu se nachází v kopci po levé straně. **Parkovat** je možno přímo na hotelovém parkovišti - vjezd z ulice Blažimská přímo u hotelu. Počet parkovacích míst: cca 600. Cena parkovného 135 Kč/den.

TOP HOTEL PRAHA
rezervační oddělení
Blažimská 1781/4
149 00 Praha 4-Chodov

Závazná objednávka ubytování ze dne 19. 1. na 20. 1. 2007 v TOP HOTELU PRAHA (akce: galavečer Právnicka roku 2006)

Příjmení, jméno:

Adresa:

Telefon/fax:

e-mail:

Mám zájem o ubytování (zvolenou variantu označte křížkem):

- jednolůžkový Standard pokoj 1670 Kč/noc
 dvoulůžkový Standard pokoj 2290 Kč/noc
 jednolůžkový Superior 2200 Kč/noc
 dvoulůžkový Superior 2640 Kč/noc

V ceně je zahrnuta bufetová snídaně, vstup do wellness centra, DPH a místní poplatky.

Datum..... Podpis účastníka akce:.....

CODEXIS ADVOKACIE

PRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM

Na konci září jste, vážení členové České advokátní komory, poprvé obdrželi právní informační systém CODEXIS ADVOKACIE specializovaný (nejen) na evropské právo. Říjnová verze tohoto jedinečného produktu je pro Vás přiložena přímo u tohoto vydání Bulletinu advokacie.

Jaké jsou hlavní přednosti systému?

- Legislativa ES/EU a judikatura ESD
- Provázanost českého a evropského práva
- Advokátní předpisy
- Intuitivní ovládání
- Snadné vyhledávání
- Bezkonkurenční cena

Co Vám produkt přinese?

Cílem právního informačního systému CODEXIS ADVOKACIE je přispět ke zkvalitnění právního prostředí v České republice. Systém Vám usnadní výkon Vaší advokátní praxe. Byl připraven ve spolupráci s Českou advokátní komorou jako projekt určený členům ČAK a je proto plně přizpůsoben Vaším potřebám. Nyní máte možnost pořídit si tento moderní pracovní nástroj za mimořádně výhodných finančních podmínek.

Citujeme z reakcí Vašich kolegů:

Mgr. Daniel Hrbáč, advokát působící v Brně:

"Právní informační systém CODEXIS ADVOKACIE je moderní informační systém... Jeho instalace je jednoduchá a v zásadě jednotlačítková... Samotná práce s předpisy je zajímavá díky levému sloupci vedle textu, který umožňuje dále s textem pracovat... Na výběr je tak přepínání znění textu předpisu, přehled související judikatury nebo přehled souvisejících předpisů EU. Osobně považuji možnost přímo z tohoto přehledu filtrovat judikaturu související s konkrétním ustanovením předpisu a na jeden klik tuto judikaturu shlédnout za velký krok kupředu v zrychlení a zjednodušení práce s judikaturou... Část Judikatura českých soudů ... je díky shora uvedeným vyhledávacím principům velmi dobře přehledná a zcela dostačující... V zásadě jsem se nesetkal s obtížemi, které CODEXIS ADVOKACIE neumí zvládnout. Je samozřejmé, že každý nový uživatel musí akceptovat lehce odlišný vzhled a metody práce. Je to však malá daň za rychlost a především přehlednost, kterou CODEXIS ADVOKACIE přináší... Program nabízí velmi významnou možnost nastavit si jeho vzhled a chování tak, aby jej každý uživatel mohl využívat způsobem, který mu nejvíce vyhovuje."

(plné znění článku naleznete na stránkách produktu www.codexisadvokacie.cz)

CODEXIS ADVOKACIE

Legislativa Evropské unie
Judikatura ESD
Legislativa České republiky
Judikatura České republiky
Advokátní předpisy

10|2006
BVB

www.codexisadvokacie.cz
info@codexisadvokacie.cz

Další informace získáte na:

www.codexisadvokacie.cz
info@codexisadvokacie.cz
tel. +420 59 662 8811

ATLAS consulting spol. s r. o.
ve spolupráci
s Českou advokátní komorou

ATLAS consulting

inzerce
ASPI zvlášť

NEPŘEHLÉDNĚTE !

Výzva k podání informace týkající se pojištění advokátů

Vážené advokátky,
vážení advokáti,

přední povinností České advokátní komory (dále jen „ČAK“) je řádné vedení seznamu advokátů se všemi potřebnými údaji. Poslední novela zákona o advokacii uložila České advokátní komoře nové povinnosti v oblasti pojištění. Aby tyto povinnosti bylo možné splnit, je nezbytné aktualizovat a doplnit data v seznamu advokátů, na základě kterých pak budou rovněž stanoveny výše uvedených plateb. Pro tento účel jsme sestavili tři samostatné dotazníky, konkrétně pro kategorie „Samostatný advokát“, „Právnícká osoba“ a „Sdružení advokátů“ včetně vysvětlivek. Příslušný dotazník laskavě vyplňte dle uvedených pokynů a zašlete jedním z předepsaných způsobů **do sídla ČAK nejpozději do 5. 11. 2006.** Pokud tak neučiníte, bude ČAK vycházet z údajů obsažených v matrice se všemi důsledky z toho plynoucími, včetně případných, i pro Vás nepříznivých důsledků. Připomínám, že povinností advokáta je provádět průběžné hlášení změn v matrice registrovaných údajů tak, jak k nim bude postupně docházet, a jak to vyžaduje § 29 odst. 1 zákona o advokacii. Dotazník nevyplňují zaměstnaní advokáti. Za sdružení nebo právnickou osobu vyplňte dotazník pouze v jednom společném vyhotovení.

Formuláře dotazníků zveřejněných v tomto vydání Bulletinu advokacie jsou také k dispozici na internetových stránkách ČAK <http://www.cak.cz/> v sekci „Soubory ke stažení“, a to ve dvou formátech: PDF a XLS:

- formát PDF je určen k vytištění a manuálnímu vyplnění,
- formát XLS je určen k vyplnění pomocí počítače a následnému vytištění.

Na internetových stránkách ČAK <http://www.cak.cz> v sekci „Soubory ke stažení“ bude v průběhu měsíce října k dispozici on-line program pro ověření výpočtu pojistného na rok 2007.

✿ JUDr. LADISLAV KRYM
tajemník ČAK

Pokyny pro vyplnění dotazníku:

- Dotazník nevyplňují zaměstnaní advokáti.
- Za sdružení nebo právnickou osobu vyplňte dotazník pouze v jednom společném vyhotovení.
- Tento dotazník slouží k aktualizaci údajů v databázi matriky ČAK.
- Jestliže rozsah některé rubriky není dostačující, uveďte obsah celé rubriky na zvláštní příloze, kterou připojíte k dotazníku. V záhlaví přílohy uveďte obchodní jméno advokáta (společnosti advokátů) a evidenční číslo v seznamu advokátů, případně IČ u společnosti.
- Rubrika pojištění: pokud se pro rok 2007 pojišťujete individuálně (tj. nevyužijete hromadného pojištění zajišťovaného ČAK), je třeba tuto skutečnost doložit stejnopisem pojistné smlouvy, který bude zařazen do vašeho spisu (viz § 24a odst. 3 zákona o advokacii).
- Číslem se v dotazníku rozumí číslo registrace, pod kterým je advokát zapsán v seznamu advokátů ČAK.
- V rubrice datum uveďte den, ke kterému jsou uvedené údaje platné.
- Rubrika podpis: vlastnoruční podpis oprávněné osoby a razítko.
- Pro úplnost informujeme advokáty, že v souladu s § 29 odst. 1 zákona o advokacii jsou povinni hlásit veškeré změny ČAK nejdéle do 7 dnů od okamžiku, kdy nastaly.

Doručení vyplněného dotazníku do sídla ČAK nejpozději do 5. 11. 2006:

- Zasláním běžnou poštou na adresu Česká advokátní komora, Národní tř. 16, 110 00 Praha 1
- Zasláním na faxové číslo 224 951 767. V tomto případě je nezbytné, abyste měli ve svém faxu správně nastavenou identifikaci odesílatele, minimálně číslo odesílající stanice, které se bude shodovat s vaším faxovým číslem, evidovaným ČAK.

Rozhovor s ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem

Po určitém zvažování zveřejňujeme v Bulletinu advokacie rozhovor s ministrem spravedlnosti „v demisi“, JUDr. Jiřím Pospíšilem – i když menšinová vláda, jíž je členem, nedostala 3. října důvěru Poslanecké sněmovny a doba jeho pobytu v čele resortu justice se tak omezí na několik týdnů, maximálně měsíců. Vzhledem k tomu, jak razantně se ujal úřadu i vzhledem k některým bouřlivým či tragickým událostem, které se do uzávěrky tohoto čísla staly, se ale domníváme, že čtenáři Bulletinu advokacie rozhovor s „podzimním“ ministrem spravedlnosti uvítají.

• Hlasování ve Sněmovně 3. října, při kterém vláda, jímž jste členem, nedostala důvěru, potvrdilo, že váš pobyt v ministerském křesle bude skutečně výrazně časově omezen. Dá se vůbec něco v tak krátké době stihnout?

Právě proto, že taková situace byla značně pravděpodobná, jsem si také připravil při nástupu na ministerstvo spravedlnosti časově omezený, dvouměsíční osmibodový „krizový plán“. Na jeho základě ministerstvo pracuje na zákonných úpravách, které konečně umožní fungování detenčních ústavů, a připravuje se rovněž norma, podle níž by soudy mohly začít využívat elektronický platební rozkaz. Probíhá také revize formulářů na zápisy do obchodních rejstříků a vyhodnocuje se tzv. apelační novela o. s. ř. – k tomu mohu zatím poznamenat to, že počty vrácených věcí poklesly z dvaceti na deset procent, ale rádi bychom, aby to bylo jen pět procent jako v Německu. Přípravují se také změny v kancelářském řádu, které by jednak otevřely prostor pro vznik minitýmů na soudech a jednak by umožnily efektivní stáže studentů právnických fakult na soudech, protože by nově získali oprávnění k přístupu do spisů. Za potřebnou pokládám i revizi soudních statistik – je třeba nalézt lepší koncepci sběru a zpracování statistických údajů, které ministerstvo dostává od soudů, aby bylo možné získávat lepší a přesnější údaje o délkách soudních řízení.

• Váš nástupce, ať jím bude kdokoliv, bude muset nutně řešit problém, který nastal poté, co Ústavní soud zrušil tu část zákona o soudech a soudcích, jež zakotvovala mechanismus odvolávání soudních funkcionářů...

Ano, nyní jsou soudní funkcionáři v podstatě neodvolatelní, to ale není do budoucna udržitelný stav. Musí existovat možnost, jak se efektivně zbavit soudního funkcionáře, který pochybí, proto ministerstvo už zahájilo práce na novele o soudech a soudcích. Možné jsou

dva modely: první upravuje odvolávání prostřednictvím kárného řízení, v tom druhém by funkcionáře odvolával ministr spravedlnosti. Já osobně preferuji ten druhý model.

• Nenarazilo by ale toto vámi preferované řešení znovu u Ústavního soudu? Nebylo by lepší řešit vzniklou situaci zcela jinak, totiž že soudní funkcionáři budou vybíráni v konkurzu a jmenováni na dobu určitou, třeba na pět let?

Nesdílím názor, že by to bylo správné řešení. Jen předseda se silným mandátem se nebude bát upozornit své soudce na nedostatky v jejich práci. Podle mého názoru předseda soudu musí mít silnou pozici a zároveň i silnou a jasnou odpovědnost. Já jsem pro odvolatelného předsedu jmenovaného na dobu neurčitou, s jasnou pozicí a silným mandátem, jako je to v Německu.

• A jak by mělo být řešeno případné odvolávání předsedů a místopředsedů obou nejvyšších soudů, kteří jsou jmenováni podle Ústavy prezidentem?

V tuto chvíli se o tom vede diskuse, jsem ale přesvěd-

čen, že v demokratickém právním státě musí být každý představitel veřejné moci odvolatelný, musí být stanoveny podmínky pro jeho odvolatelnost s tím, že je takové odvolání přezkoumatelné soudem.

• **A co odvolávání ze samotné funkce soudce? Je správné, že členy kárných senátů, které jediné mohou soudce zbavit jeho mandátu, jsou zase pouze soudci?**

Ano, kárné senáty by měly posílit příslušníci jiných právnických profesí, advokáti, notáři, členové akademické obce, aby se tak snížilo nebezpečí takzvané soudcovské solidarity. Jsem ale rovněž pro zpřísnění kárné odpovědnosti soudců v tom smyslu, aby mohli být postiženi za zjevně nezákonná rozhodnutí. Samozřejmě, že není možné soudce trestat za jiný právní názor, ale zcela jistě by měl být postižitelný za to, že nezná aktuální právní úpravu.

• **Při projednávání státního rozpočtu na rok 2007 na vláde jste na nakonec pro resort dostal téměř dvacet miliard korun. Kromě obvyklých a nutných nákladů, jako jsou platy, provoz či údržba, kam je podle vás třeba v justici směřovat peníze?**

Podle mé představy měly jít poměrně velké peníze, sto padesát milionů korun, na přípravu insolvenčních rejstříků, tedy veřejných seznamů o průběhu úpadku, které by výrazně snížily neinformovanost účastníků řízení o průběhu konkurzů, a dalších 135 milionů pak na elektronizaci justice, aby mohly začít fungovat elektronické podatelny a elektronické spisy. Je třeba také personálně posílit probační a mediační službu i soudy. Ty by si měly podle svých priorit zvolit, zda za peníze navíc přijmou vyšší soudní úředníky, asistenty soudců nebo třeba administrativní pracovníky.

• **Na mimořádné schůzi sněmovny 29. září jste zveřejnil informace z důvěrné zprávy, kterou jste dostal od šéfa policejního útvaru pro zajišťování odposlechů Tomáše Almera, i když právě kvůli utajenému charakteru této zprávy**

byla část jednání sněmovního pléna prohlášena za neveřejnou. Co vás vedlo k tomuto – podle názoru řady právníků – neomluvitelnému porušení zákona, ve vašem případě o to víc nepochopitelnému, že vy sám jste právník?

Citoval jsem z policejní zprávy označené stupněm utajení „důvěrné“ poté, co mne Poslanecká sněmovna, stejně jako všechny ostatní poslance po vyjádření ministra vnitra Ivana Langera v průběhu neveřejného zasedání, zbavila mlčenlivosti. Můj postup se opírá i o zpracované odborné právní posudky, které jsem k této záležitosti nechal připravit a z kterých jednoznačně vyplývá, že jsem jednal zcela v souladu se zákonem o utajovaných informacích a žádného porušení tohoto, ale ani jiného zákona jsem se nedopustil.

• **Nejen advokátskou, ale i celou veřejností otřásla 18. září zpráva, že byla zastřelena jedna z nejlepších ostravských advokátek, JUDr. Ivana Kabzanová. Jak vy vnímáte to, že v naší zemi zemřela advokátka kvůli výkonu své profese rukou vraha?**

Být advokátem je o velké odpovědnosti a též o velkém riziku. Tato tragédie ukázala, že se můžete stát velmi lehce obětí svého klienta nebo protistrany. Já jenom doufám, že nebudou následovat další případy, představuje, že by se to mohlo stát znovu, mě děsí.

• **I vy jste svoji profesní dráhu začínal jako advokátní koncipient. Počítáte s tím, že byste se někdy do advokacie vrátil?**

Počítám s tím, že politiku nebudu dělat celý život a že se vrátím k původní profesi – to znamená k přednášení správního práva a také že si dodělám koncipientské zkoušky a budu dělat advokacii, ke které mám mentálně nejbližší. Podobně jako politika je totiž i profese advokáta spojena s obhajobou nějaké myšlenky. Ale samozřejmě, kdo ví...

✦ IVANA CIHLÁŘOVÁ

POZVÁNKA

Konference

28. a 29. listopadu 2006, Brno
Brněnské výstaviště
Rotunda pavilonu A

B | R | N | O | partneři

www.ohkbrno.cz/brnocompetition

Soutěž a konkurenceschopnost Patnáct let ochrany hospodářské soutěže v České republice

ÚOHS

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Organizátor

Obchodní a hospodářská komora Brno

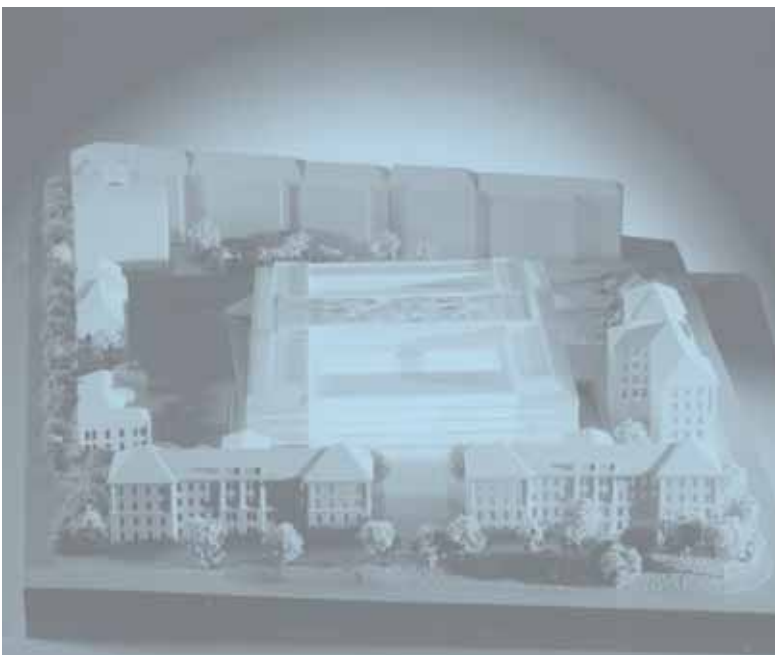
15

OBCHODNÍ
A HOSPODÁŘSKÁ
KOMORA BRNO

Ad: Justiční areál „Na Míčankách“

Jako každý člen právnické obce očekávám se zaujetím, jak bude fungovat nový justiční areál v Praze „Na Míčankách“ (viz *Bulletin advokacie* č. 9/2006). Na základě dostupných informací je nepochybné, že už nyní můžeme vidět v tom, jak projekt přistupuje k veřej-

nosti včetně advokátů, značné problémy. Dotazem u osob alespoň trochu zasvěcených jsem zjistil, že plán provozu areálu je ponejvíce dílem ministerstva spravedlnosti a nebyl prakticky konzultován se zásadním zástupcem veřejnosti a uživatelů soudu, s Českou advokátní komorou.

Navrhovaný systém už při prvním přečtení vykazuje značné technicko-organizační nejasnosti, jejichž dopad je dílem ekonomický, ale dílem zasahuje i do samotného výkonu spravedlnosti. Kvůli oddělení a naprosté izolaci kanceláří soudů a státních zastupitelství je zřízeno informační centrum v samostatné budově, v němž se budou nacházet hovorny pro styk s příslušnými státními zástupci, soudci a kanceláři. Tam bude i studovna spisů, což je nepochybně skvělá věc, po jejímž zřízení odborná veřejnost volala. Bohužel však autor tohoto konceptu zcela opomněl, jaký je praktický způsob jednání advokátů se soudy a státními zastupitelstvími. Domnívám se, že běžné nahlížení do spisů je v rámci ekonomie možné realizovat jen v příslušné kanceláři. Častokrát advokát nahlíží do spisu dvě minuty, jen aby si ověřil existenci listiny. Dnes to bude znamenat vyžádat si spis a minimálně půlhodinové martýrium, než takový spis z příslušné kanceláře dojde do studovny

Přiklepněte si snadný úvěr

Úvěry pro advokáty a notáře

I když právě začínáte, s našimi úvěry Legal Business můžete získat až 500 000 korun do druhého dne. Jde to opravdu snadno. Nepotřebujete k tomu žádné daňové přiznání a stačí vám jen 3 doklady. Při úvěrech nad 1 milion korun ručíte nemovitostí, kterou ale nemusíte vlastnit. Splátky si můžete flexibilně nastavit až na 20 let. Kdykoli během splácení můžete využít odklad splátek a upravovat jejich výši. Kontaktujte našeho bankéře v kterékoli z více než 200 poboček po celé ČR.

Legal Business

Volejte 844 844 844 nebo navštivte
www.gemoney.cz/legalbusiness

GE život podle vašich představ

a zpět. V situaci, kdy se zcela běžně nelze telefonicky spojit s příslušnou kanceláří a její reálná pracovní doba pro strany je od 8 – 11 a od 13 – 15.30 hodin, dochází k omezení práva na nahlížení do spisů a zejména plýtvání časem příslušných úředníků soudu na přenášení spisů po celém areálu.

Stejně tak není přesvědčivě vyřešena otázka vyznačování doložek právní moci. Nevím, jak bude fyzicky zajištěna tato agenda u recepce, když spis s příslušnou informací bude vzdálen 200 metrů a elektronický spis je stále iluzí. Nevidím též nic dobrého na tom, že jsou soudci a státní zástupci úplně separováni od veřejnosti a zejména advokátů. Způsob, kterým je prezentován přístup veřejnosti k soudu působí tak, že advokát nebude mít možnost vstoupit a osobně jednat se soudcem, státním zástupcem nebo úředníkem příslušné justiční složky mimo hovorňu. Smyslem hovoren je to, co je smyslem jednacích místností v advokátní kanceláři. Potkat se na místě tomu určeném, kde není žádný rušivý vliv a navíc nemůže dojít k zásahům do ostatních kauz. Jsem však skálopevně přesvědčen, že soudci a státní zástupci, a stejně tak i policie, budou mít přístup do jednotlivých kanceláří bez omezení a budou operativně konzultovat a v osobním styku řešit otázky procesní. Je nedůstojné, že z tohoto způsobu jednání budou vyloučeni advokáti. Budou-li mít advokáti, např. s průkazkou návštěvníka, přístup po předchozí konzultaci k soudci, státnímu zástupci či do kanceláře, je vše v pořádku. Nesmíme nikdy zapomínat, že policie i státní zastupitelství je ve vztahu k soudu naprosto stejnou stranou sporu jako advokát. Pokud už znemožníme veřejnosti přístup a volný pohyb po budově, což je možná oprávněný požadavek, svým způsobem tak regulujeme i veřejnou kontrolu. Nemyslím si, že byl měl každý kverulant právo otravovat v soudní kanceláři. Rozhodně však musí mít každý právo na osobní přístup do těchto prostor přiměřeně

k úřednímu obsahu činností v nich konaných. Bude-li mít veřejnost a advokáti pocit, že dochází k jejich vyloučení z procesu spravedlnosti, rozhodně to nepřispěje k zlepšení pověsti justice.

Zásadní praktická otázka se též týká řešení vazebních věcí mimo běžnou pracovní dobu a parkování či dopravní obslužnost pro advokáty. Advokáti jsou nepochybně součástí výkonu justice, justiční složkou, jejíž osobní přítomnost je u soudu nezbytná. Navíc jejich jednotková spotřeba je v konkrétním čase velmi vysoká, vždyť jednání u jednoho soudce se denně může účastnit mnoho advokátů. I oni by měli mít zajištěný stejný komfort např. v parkování, neboť soud je jejich pracoviště, stejně jako soudců a státních zástupců. Omezení přístupu a parkování advokátů mimo úřední hodiny a v sobotu a v neděli, je pak holý nerozum. Pokud vazební lhůty běží, je třeba obhájci umožnit co nejrychlejší přístup k soudu. Nikdo z nás by se jistě nechtěl dočkat situace, kdy uspěje ústavní stížnost proti vazbě v situaci, kdy advokát stojí marně před soudem jak Hannibal před branami.

Malou poznámku na závěr. Předpokládám, že úředníci ministerstva spravedlnosti nejsou duchem mdlí, a tak je jistě mohlo napadnout, že advokáti jsou ti, co výkonu spravedlnosti věnují nejvíce (ze strany jejich spotřebitelů) a nebudou se zpravidla bát říct své oprávněné postřehy a připomínky, korigování znalostí práva, tedy nepožadující nesmysly.

Věřím, že justiční areál bude skvěle fungovat a žádná z mých obav se nenaplní. Přivítal bych však reakci zástupců justičních složek na tyto konkrétní poznámky o fungování nové soudní budovy. Zkušenosti v ní nabyté mohou sloužit jako podklad pro realizaci dalších projektů výstavby nových justičních budov.

✦ JUDr. VÁCLAV VLK,

předseda výboru pro vnější vztahy ČAK

Se zájmem jsem si přečetl reakci kolegy dr. Vlka na článek Justiční areál v Praze „Na Míčankách“ před otevřením. S obsahem článku se ztotožňuji. Pro úplnost uvádím, že regionální představitelé ČAK pro hl. m. Prahu vstoupili z vlastní iniciativy do jednání se zástupci Městského soudu v Praze v květnu 2006, tj. v době, kdy již byla schválena veškerá projektová dokumentace, respektive v době, kdy už byl Justiční areál postaven a nacházel se těsně před kolaudací. Při jednání se zástupci Městského soudu v Praze jsme nabyli dojmu, že konzultace odpovědných zástupců Ministerstva spravedlnosti ČR s představiteli ČAK doposud neproběhla. V současné době můžeme toliko přislíbit, že podněty uvedené v článku kolegy Vlka, jakož i další připomínky a ohlasy na tento článek budeme tlumočit zástupcům Městského soudu v Praze, respektive pověřeným osobám z Ministerstva spravedlnosti ČR, ve snaze zajistit alespoň ex post bezproblémové fungování Justičního areálu pro advokáty jako rovné účastníky tam probíhajících soudních řízení.

JUDr. Petr Meduna, zástupce regionálního představitele pro hl. m. Prahu

z právní teorie a praxe

Články

Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení	15
Nešvary české azylové politiky	26
Krátký pohled do českého vězeňství.....	31
Zrušení účtu v průběhu exekuce - pohled z druhé strany	35
Fikce doručení v občanskoprávních vztazích	37
Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací	39
Vypořádání společného jmění manželů	41
Nevyvatitelná právní domněnka při zániku SJM	46
Z judikatury.....	50 - 52
Z odborné literatury	53 - 57

Shrnutí

Jan Kocina: Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení

Článek na téma zákazu konkurence a důsledky jeho porušení se zabývá aktuálními problémy institutu zákazu konkurence, a to ve vazbě na minulou a současnou úpravu v obchodním a trestním zákoníku, a budoucí předpokládanou právní úpravou v novém občanském, obchodním a trestním zákoníku. Autor se rozhodl uvedenou problematiku zpracovat vzhledem k tomu, že trestněprávní postih za porušení zákazu konkurence byl důvodem faktického zamítnutí nového trestního zákoníku v Poslanecké sněmovně a Senátu.

Cílem článku je upozornit na to, aby při předpokládané rekonstrukci občanského, obchodního a trestního práva byly zvažovány veškeré právní a faktické souvislosti vážící se na zákonem vymezený rozsah úpravy zákazu konkurence. Autor doporučuje, aby zákonná úprava v oblasti soukromého práva byla dispoziitivní a nevyvolávala praktické problémy při aplikaci, a dále aby úprava v oblasti jak soukromého, tak veřejného práva odpovídala reálným společenským vztahům, které nastávají při výkonu podnikatelské činnosti.

Miroslav Krutina, František Valeš: Krátký pohled do českého vězeňství a na prostředky ochrany práv odsouzených vězňů osob

Cílem textu je seznámit odbornou veřejnost se současnou situací v českém vězeňství, a to zejména s akcentem na právní záruky ochrany práv vězňů osob. Autoři přináší krátký pohled do prostředí a praxe výkonu trestu odnětí svobody se zřetelem na respekt k zásadě zachování lidské důstojnosti vězňů osob. Autoři zejména shrnují faktory, kvůli nimž nepovažují současnou situaci ve vězeňství za optimální a odpovídající evropským standardům a které jsou naopak důvodem pochybností o porušování zásady lidské důstojnosti vězňů osob a zásady spravedlivého trestu. Text se dále věnuje zárukám ochrany práv vězňů osob, respektive přehledu a analýze jednotlivých právních prostředků ochrany, a to v rámci správního i soudního řízení. Autoři dospívají k závěru, že praxe výkonu vězeňství neodpovídá mezinárodním standardům a bohužel ani právní prostředky ochrany práv vězňů osob a praktické zkušenosti s jejich uplatněním nelze považovat za adekvátní instrument právní ochrany hraničící s porušením práva na spravedlivý proces.

Pavel Uhl: Nešvary české azylové politiky

Udělování azylu je jednou z činností moderního demokratického státu, která je důkazem obecné platnosti některých norem ochrany lidských práv bez ohledu na hranice státu a výkon suverenity jiného státu. Navzdory tomu, že hmotněprávní základ poskytování azylu se v podstatě nemění, dochází k intenzivnímu vývoji v poskytování azylu. To je dáno především rigiditou norem definujících nárok na azyl (mezinárodní smlouvy a Listina) a velmi se měnící strukturou žadatelů o azyl, měnící se migrací vůbec a také měnícím se přístupem státu. Intenzivní změny procesního režimu, jeho zpřísňování a judikatura v hmotněprávních aspektech azylu, vyvolávají někdy otázku, zda výsledek jednotlivých řízení pak nepřipustně nepřekračuje původní hranici azylu, definovanou národním ústavním právem nebo mezinárodním právem. Celou věc je pak třeba posuzovat i ve světle práva na právní pomoc, které se žadatelům nedostává v intenzitě odpovídající významu zjišťované právní skutečnosti a případných dopadů nesprávného zjištění.

David Navrátil: Zrušení účtu v průběhu exekuce – pohled z druhé strany

Příspěvek je reakcí na předchozí článek jiných autorů, ve kterém se dovozovala nemožnost (zákaz) zrušit účet v době probíhající exekuce, a to zejména s poukazem na hrozbu zmaření exekuce a na porušení zákazu nakládat s majetkem v průběhu exekuce.

Autor tohoto příspěvku zastává stanovisko opačné, tedy že zrušení účtu nic nebrání. Zaměřuje se přitom zejména na podstatu výkonu rozhodnutí (exekuce) formou příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, kde exekuce nesměřuje proti účtu samotnému, ale proti pohledávce z tohoto účtu. Zrušením účtu zaniká pouze účet, pohledávka povinného vůči bance však zrušením účtu nezaniká. Věřitel se tedy může účinně domáhat uspokojení svých práv, aniž by bylo potřeba rušení účtu zakazovat.

Luboš Chalupa: Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací

Článek se zabývá právními následky rozporu prohlášení vlastníka budovy ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb., které již bylo vloženo do katastru nemovitostí, s kolaudačním rozhodnutím. Autor definuje vznik vlastnictví jednotek na základě zákona č. 72/1994 Sb. jako jinou právní skutečnost, kterou na základě zákona vzniká vlastnictví více samostatných věcí z jedné původní věci (budovy) „rozdělením“. Do budoucna lze před-

pokládat poměrně častý výskyt případů, kdy se po zápisu prohlášení vlastníka do katastru nemovitostí dodatečně zjistí určitý rozpor s kolaudací původní budovy; v takovém případě se jedná o protiprávní stav, který lze napravit v rámci stavebního řízení, aniž by se jednalo o absolutní neplatnost prohlášení.

Za text jsou připojeny poznámky pracovníka Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního Petra Baudyše, který na některá uvedená tvrzení má odlišný názor.

Jaroslav Adam: Fikce doručení v občanskoprávních vztazích

Článek je věnován § 45 odst. 1 občanského zákoníku a jeho možnému výkladu. Zpracována je jak rovina teorie práva, tak je citována judikatura Nejvyššího soudu ČR. Autor poukazuje na následky, které mohou být způsobeny extenzivním výkladem.

Zdeňka Králíčková: Vypořádání společného jmění manželů a obecná výkladová pravidla a zásady právní

Diskusní příspěvek, věnovaný problematice vypořádání společného jmění manželů po jeho zúžení a zániku, polemizuje se dvěma nedávno publikovanými názory. Problémy některých aspektů institutu společného jmění manželů jsou nahlíženy z hlediska obecné teorie práva, resp. uznávaných interpretačních a aplikačních pravidel a zásad právních. Závěry diskusního příspěvku korespondují s nejnovější judikaturou Nejvyššího soudu a výklady v učebnicích občanského práva.

Zdeněk Kratochvíl: Nevyvratitelná právní domněnka při zániku SJM

Článek se zabývá reálně možnou situací, která může nastat v případě zániku a vypořádání společného jmění manželů při aplikaci nevyvratitelné právní domněnky, a to ve vztahu k nemovitostem a údajům zapsaným v katastru nemovitostí. Autor se zamýšlí nad tím, jakou formu návrhu na vklad by v tomto případě bylo nevhodnější použít. Dále se v článku hovoří o tom, jaké může mít následky výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí (exekuce prodejem nemovitostí) v případě, že nastaly účinky nevyvratitelné právní domněnky při vypořádání společného jmění manželů, v katastru nemovitostí však nedošlo k změně zápisu tohoto nově vzniklého spoluvlastnického vztahu a na jednoho z bývalých manželů je veden výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí (exekuce prodejem nemovitostí).

Zákaz konkurence a důsledky jeho porušení

JUDr. JAN KOCINA

1. Úvod

Článek na téma zákazu konkurence a důsledky jeho porušení se bude zabývat aktuálními problémy institutu zákazu konkurence, a to ve vazbě na minulou a současnou úpravu v obchodním zákoníku, a budoucí předpokládanou právní úpravou v novém občanském, obchodním a trestním zákoníku.

Institut zákazu konkurence byl do našeho právního řádu zaveden v novém obchodním zákoníku (dále jen „ObchZ“), tj. zákonu č. 513/1991 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1992. V § 65 odst. 1 ObchZ je uvedeno, že ustanovení o jednotlivých společnostech určují, které osoby a v jakém rozsahu podléhají zákazu konkurenčního jednání. Toto obecné zákonné vymezení zůstalo doposud bez jakékoliv změny, tzn., že nebylo dotčeno žádnou z novelizací. ObchZ však pojmově nevymezuje, co je konkurencí v právním slova smyslu a vzhledem k této skutečnosti se ani nezabývá tím, co v sobě zahrnuje ve vazbě na toto vymezení zákaz konkurence.

Pro potřeby správného pochopení institutu zákazu konkurence je nutné v teoreticko-právní rovině se zabývat tím, co je konkurencí v obchodním právu. Konkurence se používá pro označení hospodářské soutěže probíhající mezi podnikateli navzájem s tím, že konkurence je podřízena určitým pravidlům, která jsou stanovena zákonem a jejichž porušení je právně sankcionováno.¹

V čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, tj. zákona č. 1/1993 Sb., je zakotveno právo každého občana na to, že může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Obdobně jsou tato práva upravena i v čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod v usnesení předsednictva ČNR uveřejněné ve Sbírce zákonů pod č. 2/1993, když dle čl. 3 Ústavy ČR je součástí ústavního pořádku Listina základních práv a svobod.

Zákon na ochranu hospodářské soutěže, tj. v současné době zákon č. 143/2001 Sb., upravuje v jednotlivých ustanoveních povinnost všech soutěžitelů zachovávat podmínky pro rozvoj hospodářské soutěže a brání jejímu omezení. ObchZ obsahuje úpravu, která brání ne-

kalému soutěžnímu jednání, když ve smyslu ustanovení § 44 je za nekalou soutěž považováno takové jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. ObchZ nekalou soutěž zakazuje.

Lze tedy uzavřít, že oba shora specifikované zákony zakazují subjektům práva činit jednání, které omezuje hospodářskou soutěž.

Naproti tomu v ObchZ u jednotlivých typů společností jsou určeny podmínky, které osoby a v jakém rozsahu podléhají zakazu konkurenčního jednání.

Obecným pravidlem je tedy nemožnost omezování hospodářské soutěže s tím, že ji může omezovat pouze zákon.

Zákaz konkurence je právem upravený zákaz pro předmětem definované případy, který naopak omezuje hospodářskou soutěž určitých osob, které mají zpravidla zásadní vliv na fungování společností, jehož cílem je zamezit nepoctivému jednání na úkor společnosti.

Porušení zákazu konkurence je protiprávním jednáním spočívajícím v aktivní činnosti, kdy někdo čini to, co nemá. Pokud někdo porušuje zákaz konkurence, porušuje právní povinnost nekonat, která má charakter zdržení se určitého zakázaného jednání.² Povinnost zdržet se konkurenčního jednání je nemajetkovou povinností, kterou výslovně upravuje ObchZ.³

Povinnost zdržet se určitého konkurenčního jednání, tj. povinnost nekonat, může vyplývat:

ObchZ pojmově nevymezuje, co je konkurencí v právním slova smyslu a vzhledem k této skutečnosti se ani nezabývá tím, co v sobě zahrnuje ve vazbě na toto vymezení zákaz konkurence.

1.1 Ze zákona – např. ze zákoníku práce, když předmětem tohoto příspěvku nebude problematika týkající se úpravy zákazu konkurence v tomto zákoně, tj. zákoně č. 65/1965 Sb., když v platném znění je zákaz konkurence upraven v ustanovení § 75. **Tento příspěvek se bude zabývat zákonnou úpravou zákazu konkurence pouze v ObchZ.**

1.2 Ze smlouvy – smlouva je dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, když smlouva vzniká v okamžiku souhlasu vůle dvou nebo více stran.⁴ Za smlouvu je nutné považovat také společenskou smlouvu podepsanou všemi zakladateli, když takovouto smlouvou se zakládá společnost, pokud ObchZ nestanoví jinak.⁵

1.3 Z jednostranného právního úkonu, který je projevem vůle fyzické nebo právnické osoby, který vede mj. ke vzniku právní povinnosti.⁶ Takovouto povahu

jednostranného právního úkonu, na základě kterého může vzniknout určitému subjektu povinnost zdržet se konkurenčního jednání, má např. usnesení valné hromady akciové společnosti, ze kterého vyplývají další omezení vztahující se k zákazům konkurence než ty, které jsou specifikovány ustanovením § 196 odst. 1 ObchZ.

2. Vývoj zákazu konkurence po roce 1990

Jak již je shora konstatováno, v ustanovení § 65 v odst. 1, které doposud nebylo od účinnosti ObchZ, tj. od 1. 1. 1992, změněno, je uvedeno, že ustanovení o jednotlivých společnostech určují, které osoby a v jakém rozsahu podléhají zákazům konkurenčního jednání.

Právě tato ustanovení, která se týkají jednotlivých společností, však byla při novelizacích ObchZ měněna, přičemž některé změny ustanovení o zákazech konkurence u různých typů obchodních společností přesně a srozumitelně sdělovaly svůj záměr a cíl, avšak jiné změny tak nečinily. Přijímané právní úpravy, týkající se zákazů konkurence, však podle mého názoru nepředvídalý možné reakce praktické reality a nevyvozovaly z nich ani potřebnou míru právní jistoty pro subjekty, na které se vztahuje zákaz konkurence. Prováděné změny navíc nekorigovaly změnu při hodnocení otázek souvisejících s případnou trestní odpovědností osob porušujících zákaz konkurence.

U jednotlivých forem obchodních společností a družstva lze poukázat na následující úpravu zákazů konkurence:

2.1 Veřejná obchodní společnost (dále jen „VOS“)

Zákaz konkurence je u VOS upraven v § 84 ObchZ. Do novelizace ObchZ zákonem č. 370/2000 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001, byl upraven zákaz konkurence u VOS tak, že bez svolení ostatních společníků nesmí společník podnikat v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob. Společenská smlouva může upravit zákaz konkurence jinak. Z této zákonné díky je zřejmé, že ustanovení § 84 ObchZ bylo dispozitivní a uplatnilo se pouze tehdy, pokud nebyl rozsah zákazů konkurence vymezen jinak.

Zákonem č. 370/2000 Sb. bylo ustanovení § 84 ObchZ změněno tak, že byly rozšířeny podmínky, na které se vztahuje zákaz konkurence, a to tak, že bez svolení ostatních společníků nesmí společník podnikat nejen v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ale ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného a nemůže být ani statutárním nebo jiným orgánem nebo členem orgánu společnosti

s obdobným předmětem podnikání. Změna ustanovení § 84 ObchZ přinesla upřesnění zákazů konkurence a jeho rozšíření. Úprava však nadále zůstala dispozitivní.⁷ Ustanovení zákona o zákazech konkurence se bude aplikovat pouze tehdy, nebude-li mít společenská smlouva žádnou úpravu nebo pokud převezme úpravu obsaženou v zákoně. Nebyl-li zákaz konkurence ve společen-

ské smlouvě upraven jinak, vztahuje se toto rozšíření zákazů konkurence od 1. 1. 2001 i na VOS vzniklé před 1. 1. 2001.⁸

2.2 Komanditní společnost (dále jen „KS“)

Zákaz konkurence je v KS upraven v nezměněné podobě v ustanovení § 99 ObchZ, a to tak, že **zákaz konkurence neplatí pro komandistu, nestanoví-li společenská smlouva jinak.**

Zákaz konkurence se tedy na rozdíl od komplementáře na komandistu nevztahuje, pokud společenská smlouva nestanoví jinak, tzn., že společenská smlouva může rozšířit zákaz konkurence i na komandisty. Pokud jde o zákaz konkurence pro komplementáře, vztahuje se na ně podle § 93 odst. 4 ObchZ zákaz konkurence v rozsahu § 84 ObchZ, nestanoví-li společenská smlouva jinak.

Společenská smlouva může rozsah zákazů konkurence i pro komplementáře zcela vyloučit, nebo jen zmírnit, ale i zpřísnit.⁹

Ze shora uvedených skutečností tedy vyplývá, že úprava zákazů konkurence u KS je dispozitivní.

2.3 Společnost s ručením omezeným (dále jen „SRO“)

Zákaz konkurence u SRO je upraven ve vztahu k jednatelům ustanovením § 136 ObchZ.

Od účinnosti ObchZ, tj. od 1. 1. 1992 do 30. 6. 1996, byla úprava zákazů konkurence u jednatelů dispozitivní, když ustanovení § 136 odst. 1 stanovilo, že pokud ze společenské smlouvy nebo stanov nevyplývá něco jiného, nesmí jednatel vykonávat konkurenční jednání specifikované pod písmeny a) až d) tohoto zákonného ustanovení. Změnu tohoto zákonného ustanovení přinesla novela ObchZ provedená zákonem č. 142/1996 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. 7. 1996, přičemž došlo ke změně ustanovení § 136 odst. 1 v tom, že stanovilo, že pokud ze společenské smlouvy nebo stanov nevyplývají další omezení, nesmí jednatel vykonávat konkurenční jednání specifikované shodně jako s předchozí úpravou pod písmeny a) až d) tohoto zákonného ustanovení.

Cílem změny ustanovení § 136 odst. 1 bylo postavit určité bariéry jednatelům v nepoctivém a spekulativním jednání na úkor SRO a tím i jednotlivým společníkům umožnit napravit újmu, která jim byla takovým jednáním způsobena.¹⁰ S účinností od 1. 7. 1996 tedy již nebylo možné vyloučit zákaz konkurence tak, jak je upravený v § 136 ObchZ u jednatelů ani společenskou smlouvou, ani stanovami. Zákaz konkurence u jednatelů naopak bylo možné společenskou smlouvou nebo stanovami rozšířit. V tomto směru byla omezena dispozitivní právní úprava vztahující se k zákazům konkurence u jednatelů.

Vzhledem k této přijaté zákonné změně, která nabyla účinnosti dne 1. 7. 1996, lze dovodit, že pokud byl zákaz konkurence ve společenské smlouvě nebo stano-

vách upraven jinak, vztahuje se toto rozšíření zákazů konkurence zákonem na všechny jednatele s účinností od 1. 7. 1996. S ohledem na změnu zákona se stala všechna tato ustanovení ve společenských smlouvách nebo stanovách neplatná, neboť jsou v rozporu se zákonem, a to podle § 39 občanského zákoníku (dále jen „ObčZ“).

Dále došlo ke změně § 136 ObchZ tím, že toto zákonné ustanovení bylo doplněno o třetí odst., a to tak, že společenská smlouva může určit, v jakém rozsahu se vztahuje zákaz konkurence i na společníky. Pokud společenskou smlouvou (nepostačí stanovami) byl rozšířen zákaz konkurence i na společníky, je povinen společník dodržovat zákaz konkurence, který může být ve stejném, vyšším nebo užším rozsahu než u jednatele.¹¹ Jsou však i jiné názory, že zákaz konkurence lze na společníky vztáhnout jen v rozsahu, jak je uvedeno v § 136 odst. 1 ObchZ nebo v rozsahu užším.¹² Ze zákonné dikce podle mého názoru vyplývá, že je možné společníka zavázat ve větším rozsahu zákazem konkurence, než je uvedeno v ustanovení § 136 odst. 1 ObchZ jako zákonem stanovené minimum pro jednatele. **Po nabytí účinnosti zákona č. 142/1996 Sb. vznikl v právní teorii a právní praxi závažný problém, vztahující se k posuzování skutečností, týkající se zákazu konkurence ve vazbě na porušování zákazu konkurence u jednatelů s přihlédnutím ke změně zákona.** Právní praxe dospěla naštěstí k závěru, že je-li jmenována jednatelem SRO osoba, která v době jmenování vykonává činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního či jiného orgánu v jiné právnické osobě se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, není ustanovení společenské smlouvy nebo usnesení valné hromady neplatné a nemůže být proto ani důvodem pro zamítnutí návrhu na zápis dané osoby jako jednatele do obchodního rejstříku.¹³ Pokud tedy je porušován ze strany osob, které jsou zapisovány do obchodního rejstříku, zákaz konkurence, soud tuto osobu do obchodního rejstříku запиše. Tento závěr se týká i zákazu konkurence dle § 196 ObchZ. Důsledkem porušení zákazu konkurence není neplatnost právního úkonu nebo rozhodnutí orgánu právnické osoby.¹⁴ Důsledky porušení zákazu konkurence jsou specifikovány v ustanovení § 65 odst. 2 ObchZ. Existují však názory, že v určitých případech může být důsledkem porušení zákazu konkurence i neplatnost právního úkonu, a to tehdy, pokud jednání, jímž se zákaz konkurence porušuje, lze kvalifikovat současně jako rozpor s dobrými mravy nebo naplňovalo-li by skutkovou podstatu trestného činu nebo přestupku.¹⁵ S tímto názorem se neztotožňují, neboť jeho aplikace by ve svých důsledcích vedla k narušení právní jistoty různých subjektů právních vztahů, kteří se nedopustili žádného protiprávního jednání, a důsledkem by byla neplatnost právního úkonu, která by mohla tento právní subjekt poškozovat. Těžko lze také předpokládat v reálném čase správné zhodnocení skutečností vázících se k tomu, zda jednání osoby, která porušila zákaz konkurence, byla v rozporu s dobrými mravy. Situace ve vazbě na posouzení toho, zda takové jednání nenaplnilo skutkovou podstatu trestného

činu nebo přestupku, by bylo ještě složitější, neboť pro závěr, vztahující se k případné neplatnosti právního úkonu, by bylo nutné vyčkat rozhodnutí příslušného orgánu o vině. Lze tedy uzavřít, že z důvodu nezbytnosti zachovávat princip právní jistoty je nutné učinit závěr, že **porušení zákazu konkurence tak, jak jej vymezuje ObchZ, případně jak vyplývá z jiných právních úkonů, které jsou činěny v souladu s úpravou v ObchZ, nemá za následek nikdy neplatnost právního úkonu.**

K částečné změně zákonné dikce § 136 odst. 1 písm. d) došlo novelou ObchZ zákonem č. 370/2000 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001, a to s ohledem na úpravu tzv. koncernového práva v ustanovení § 66a ObchZ.

V § 139 odst. 4 ObchZ je uvedeno, že zákaz konkurence dle § 136 se vztahuje na členy dozorčí rady SRO, znamená to tedy, že pokud je v SRO zřízena dozorčí rada, týká se zákonná úprava vztahující se k zákazu konkurence jednatelů také k členům dozorčí rady.

2.4 Akciová společnost (dále „AS“)

Zákaz konkurence, který se vztahuje na členy představenstva, je upraven pro AS v § 196 ObchZ.

Od účinnosti ObchZ do 30. 6. 1996 byl zákaz konkurence upraven tak, že pokud ze stanov nevyplývá něco jiného, člen představenstva nesmí vykonávat jednání, které je specifikováno pod písmeny a) až d) tohoto zákonného ustanovení. Stanovy je nutné z hlediska obecného vymezení právních důvodů, ze kterých vyplývá zákaz konkurence, považovat za smlouvu. Úprava zákazu konkurence, vztahující se ke členům představenstva, tedy byla obdobná úpravě zákazu konkurence pro jednatele v SRO v § 136 ObchZ.

Zákon č. 142/1996 Sb., který novelizoval ObchZ a stal se účinným od 1. 7. 1996, značně zpřísnil možnost členů představenstva vykonávat konkurenční činnost na úkor AS i jednotlivých akcionářů, a to tím, že by tito členové představenstva prováděli nepoctivé a spekulativní jednání na úkor AS.¹⁶

Změna zákonného ustanovení § 196 odst. 1 ObchZ spočívala v tom (obdobně jako u SRO), že zákon stanoví možnost stanovami nebo usnesením valné hromady zpřísnovat podmínky vztahující se k zákonnému vymezení zákazu konkurence, avšak neumožňuje zákonem stanovené vymezení zákazu konkurence ani stanovami, ani usnesením valné hromady zužovat. Skutkové podstaty zákazu konkurence vymezuje § 196 odst. 1 ObchZ doslova shodně jako je § 136 odst. 1 ObchZ vymezuje pro SRO.¹⁷

V ustanovení § 196 odst. 1 písm. b) ObchZ je vymezeno shodně jako v ustanovení § 136 odst. 1 písm. d) ObchZ, že člen představenstva stejně jako jednatel nemůže vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo obdobným předmětem podnikání, ledaže jde o koncern. Právní teorie¹⁸ a judikatura¹⁹ dospěla k závěru, že, s ohledem na zákonnou dikci, vztahující se k podmínce výkonu funkce, není rozho-

dující, zda došlo k volbě určité osoby do funkce představenstva ve vazbě pro to, aby se osoba ocitla v kolizi se zákazem dle § 196 odst. 1 písm. d) ObchZ, ale rozhodující pro posuzování, zda nastal zákaz konkurence, je až faktický výkon funkce.

Zákaz výkonu činnosti tak, jak je specifikován v ustanovení § 196 odst. 1 písm. d) ObchZ, byl novelou ObchZ, a to zákonem č. 142/1996 Sb., upraven vzhledem k tomu, že ObchZ ustanovení § 66 a) zavedl pojem tzv. ovládaných a ovládajících osob. Z tohoto důvodu také došlo ke změně ve vazbě na zákaz konkurence u člena představenstva, který nesměl vykonávat činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního orgánu nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejným nebo podobným předmětem podnikání, ledaže tato jiná právnická osoba je ovládanou osobou.

K částečné změně zákonné dikce § 136 odst. 1 písm. d) došlo novelou ObchZ zákonem č. 370/2000 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001, a to tak, že namísto používané terminologie odpovídající novele zákona č. 142/1996 Sb. byla změněna zákonná dikce v tomto zákonném ustanovení. Formulace „ledaže tato jiná právnická osoba je ovládanou osobou“ bylo nahrazeno slovním spojením „ledaže jde o koncern“. Tato změna byla vyvolána tou skutečností, že tato novela ObchZ zavedla tzv. koncernové právo. Je přitom nerozhodné, zda jde o koncern faktický či smluvní.²⁰

Obdobné závěry jako u jednatelů SRO platí také ve vazbě na platnost volby určité osoby do funkce představenstva, pokud se touto volbou ocitne v rozporu se zákazy uvedenými v § 196 odst. 1 ObchZ. Z důvodu kolize s ustanovením § 196 odst. 1 ObchZ není volba členem představenstva neplatná.²¹

Zákaz konkurence nelze stanovami ani rozhodnutím valné hromady rozšířit na akcionáře. Takováto možnost je pouze tehdy, pokud to umožňuje zvláštní zákon.²²

Novelou zákona o bankách provedenou zákonem č. 126/2002 Sb., která se stala účinnou dne 1. 5. 2002, došlo k také k novelizaci ustanovení § 196 ObchZ, a to tak, že do tohoto zákonného ustanovení byl doplněn odst. 3, který se týká souběhu výkonu funkce člena představenstva se souběhem práce člena představenstva na základě pracovní či jiné smlouvy tuto nahrazující. Cílem této změny bylo zcela nepochybně zmírnit u členů představenstva zákaz konkurence s ohledem na v praxi se vyskytující souběhy činností u společnosti, kde je určitá osoba členem představenstva. Důvodová zpráva k této změně nic neuvádí. Toto nově zavedené ustanovení je však značně problematické, když je do něj zaváděn pojem právně neurčitý, ze kterého nelze dovodit, co lze pod něj fakticky podřadit. Jedná se o vazbu na souběh výkonu funkce člena představenstva a jiné smlouvy nahrazující pracovní smlouvu.²³ Co bude posuzováno za jinou smlouvu nahrazující pracovní smlouvu, bude pravděpodobně záležet na posouzení konkrétní situace ve vazbě především na předpisy pracovního práva.

*...lze uzavřít konkurenční doložku
v jakékoliv smlouvě
uzavírané podle ObchZ.*

Ve smyslu ustanovení § 200 odst. 3 ObchZ **platí pro členy dozorčí rady AS ustanovení o zákazu konkurence stejně jako u členů představenstva**, a to dle § 196 odst. 1 ObchZ.

2.5 Družstvo

Zákaz konkurence je upraven u družstva od počátku účinnosti ObchZ stejně, a to v ustanovení § 249 ObchZ. Ve smyslu tohoto zákonného ustanovení nesmějí členové představenstva a kontrolní komise družstva, prokuristé a ředitel, být podnikateli ani členy statutárních a dozorčích orgánů právnických osob s obdobným předmětem činnosti.

Stanovy mohou upravit rozsah zákazu konkurence jinak. Z dikce poslední věty tohoto zákonného ustanovení plyne, že v je v moci stanov rozsah zákazu zúžit i rozšířit, a to i osobně i věcně. Stanovy tedy mohou rozšířit zákaz konkurence i na členy družstva.²⁴

2.6 Konkurenční doložka v obchodním právu

Zákaz konkurence, vyplývající ze zákonné úpravy v ObchZ, může být smluvně zúžen, pokud to zákon připouští, tj. pokud jsou příslušná ustanovení upravující zákaz konkurence dispozitivní.

Rozšíření jednostranným právním úkonem může být zákaz konkurence tehdy, pokud je dána pravomoc určitého orgánu tomuto rozšíření na základě zákona, když za takovouto možnost lze považovat usnesení valné hromady o dalších omezeních členů představenstva dle ustanovení § 196 odst. 1 ObchZ, a dále, pokud takováto možnost rozšíření jednostranným právním úkonem vychází ze smlouvy, která předpokládá možnost vzniku jednostranného právního úkonu za dohodnutých podmínek, který by se týkal rozšíření podmínek zákazu konkurence.

Pokud je uzavírána smlouva mezi smluvními stranami, lze s ohledem na dispozitivnost právní úpravy v ObchZ dovodit, že tato smlouva může obsahovat tzv. konkurenční doložku. Tato doložka je dohodou smluvních stran, kterou se určená smluvní strana zavazuje, že po stanovenou dobu, na stanoveném území nebo vůči stanovenému okruhu osob na tomto území

nebude vykonávat na vlastní nebo cizí účet činnost, která byla předmětem smlouvy, nebo jinou činnost, která by měla soutěžní povahu.²⁵

Výslovně je možnost sjednání konkurenční doložky upravena v současné době v ObchZ v ustanoveních § 488a u smlouvy o prodeji podniku, § 488h u smlouvy o nájmu podniku a § 672a u smlouvy o obchodním zastoupení.

Jak již je shora konstatováno, lze však uzavřít konkurenční doložku v jakékoliv smlouvě uzavírané podle ObchZ. Lze tedy např. zpřísnit zákaz konkurence i ve smlouvě o výkonu funkce uzavírané podle § 66 odst. 2 ObchZ.²⁶

Možnost sjednání konkurenční doložky v pracovněprávních vztazích je naopak dána pouze zákonným rámcem, který je přesně vymezen v příslušných ustanoveních zákoníku práce.²⁷

3. Důsledky porušení zákazu konkurence podle stávající právní úpravy

3.1 Právní úprava podle obchodního zákoníku

Obchodní zákoník v § 65 odst. 2 a 3 upravuje důsledky porušení zákazu konkurence. Toto zákonné ustanovení zůstalo nedotčeno jakoukoliv novelizací ObchZ. Tato úprava ObchZ je kogentní a nemůže být smluvně měněna.²⁸

Společnost je především oprávněna, v případě porušení zákazu konkurence, požadovat, aby osoba, která tento zákaz porušila, vydala prospěch z obchodu, při kterém porušila zákaz konkurence. Povinnost vydat prospěch z obchodu, jímž byl porušen zákaz konkurence, může nastat pouze tehdy, když společnosti vznikne škoda a osobě porušující zákaz konkurence vznikne, v důsledku tohoto jednání, prospěch. V obchodním zákoníku tedy není sankcionováno samotné porušení zákazu konkurence.

Obchodem je přitom nutné rozumět jakýkoliv závazkový obchodněprávní vztah, který osoba fakticky uskutečnila při porušení zákazu konkurence. Za prospěch je přitom nutné považovat jakýkoliv majetkový prospěch, tj. prospěch vyčíslitelný v penězích, který získala osoba porušující zákaz konkurence. Tato situace nastává tehdy, pokud byl již splněn závazek ve prospěch osoby, která porušila zákaz konkurence.

V případě, že takovýto závazek nebyl ještě splněn a osoba porušující zákaz konkurence majetkový prospěch ještě nezískala, ale vznikl jí již právní nárok na plnění nebo jde o opakující plnění, přichází v úvahu nárok společnosti na to, aby osoba porušující zákaz konkurence převedla tomu odpovídající práva na společnost. Tato zákonná dikce však vyvolává právní problémy v důsledku toho, že je třeba se zabývat tím, zda k takovému převodu práva musí dát souhlas osoba, která konkrétní právo tomu, kdo nese důsledky porušení zákazu konkurence, zřídila. Zákon ukládá povinnost uskutečnit takový převod práva osobě, která porušila zákaz konkurence, avšak neukládá již povinnost další smluvní straně. Tam, kde z povahy práva vyplývá nemožnost převodu takového práva bez souhlasu jeho poskytovatele, nebude možno bez něj takové právo převést a ze strany osoby, která porušila zákaz konkurence, takovouto povinnost splnit. Pokud se osobě, která porušila zákaz konkurence, nepodaří přes veškeré úsilí realizovat splnění této zákonné povinnosti, budou ji stíhat další důsledky plynoucí z porušení zákazu konkurence.²⁹ Společnost má možnost, v případě, že osoba porušující tento zákaz odmítne splnit tuto povinnost, domáhat se splnění této povinnosti v občanskoprávním řízení podáním žaloby, ve které by rozhodnutí soudu podle § 161 odst. 3 občanského soudního řádu nahra-

zovalo projev vůle osoby, která porušila zákaz konkurence.

Důsledkem porušení zákazu konkurence je také možnost, kromě uplatnění shora specifikovaných nároků, uplatňovat proti osobě, která porušila zákaz konkurence, náhradu škody. Tento nárok tedy vzniká i tehdy, pokud na společnou osobu, která porušila zákaz konkurence, nabyté právo převede nebo jí vydá prospěch z obchodu.³⁰

Ve smyslu ustanovení § 757 ObchZ se pro odpovědnost za škodu způsobenou porušením povinností stanovených tímto zákonem použijí obdobně ustanovení § 373 a násl. ObchZ. Právo na náhradu škody podle příslušných ustanovení ObchZ přitom umožňuje požadovat jak škodu skutečnou, tak i ušlý zisk společnosti. Právo na náhradu škody vzniká společnosti z každého porušení zákazu konkurence.³¹

Podle ustanovení § 65 odst. 3 ObchZ zanikají práva společnosti podle odst. 2, nebyla-li uplatněna u odpovědné osoby, do tří měsíců ode dne, kdy se společnost o této skutečnosti dozvěděla, nejpozději však uplynutím jednoho roku od jejich vzniku. Lhůty uvedené v tomto zákonném ustanovení jsou tedy lhůtami prekluzivními a s jejich marným uplynutím je spojen následek zániku práv společnosti. Tyto lhůty se však nevztahují na právo společnosti na náhradu škody, kde se nároky uplatňují v obecné promlčecí době čtyř let dle § 397 ObchZ s tím, že promlčecí doba běží ode dne, kdy se poškozený dozvěděl nebo mohl dozvědět o škodě a o tom, kdo je povinen k její náhradě s tím, že tato doba končí nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy došlo k porušení povinnosti, a to dle § 398 ObchZ.

Není také vyloučeno, že se osoba porušující zákaz konkurence dopustí jiného protiprávního jednání, které je upraveno v obchodním zákoníku i se všemi důsledky z toho vyplývajícími. V úvahu připadá jednání, které je nekalou soutěží ve smyslu ustanovení § 44 a násl. ObchZ s tím, že společnost, která byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, má právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži, které jsou uvedeny v § 53 a násl. ObchZ.

Lze v obecné rovině konstatovat, že společnost má v případě porušení zákazu konkurence právo uplatňovat své nároky, vyplývající z příslušných ustanovení ObchZ, v občanském soudním řízení na základě podané žaloby, s povinností zaplatit ze žalované částky soudní poplatek a s procesní odpovědností za unesení tzv. důkazního břemene. Společnost musí prokázat v občanském soudním řízení veškeré zákonem stanovené předpoklady a podmínky nezbytné pro to, aby v řízení mohla být úspěšná. Musí mj. prokázat také výši majetkového prospěchu, který vznikl osobě, která porušila zákaz konkurence. **Toto důkazní břemeno je při vedených sporech tohoto typu velmi obtížné unést,** když osoba, porušující zákaz konkurence, zpravidla nepředkládá soudu veškeré podklady, které se týkají realizovaného obchodu, při kterém došlo k porušení zákazu konkurence a tyto údaje nejsou zpravidla předávány ani další smluvní stranou. Velice často se stává, že záležitosti, týkající

se uzavřeného obchodu, jsou prohlášeny za předmět obchodního tajemství ve smyslu § 17 ObchZ. Z těchto skutečností vyplývá, že společnosti při porušování zákazu konkurence se velmi často z těchto důvodů neobracejí na soud s příslušnou žalobou, ale používají jiné právní prostředky k dosažení sledovaného účelu a cíle.

3.2 Právní úprava podle trestního zákoníku

Porušení zákazu konkurence může v některých případech naplňovat znaky trestného činu **zneužívání informací v obchodním styku** podle § 128 odst. 2 trestního zákona (dále jen „TZ“) č. 140/1961 Sb. ve znění zákona č. 557/1991 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1992.

Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné z nich.

V případě, že pachatel získá činem uvedeným v § 128 odst. 2 TZ pro sebe nebo jiného značný prospěch, jsou dány formální předpoklady pro právní kvalifikaci dle ustanovení § 128 odst. 3 TZ a v případě, že získá pro sebe nebo jiného prospěch velkého rozsahu, jsou dány formální předpoklady pro právní kvalifikaci dle ustanovení § 128 odst. 4 TZ.³²

Tak, jak již je shora konstatováno, dostal se tento trestný čin do TZ v roce 1991. Zákonodárce se prostředky trestního donucení snažil zamezit tomu, aby nedocházelo k tzv. „tunelování“ větších firem managementem, který si za tím účelem založí vlastní společnost. Do TZ se toto ustanovení dostalo v důsledku jednání některých ředitelů státních podniků. Zneužívání v obchodním styku neboli tzv. selftrading – „obchodování na sebe“ – je typickým manažerským deliktem, který zpravidla poškozuje jednu nebo více firem, v nichž pachatel, pokud je v manažerském postavení, uplatňuje svůj vliv.³³

Zákonné ustanovení trestného činu zneužívání informací v obchodním styku se vztahuje na případy, kdy jsou naplněny zákonem stanovené formální předpoklady naplňující znaky skutkové podstaty tohoto trestného činu, a to za situace, kdy je porušen zákaz konkurence. Pachatel se tedy musí dopustit zakázaného konkurenčního jednání, přičemž toto zakázané konkurenční jednání je obsaženo zpravidla v příslušných zákonných ustanoveních, které byly předmětem shora uvedeného rozboru, nebo může být obsaženo ve smlouvách, které upravují zákaz konkurence a nebo v jednostranných právních úkonech. Předmětem uvedeného příspěvku není, jak již je uvede-

no, problematika porušení zákazu konkurence podle zákoníku práce, když tento zákaz konkurence za dobu trvání pracovního poměru je upraven v § 75 zákoníku práce a po skončení pracovního poměru může vycházet z dohody, která obsahuje konkurenční doložku uzavřenou ve smyslu ustanovení § 29a zákoníku práce, v platném znění.

Prostředky trestního práva je nutné uplatňovat pouze a výhradně v těch případech, kde jiné prostředky

ekonomického nebo právního donucení nestačí, jinými slovy se hovoří o tzv. podpurné roli trestní represe.³⁴ Hospodářství České republiky je založeno na tržních principech a neobejde se bez určité regulace. Regulace ekonomiky je prováděna především mimotrestními právními předpisy, trestní právo má přitom sankcionovat porušení nebo nesplnění těch nejdůležitějších povinností vyplývajících ze zvláštních zákonů. V obecné teorii práva je poukazováno na to, že je třeba se v právním systému vyvarovat tzv. hypertrofie, tj. nadměrně nezdravého zvětšování role regulace společenských vztahů jednotlivými právními předpisy, a z toho vyplývá také požadavek na nutnost vyvarovat se kriminalizace v běžném životě opakovaně se vyskytujících jevů, pokud tyto nedosahují typové nebezpečnosti trestných činů. **Prostředky trestního práva je nutné uplatňovat pouze tam, kde k řešení problémů nepostačí vyvození občanskoprávní odpovědnosti** v širším slova smyslu. Při řešení aktuálních protispoločenských jevů dochází velmi často k přeceňování úlohy trestní represe, která je zcela nevhodným prostředkem k regulaci hospodářských vztahů.³⁵ Zavedením trestného činu zneužívání informací v obchodním styku dle § 128 odst. 2 se snažil zákonodárce řešit trestněprávními prostředky porušování zákazu konkurence v oblasti soukromého práva.

Skutková podstata tohoto trestního činu byla připravována ve velkém chvatu a bez systémového a logicky zařazeného uvážení, které by navazovalo na obecně používané instituty v českém právním řádu.

Právě tato skutečnost je důvodem toho, proč vznikají značné výkladové pochybnosti a problémy při aplikaci formálních znaků skutkové podstaty trestného činu dle § 128 odst. 2 TZ.

Základní skutková podstata dle § 128 odst. 2 vyžaduje, aby si pachatel v důsledku specifikovaného jednání opatřil sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch. Z toho lze dovodit závěr, který je vyjádřen např. i v soudní judikatuře,³⁶ že si pachatel nemusí opatřit vůbec prospěch s tím, že postačí jednání v úmyslu opatřit si výhodu. Z těchto závěrů je také dovozováno, že v základní skutkové podstatě obsažené v 2 odst. § 128 TZ není výše dosaženého prospěchu pro posouzení trestnosti rozhodující, pokud jednal pachatel v úmyslu opatřit si výhodu.

...společnost má v případě porušení zákazu konkurence právo uplatňovat své nároky, vyplývající z příslušných ustanovení ObchZ, v občanském soudním řízení na základě podané žaloby, s povinností zaplatit ze žalované částky soudní poplatek a s procesní odpovědností za unesení tzv. důkazního břemene.

Při srovnání důsledků porušení zákazu konkurence dle ustanovení § 65 odst. 2 a 3 ObchZ docházíme ke zjištění, že společnost může požadovat jako zvláštní druh sankce proti osobě, která porušila zákaz konkurence, vydání prospěchu z obchodu. Pokud není prospěch z obchodu, který má majetkový charakter, dosažen, nemůže vzniknout tento druh nároku a může být pouze požadováno převedení odpovídajících práv na společnost a náhrada škody. V případě, že není získán prospěch, ale pouze výhoda, přichází v úvahu použití ustanovení § 128 odst. 2 TZ, a to i tehdy, pokud nebyl realizován obchod tak, jak předpokládá ObchZ, ale pouze došlo k popudu k uzavření smlouvy.

Při formálním vymezení znaků trestného činu zneužívání informací v obchodním styku dle § 128 odst. 2 zákonodárce konstruoval skutkovou podstatu tak, že při naplnění subjektivní stránky postačí výhoda nebo prospěch, nebo samozřejmě mohou být kumulativně naplněny oba tyto znaky. Tato konstrukce však nemůže svádět k bezbřehému právnímu výkladu použitého výrazu „výhoda“. Především je nutné pokusit se z hlediska existujícího právního pojmosloví zjistit, co je v právním slova smyslu výhodou. Ze všech dostupných pramenů teorie práva lze konstatovat, že právní definice uvedeného pojmu v nich není obsažena. V této skutečnosti právě spočívá problém, neboť pojmu výhoda neodpovídá žádný pojem právního pojmosloví obecně užívaný v právní teorii a praxi. Samozřejmě z toho vyplývá, že pojem výhody není ani žádným právním institutem,

pod kterým by bylo možné si představit určitým způsobem regulovaný právní vztah.

Výhodu je však nutné právně charakterizovat, pojmenovat a podřadit ji pod institut, který je obecně v právních systémech předmětem individuální právní úpravy a konkretizace. Ve vazbě na výklad používaný v rozhodnutí 4 Tz 2/2000 je třeba uvést, že pojmy výhoda a prospěch je nutné vykládat širěji, než ve smyslu penězi vyjádřitelné škody, a že se bude zpravidla jednat o výhody nebo prospěch hospodářské povahy. S přihlédnutím k charakteru trestné činnosti, která je zákonem vymezená v ustanovení § 128, je však nutné se při hodnocení konkrétní výhody zabývat finančním prospěchem z této výhody ve prospěch osob, jež porušily zákaz konkurence v neprospěch společnosti, které v důsledku výhody jedné strany vznikla právně relevantní nevýhoda. Výklad výhody a nevýhody je závislý na tom, že výhoda vzniklá jedné straně je zpravidla nevýhodou pro druhou stranu. Právě posuzování výhodnosti či nevýhodnosti uzavřených smluv v běžné právní praxi přináší největší problémy se všemi důsledky, které z toho vyplývají. Jediným objektivně měřeným kritériem pro závěr o výhodnosti či nevýhodnosti uzavřené smlouvy je z pohledu trestního práva skutečnost vztahující se k zjištění, jaký prospěch v důsledku jednání osob porušujících zákaz konkurence jim vznikl. Z hlediska občanského práva je možné jej charakterizovat jako bezdůvodné obohacení, které vyjadřuje skutečnost, že v rozsahu neoprávněně získaného prospěchu je získána

pro osobu porušující zákaz konkurence výhoda. Další možností pro případnou trestní odpovědnost je vázat ji na vznik škody na straně společnosti, která jí vznikne v důsledku porušení zákazu konkurence.³⁷

Ustanovení § 128 odst. 2 TZ mělo negativní vliv na legislativní proces, který se týkal rekodifikace trestního práva hmotného. Po dlouhé odborné diskusi byl předložen do Poslanecké sněmovny vládní návrh nového TZ. Projednání v Poslanecké sněmovně trvalo velmi dlouhou dobu, od 21. 7. 2004 do 31. 3. 2006, výsledkem bylo, že Poslanecká sněmovna těsnou nadpoloviční většinou všech poslanců (106) schválila nový TZ dne 30. 11. 2005.³⁸ Na základě poslaneckého návrhu byl vypuštěn z TZ § 233 odst. 2, který byl obsahově totožný se současnou úpravou ustanovení § 128 odst. 2 TZ. Senát tento schválený nový TZ zamítl dne 8. 2. 2006,³⁹ když jedním z důvodů bylo také vypuštění ustanovení § 233 odst. 2. Následně byla věc projednána opět v Poslanecké sněmovně a ta návrh nového TZ zamítl, a to dne 21. 3. 2006,⁴⁰ když se pro schválení tohoto zákona vyslovilo pouze 20 poslanců. Dne 15. 6. 2006 se konal na právnické fakultě odborný seminář na téma „Česká reforma trestního práva hmotného na rozcestí – bilance a perspektivy“ za účasti předních odborníků z oblasti trestního práva. Při vyhodnocení skutečností, co bylo faktickou příčinou nepřijetí nového TZ, se řada diskutujících přiklonila k tomu, že to bylo mj. i vypuštění navrhovaného znění § 233 odst. 2 TZ, přičemž na této skutečnosti se velmi negativním způsobem projevila politizace uvedeného problému, aniž by byla jakýmkoliv způsobem provedena právněpolitická analýza této záležitosti. Prakticky všichni diskutující na tomto semináři se shodli na tom, že nebyly žádné racionální důvody k tomu, aby nový TZ nebyl přijat. Lze tedy uzavřít, že neshoda ve věcech týkajících se trestněprávní úpravy porušení zákazu konkurence byla jednou z významných příčin nepřijetí nového TZ. Tato skutečnost mj. zvyšuje aktuálnost problematiky týkající se zákazu konkurence a důsledků porušení tohoto zákazu v oblasti občanského práva v širším slova smyslu i v oblasti práva trestního.

V případě porušení zákazu konkurence se za stávající trestněprávní úpravy obrací společnost zpravidla nikoliv na soudy podáním žaloby na osoby, které porušily zákazy konkurence s uplatněním nároků ve smyslu ustanovení § 65 odst. 2 ObchZ, ale velmi často podávají ve smyslu ustanovení § 158 odst. 2 trestního řádu, tj. zákona č. 141/1961 Sb., v platném znění, oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin dle § 128 odst. 2 TZ. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny na základě takového podání prověřovat veškeré skutečnosti, které by mohly nasvědčovat tomu, že byl spáchán trestný čin. Činnost těchto orgánů je přitom časově i finančně náročná a v celé řadě případů je jejím výsledkem nikoliv zahájení trestního stíhání v případě zjištění skutečností nasvědčujících to-

mu, že byl spáchán tento trestný čin, ale odložení trestního stíhání za použití ustanovení § 159a trestního řádu v platném znění s odůvodněním, že se jedná o obchodněprávní záležitost. Přesto jsou již v některých případech na základě policejního šetření pro společnost k dispozici podklady, které mohou být použity jako důkazy v občanskoprávním řízení.

4. Navrhovaná právní úprava zákazu konkurence při rekodifikaci občanského a obchodního práva

V České republice probíhají práce na rekodifikaci občanského a obchodního práva, přičemž v dubnu 2005 došlo ke zpracování paragrafované osnovy ObčZ⁴¹ a ObchZ.⁴² Ve vazbě na zpracovávanou problematiku je možné konstatovat, že předkladatelé uvedených návrhů vycházejí z toho, že nový občanský zákoník bude univerzálním kodexem soukromého práva, a z tohoto důvodu také zejména obecná část ObčZ věnuje úpravě postavení právnických osob značnou pozornost s tím, že tato úprava má platit subsidiárně pro všechny právnické osoby podle českého právního řádu, neboť v občanském, nikoliv v obchodním zákoníku nebo v jiném zákoně má být ze systémového hlediska těžiště úpravy statusových otázek právnických osob.⁴³

Vzhledem k těmto skutečnostem je obecná úprava postavení právnických osob zpracována v osnově ObčZ v ustanoveních § 192 a násl. S ohledem na navrhovanou úpravu, která se týká orgánů právnických osob v § 123 odst. 2 věta první ObčZ, je možné v dalších částech příspěvku používat navrhované pojmosloví vztahující se k osobám, které působí v orgánech právnické osoby tak, že bude taková osoba označována jako člen orgánu právnické osoby.⁴⁴ V osnově ObčZ je řešena problematika zákazu konkurence a důsledků porušení zákazu konkurence v obecné rovině v ustanovení § 367. Tato navrhovaná právní úprava stanoví, že **ten, kdo vystupuje jako podnikatelův zástupce při provozu závodu, nesmí bez souhlasu podnikatele činit na svůj nebo cizí účet jednání spadající do oboru závodu.** Pokud se tak stane, může se podnikatel domáhat, aby se jeho zástupce takového jednání zdržel (§ 367 odst. 1). Navazující odst. 2 tohoto zákonného ustanovení potom upravuje, že jedná-li se o jednání na zástupcův účet, může se podnikatel domáhat, aby bylo prohlášeno za jednání učiněné na jeho účet. Jedná-li se o jednání na cizí účet, může se potom podnikatel domáhat, aby mu bylo postoupeno právo na odměnu, anebo mu byla vydána odměna již poskytnutá. Ustanovení § 367 odst. 3 potom umožňuje, aby namísto práva uvedeného v odst. 2 mohl podnikatel požadovat náhradu škody, avšak jen tehdy, měl-li a mohl zástupce vědět, že svou činností podnikatele poškozují. Měl-li a mohl vědět také ten, v jehož prospěch podnikatelův zástupce nedovoleně jednal, že se jedná o činnost

...v občanském, nikoliv v obchodním zákoníku nebo v jiném zákoně, má být ze systémového hlediska těžiště úpravy statusových otázek právnických osob.

poškozující podnikatele, je povinen k náhradě škody také on. Znamená to tedy, že v **osnově ObčZ se předpokládá nemožnost kumulativního uplatňování nároků z porušení zákazu konkurence s nároky na náhradu škody tak, jako v dosavadní právní úpravě v ustanovení § 65 odst. 2 ObchZ.**

Osnova ObčZ upravuje obecně právní poměry korporací. **Právní poměry, které se týkají obchodních společností a družstva, se upravují v osnově obchodního zákonníku** (i dále jen ObchZ), když tyto právnické osoby jsou souhrnně označovány jako obchodní korporace.

U jednotlivých typů obchodních korporací jsou upraveny otázky související se zákazem konkurence osob, které jsou členy orgánů právnické osoby, následovně:

4.1 Veřejná obchodní společnost

§ 127 ObchZ upravuje zákaz konkurence u VOS tak, že bez svolení ostatních společníků nesmí společník podnikat v předmětu podnikání společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného. Společník nesmí být ani členem statutárního nebo obdobného orgánu jiné společnosti s obdobným předmětem podnikání. Pokud ostatní společníci při založení společnosti nebo v okamžiku přistoupení nového společníka věděli o shora uvedené překážce nebo vznikla-li tato překážka později, má se za to, že svolení udělili. Dále je uvedeno, že společenská smlouva může upravit zákaz konkurence odlišně. Navrhované ustanovení o zákazu konkurence se má použít obdobně také na třetí osobu v postavení statutárního orgánu, pokud tato není společníkem.

Návrh úpravy zákazu konkurence je tedy dispozitivní a uplatní se pouze tehdy, pokud společenská smlouva neupravuje tento zákaz jiným způsobem.

4.2 Komanditní společnost

Zákaz konkurence, pokud se týká KS, je upraven v ustanovení § 136 ObchZ, a to tak, že pokud ze společných ustanovení neplyne něco jiného, použijí se na KS přiměřeně ustanovení o VOS, tedy § 127 ObchZ.

S ohledem na odkaz na úpravu u VOS je také zákaz konkurence možné sjednat ve společenské smlouvě jinak.

4.3 Společnost s ručením omezeným

V § 201 ObchZ je navrhováno, že bez svolení společníků nesmí jednatel podnikat v předmětu činnosti společnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného. Jednatel nesmí být členem statutárního nebo obdobného orgánu jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti, ledaže jde o koncern. Jednatel se nesmí účastnit na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby s obdobným předmětem činnosti. Dále se, obdobně jako v § 127 ObchZ uvádí, že pokud společníci při založení společnosti nebo v okamžiku jmenování jednatele

o shora uvedené překážce věděli nebo vznikla-li překážka později a jednatel na ni upozornil, má se za to, že svolení udělili. V pochybnostech platí, že souhlas udělen nebyl. Společenská smlouva může určit další omezení a může také určit, v jakém rozsahu se zákaz konkurence vztahuje na společníky.

Úprava zákazu konkurence je tedy kogentní ve vztahu k možnosti zúžení rozsahu zákazu konkurence a dispozitivní ve vztahu k možnosti rozšíření rozsahu zákazu konkurence, a to jak ve vztahu k jednatelům, tak i případně ve vztahu ke společníkům. Zákaz konkurence se vztahuje také na členy dozorčí rady, a to s ohledem na zákonný odkaz na jednatele v § 202 odst. 5 ObchZ.

Důvodová zpráva k ObchZ uvádí, že byla využita jednak dílce z části o VOS a dále pak byla využita zahraniční obecnější formulace (švýcarská), zejména v presumování souhlasu. V důvodové zprávě se také uvádí, že zákaz konkurence se nebude týkat těch případů, kdy osoba bude jednatel, ale nebude tuto funkci fakticky vykonávat. Ve vztahu k této části je nutné poukázat na to, že některé pasáže důvodové zprávy nekorespondují s paragrafovaným zněním, když se uvádí, že byl nahrazen pojem obdobný předmět podnikání pojmem „shodný“, což není promítnuto v paragrafovaném znění. Lze však souhlasit s použitou argumentací důvodové zprávy, že obdobný předmět činnosti není adekvátním výrazem vztahujícím se ke smyslu úpravy zákazu konkurence. Není důvodu zakazovat možnost podnikání, když obdoba je spíše věcí náhodného posouzení než přesné úvahy.⁴⁵

4.4 Akciová společnost

V § 337 ObchZ se navrhuje, že člen představenstva nesmí podnikat v předmětu činnosti, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody společnosti pro jiného. Člen představenstva nesmí být členem statutárního nebo obdobného orgánu jiné právnické osoby s obdobným předmětem činnosti, ledaže se jedná o podnikatelské seskupení. Člen představenstva se nesmí účastnit na podnikání jiné společnosti jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby s obdobným předmětem činnosti.

Pokud zakladatelé při založení společnosti nebo oprávněný orgán v okamžiku jmenování člena představenstva o překážce podle odstavce 1 věděli nebo vznikla-li překážka později a člen představenstva na ni upozornil, má se za to, že svolení udělili. V pochybnostech platí, že souhlas udělen nebyl. Navrhovaná úprava je tedy v tomto směru obdobná úpravě zákazu konkurence u jednatelů v § 201 ObchZ. Není však zřejmé, proč u SRO je uváděn koncern a u úpravy AS podnikatelské seskupení jako obecnější právní institut zahrnující v sobě i koncernové uspořádání.

Stanovy nebo usnesení valné hromady mohou určit další omezení.

Navrhovaná úprava je ve vztahu k členům představenstva kogentní z hlediska možnosti zúžení rozsahu záka-

zu konkurence s tím, že je konstruován souhlas s porušením zákazu konkurence tak, jako u ostatních forem společnosti. Důvodová zpráva uvádí, že není důvod omezovat společnost v možnostech udržet ve funkci člena představenstva osobu, která je pro akcionáře přínosná, byť jednala v rozporu se zákazem konkurence. Tím však nemají být dotčeny možnosti postihu podle obecné úpravy z titulu porušení zákazu konkurenčního jednání.⁴⁶ Z právně teoretického hlediska je nutné se zabývat tím, zda konstrukce použitá v návrhu ustanovení § 201 odst. 2 ObchZ u jednatelů SRO a § 337 odst. 2 ObchZ u členů představenstva AS má za následek, že byl, s ohledem na existující souhlas příslušných právních subjektů, dán souhlas k jednání mající konkurenční povahu a tento souhlas vylučuje zákonem stanovený zákaz konkurence pro tyto členy orgánů právnické osoby. Není totiž možné, aby při uděleném souhlasu byla dovozena možnost postihu z titulu porušení zákazu konkurence tak, jak je to uváděno v důvodové zprávě.

Obdobně je upraven zákaz konkurence v § 350 ObchZ pro členy dozorčí rady. Bylo by vhodnější, s ohledem na tuto navrhovanou úpravu, učinit pouze odkaz na úpravu zákazu konkurence pro členy představenstva, tj. ustanovení § 337 ObchZ.

4.5 Družstvo

V ObchZ je problematika právních problémů družstva jako obchodní korporace obsažena v ustanovení § 469 a násl. s tím, že jako zvláštní forma družstva jsou upraveny právní poměry bytového družstva v § 553 a násl. a sociálního družstva. Zákaz konkurence u členů orgánů družstva upraven není.

4.6 Konkurenční doložka v obchodním právu

Konkurenční doložka v obchodním právu je upravena v § 2474 ObčZ jako obecný institut soukromého práva, který je použitelný i pro všechny uzavírané smlouvy, a to i smlouvy, které budou rozšiřovat zákonem stanovený zákaz konkurence, a to ve vztahu ke všem členům orgánů právnických osob, ale i jiným právním subjektům, tj. např. společníkům, akcionářům, družstevníkům, ale i smluvním partnerům. Ve smyslu tohoto zákonného ustanovení je konkurenční doložkou takové ujednání, které zakazuje jinému vyvíjet soutěžní činnost, avšak tehdy, určí-li území, okruh činnosti nebo okruh osob, kterých se týká, k platnosti vyžaduje takovéto ujednání písemnou formu. Konkurenční doložku lze přitom sjednat nejdéle na dobu pěti let s tím, že je-li sjednána na neurčitou dobu nebo je-li sjednána na dobu delší než pět let, platí, že byla sjednána na pět let.

Toto omezení se však jeví jako neodůvodněné vzhledem k tomu, že konkurenční doložka může být svázána s dobou výkonu funkce člena orgánu právnické osoby, když tento výkon funkce může trvat i dobu delší než pět let. Bylo by tedy účelné, aby doba trvání konkurenční doložky byla vázána na zánik právní skutečnosti, od které se odvíjí zánik právního vztahu, který byl důvodem pro

uzavření konkurenční doložky. Jedině takto sjednaná konkurenční doložka by chránila zájmy společnosti po dobu, která by byla předem sjednána v závislosti na zániku specifického postavení nebo funkce ve společnosti.

Navrhovaná právní úprava zákazu konkurence vůbec neupravuje důsledky porušení zákazu konkurence, a to ani v ObčZ, ani v ObchZ. To se jeví jako závažný nedostatek. Lze konstatovat, že důsledky porušení zákazu konkurence by měly být upraveny v obecné části příslušných ustanovení ObchZ, které se týkají obchodních korporací, když zákaz konkurence nebude jako zákonem upravený institut přicházet v úvahu u členů jiných orgánů právnických osob než u obchodních korporací.

5. Návrhy de lege ferenda pro rekonstrukci právní úpravy zákazu konkurence

Zákony by měly stanovit obecný, právní úpravou předpokládaný právní standard, který se váže k úpravě zákazu konkurence pokud možno ve vztahu ke všem členům orgánů právnických osob všech obchodních korporací.

Až na výjimky dané charakterem obchodní korporace by měla být zákonná úprava dispozitivní a měla by umožňovat nejen rozšiřovat zákaz konkurence na členy orgánů právnické osoby, případně na další subjekty, ale měla by umožňovat zúžení rozsahu zákazu konkurence.

Kromě toho by měl existovat zákonem předpokládaný rámec pro rozšíření zákazu konkurence na základě sjednané konkurenční doložky ve smlouvě, a to i na dobu, která bude následovat po zániku funkce člena orgánu právnické osoby, popř. po zániku specifického právního postavení, od kterého je odvozen existující zákaz konkurence za doby trvání tohoto právního vztahu.

Přijímaná právní úprava dotýkající se zákazu konkurence by měla být formulována přesně a srozumitelně, aby sdělovala svůj záměr a cíl a aby předvíдалa reakce praxe, a měla by v sobě zahrnovat i preventivní ochranu před porušováním tohoto zákazu.

Tento závěr se vztahuje jak k úpravě zákazu konkurence, kterou by měl zahrnovat nový ObchZ, tak k úpravě, která by mohla postihovat porušení zákazu konkurence v novém TZ.

5.1 Obchodní zákoník

Při dispozitivní úpravě zákazu konkurence ve vztahu ke členům orgánů právnické osoby bych doporučoval v obecné části ObchZ, která se bude zabývat problematikou obchodních korporací, formulovat obecně zákaz konkurence ve vztahu ke všem obchodním korporacím, pokud ustanovení o jednotlivých formách obchodních korporací nestanoví jinak, následovně:

Pokud ze společenské smlouvy nebo stanov nevyplývá něco jiného, člen orgánu obchodní korporace:

- nesmí podnikat v předmětu činnosti korporace, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody korporace pro jiného,
- nesmí být členem jiného orgánu obchodní korporace se stejným předmětem činnosti, ledaže jde o koncern,

- nesmí se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným předmětem činnosti.

Společenská smlouva nebo stanovy můžou určit, v jakém rozsahu se vztahuje zákaz konkurence i na společníky nebo členy družstva.

Tato navrhovaná právní úprava by se mohla týkat všech forem obchodních korporací s výjimkou AS, kde by zákaz konkurence na členy představenstva byl upraven následovně:

Pokud ze stanov nevyplývají další omezení, člen představenstva:

- nesmí podnikat v předmětu činnosti korporace, a to ani ve prospěch jiných osob, ani zprostředkovávat obchody korporace pro jiného,
- nesmí být členem jiného orgánu obchodní korporace se stejným předmětem činnosti, ledaže jde o koncern,
- nesmí se účastnit na podnikání jiné obchodní korporace jako společník s neomezeným ručením nebo jako ovládající osoba jiné osoby se stejným předmětem činnosti.

V případě, že člen představenstva vykonává pro společnost práci na základě pracovní smlouvy, nejedná se o vztah obchodní.

V právní úpravě zákazu konkurence u jednotlivých členů orgánů obchodní korporace bych navrhol vypustit otázku vztahující se k případnému souhlasu společníků či zakladatelů k jednání, kterých se dotýká zákaz konkurence. Takováto úprava by nenastolila patřičnou právní jistotu při aplikaci jednotlivých ustanovení vázících se k zakazu konkurence a k důsledkům za porušení zákazu konkurence včetně trestněprávní odpovědnosti, když pravidlo vztahující se k případným pochybnostem by bylo možné aplikovat pouze v občanskoprávním řízení při přenosu důkazního břemene, a nikoliv v trestním řízení. Zvláštní úprava zákazu konkurence u AS je dána tím, že členové představenstva by bez ohledu na vůli vyjádřenou většinovým rozhodnutím akcionářů měli vyvíjet činnost, která by byla vždy v souladu se zájmem společnosti, tj. všech akcionářů včetně akcionářů minoritních. Navrhovaná úprava v ObchZ by ve svých důsledcích umožňovala porušování zákazu konkurence v neprospěch společnosti a minoritních akcionářů, a to způsobem, který by mohl být výhodný pro majoritní akcionáře.

O porušení zákazu konkurence by se nejednalo tehdy, pokud by nastal souběh výkonu funkce člena představenstva s výkonem práce pro společnost na základě uzavřené pracovní smlouvy.

5.2 Trestní zákon

Před přijetím trestněprávního ustanovení, které by sankcionovalo v trestněprávní rovině porušení zákazu konkurence, bych především doporučoval provést analýzu efektivity používání ustanovení § 128 odst. 2, 3 a 4 TZ. Po provedené analýze bych doporučoval, v případě, že se ukáže společenská nutnost trestněprávně sankcionovat závažné porušení zákazu konkurence, změnit příslušné ustanovení TZ, a to tak, aby jeho znění bylo jednoznačné a bylo vázáno na předem definované jasné podmínky týkající se porušení zákazu konkurence a prospěchu na straně osoby, která porušila zákaz konkurence, nebo škody, která vznikla obchodní korporaci v důsledku jednání osoby, která porušila zákaz konkurence. Výše prospěchu nebo škody by měla být přitom částka, která přesahuje výši škody nebo prospěchu, která postačuje pro trestnost u majetkových trestných činů.⁴⁷

Smluvně převzatý zákaz konkurence by nebylo možné sankcionovat trestně, předmětem trestního postihu by mohlo být pouze porušení zákonem stanoveného zákazu konkurence.

Domnívám se, že v tomto směru by pro trestní úpravu v novém zákoně mohlo být plně akceptovatelné řešení uvedené problematiky v novém trestním zákoně Slovenské republiky, který je účinný od 1. 1. 2006. Ve zvláštní části TZ je uvedena skutková podstata porušení zákazu konkurence, a to v § 244 takto:

odst. 1 – Kdo jako osoba povinná dodržovat zákaz konkurence podle zákona, zákaz uvedený v takovém zákoně poruší a způsobí tím jinému větší škodu,⁴⁸ bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři roky.

odst. 2 – Odnětím svobody na dva roky až osm roků bude pachatel potrestán, když spáchá čin uvedený v odst. 1 a způsobí tím škodu velkého rozsahu.⁴⁹

Ze skutečností, které jsou uvedeny v tomto příspěvku, lze učinit závěr, že při předpokládané rekodifikaci občanského, obchodního a trestního práva je nutné se zabývat ve všech souvislostech s předpokládaným rozsahem zákonné úpravy zákazu konkurence, a to ve vazbě na jeho praktickou a jednoduchou aplikovatelnost vyvolávající co možná nejméně výkladových problémů. Cílem budoucí úpravy by mělo být to, aby odpovídala reálným společenským vztahům, které nastávají při výkonu podnikatelské činnosti a aby nevyvolávala spory o výklad.

✦ Autor je advokátem v Plzni a vysokoškolským učitelem na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni.

1 Madar, Z. a kol.: Slovník českého práva, druhé vydání: LINDE Praha, a. s., 1999, s. 536.

2 Srovnej Gerloch, A.: Teorie práva, druhé vydání: Dobrá Voda Aleš Čeněk 2001, s. 143-146.

3 Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol.: Kurs obchodního práva, třetí vydání: C. H. BECK 2001, s.106.

4 Srovnej Gerloch, A.: Teorie práva, druhé vydání: Dobrá Voda Aleš Čeněk 2001, s. 141.

Boguszak, J., Čapek, J.: Teorie práva: CODEX Bohemia, Praha 1997, s. 100. 5 § 57 odst. 1 ObchZ.

6 Srovnej Gerloch, A.: Teorie práva, druhé vydání: Dobrá Voda Aleš Čeněk 2001, s. 142.

Boguszak, J., Čapek, J.: Teorie práva: CODEX Bohemia, Praha 1997, s. 100.

7 Důvodová zpráva k zákonu č. 370/2000 Sb. – bod 77.

8 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl I.: POLYGON, září 2002, s. 779.

- 9 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl II.: POLYGON, září 2002, s. 899.
Eliáš, K.: Obchodní zákoník, čtvrté vydání: LINDE, Praha a. s., 2004, s. 278.
- 10 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl II.: POLYGON, září 2002, s. 1209.
- 11 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl II.: POLYGON, září 2002, s. 1211.
- 12 Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, šesté vydání: C. H. BECK 2001, s. 502.
- 13 Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, šesté vydání: C. H. BECK 2001, s. 502.
- 14 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl II.: POLYGON, září 2002, s. 1211.
- 15 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl II.: POLYGON, září 2002, s. 1211.
- 16 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl III.: POLYGON, září 2002, s. 2435.
- 17 Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol.: Kurs obchodního práva, třetí vydání: C. H. BECK 2001, s. 298.
- 18 Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol.: Kurs obchodního práva, třetí vydání: C. H. BECK 2001, s. 299.
- 19 Rozhodnutí Vrchního soudu Praha, č. j. 7 Cmo 1107/2000-104 ze dne 9. 7. 2001 – použito z pramenu ad 9), s. 2438.
- 20 Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, šesté vydání: C. H. BECK 2001, s. 784.
- 21 Eliáš, K., Bartošíková, M., Pokorná, J. a kol.: Kurs obchodního práva, třetí vydání: C. H. BECK 2001, s. 299.
Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl III.: POLYGON, září 2002, s. 2436.
- 22 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl III.: POLYGON, září 2002, s. 2436.
- 23 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl III.: POLYGON, září 2002, s. 2437.
- 24 Eliáš, K., Obchodní zákoník, čtvrté vydání: LINDE, Praha a. s., 2004, s. 536.
- 25 Hendrych, D., Bělina, M., Fiala, J., Šturma, P., Šámal, P. a Štenglová, I.: Právní slovník, druhé vydání: C. H. BECK 2003, s. 306.
- 26 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl III.: POLYGON, září 2002, s. 2434.
- 27 § 29a zákoníku práce č. 65/1965 Sb. v platném znění.
- 28 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl I.: POLYGON, září 2002, s. 437.
- 29 Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, šesté vydání: C. H. BECK 2001, s. 247.
- 30 Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M.: Obchodní zákoník, šesté vydání: C. H. BECK 2001, s. 247.
- 31 Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník díl I.: POLYGON, září 2002, s. 438.
- 32 § 89 odst. 11 TZ rozumí značným prospěchem částku nejméně 500 000 Kč a prospěchem velkého rozsahu částku nejméně 5 000 000 Kč.
- 33 Teryngel, J.: Trestní právo: LexisNexis CZ, č.12/2005, s. 4.
- 34 Novotný, O., Dolenský, A., Púry, F., Rizman, S., Teryngel, J.: Trestní právo hmotné II. zvláštní část, třetí vydání: Codex, Praha 1997, s. 197.
- 35 Teryngel, J.: Nad trestní odpovědností podnikatele: Orac, 1998, s. 9.
- 36 Rozhodnutí NS ČR sp. zn. 4 Tz 2/2000 ze dne 22. 2. 2000.
- 37 Viz nový trestní zákon účinný ve Slovenské republice od 1. 1. 2006 pod č. 300/2005 Z.z. – § 244.
- 38 www.psp.cz/sqw/historie.
- 39 www.psp.cz/sqw/historie.
- 40 www.psp.cz/sqw/historie.
- 41 Eliáš, K., Zuklíňová, M.: Návrh občanského zákoníku, Ministerstvo spravedlnosti ČR, duben 2005.
- 42 Návrh obchodního zákona, verze k 17. 4. 2005, www.juristic.cz.
- 43 Eliáš, K., Zuklíňová, M.: Návrh občanského zákoníku, Ministerstvo spravedlnosti ČR, duben 2005, s. 8 a 9.
- 44 Důvodová zpráva k návrhu ObčZ, s. 35 – odkaz viz 41.
- 45 Důvodová zpráva k návrhu ObchZ, s. 318 – odkaz viz 42.
- 46 Důvodová zpráva k návrhu ObchZ, s. 318 – odkaz viz 335.
- 47 § 89 odst. 11 TZ v platném znění, kde škodou nikoliv nepatrnou je částka nejméně 5 000 Kč s tím, že této částky se užije obdobně pro určení výše prospěchu.
- 48 § 125 odst. 1 TZ Slovenské republiky – škodou malou se rozumí škoda převyšující částku 8 000 Sk, větší škodou se rozumí částka dosahující nejméně desetinásobek takové částky, tj. 80 000 Sk.
§ 89 odst. 11 TZ v platném znění – větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč.
- 49 Viz odkaz 48), škodou velkého rozsahu ve Slovenské republice se rozumí částka dosahující nejméně pětisetnásobek takové částky, tj. 4 000 000 Sk, v České republice 5 000 000 Kč.

Nešvary české azylové politiky

Mgr. PAVEL UHL

Česká republika (a její právní předchůdce) se už sedmáctým rokem řadí mezi státy, které usilují o dodržování principů demokratického právního státu. Mezi nezbytné atributy demokratického a právního státu patří obvykle i poskytování azylu. Azylová poli-

tika je jedním z měřítek, kterým lze posuzovat vyspělost společnosti a úroveň ochrany práv v ní. To má posléze i mediální obraz v podobě přitažlivých zjednodušení této skutečnosti. Platná právní úprava poskytování azylu a konkrétní azylová politika se v Československu a posléze v České republice vyvíjely a jejich obsah byl do jisté míry příznačný pro stav společnosti, úroveň odborného právního vědomí a správy veřejných věcí. Tento článek nejdříve krátce uvede obecnou otázku práva na azyl v novověku a poté se zaměří na situaci v českém kontextu.

Rostoucí význam práva na azyl v moderních státech

Moderní právo azylu představuje právo státu poskytnout osobě ochranu před působností jiného státu, přičemž důvo-

dy pro udělení azylu reflektovaly (a stále reflektují) politiku a zájmy státu. Azyl tak byl mnohdy udělován osobám, které měly privilegovaný vztah k politickým či náboženským hodnotám, ke kterým se stát poskytující azyl hlásil. Svoji roli hrály i strategické důvody. Osoba požívající azyl byla státu zavázána a mnohdy mu mohla sdělit různé strategické informace, popřípadě poskytnout své znalosti. V dobách, kdy státní loajalita byla legitimním předmětem osobní volby, to nebylo nic neobvyklého.

Až na sklonku novověku se pojetí problematiky azylu začalo proměňovat. Azyl začal být právem vnímán jako subjektivní právo osoby, ke které se vztahoval a které bylo odvozeno od určitých (právně definovatelných) skutečností. V katalogu lidských práv, pokud tam právo azylu vůbec zařadíme, je nesmělým nováčkem dvacátého století. V tradičních lidskoprávních listinách se neobjevuje a lze jej nalézt pouze v právních dokumentech dvacátého století. Jeho význam stoupal s historickými událostmi souvisejícími s první světovou, druhou světovou a studenou válkou. Po druhé světové válce se v mezinárodním právu ustálila definice uprchlictví, která byla odvozována od kontextu uprchlíka v zemi jeho původu. Definice azylu se takto právně ustálila v deskriptivní poloze a částečně opustila zájmovou polohu. V zemích tzv. východního bloku přetrvávala zájmová koncepce azylové politiky minimálně v některých aspektech azylové právní úpravy do osmdesátých let dvacátého století.

Azyl se tak stal z hlediska platného práva jediným subjektivním právem, které je ve své pozitivní podobě dokladem tzv. universalistické koncepce lidských práv, vycházející z teorie, že lidská práva jsou obecně platnou normou bez ohledu na kulturní, sociální a politický kontext. Azyl je totiž přiznáván na základě faktických a právních skutečností, stojících mimo dosah suverenity státu.

Subjektivní práva jsou národním právem chráněna v rámci dosahu jeho moci a stát k ostatním právním jevům mimo svůj dosah obvykle přihlíží v rámci reciprocity nebo účelnosti. Oproti tomu je právo azylu faktickou aplikací vlastních standardů ochrany subjektivních práv (byť v upravené a redukované podobě) na situaci, na kterou podle tradičního pojetí státní suverenity a mezinárodního práva nelze aplikovat právo vlastního státu, protože by takovou situaci měl hodnotit jiný stát podle vlastní úvahy. To neplatí pouze o přiznání vlastního statusu, ale i jeho důsledcích v podobě absolutní ochrany před státem původu a mezinárodního rozměru této ochrany. V této souvislosti je také možné zmínit práva, která jsou odvozena od obdobných principů, na kterých se zakládá právo azylu: jsou jimi právo nebyť vydán do země, kde hrozí nepřipustné zacházení anebo různé překážky vycestování.

Vývoj azylového práva v českém kontextu

V zemích bývalého tzv. východního bloku je problematika azylu v dobrém i ve zlém zatížena historickou zkušeností politické emigrace. Politická emigrace je součástí české historické tradice i díky celým novověkým dějinám od bitvy na Bílé hoře do současnosti. Politická emigrace je tak vnímána v kontextu mírně schizofrenního pojetí českých dějin současně jako tragédie (osobní a národní), východisko a zrada.

V Československu byla krátce po listopadových změnách přijata právní úprava, jejíž ambicí bylo vyhovět požadavkům na existenci azylové politiky, která by vyhovovala (nastaveným) mezinárodním standardům. Už v první polovině devadesátých let nastaly v Evropě historické události, které nastartovaly různé vlny uprchlictví, počínaje válkou v bývalé Jugoslávii, konče rozpadem Sovětského svazu a souvisejícími konflikty. Česká azylová politika byla vytvářena současně s cizineckou politikou a právní norma, která dávala zákonný podklad pro udělování azylů vůbec, byla přijata v roce 1990. Zpočátku byla česká azylová politika významně ovlivněna romantickou představou o obecné prospěšnosti této politiky a její otevřenosti všem potřebným ve smyslu azylového práva. Poměrně rychle se však (zdánlivě) takzvaně „profesionalizovala“, přičemž tento proces s sebou nesl v reakci na původní postoje takové příznaky jako odcizení, rutinizaci a obecně restriktivní

Azyl je totiž přiznáván na základě faktických a právních skutečností, stojících mimo dosah suverenity státu.

polohu. Významným milníkem české azylové politiky byla reforma cizineckého práva a současná reforma české vízové politiky (provedená vládou)¹. Ta na jedné straně zpřísnila do té doby poměrně liberální cizinecký režim a na druhé straně přeřadila poměrně vysoký počet dlouhodobě usazených osob do vízového režimu, který neumožňoval pololegální pobyt (legální z hlediska setrvávání a nelegální z hlediska práce apod.). Řada osob, která na území České republiky žila do té doby pololegálně, se rozhodla na přechodnou a současně na co možná nejdelší dobu legalizovat svůj pobyt pomocí podání žádosti o azyl. Následoval nárůst žadatelů o azyl a zahlcení systému, což vedlo k zpřísnování procedury. Současnost je charakteristická pokračujícím trendem zpřísnování a paralelním procesem tzv. europeizace azylové politiky. Celý proces proměny azylového práva obsahoval několik faktických a právních paradoxů a byl poznamenán některými jevy, které v právním státě nemají své místo.

Zpřísnování a nerespektování procesních norem

Hmotněprávní předpoklady pro udělení azylu jsou v zásadě neměnné, protože jsou dány kogentním mezinárodním právem, popřípadě ústavním právem příslušného státu, jehož změna není obvykle jednoduchá. Naopak mezinárodní právo nevytváří prakticky žádné procesní standardy a totéž platí do jisté míry o ústavním právu, které umožňuje, aby azylový zákon omezil ústavou zaručená procesní práva. Stát, který chce efektivně omezit příliv uprchlíků nebo těch, kdo se za ně vydávají, aniž by musel pečlivě hledat hranici mezi těmito skupinami, tak může přistoupit k prostředku omezování procesních oprávnění, čímž dosáhne faktického omezení přístupu k azylu jako takovému. Tuto cestu zvolila Česká republika. Mnohé novely azylového práva od samého počátku do současnosti mají společného jmenovatele, kterým je omezování procesních práv.

Jde o zkracování různých lhůt k uplatnění procesních práv,² omezování práv souvisejících s podílem na procesu, jako například právo na seznámení se spisem před vydáním rozhodnutí, ztížení právního zastupování apod.

Kromě uvedeného správní orgán rozhodující o žádosti mnohdy ani nepotřeboval

Mnohé novely azylového práva od samého počátku do současnosti mají společného jmenovatele, kterým je omezování procesních práv.

k omezení procesních práv zákonný podklad a vystačil si s nerespektováním zákona (tento prostor se přijetím nového správního řádu významně zúžil). Příkladem je praxe neumožňování pořizování kopií ze spisu, nevedení spisu v kontrolovatelné a přezkoumatelné podobě apod. Tyto procesní obstrukce mají i takovou podobu, že správní orgán si vede vlastní databázi informací o zemi původu, která není veřejně přístupná. Z této databáze vybírá dle své vlastní úvahy dokumenty, které zařazuje

do jednotlivých spisů, a tím si vytváří vlastní obraz skutečností relevantních pro rozhodnutí. Způsob výběru ovšem nepodléhá žádné kontrole a v konkrétních případech je zjevné, že do databáze nezařazuje informace, které jsou pro účastníka výhodnější. Naopak tam zařazuje informace, které jsou pro něj nevýhodné, což lze v určitých případech zjistit porovnáním dalších databázových systémů, se kterými správní orgán pracuje. To obvykle není v možnostech účastníka řízení, takže **azyl je mnohdy nedostupný pro někoho, kdo není dostatečně procesně zdatný.** Na některé informační systémy odkazuje pouze obecně (typicky databanky tiskových agentur), přičemž do spisu přikládá (někdy) pouze jejich výpisy, které nemohou plnit tu informační úlohu, kterou může plnit celá databanka.

Samostatnou kapitolou, která představuje asi nejvýznamnější obstrukční rys české azylové politiky, je protahování délky řízení samotným správním orgánem, které je přitažlivé pro ty, kdo azylovou proceduru zneužívají a odstrašující dlouhotrvající nejistotou pro ty, kdo ji vskutku potřebují.

Poddimenzování systému

Ačkoliv jsou na azylovou politiku jako celek vydávány prostředky, které jistě nejsou zanedbatelné, lze dojít k závěru, že při posuzování jednotlivých případů jsou náklady (především intelektuální) poněkud poddimenzovány. V případě rozhodování ve správním řízení lze mít vážné pochyby o tom, že toto poddimenzování není úmyslné. Kvalifikované posouzení konkrétní azylové věci vyžaduje znalost práva v České republice, znalost poměrů v zemi, ve které tkví možný azylový důvod, znalost jejího právního řádu a znalost základních principů mezinárodního práva. Skutečnost je ovšem taková, že rozhodnutí ve správním řízení jsou po odborné stránce ubohá, a to ze všech čtyř uváděných hledisek.

Jazyk rozhodnutí je obtížně srozumitelný, struktura nepřehledná, rozhodnutí jsou zanesena stále se opakujícími konstatováními, která vzbuzují pochybnost nad individualizací rozhodovací činnosti.³ Samotné řízení je fakticky vedeno jako kontradiktorní, kdy žadatel něco tvrdí a správní orgán „mu to“ vyvrací, přičemž tato koncepce vedení řízení je v přímém rozporu s pojetím správního řízení.⁴ V rozhodnutích jsou mnohdy popírány základní principy mezinárodního práva o přičitatelnosti důsledků jednání orgánů státu těmto státům, stejně jako jsou popírána právní specifika jednotlivých zemí. To má důsledky z hlediska posouzení požadovaného vyčerpání možností právní obrany apod.

Postup rozhodování, který je takto poddimenzován, nevykonává v agregátním měřítku materiálně přezkoumatelnou činnost. Pokud je opakující se činností vytvořen standard, stává se jím bez ohledu na svou úroveň. Při přezkumu výstupů v rámci tohoto standardu nelze zpravidla dosáhnout podstatných změn tohoto standardu (alespoň v dohledné době), ale pouze odstranit největší excesy. Smyslem přezkoumné činnosti není totiž vy-

tvářet novou úroveň rozhodovací kvality, ale posuzovat přezkoumávaná rozhodnutí v kontextu individuálním i obecném, přičemž obecný kontext je do jisté míry tvořen právě agregátem všech rozhodnutí správního orgánu. **Kvalita rozhodovací činnosti správního orgánu je tedy klíčem celé azylové politiky.**

Justiční regrese

Jestliže lze mít pochyby o kvalitě rozhodování před správním orgánem, které tvoří základ celé azylové politiky, nelze se také nevyjádřit k rozhodování soudů, které tuto politiku dotvářejí a stanovují její rámec. Ačkoliv je rozhodování soudů právně i fakticky pouze doplňkem celé správní činnosti, může mít buď podobu sebeomezujícího rozhodování, nebo přesně opačnou aktivistickou pozici, přičemž tento rozměr rozhodovací činnosti lze aplikovat jak na rozsah pravomoci, tak na její obsah. **V případě české azylové politiky lze mít za to, že justice nebyla a není tím radikálním určovatelem či snad reformátorem azylové politiky. To platí jak o době před reformou správního soudnictví, tak i po ní.**

Před reformou správního soudnictví rozhodovaly o žalobách proti dvouinstanční proceduře (tedy proti jejímu poslednímu rozhodnutí) soudy podle části páté občanského soudního řádu. **Přezkum byl koncipován jako striktní přezkum zákonnosti a nikoliv věcnosti rozhodovací činnosti, což v případě nárokového pojetí azylu splývalo v jedno.** Rozhodovací činnost tehdejších soudů byla svěřena vrchním soudům (konkrétně pouze Vrchnímu soudu v Praze, jakožto jedinému možnému místně příslušnému soudu). Vrchní soud v Praze vytvořil základní právní rámec soudního rozhodování dvěma okruhy rozhodnutí. Takto nastavený právní rámec pak zpětně ovlivnil rozhodovací činnost správního orgánu.

V prvním okruhu rozhodnutí se vytvořily výkladové hranice toho, co je možné považovat za azylové důvody. Z jedné strany soud opakovaně konstatoval, že pokud v zemi dochází k porušování lidských práv, byť těch, které jsou azylově chráněny, může se jednat o exces, který je běžný i v demokratické zemi, a samotná tato skutečnost nemusí být azylovým důvodem (například č. j. 5 A 758/2000-35). Z druhé strany soud dospěl k názoru, že stav všeobecné nouze, který způsobuje porušování práv chráněných azylovým právem, rovněž nezakládá důvod azylu (například č. j. 6 A 518/97-24). Průsečíkem těchto dvou mezních situací, které vyloučily většinu případů přezkoumávaných soudy, se stává takové pronásledování státu, které je aktivní, vědomé a z důvodů „azylově uznatelných“ (relevantních pro přiznání azylu). Je třeba dodat, že judikatura soudu (např. rozsudek č. j. 6 A 709/2001-21) vyložila pojem odpovědnosti státu (tedy přičitatelnost chování úředních osob k odpovědnosti státu) v rozporu s ustáleným výkladem převládajícím v mezinárodním právu, které je nezbytné použít při výkladu norem mezinárodního práva, jak tomu v případě azylu je. Příkladem je maximálně restriktivní výklad od-

...rozhodnutí ve správním řízení jsou po odborné stránce ubohá...

povědnosti státu za chování jeho orgánů, které bylo v důsledku citované judikatury později správním orgánem prakticky vždy považováno za chování soukromých osob apod.⁵ Podobně restriktivní výklad převládá i v otázce výkladu „důvodných obav“. Ve druhém okruhu rozhodnutí se judikatura nevyhnula výkladu pojmu „politického přesvědčení“, na jehož formulaci kladla poměrně vysoké nároky z hlediska schopnosti formulovat jej v konkrétní podobě. K jiným azylově relevantním diskriminačním a perzekučním důvodům pak uváděla, že je nezbytné prokázat jejich objektivní existenci (například č. j. 5 A 707/2000-23). Tato podmínka je v rozporu s častou skutečností, že motivem k diskriminaci nemusí být skutečná, ale domnělá, předpokládaná nebo možná příslušnost nebo jiná vlastnost, kterou azylové právo svou formulací pokrývá.⁶

Konkrétní rozhodnutí pak zcela opomíjela faktickou situaci v jednotlivých zemích,⁷ jejíž obraz byl často překryt falešným dojmem vytvořeným ve správním řízení (v řízení před soudem se skutkový stav nezpochybňoval). Výsledkem judikatorní činnosti Vrchního soudu v Praze bylo, řečeno s trochou nadsázky, pojetí azylu, které odpovídalo elitnímu politickému statusu pro zvlášť procesně zdatné, politicky uvědomělé a dostatečně známé příslušníky opozice, kteří měli to štěstí, že státy jejich pů-

vodu veřejně informovaly o záměru tyto konkrétní osoby pronásledovat z důvodů nezpochybnitelných pro přiznání azylu.⁸ Je možné, aby stát vykládal svou povinnost, ke které se na úrovni mezinárodního práva zavázal, maximálně restriktivně, a to až na samotné minimum stanovené mezinárodním právem, ale není možné jít za toto minimum, což se dle názoru autora tohoto článku stalo.

Po reformě správního soudnictví nedošlo k výraznému posunu v rozhodovací činnosti, ale pouze k přechodné jednoduchosti. Tento vývoj byl dán částečnou personální kontinuitou rozhodovací činnosti na nejvyšší úrovni soustavy správních soudů. Zrušení odvolacího a plného přezkumného stupně v rozsahu

správního rozhodování vedlo k faktickému zavedení dvojího kasačního principu do rozhodování o přidělení azylu v celé jeho posloupnosti,⁹ aniž by byla kompen-

zována absence plného přezkumu vztahujícího se především na zjišťování skutkového stavu.

Faktický odstup justice jako takové k otázkám azylu se projevil i při projednávání jedné z posledních novel zákona o azylu.

Představitelé Nejvyššího správního soudu v tomto případě usilovali o změnu příslušných předpisů, která by vedla k tomu, že by kasační stížnosti jako mimořádný opravný prostředek nebyly v azylových věcech přípust-

*Faktický odstup justice jako takové
k otázkám azylu se projevil i při
projednávání jedné z posledních novel
zákonu o azylu.*

Areál uprchlického tábora ve Velkých Přílepech.

né. V procesu projednávání nakonec zákonodárce rozhodl jinak, přičemž rozhodnutí se opíralo o faktický sociální konsensus mezi různými zainteresovanými institucemi (kromě zmíněného soudu se jednalo především o Veřejného ochránce práv a některé nevládní organizace), ke kterému došlo na půdě ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny. K tomuto problému nemá autor zapotřebí zmiňovat argumenty, které již byly zmíněny v odborném tisku jinde; pouze dodává, že mnohé argumenty Nejvyššího správního soudu byly platné. S touto skutečností bylo ovšem nezbytné naložit jinak, protože úsilí o odstranění posledního kasačního stupně bylo pouze odstraňováním dopadu patologického stavu a nikoliv odstraňováním jeho příčin, které byly takto naopak prohloubeny. **Je nezpochybnitelné, že smyslem soudního přezkumu správní činnosti, tak jak je ve střední Evropě koncipován, je přezkum některých kauz, které představují sporné momenty. Systém nebyl koncipován tak, že se musí apriori přezkoumat vše. Pokud se tak však děje, systém je přirozeně zahlcen, a to nejenom množstvím, ale i syndromy vyhoření a související ztrátou citu pro některé detaily.** Poddimenzování celého systému má za následek jeho přetížení v bodu jeho vyústění, které je jen zákonitým důsledkem podcenění některých investic na vstupu. Zmíněná snaha byla projevem takového vyhoření.

Zmiňované projevy poddimenzování nejsou neodstranitelné. V jednotlivých případech jim lze čelit. Vyžaduje to ovšem úsilí a značnou odbornou výbavu, která obsahuje jak znalost práva, tak poměrů v zemích původu apod. K prohloubení celého problému přispívá i skutečnost, že azylová problematika je zcela mimo pozornost praktického práva, tedy advokacie a právní servis žadatelům o azyl zajišťují nevládní organizace.

Ty jsou z valné části paušálně a nedostatečně financovány samotným správním orgánem, v kontextu jehož rozhodovací činnosti mají vytvářet pozici shodnou se zájmy žadatelů. Už samotný popis této situace vzbuzuje pochyby o jeho účinnosti. **Advokacie není z vlastní volby ve věci nijak činná a ustanovování zástupců v řízení před soudy přichází obvykle pozdě, kdy již jsou kostky často vrženy v intencích představ správního orgánu prvního stupně. Systém určování poskytovatelů právních služeb podle zákona o advokacii se pro účely azylového řízení neukázal jako životný, nehledě na to, že lze mít právní pochybnosti o jeho použitelnosti s ohledem na znění zákona o azylu.**

K právnímu pojetí azylu v českém právním řádu a především k rozhodovací činnosti lze ze sociologického hlediska poznamenat, že byly do jisté míry ovlivněny československou historickou zkušeností po druhé světové válce, která v podstatě spojovala politickou emigraci s cílenou, snadno identifikovatelnou a popsatelnou a nezpochybnitelnou represí. V tomto smyslu se justice za-

chovala demokraticky a reflektovala obecné vnímání problému v souladu s obecně sdílenou představou, kterou jen právně formulovala. Skutečnost, že nedokázala aplikovat abstraktně formulované právní předpoklady mezinárodního azylového práva na situace zcela sociálně a politicky odlišné, odpovídá témuž. Na obranu justice je třeba poznamenat, že v dobách, kdy se kladly základy jejího rozhodování o azylu, nemohla rozhodovat jinak než na podkladě stavu zjištěného správním orgánem, přičemž posun oproti fakticitě takto zjištěného stavu je zmíněn výše. Hlavní problém tak tkvěl, a do dnešní doby tkví v tom, že nedostatky azylové procedury jsou ve zdlouhavém řízení rozloženy a samy o sobě nepředstavují systémové chyby, ale ve svém souhrnu vytvářejí systémovou dysfunkčnost.

Politická regrese

Kromě justiční regrese je pro azylovou politiku příznačná i politická regrese. Rozhodování o politicky relevantních věcech obvykle spadá do kompetence příslušných správních orgánů. V případě azylové politiky platí jak o sféře moci výkonné, tak o sféře moci zákonodárné, že je jí obecně věnována minimální pozornost. Zbylý prostor vyplňuje vědomou činností úřednická lobby, která tuto politiku do značné míry supluje, ač bez explicitní politické legitimace. Příslušná rozhodnutí jsou takto přijímána příslušnými orgány pouze formálně a k věci se nevede skutečná politická diskuse, a pokud se vede, má marginální až komický obsah.¹⁰ Obecně platí, že politický systém jako celek v demokratické společnosti je více či méně věrným odrazem struktury celé společnosti. To

platí v širší míře i o justici, přičemž obě tato konstatování nemají hodnotící příznak, ale spíše neutrální povahu. Naopak spíše autor tohoto článku představuje vybočení z normy, jež je charakteristická pasivitou představitelů politického systému, kteří se spokojí matným povědomím o projednávaných věcech.

Na tom nic nemění ani argumenty o výlučném charakteru práva azylu v kontextu práva vůbec, protože tato vlastnost nezakládá důvod vyšší pozornosti. **Posun v příslušném odvětví politiky je možný pouze za předpokladu, že dojde k nějakému posunu ve vnímání daného problému veřejností, a to laickou i odbornou. To platí i o justici a jiných složkách celého systému veřejné moci.**

Co s nešvary v české azylové politice?

K výše zmiňovaným problémům, které jsou popisovány jako nešvary, se sluší na konci publicistického útvaru tohoto typu vznést alespoň nějakou konstruktivní poznámku, aby se autor vyhnul nařčení z úplného nihilismu. Tento závěr bych shrnul do jediné potřeby. Je nepochybné, že rozhodování o přidělení azylu je z mnoha důvodů odborně náročné. **Význam azylu jako takového zasluhuje, aby o každé otázce bylo rozhodnuto kope-**

*K prohloubení celého problému
přispívá i skutečnost,
že azylová problematika je zcela
mimo pozornost praktického práva,
tedy advokacie a právní servis
žadatelům o azyl zajišťují
nevládní organizace.*

tentně, přičemž není až tak podstatné, zda to bude formou správního rozhodnutí, soudního rozhodnutí nebo jiného specifického rozhodnutí. Současný stav je ovšem neudržitelný s ohledem na hierarchii různých otázek, jejichž řešením přísluší dle práva různá úroveň právního posouzení. Pokud je právo azylu v katalogu práv opravdu podstatným právem, je třeba je posuzovat v intencích této hodnoty, zvláště vezmeme-li v úvahu, že o většině práv v prvním gardu rozhodují soudy, byť v naprosté většině případů se jedná o věci, které jsou, ve srovnání s hodnotami chráněnými právem azylu, bagatelní. **Dle názoru autora je nezbytné vybudovat solidní rozhodovací systém na prvním stupni rozhodování o azylu tak, aby přezkumná činnost byla vskutku činností přezkumnou, která zhodnotí kvalitně provedené řízení, jehož výsledkem budou nezpochybnitelná zjištění ohledně skutkového stavu.** To ovšem předpokládá transparentní databázi informací o zemích původu, která bude přístupná i účastníkům řízení, a dostatečnou saturaci potřeb právních a odbor-

ných služeb v azylových řízeních už od samotného počátku řízení. **Rozhodování samozřejmě musí být nezávislé a rozhodující orgán musí být svým ustanovením i funkcí zcela oddělen od ministerstva vnitra,** které se samo vnímá jako hráz imigrační politiky a její regulátor. Pokud se podaří vybudovat tento systém ve dvou rozhodovacích instancích, z nichž obě budou mít možnost a kapacitu samy provádět dokazování, tak je možné omezit soudní přezkum na jednu instanci, která nebude mít sama o sobě odkladný účinek. Mám za to, že koncentrace sil v jednom bodu řízení bude mít větší dopad na spravedlnost a rychlost řízení než rozložení do několika procesních fází, jejichž nedostatky se navzájem kombinují.

✦ Autor je advokátem v Praze.

Text byl převzat se souhlasem provozovatele z webové stránky migraceonline.cz.

- 1 O výpovědi smluv upravujících bezvízový styk rozhodla vláda bez souhlasu parlamentu.
- 2 Neexistuje žádný rozumný důvod, proč omezovat obecnou dvouměsíční lhůtu k podání žaloby, která je stanovena obecnými předpisy upravujícími výkon správního soudnictví (§ 72 soudního řádu správního) na dobu 15 dnů (§ 15 zákona o azylu), a to za předpokladu, kdy je řízení, ve kterém se vydává napadené rozhodnutí, téměř vždy delší, než zákon předpokládá. Naopak delší (původní) lhůty by vedly k větší šanci vypracovat kvalifikovaná podání, což by vedlo k menší zátěži justičního systému.
- 3 V to, že by v odůvodnění rozhodnutí bylo nejdříve rekapitulováno řízení, posléze popsáno, co v něm bylo dle názoru zjištěno a na závěr právně kvalifikováno, nelze při sledování rozhodovací činnosti doufat.
- 4 Zajímavé je i to, že představitelé ministerstva vnitra se k tomuto pojetí správního řízení otevřeně hlásí v mediálních a polooficiálních textech, což svědčí o hlubokém úpadku právního vědomí v příslušném sektoru státní politiky.
- 5 Netřeba zde rozebírat, že z hlediska mezinárodního práva je třeba pod pojem vlast, tak jak ji zná azylové právo, subsumovat i případně jiné subjekty

- mezinárodního práva, např. válčící stranu, pokud ovládá část území nebo obyvatelstva apod.
- 6 Není od věci konstatovat, že české trestní právo se s podobným absurdním výrokem v trestní justici setkalo rovněž, ale poměrně rychle se s ním vypořádalo.
- 7 Příkladem je častý požadavek na využití právem předpokládaných prostředků obrany, které je vykládáno prakticky podobně jako využití všech opravných prostředků podle českého práva pro účely ústavní stížnosti. Kladení tohoto požadavku je ovšem mnohdy na poměry konkrétní země absurdní, ne-li nemožné. V jiných případech byly použity všechny zákonné prostředky, ale pod dojmem českého práva došel správní orgán (bez hlubší analýzy dostupných právních pramenů) k opačnému závěru.
- 8 Samotný pojem politické činnosti (názoru) není právem definován a je třeba jej vykládat s ohledem na převládající politologickou doktrínu, která ji definuje jako každou snahu o ovlivnění sféry veřejné správy a podíl na životě obce (dřěň).
- 9 To je ovšem obecná vlastnost správního soudnictví.
- 10 Stačí sledovat diskuse k jednotlivým azylovým novelám v parlamentu.

Krátký pohled do českého vězeňství a na prostředky ochrany práv odsouzených vězněných osob

Mgr. MIROSLAV KRUTINA

Mgr. FRANTIŠEK VALEŠ

Úvod – prostředí českého vězeňství

Praxe výkonu trestu odnětí svobody v České republice neodpovídá evropským standardům [viz Doporučení Vý-

boru ministrů Rady Evropy k Evropským vězeňským pravidlům (revidované znění: Doporučení Rec (2006) 2) a Rezoluce OSN Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni.]. Stávající koncepci výkonu trestu, podle níž s sebou má trest odnětí svobody nést omezení pouze těch základních práv a svobod, u nichž je to nezbytně nutné, a ostatní práva mají být vězňům garantována v plné míře, nelze v českých podmínkách považovat za naplněnou. Naopak je nutno konstatovat, že podmínky ve vězeňství jsou fakticky na hranici porušení základních principů výkonu trestu, zejména zásady lidské důstojnosti vězněných osob, zásady spravedlivého trestu. V některých situacích kolidují vězeňské podmínky s požadavkem čl. 3 a 5 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva“), čl.

7 a 8 Listiny základních práv a svobod (dále „Listina“), a tedy § 23 trestního zákona, § 2 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.

Faktory, z nichž se odvozuje takto nepříznivý stav vězeňství, jsou zejména: přelplnost věznic, kolektivní ubytování, vysoká míra nezaměstnanosti vězňených osob, nedostatečné nepracovní aktivity odsouzených, neodpovídající materiální podmínky výkonu trestu (stavební stav věznic včetně jejich nevhodné architektury, hygienické podmínky ve věznicích), nedostatečné stavy specialistů bezprostředně pracujících s vězni, omezení týkající se udržování rodinného života vězňených osob a obecně extramurálních kontaktů, nedostatečné efektivní opatření týkající se prevence násilného jednání mezi vězni (nebo jiných forem šikany) a odstraňování jeho následků, neefektivní nástroje kontroly a minimalizace tzv. druhého života vězňů a z těchto faktorů v důsledku vyplývající nemožnost naplnění výchovného účelu trestu se zaměřením na sociální reintegraci vězňených osob a na prevenci recidivy kriminálního jednání.

Za situace, kdy výše uvedené faktory působí kumulativně (což je v českém vězeňství stav nikoliv ojedinělý,) vzniká ve světle konstantní judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. *Dougoz vs. Řecko, Kalashnikov vs. Rusko, Peers vs. Řecko*) pochybnost o tom, zda již nelze takovou situaci v konkrétních případech považovat za porušení čl. 3 Úmluvy, tedy minimálně za ponižující zacházení nebo trest. Evropský soud pro lidská práva v analogických případech opakovaně judikoval, že kumulativní působení více negativních faktorů při výkonu trestu, které by samy o sobě porušením čl. 3 Úmluvy nebyly, takovým porušením být může, neboť s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu může vyvolávat nesnesitelné podmínky.

Dále je nutné konstatovat, že **ani právní prostředky ochrany práv garantovaných vězňeným osobám nelze považovat za dostatečné.** Právní úprava prostředků ochrany je roztržštěná, nejasná a mezerovitá. V konkrétních případech lze usuzovat na porušení práva vězňených osob na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy a čl. 36 odst. 2 Listiny (resp. čl. 36 a násl.).

Právo na soudní a jinou právní ochranu ve výkonu trestu

Český právní řád stanoví v souladu s mezinárodněprávními standardy obecný rámec pro uplatňování práv vězňených osob, a to jak v rovině mimosoudní, tak v rovině soudní. Předem je však třeba konstatovat, že stávající právní úpravu nepovažujeme za optimální a dostačující.

Základní záruku práva na soudní a jinou právní ochranu vězňených osob poskytuje vedle obecné úpravy Listiny (čl. 36 a násl.) a Úmluvy (čl. 6) ustanovení o právu podávat stížnosti a žádosti (§ 26 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, dále „ZVTOS“) a dále pak implicitní připuštění soudního přezkumu rozhodnutí Vězeňské služby (§ 76 odst. 5 ZVTOS). Konkrétnímu výkonu těchto práv však legislativní úprava a zejména pak každodenní praxe klade značné překážky. V textu se věnujeme přednostně výkonu trestu odnětí svobody, který

oproti výkonu vazby vykazuje podstatně nižší míru ochrany práv vězňených osob.¹

Stížnost, podnět a rozhodnutí o něm

Absence procesních norem, které by upravovaly postupy řízení aplikované Vězeňskou službou ČR, a s tím související nejasné vymezení forem individuálních správních aktů Vězeňské služby ČR a možnosti jejich přezkumu, zakládají vážnou právní nejistotu dotčených osob. ZVTOS vylučuje aplikovatelnost správního řádu na řízení podle tohoto zákona (§ 76 odst. 1 ZVTOS), přičemž nepřináší alternativní postupy řízení (s výjimkou spíše rámcové úpravy řízení kázeňského, viz dále). Za daných okolností se právo podávat stížnosti a žádosti, jinak uplatnitelné na rozličné případy každodenního života odsouzených, stává formálně vzato poněkud bezobsažným – není totiž jednoznačně vymezena forma podání, určení a kompetence subjektů tato podání vyřizujících, lhůty a způsoby vyřízení podání, forma rozhodnutí o příslušném podání, možnost podání opravného prostředku a podmínky přezkumu rozhodnutí o podání apod.

V této situaci podléhaly do konce minulého roku stížnosti odsouzených režimu archaické vyhlášky č. 150/1958 Ú. l., o vyřizování stížností, oznámení a podnětů pracujících, což již tehdy byl zcela nevyhovující stav. Mimoto, citovaná vyhláška pozbyla k 1. 1. 2006 platnosti. Právní režim vyřizování stížností je od 1. 1. 2006 upraven rekodifikovaným správním řádem (§ 175 zák. č. 500/2004 Sb.). **S ohledem na vyloučení působnosti správního řádu ve vězeňství se tak k 1. 1. 2006 dostává právní režim stížností odsouzených do právního vakua.**

ZVTOS výslovně předpokládá formu rozhodnutí jako výsledku řízení pouze výjimečně, a to především pokud zároveň výslovně stanoví možnost podání stížnosti² jako opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí.³ Jedná se o případy:

1. stížnost v kázeňském řízení proti kázeňskému trestu nebo proti ochrannému opatření zabránění věci (§ 52 ZVTOS),
2. stížnost proti rozhodnutí o povinnosti nahradit zvýšené náklady střežení, náklady na dopravu a předvedení do zdravotnického zařízení (§ 36 ZVTOS),
3. stížnost proti rozhodnutí o povinnosti nahradit škodu na majetku státu do výše 10 tisíc Kč (§ 39b ZVTOS),
4. stížnost proti rozhodnutí o péči matky o dítě do 3 let věku ve výkonu trestu (§ 67 ZVTOS).

V ostatních případech pak nelze ze zákona a prováděcích předpisů jednoznačně dovodit, jakou formu má individuální akt Vězeňské služby ČR. Tato okolnost pak stává faktickou bariérou uplatnění práv vězňených osob v konkrétních případech, neboť nejsou stanoveny žádné záruky toho, že na jejich podání má být, resp. bude Vězeňskou službou ČR skutečně reagováno a že budou efektivně posouzena a vyřešena. Kromě toho vyvolává nastíněná právní úprava nejistotu v oblasti soudního přezkumu individuálních aktů Vězeňské služby ČR.

Tento přezkum je realizovaný v režimu správního soudnictví (dle soudního řádu správního), v individuálních případech je však složité určit, zda má žaloba odsouzeného směřovat proti rozhodnutí nebo proti nezákonnému zásahu, pokynu či donucení;⁴ obdobné pochybnosti vyvolává ve světle výše uvedeného podmínka přípustnosti žaloby ve správním soudnictví, spočívající ve vyčerpání řádných opravných prostředků.

Dozor státního zástupce

Právní předpisy týkající se vězeňství dále skýtají jistou možnost ochrany subjektivních práv vězněných osob v dozorové pravomoci státního zástupce krajských státních zastupitelství nad výkonem vězeňství. Bohužel ani v tomto případě právní úprava nezakotvuje individuální prostředek ochrany práv (např. stížnost dozorovému státnímu zástupci s jednoznačným procesněprávním postupem). Možnosti vězněných osob jsou tak omezeny v podstatě na podání podnětu k šetření.

Veřejný ochránce práv

Specifickým prostředkem ochrany práv vězněných osob je podnět adresovaný Veřejnému ochránci práv, který pak může dle stávající právní úpravy zejména navrhnout orgánu Vězeňské služby přijetí opatření k učinění nápravy, samotné porušení práva však ombudsman nemůže bez dalšího odstranit vlastní iniciativou či závazným pokynem.

Mezinárodní orgány a organizace

Spíše podpurným (z hlediska legislativní úpravy) prostředkem ochrany práv vězněných osob je stížnost adresovaná mezinárodními orgánům a organizacím působící

cím na poli ochrany lidských práv (§ 34 řádu výkonu trestu). Je však třeba konstatovat, že postup těchto institucí v individuálních případech porušení práv je pak založen na síle jejich přesvědčivosti při vyjednávání s Českou republikou nebo na využití analogických prostředků, které se nabízejí samotným vězněným osobám.

Soudní prostředky ochrany práv

Vycházíme-li z faktu, že mimosoudní prostředky ochrany jsou legislativně velmi nedostatečně upraveny, pro úplnost je třeba alespoň ve zkratce zmínit překážky pro uplatnění práv prostředky soudními. Obecně vzato, soudní přezkum rozhodnutí Vězeňské služby ČR jako správního orgánu je založen na principu práva na spravedlivý proces dle čl. 6 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv (případně v souvislosti s právem na účinné opravné prostředky dle čl. 13 Úmluvy⁵) a dle čl. 36 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod, přičemž **jako právní prostředky soudní ochrany práv vězněných osob připadají v úvahu zejména žaloba ve správním soudnictví, žaloba na ochranu osobnosti, žaloba na náhradu škody a dále ústavní stížnost.**

Správní žaloby je možné považovat za základní prostředek přezkumu individuálních aktů Vězeňské služby ČR. Primárním problémem v této oblasti je vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí v kázeňském řízení s výjimkou kázeňského trestu propadnutí věci a ochranného opatření zabránění věci (§ 76 odst. 6 ZVTOS). V této legislativní úpravě sledujeme porušení mezinárodněprávních a ústavních standardů (viz dále). Další faktické překážky, jakož i nedostatečnou efektivitu ochrany práva vězněných při uplatnění těchto žalob, sledujeme:

1. ve výše zmiňované nejasnosti právní úpravy řízení dle zákona o výkonu trestu, zejména z hlediska formy individuálního správního aktu a podmínky vyčerpání jiných právních prostředků nápravy,
2. v dvouměsíční lhůtě pro podání žaloby,⁶
3. v případě žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem či donucením je tato negatorní žaloba přípustná pouze za podmínky trvání nebo hrozby opakování takového zásahu, přičemž se jí není možné dovolávat pouze konstatováním nezákonnosti zásahu (v případě, že zásah již skončil nebo bezprostředně nehrozí jeho opakování),⁷
4. v důvodu správní žaloby spočívajícím v procesních vadách správního řízení,⁸ a to s ohledem na skutečnost, že pravidla řízení týkajícího se výkonu trestu zákon nezná.

Žaloba na ochranu osobnosti jako prostředek ochrany před zásahem do osobnostních práv ze strany Vězeňské služby ČR ve smyslu § 11 občanského zákoníku přichází podle našeho názoru v úvahu i v případě vězněných osob – i u těchto osob může dojít k citelnému zásahu do osobnostních práv a k újmě nemajetkové povahy.⁹ Při uplatnění tohoto prostředku ochrany jsme se v praxi setkali s následujícími překážkami:

1. civilní soudy tendují k vyloučení působnosti občanského zákoníku ve věcech ochrany osobnosti práv vězněných osob (s ohledem na jejich veřejnoprávní povahu nespádají dle vyjádřeného právního názoru Městského soudu v Praze pod občanskoprávní ochranu). Přestože byla (2006) působnost občanského zákoníku na tyto právní vztahy konstatována již v jedné věci v odvolacím řízení Vrchním soudem v Praze, zůstává otázkou, jak by problematiku výkladu relevantních právních norem posoudil Nejvyšší soud ČR (tedy nakolik je možné právní názor Vrchního soudu v Praze považovat za obecně akceptovatelný);
2. mezerovitost zákona v celé řadě právních vztahů staví odsouzené do nejistoty, jaký je rozsah práv ve výkonu trestu (např. právo na rodinný život, práva v pracovních vztazích). Teprve na základě soudního výkladu nebo po precizaci právní úpravy v rámci legislativního procesu bude možné konstatovat, kterých práv a v jaké míře se lze ve vězeňství domáhat prostřednictvím osobnostní žaloby;
3. pravomoc civilních soudů přezkoumávat pravomocné rozhodnutí orgánu vězeňské služby v rámci posuzování zásahu do osobnostních práv je podstatně limitována na zkoumání okolností zásahu do osobnostních práv. V některých případech je výslovně vyloučena; zejména v případě kázeňského řízení je soud v civilněprávním řízení vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán správní delikt, a kdo jej spáchal.¹⁰

Žaloba na náhradu škody dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci, je podmíněna předcházejícím pravomocným rozhodnutím, jímž se ruší nebo mění původní rozhodnutí. Tímto možností uplatnění této žaloby v podstatě navazuje na předcházející právní postupy a uplatnitelná je pouze po překonání překážek popsaných výše. Připravovaná novela citovaného předpisu sice rozšiřuje rozsah poskytovaných náhrad, dosud však je tato (vůči občanskému zákoníku výlučná) úprava k rozsahu nároků poškozeného restriktivní a je otázkou, do jaké míry by obstála ČR v konkrétní kauze před ESLP. Ani novela neřeší pojmové nedostatky při kvalifikaci toho, co je individuálním právním aktem Vězeňské služby ČR, jaký je poslední prostředek ochrany práv vězněné osoby a jakým způsobem se lze účinně domáhat rozhodnutí zrušujícího nesprávné nebo nezákonné rozhodnutí Vězeňské služby ČR nebo konstatující nezákonnost nebo nesprávnost úředního postupu Vězeňské služby ČR.

V případě ústavní stížnosti pak vznikají určité pochybnosti opět navazující na výše uvedené. Lze-li ji totiž podat pouze za podmínky vyčerpání všech procesních prostředků ochrany, vzniká zde otázka, které všechny prostředky musí být vyčerpány v případě rozhodnutí a jiných správních aktů Vězeňské služby (zejména zda je třeba za takový opravný prostředek považovat stížnost dle § 26 ZVTOS a správní žalobu včetně na ni navazující kasační stížnosti).¹¹ Bez významu není v případě ústavní stížnosti ani délka řízení před Ústavním soudem, kdy lze jen stěží předpokládat, že by vězněná osoba dosáhla ústavní stížností rychlé a účinné nápravy ve věci. Analogická situace je pak dána také v případě stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva.

Závěrem

Lze tedy konstatovat, že s právními zárukami ochrany práv vězněných osob sice český právní řád počítá, prakticky vzato je však nelze považovat za dostatečné ani účinné. V tomto kontextu se nabízí významný požadavek pro futuro, a to zakotvení takových prostředků ochrany práv vězněných a takové procesní úpravy, která by skutečně odpovídala požadavkům práva na spravedlivý proces ve smyslu mezinárodních a ústavněprávních dokumentů.

Konkrétní litigační strategie a zkušenosti budou analyzovány v některém z následujících čísel Bulletinu.

Poznámka:

Autoři zčásti čerpají z odborných stanovisek, která v únoru tohoto roku publikovali pro Český helsinský výbor na www.helcom.cz.

✦ První autor je advokát,

druhý autor je právník Českého helsinského výboru.

¹ Stávající právní úprava výkonu vazby totiž od rozdílu od právní úpravy výkonu trestu zejména nevylučuje aplikovatelnost správního řádu na řízení podle příslušných právních předpisů (s výjimkou kázeňského řízení).

² Stížnost jako opravný prostředek je přitom třeba považovat za species stížnosti dle § 26 ZVTOS.

³ Podle názoru autorů lze konstatovat, že se jedná o výjimečné případy, kdy ZVTOS obsahuje alespoň rámcovou procesněprávní úpravu.

⁴ Při posouzení toho, zda se jedná v konkrétním případě o rozhodnutí, je pak zřejmě třeba vycházet jednak z dikce soudního řádu správního (§ 65 odst. 1: takový úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně

určují práva nebo povinnosti dotčeného subjektu), resp. z konstantní judikatury Ústavního soudu ČR, podle níž je nutno akty správních orgánů posuzovat dle skutečného obsahu, nikoliv pouze podle formy (v tomto kontextu je pak možné posuzovat jako rozhodnutí např. i takový úkon, v souvislosti s nímž je užíváno termínů „rozhodovat“).

5 Toto ustanovení považujeme za zvláště významné v kontextu zmiňované nedostatečné úpravy účinných opravných prostředků dle právních předpisů týkajících se vězeňství.

6 S ohledem na nízké právní povědomí vězňených osob, zvláště v oblasti správního soudnictví, je právě uplynutí lhůty pravidelným důvodem nemožnosti dovolat se nápravy.

7 V hypotetickém případě jednorázového nezákonného zásahu se totiž prakticky nelze dovolat odstranění jeho následků nebo morální satisfakce, resp. nelze touto cestou získat právní titul pro využití dalších právních prostředků (např. žaloby na náhradu škody).

8 Správní žalobu lze tedy uplatnit pouze z důvodu nezákonnosti nebo nicotnosti napadeného úkonu.

9 Za příklad takového zásahu lze podle názoru autorů považovat např. nepřijetí účinných opatření k předcházení šikany mezi vězňenými osobami a v důsledku toho vystavení vězňeného násilí ze strany spoluvězňů.

10 Soud tedy např. nemůže konstatovat nezákonnost rozhodnutí v kázeňském řízení v rámci posouzení tzv. předběžné otázky.

11 Podle názoru Českého helsinského výboru připadá v této souvislosti v úvahu využití specifických předpokladů pro podání ústavní stížnosti bez vyčerpání jiných prostředků ochrany, a to § 72 odst. 5 zákona o Ústavním soudu (v případě, že zákon neposkytuje procesní prostředky ochrany) a § 75 odst. 2 písm. a) zákona o ÚS (jestliže stížnost svým významem převyšuje vlastní zájem stěžovatelův). Tyto podmínky by pak mohly být splněny např. v případě vyloučení soudního přezkumu rozhodnutí v kázeňském řízení.

Zrušení účtu v průběhu exekuce - pohled z druhé strany

Mgr. Bc. DAVID NAVRÁTIL

V Bulletinu advokacie číslo 6/2006 byla uveřejněna stať s názvem „K otázce přípustnosti zrušení účtu v průběhu exekuce prováděné příkazáním pohledávky z účtu“. Autoři Mgr. Ondřej Čech a Mgr. Veronika Nedbalová,

LL.M., zastávají názor, že ani banka, ani povinný v postavení majitele účtu, by právo zrušit účet v průběhu exekuce neměli mít. Argumentují zejména tím, že by se tím fakticky zhoršilo postavení oprávněného, resp. že by mohlo v důsledku zrušení účtu dojít dokonce ke zmaření exekuce, neboť by nebylo proti čemu exekuci vést (účet zanikne). Dovozejí dále, že zrušení účtu by rovněž bylo v rozporu s příkazem povinnému zdržet se nakládání se svým majetkem.

Protože uvedené argumenty nepovažuji za zcela případné a mám za to, že celou záležitost lze vcelku elegantně a bez jakýchkoli negativních dopadů na oprávněného řešit i bez tohoto zákazu účet zrušit,¹ uvítal jsem výzvu autorů k širší diskusi na toto téma.

Zásady exekučního řízení

Samotnou podstatou exekučního řízení je nucený výkon určité povinnosti dlužníka, pokud ji nesplní sám a dobrovolně. Lze tedy souhlasit s autory zmiňovaného článku, že jedním ze základních principů exekučního řízení by měla být jeho maximální efektivita tak, aby byl oprávněný co možná nejdříve, a pokud možno v plném rozsahu uspokojen. Při výkladu jednotlivých ustanovení stávající právní úpravy je proto jistě nezbytné mít tuto okolnost na paměti.

Na druhou stranu je nutno respektovat i to, že nucený výkon rozhodnutí má sloužit výlučně tomu, k čemu je určen – tedy právě a jen k výkonu určitého rozhodnutí.² V žádném případě však exekuce nemůže mít jinou funkci než právě uvedenou, zejména ne funkci sankční.³ Obá-

vám se, že argumenty, které byly mými předchůdci předloženy na podporu závěru o nepřipustnosti zrušení účtu povinného v průběhu exekuce, tento aspekt ne zcela respektují.

Nelze totiž přehlédnout, že **případná nemožnost ukončit smlouvu o běžném účtu⁴ za trvání exekuce** (přesněji řečeno zákaz učinit tak právním úkonem majitele účtu nebo banky) **zásadním způsobem zasahuje do práv třetích osob, neboť je nutí setrvat v určitém právním vztahu i proti jejich vůli.** Pomineme-li samotného povinného (byť i ten nemá být postihován nad míru přiměřenou), je tu ještě banka, která nemá se vztahem oprávněného a povinného nic společného.

Může totiž dojít k případu, kdy povinný porušuje své povinnosti, plynoucí mu ze smlouvy o běžném účtu, a bance z takového jednání vzniká škoda, přičemž banka nemá nadále zájem poskytovat své služby takto problematickému klientovi. Je pak otázka, zda, resp. proč by měl být zájem oprávněného, (který, pravda, již má exekuční titul) kladen nad zájem banky bránit se vzniku dalších škod (majíc smůlu, že ještě žádný exekuční titul nemá). Jen samotná existence, resp. absence exekučního titulu jistě dostatečným důvodem k takovému rozdílnému přístupu být nemůže.

A co vkladový účet na dobu určitou?

Další otázka vyvstává v případě postihování vkladového účtu,⁵ který je zřizován zpravidla na dobu určitou. **Je třeba si klást otázku, jaký důsledek by mělo uplynutí sjednané doby vkladu na další trvání takové smlouvy, pokud bychom přijali názor, že v průběhu exekuce zrušit účet (úkonem povinného nebo banky) nelze.**

Pokud má totiž být hlavním důvodem zákazu zrušení účtu to, aby nedošlo ke zmaření exekuce v důsledku zániku účtu, který má být exekucí postižen, pak bychom museli požadovat i to, aby účet nemohl zaniknout ani uplynutím času, resp. aby nemohl po tuto dobu zaniknout pokud možno vůbec.

Jakous takous odpověď bychom možná s notnou dávkou argumentační dovednosti našli u tzv. „revolvingo-

vých vkladů“, tedy vkladů, které se samy prodlužují (opakují), pokud nejsou v určené době vypovězeny. Jak ale postupovat v případě jednorázového vkladu, kde jeho opakování nebylo sjednáno? Má se smlouva prodloužit? Pokud ano, o jakou dobu? A za jakých podmínek (úroky!)? Je zřejmé, že otázek je zde více než rozumných odpovědí.

Představit si navíc lze i situaci, kdy exekuce k vymožení pohledávky ve výši řekněme 10 000 Kč směřuje proti vkladovému účtu, na kterém se nachází několikanásobek vymáhané částky. Má jít ochrana oprávněného tak daleko, že i v případě nevýhodných podmínek na finančním trhu (pro banku nebo pro povinného – obojí je možné) jsou oba subjekty nuceny setrvat v nevýhodném smluvním vztahu?⁶

Nakládání s majetkem a rušení účtu

Jako jeden z argumentů pro podporu zákazu zrušení účtu během exekuce byl položen požadavek na zdržení se nakládání s majetkem povinného. Je však třeba zdůraznit, že **zapovězeno není jakékoli nakládání s majetkem, ale jen takové, které by ve svém důsledku mohlo znamenat poškození zájmů oprávněného.**⁷ Na tomto místě si tedy musíme položit otázku, zda zrušení účtu (i) lze vůbec podřadit pod pojem „nakládání s majetkem“, a pokud ano, zda (ii) může poškodit zájmy oprávněného. Podle mého názoru je odpověď na obě otázky záporná.

Účet u peněžního ústavu totiž sám o sobě nemá žádnou majetkovou hodnotu – jedná se totiž o pouhý účetní záznam, nemající dokonce ani materiální (hmatatelnou) povahu, protože je vedený zpravidla pouze v elektronické podobě. Tento účetní záznam slouží pro evidenci vzájemných pohledávek majitele účtu a banky, tedy toho, co věřitelé ve skutečnosti zajímá (pohledávky = peníze). Nemá-li tedy účet majetkovou podstatu, není ani jeho zrušení (přesněji řečeno ukončení smlouvy o běžném nebo vkladovém účtu) nakládáním s majetkem – tím by bylo až nakládání s peněžními prostředky na tomto účtu, zatímco zde se jedná pouze o ukončení stávajícího právního vztahu. Tomu odpovídá i text exekučních příkazů, ve kterých se povinnému ukládá zákaz disponovat penězi na účtu.⁸

Je samozřejmě pravda, že zrušení účtu se určitým způsobem v majetkové sféře majitele účtu promítne (z peněz na účtu se stanou peníze v hotovosti, vyplacené v důsledku jeho zrušení). Takový úkon však není způsobitelný (sám o sobě) poškodit věřitele, protože finanční situace dlužníka se nijak nemění. Není tedy důvod jej apriori zakazovat.⁹

Pohledávka versus účet

V předchozím oddíle jsme se dostali k samé podstatě věci – klíč k řešení celého problému totiž spočívá ve **správné interpretaci probíraného způsobu výkonu rozhodnutí. Exekuce formou „příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu“ podle ustanovení § 303 a násl. o. s. ř.¹⁰ totiž nesměruje proti účtu u peněžního ústavu, ale proti pohledávce z účtu.**

Majetkovou hodnotou, ze které se má oprávněný

uspokojit, zde není účet jako takový,¹¹ ale právo povinného na výplatu určitého obnosu z titulu jeho pohledávky vůči bance. Zánik (zrušení) účtu tedy nemá bezprostřední vliv na úspěšnost nebo uskutečnitelnost exekuce – takový dopad by měl až zánik pohledávky povinného, avšak zrušení účtu takový důsledek nemá, pouze pohledávku povinného vůči bance zesplatňuje.

Přestože občanský soudní řád obsahuje vedle obecné úpravy výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky i speciální úpravu pro případ pohledávky z účtu u peněžního ústavu, není příčinou jakýkoli věcný nebo právní rozdíl mezi obecnou pohledávkou a pohledávkou z účtu. Důvodem je pouze potřeba jiného technického postupu při jejím postihu v rámci výkonu rozhodnutí.¹²

Tato zvláštnost však není nijak zásadní, natož aby dovolovala zcela odlišné pojetí v oblasti smluvní volnosti ohledně právního vztahu, z něhož se pohledávka odvozuje, a aby znemožňovala jeho ukončení. Má-li totiž povinný např. pohledávku vůči nájemci z titulu dlužného nájemného, jistě mu nic nebrání předmětnou nájemní smlouvu jednostranně ukončit i v průběhu exekuce formou postižení jeho jiné peněžité pohledávky podle ustanovení § 312 a násl. o. s. ř. Ani v případě smlouvy o běžném účtu tomu po mém soudu nemůže být jinak.

Závěr

Domnívám se, že kvůli efektivnímu vymožení pohledávky oprávněného není třeba zakazovat povinnému ani bance zrušit bankovní účet, neboť tato skutečnost (zrušení účtu) se ve vztahu k oprávněnému nijak negativně neprojeví. Banka má sice v případě zrušení účtu obecně povinnost vyplatit svému klientovi jeho kladný zůstatek, avšak v případě exekuce formou postižení pohledávky povinného z účtu u peněžního ústavu stíhá banku povinnost nevyplatit tento zůstatek¹³ povinnému, ale naopak oprávněnému.

Jak v době trvání účtu, tak po jeho případném zrušení má totiž majitel účtu pohledávku vůči peněžnímu ústavu, přičemž vždy se jedná o „pohledávku z účtu“, neboť se od tohoto účtu (od jeho existence, od jeho vedení a od jeho zániku) bezprostředně odvíjí. Nemá praktický smysl a ani žádné právně teoretické opodstatnění dovozovat, že se jedná o dvě práva (pohledávky) zcela odlišné povahy, tedy že za trvání účtu jde o „pohledávku z účtu“ a po jeho zrušení již o pohledávku jinou (a jakou tedy?).

Za správné řešení proto považuji postavit obě podoby pohledávky povinného vůči bance na roveň (obě se odvozuji od účtu a obě směřují proti peněžnímu ústavu) s tím, že v obou případech má banka povinnost pohledávku do stanovené výše zablokovat a následně poukázat oprávněnému. Je pravdou, že v ustanovení § 307 odst. 1 se říká, že banka tak učiní „...odepsáním z účtu...“, který již ve druhém případě neexistuje, avšak tuto drobnou legislativní nedokonalost lze překlenout výkladem per analogiam, který zde jistě nepřekročí mez jeho přípustnosti.

- 1 Pro úplnost je třeba připomenout, že současná právní úprava se otázkou možnosti zrušení účtu v průběhu exekuce výslovně nezabývá.
- 2 Přesněji řečeno k výkonu povinnosti dlužníka, uvedené v exekučním titulu, kterým nemusí vždy být jen rozhodnutí (ať už soudní nebo jiné), ale třeba i notářský zápis s doložkou přímé vykonatelnosti, který rozhodnutím v pravém slova smyslu není.
- 3 Cílem exekuce není trestat povinného, a proto nelze jeho práva omezovat nad nezbytně nutnou míru.
- 4 Pro zjednodušení uvádím pouze smlouvu o běžném účtu podle ustanovení § 708 a násl. ObchZ, nicméně podáváný výklad stejnou měrou dopadá i na smlouvu o vkladovém účtu podle ustanovení § 716 a násl. ObchZ.
- 5 Vkladový účet musí z povahy věci podléhat stejnému režimu, protože se na něj v rámci exekuce explicitně vztahují tatáž ustanovení.
- 6 Vezměme zde prosím v úvahu, že se nemusí jednat o nikterak krátkou dobu, protože v případě sporu o oprávněnost exekuce bude takové řízení trvat měsíce nebo i roky.
- 7 Srov. zejména ustanovení § 44 odst. 7 zák. č. 120/2001 Sb. exekučního řádu či ustanovení § 256 trestního zákoníku.
- 8 V žádné exekuci, se kterou jsem se ve své praxi zatím setkal, jsem v textu exekučních příkazů zákaz dispozice s účtem nezaznamenal – vždy se jednalo „jen“ o zákaz dispozice s penězi na účtu.
- 9 Jako další přírůstek může sloužit výkon rozhodnutí formou srážek ze mzdy. Jistě nikdo nepochybuje o tom, že jak povinný, tak jeho zaměstnavatel může platně ukončit pracovní poměr bez ohledu na to, zda již byla exekuce úspěšně skončena. Přitom ukončení pracovního poměru znamená ukončení pobírání mzdy a tedy skutečné ohrožení úspěšnosti exekuce. Protože

exekuce (nucený výkon rozhodnutí) nesmí zasahovat do práv povinného s výjimkou zákazu/omezení určitých dispozic s majetkem (v úzkém smyslu tohoto slova), nemůže být povinný ani třetí osoba zbavena možnosti ukončit určitý smluvní vztah; jinak by se s jistou nadsázkou jednalo o formu nevolnictví.

- 10 Tato ustanovení se přiměřeně použijí i v případě postupu podle exekučního řádu.
- 11 Jak již bylo popsáno výše, účet jako takový ani žádnou faktickou hodnotu nemá, protože je jen formou (místem) evidence pohledávek a závazků klienta vůči bance a naopak. Obdobně jako třeba záznam o vlastnickém právu v katastru nemovitostí je pouze evidencí a vlastním majetkem je až konkrétní nemovitost, ve stejném duchu je třeba rozlišovat mezi účtem a penězi na účtu. Nikdo jistě nezaváhá nad tím, zda vést exekuci proti nemovitosti, nebo proti listu vlastnictví, a proto bychom neměli váhat ani nad tím, že nevedeme exekuci proti účtu, ale proti penězům na něm. To se pak projevuje i tím, že účet nezmění majitele a povinnému zůstane i po proběhnutí exekuce – o co přijde, jsou peníze na něm (pohledávka vůči bance nebo její část, která je na tomto účtu evidována).
- 12 Peněžní ústav se při své činnosti řídí odlišnými právními předpisy než běžný subjekt, podléhá jiným kontrolním mechanismům, na bankovní účet směřují různé platby a je třeba je odlišit s ohledem na jejich účel a tedy postizitelnost v rámci exekuce (srov. např. ustanovení § 304a o. s. ř. ohledně nakládání s prostředky na účtu, které jsou určeny na výplatu mezd). Jedná se tedy pouze o speciální typ výkonu rozhodnutí formou příkazání pohledávky, což ostatně plyne i ze systematiky o. s. ř., kde jsou všechny dílčí typy postižení pohledávky povinného zařazeny do hlavy třetí, části šesté o. s. ř.
- 13 Přesněji řečeno jeho část až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství.

Fikce doručení v občanskoprávních vztazích

Mgr. JAROSLAV ADAM

Občanský zákoník ve svém § 45 odst. 1 stanoví, že **projev vůle působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí dojde**. Citovaný paragraf je systematicky zařazen do hlavy IV (právní úkony) občanského zákoníku (dále jen „OZ“) a dále subsumován pod přijetí návrhu.

Pokud je tedy právní úkon mající hmotněprávní účinky realizován mezi přítomnými subjekty, je možné jej samozřejmě považovat za účinný již okamžikem, kdy byl druhému subjektu oznámen. **Určitý problém však nastává, chceme-li dosáhnout právního účinku hmotněprávního úkonu vůči subjektu nepřítomnému.** Účinky projevu vůle působí až od okamžiku, kdy takovému subjektu dojde. Logicky pak lze dovodit, že v případě, že projev vůle druhému subjektu nedojde, tj. není mu doručen, nemohou právní účinky takového projevu nastat. Jak níže ukáží, není tato logická úvaha absolutně správná.

1. Dojití projevu podle teorie práva

Literární interpretace a právní nauka ohledně účinků doručení písemného právního úkonu adresátovi hmotněprávního projevu vůle uvádí příkladmo: „Projev vůle dojde takovému adresátu – oblatovi – tehdy, jakmile se očitně ve sféře jeho dispozice. Tím se rozumí, že adresát nabyl konkrétní možnost seznámit se s obsahem projevu vůle (např. projev vůle obsažený v dopise, telegramu atd. byl doručen do bytu adresáta či do jeho poštovní schránky; u právnické osoby do jejího zařízení pro přijímání pošty). Nevyža-

duje se, aby se adresát zároveň s obsahem projevu vůle seznámil. Vůči nepřítomnému navrhovateli je přijetí (akceptace) návrhu účinné, až mu dojde návrh na uzavření smlouvy podepsaný adresátem návrhu, a to na téže listině, jako je návrh na uzavření smlouvy (§ 46 odst. 2 věta druhá OZ).“¹

Jiný názor zastává např. Philipp², který odmítá i tzv. smluvní fikci doručení a považuje ji v občanskoprávních vztazích za ujednání neplatné, a to zvláště v případě právního úkonu odstoupení od smlouvy. Neplatnost spatřuje zejména pro rozpor s § 39 OZ a taktéž pro rozpor s § 45 odst. 1 OZ.

Jiný úhel pohledu přináší Stavělík³, který zastává názor, že smluvní strany si mohou domluvit doručení prostřednictvím smluvní fikce, konkrétně i odstoupení od smlouvy prostřednictvím smluvní fikce doručení.

Názor v souladu s níže uvedenou soudní praxí uvádí Jendřeják⁴ a svým způsobem kritizuje Philippa a Stavělíka.

2. Dojití projevu podle soudní praxe

Je až zarážející, kam soudní praxe vyšších soudů posunula výklad § 45 odst. 1 OZ. Lze již na tomto místě konstatovat, že soudní judikatura se v této oblasti ustálila. Příkladmo rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 1. 2004, sp. zn. 32 Odo 442/2003, uvádí: „Podle § 45 odst. 1 obč. zák. působí projev vůle vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí dojde. Z povahy adresovaných právních úkonů vyplývá, že ke své perfekci (vzniku) vyžadují, aby byly seznatelné těmi osobami, kterým jsou určeny (uplatňuje se tzv. teorie dojití). Nedošel-li projev vůle jednajícího do sféry adresáta, právní úkon není perfektní. Projev vůle dojde adresátovi, jakmile se dostane do sféry jeho dispozice, tzn. v okamžiku, kdy adresát nabude objektivní možnost seznámit se s obsa-

hem projevu vůle. Dojítí projevu vůle do sféry adresáta dovršuje proces vzniku jednostranného právního úkonu. Z použití teorie dojítí vyplývá i závěr, že od okamžiku dojítí projevu vůle do sféry adresáta je právní úkon pro jednající subjekt závazný a nelze jej jednostranně odvolat. Není přitom nezbytné, aby se adresát seznámil s obsahem právního úkonu, dostačuje, že měl objektivně možnost seznat jeho obsah.“ K obdobnému názoru dospívá Nejvyšší soud ČR i ve svém rozsudku ze dne 12. 5. 2005, sp. zn. 26 Cdo 1469/2004: „Slovní spojení „dostane do sféry jeho dispozice“ nelze ztotožňovat s pojmem doručení ve smyslu procesněprávních předpisů. Je jím třeba rozumět konkrétní možnost adresáta seznámit se s jemu adresovaným právním úkonem. Právní teorie i soudní praxe takovou možnost chápe nejen samotné převzetí písemného hmotněprávního úkonu adresátem, ale i ty případy, kdy doručením dopisu či telegramu obsahujícího projev vůle do bytu adresáta či do jeho poštovní schránky, popřípadě i vhozením oznámení o uložení takové zásilky do poštovní schránky, nabyl adresát úkonu objektivní příležitost seznámit se s obsahem zásilky. Přitom není nezbytné, aby se adresát skutečně seznámil s obsahem úkonu, dostačuje, že měl objektivně příležitost tak učinit.“ Obdobně bychom mohli nalézt mnoho rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR se shodným právním názorem. Příkladem: 26 Cdo 625/2005, 28 Cdo 72/2004, 26 Cdo 864/2004 či 33Odo 1325/2004.

3. Závěrem

Považuji za správné, aby smluvním stranám byla dána možnost smluvně si upravit způsob doručení, tzn. i za použití jakési fikce doručení. Při uzavírání smluv či dohod není vždy absolutní důvěra mezi jednotlivými stranami. Je tedy na místě, aby si smluvní strany mohly svůj vzájemný vztah „pojistit“ pro případ, že by se jedna z nich chtěla vyhnout plnění sjednané povinnosti. Nedoručitelnost právního úkonu (např. výpověď či odstoupení) by pak znamenalo bezvýchodnou situaci pro subjekt, který neporušil sjednanou právní povinnost. **Nesouhlasím však s názorem, podle kterého je možné vycházet z fikce doručení sui generis ze zákona, tak jak uvádí shora citovaná soudní praxe.** Soudní praxe podle mého

názoru prvotně nereflektuje zařazení § 45 odst. 1 v OZ pod přijetí návrhu při uzavírání smluv v občanskoprávních vztazích, ale vztáhla toto ustanovení na jakákoliv doručení, tedy nejenom v souvislosti s uzavíráním smluv. Dále vznáším jistou pochybnost o tom, že zákonodárce měl v úmyslu § 45 odst. 1 zakládat jakousi zákonnou fikci doručení v občanskoprávních vztazích. Podle mého názoru, pokud by takovouto vůli měl, jistě by tuto problematiku upravil exaktněji v samostatném ustanovení. Navíc soudní praxe přistoupila k výkladu fikce doručení v občanskoprávních vztazích až téměř po čtyřiceti letech účinnosti § 45 OZ.

Pokud nahlédneme do „občanských zákoníků“, které předcházely současnému OZ, mám na mysli zákon č. 141/1950 Sb. a Císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s., hovoří oba zmiňované právní předpisy o dojítí projevu vůle pouze v souvislosti s uzavíráním smlouvy, resp. doručením nabídky, avšak nikoliv pomocí fikce doručení.

Podle mého názoru tedy **současná soudní praxe přistoupila k příliš extenzivnímu výkladu § 45 odst. 1 OZ. Tento výklad vnáší do občanskoprávních vztahů určitou míru právní nejistoty.** Pokud bychom tuto fikci doručení připustili, aniž by byla smluvně podložena, pak tato etabluje jisté pochybnosti v případě účinků výpovědi, odstoupení, reklamace či jiných projevů vůle. Adresátům hmotněprávního úkonu tak může být pomocí fikce doručení doručen projev hmotněprávního úkonu, aniž by na straně adresáta došlo k nějakému pochybení, ale např. k chybě poštovního doručovatele. Adresát se o doručení nedozvěděl, tudíž se nedozvěděl ani o právních následcích, které jsou s takovýmto doručením spojeny. Další otázkou je i možný rozpor fikce doručení v občanskoprávních vztazích s dobrými mravy, tj. s § 3 odst. 1 OZ.

Ani jeden ze shora uvedených názorů se však nezabýval tím, že v současné době je možné činit určité právní úkony i prostřednictvím elektronické komunikace. Vystává zde tedy další otázka, zda lze fikci doručení v občanskoprávních vztazích vztáhnout i při použití elektronických prostředků.

✦ Autor je advokátním koncipientem v Českém Krumlově.

1 Jehlička, O., et al.: Občanský zákoník – komentář. 7. vyd. Praha, C. H. Beck, 2002.

2 Philippí, T.: Právní účinky odstoupení od smlouvy realizovaného prostřednictvím smluvní fikce doručení. Právní rozhledy, 2005, č. 11, str. 401 – 404.

3 Stavělík, P.: Ještě k odstoupení od smlouvy prostřednictvím smluvní fikce doručení – jiný úhel pohledu. Právní rozhledy, 2005, č. 21, str. 788 – 790.

4 Jendreják, P.: K téme „odstoupení od smlouvy prostřednictvím smluvní fikce doručení“. Právní rozhledy, 2006, č. 4, str. 141 – 146.

Prohlášení vlastníka v rozporu s kolaudací

JUDr. LUBOŠ CHALUPA

Kvůli časté neúplnosti a nesprávnosti stavební dokumentace budov, které byly většinou postaveny před desetiletími až staletími, jakož i z důvodu poměrné složitosti a novosti institutu prohlášení vlastníka budovy ve smyslu ustanovení

§ 4 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se stále častěji vyskytuje rozpor charakteru či vymezení jednotek, bytů či nebytových prostor, s kolaudací.

Vznik vlastnictví jednotek na základě prohlášení vlastníka budovy ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí je administrativně právním (bez provedení stavebních prací) rozdělením původně jedné nemovité věci (budovy) na více samostatných věcí v právním smyslu, tj. jednotek, bytů či nebytových prostor, obligatorně spojeném se vznikem spoluvlastnického podílu na společných částech budovy a stavebním pozemku v rozsahu odpovídajícím velikosti jednotky v poměru ke všem jednotkám v budově.

Prohlášení vlastníka budovy ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je právním úkonem ve smyslu ustanovení § 34 obč. zákoníku, pro který jsou stanoveny zvláštní náležitosti ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Vznik vlastnictví jednotek rozdělením původně jedné věci (budovy) na více samostatných věcí (jednotky) vkladem prohlášení vlastníka budovy do katastru nemovitostí ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je jedním ze způsobů nabytí vlastnictví, ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 obč. zákoníku jinou skutečností stanovenou zákonem.

Rozdělení původně jedné věci na více samostatných věcí je jedním ze způsobů nabytí vlastnictví na základě jiné právní skutečnosti stanovené zákonem ve smyslu ustanovení § 132 odst. 1 obč. zákoníku, mezi které patří i prohlášení vlastníka budovy s vkladem do katastru nemovitostí dle § 5 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jednotky, byty či nebytové prostory je nutno s účinností od vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí na základě ustanovení § 125 odst. 1 obč. zákoníku ve spojení s ustanovením § 5 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb. považovat za samostatné věci ve smyslu ustanovení § 119 odst. 1 obč. zákoníku, což nepochybně vyplývá ze zákona č. 72/1994 Sb., zejména proto, že výslovně nově zakládá podílové spoluvlastnictví ke společným částem budovy ve

prospěch vlastníků jednotek. Ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb. ve spojení ustanovením § 125 odst. 1 obč. zákoníku je vůči ustanovení § 119 odst. 1 obč. zákoníku ustanovením zvláštním, které doplňuje výčet věcí o zvláštní druh věcí, tzv. jednotky, které mají povahu věcí nemovitých. Ostatně ustanovení § 125 odst. 1 obč. zákoníku výslovně stanoví, že byty či nebytové prostory, mezi které nutně patří i jednotky vzniklé dle zákona č. 72/1994 Sb., jsou věcmi, jejichž právní režim upravuje zvláštní zákon, tj. zákon č. 72/1994 Sb., který odkazuje na právní úpravu týkající se nemovitostí, není-li výslovně stanoveno jinak. Právní názor, že vznikem vlastnictví jednotek a podílového spoluvlastnictví ke společným částem budovy nezaniká původní věc (budova), je právně i logicky neudržitelný, neboť by zakládal současné vlastnictví budovy a současné vlastnictví společných částí budovy. De lege ferenda je však vhodné (nikoli nezbytné) doplnit ustanovení § 119 odst. 1 takto: „Jednotky, byty či nebytové prostory, mají povahu věcí nemovitých.“

Protože vzniku vlastnictví nové stavby spojené se zemí pevným základem či převodu vlastnictví nemovitostí zapisované v katastru nemovitostí nebrání skutečnost, že stavba je černou či neoprávněnou stavbou, není ani dodatečně zjištění rozporu prohlášení vlastníka ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 72/1994 Sb. s kolaudací budovy důvodem pro neplatnost prohlášení, které již bylo vloženo do katastru nemovitostí.

Rozpor označení jednotky zapsané v katastru nemovitostí co do jejího charakteru (byt namísto nebytového prostoru a naopak) nebo rozporu jejího prostorového vymezení co do výměry a počtu místností, s kolaudačním rozhodnutím budovy, **lze řešit následně opravou prohlášení vlastníka budovy, popřípadě ve stavebním (správním) řízení rekolaudací jednotky**, aniž by to vyvolávalo absolutní neplatnost prohlášení vlastníka ve smyslu ustanovení § 37 obč. zákoníku ve spojení s ustanovením § 4 zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V případě, že katastrální úřad v řízení o vklad prohlášení vlastníka budovy, dohody spoluvlastníků budovy, dohody o vypořádání společného jmění manželů do katastru nemovitostí ještě před vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí zjistí nesoulad vkladné listiny se stavebním určením dle § 2 písm. h) zákona č. 72/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, či společnými částmi domu dle § 2 písm. g) cit. zákona, vyzve navrhovatele k odstranění vad listiny.

Pokud je až po vkladu prohlášení vlastníka budovy do katastru nemovitostí zjištěn nesprávný výpočet podílů jednotlivých vlastníků jednotek na společných částech budovy a stavebním pozemku, který vyplývá např. z chybného výpočtu či vymezení jednotek v samotném prohlášení vlastníka budovy, lze uzavřít dodatek k prohlášení vlastníka ve smyslu ustanovení § 4 zákona

č. 72/1994 Sb., ve znění předpisů pozdějších, kdy na místo vlastníka budovy nastupují všichni jeho singulární právní nástupci (vlastníci všech jednotek v budově), ve kterém budou nově a v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 cit. zákona dohodou stanoveny podíly všech jednotek na společných částech budovy a stavebním pozemku; nebude-li dohoda všech vlastníků jednotek možná, je na místě určovací žaloba o určení výše podílů všech jednotek v budově ke společným částem budovy a stavebnímu pozemku.

Judikatura: „Při rozhodování o žalobě na vyklizení místností v bytě není soud vázán prohlášením vlastníka budovy o vymezení jednotek (bytů), jež může být v rozporu s kolaudačním určením.“ (rozsudek NS ČR ze dne 24. 2. 2005, sp. zn. 28 Cdo 2120/2004; RNs C 3294/2005)

Závěr

Rozpor označení jednotky zapsané v katastru nemovitostí co do jejího charakteru (byt namísto nebytového prostoru a naopak) nebo rozpor jejího prostorového vymezení co do výměry a počtu místností, s kolaudačním rozhodnutím budovy, nevyvolává absolutní neplatnost prohlášení vlastníka ve smyslu ustanovení § 37 obč. zákoníku; tento nedostatek je na místě řešit opravou, popřípadě ve stavebním řízení, například rekolaudací jednotky jako části budovy.

✦ Autor je advokátem v Praze.

Několik poznámek k článku dr. Chalupy

Mgr. Ing. PETR BAUDYŠ

1) Pokud je uváděno tvrzení, že vkladem prohlášení vlastníka budovy do katastru nemovitostí dochází k rozdělení budovy na řadu samostatných věcí v právním slova smyslu, kdy těmito samostatnými věcmi mají být byty a nebytové prostory, lze uvést, že ve smyslu občanského zákoníku takto vymezené jednotky samostatnými věcmi nejsou. Nahlédneme-li do občanského zákoníku, zjistíme, že věci jsou buď movité, nebo nemovité. Zavrhneme-li myšlenku, že byt by mohl být věcí movitou, potom musíme vzít v úvahu taxativní výčet nemovitých věcí v ustanovení § 119 odst. 2 ObčZ. Zde zjistíme, že existují pouze dva typy nemovitých věcí, a to jednak pozemky, jednak stavby spojené se zemí pevným základem. Budeme-li o věci přemýšlet dále, nemůžeme dojít k jinému závěru, než že byt není stavba spojená se zemí pevným základem, ale pouhá součást takové stavby. Proto byt není samostatná věc, ale pouhá součást věci, kterou je stavba spojená se zemí pevným základem. Občanský zákoník ovšem připouští ve svém § 125 odst. 1, že byt či nebytový prostor, ač je pouhou součástí věci, může být předmětem vlastnictví za podmínek stanovených zvláštním zákonem. Rovněž zvláštní zákon, tedy zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů, netvrdí, že by jednotky vymezené podle tohoto zákona byly samostatnými nemovitostmi. Ve svém ustanovení § 3 odst. 2 však uvá-

dí, že „Právní vztahy k jednotkám se řídí, pokud tento zákon nestanoví jinak, ustanoveními občanského zákoníku a dalších právních předpisů, které se týkají nemovitostí.“ Proto nezbyvá než uzavřít, že vkladem prohlášení vlastníka, kterým se budova dělí na jednotky, budova jako samostatná věc nezaniká. Vytváří se však předpoklad pro to, aby se v budově mohly stát předmětem vlastnictví jednotky, tedy součásti stále existující budovy. Vkladem prohlášení vlastníka budovy se tedy vytvářejí podmínky pro vznik spoluvlastnictví k budově, které se od podílového spoluvlastnictví liší tím, že každý spoluvlastník budovy je vlastníkem určité její reálné části, a to buď bytu nebo nebytového prostoru.

2) Jak autor článku správně uvádí, vady prohlášení vlastníka budovy bývají poměrně časté, ať již se jedná o soulad obsahu prohlášení se stavebním určením budovy a jejích částí, které zpravidla vyplývá z kolaudačního rozhodnutí, nebo o označení jednotek, nebo nejčastěji chyby při výpočtu podílů na společných částech domu. Náprava těchto vad rekolaudací budovy, jak to doporučuje autor článku, však zpravidla nebude přicházet v úvahu. Jednak rekolaudaci musí předcházet usnesení společenství vlastníků jednotek o změně účelu užívání stavby, se kterým musí vyslovit souhlas vlastníci všech jednotek (viz § 11 odst. 5 zákona o vlastnictví bytů), jednak je zpravidla nesmyslné přizpůsobovat budovu chybám uvedeným v prohlášení. Zpravidla tedy bude praktičtější než rekolaudace budovy oprava chyb v prohlášení vlastníka budovy. Říci jednoznačně, jak se má provést taková oprava prohlášení, na jehož základě byl proveden vklad do katastru nemovitostí a následně převedeny jednotky do vlastnictví různých osob, je velice obtížné. Nahlédneme-li do zákona o vlastnictví bytů, řekli bychom, že k opravě chyb v obsahu prohlášení bude postačovat přijetí usnesení společenství vlastníků jednotek o věcech, které jsou obsahem prohlášení. K přijetí takového usnesení stačí, jsou-li přítomni vlastníci jednotek, kteří mají nadpoloviční většinu hlasů, a usnesení přijme tříčtvrtinová většina přítomných hlasů (viz § 11 odst. 4 zákona o vlastnictví bytů). Následovat by měl postup podle § 11 odst. 7 zákona o vlastnictví bytů, které uvádí: „Všechny změny, které se týkají označení jednotek a velikosti spoluvlastnických podílů na společných částech domu, je společenství povinno do 30 dnů oznámit katastrálnímu úřadu.“ Tolik zákon.

Návod pro vedení a správu katastru nemovitostí, vydaný Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, k tomu však ve svém bodu 6.3.1.3.1 uvádí:

„Změna označení jednotky a změna velikosti spoluvlastnického podílu týká-li se:

a) změny spoluvlastnických podílů na společných částech domu v důsledku opravy chybně určených podlahových ploch jednotek nebo změny vymezení jednotek v domě a

b) změny v označení jednotek,

se do katastru zapisuje na základě oznámení společenství (odstavec 6.3.1.3.2). Změna prohlášení vlastníka, která je přílohou oznámení, musí být podepsána vlastníky jednotek, a to nejméně tříčtvrtinovou většinou všech hlasů [§ 11 odst. 4 až 6 zvláštního předpisu /5/] s tím, že mezi ni-

mi musí být vždy podpisy vlastníků, jejichž jednotek a spoluvlastnických podílů na společných částech domu se změna týká.“

Nahlédneme-li do publikace autorů Olivová, Kuba: „Byty a katastr nemovitostí“, 7. vydání, dočteme se zde například na str. 131, že k ohlášení chyb při výpočtu podílů na společných částech domu je společenství vlastníků jednotek povinno připojit „změněné prohlášení vlastníka nebo změnou jeho část ve formě dodatku v případě opravy chybně zjištěných podlahových ploch jednotek a tím i chybně stanovených spoluvlastnických podílů na společných částech domu, podepsané vlastníky všech jednotek.

Publikace autorů Fiala, Novotný, Oehm, Horák: Zákon o vlastnictví bytů, 3. vydání, otázku oprav chyb v prohlášení neřeší. Pouze na str. 143 konstatuje, že „Je nesporné, že k usnesením, která jsou obsahem prohlášení vlastníka budovy a týkají se rozdělení domu na jednotky a společné části domu, není společenství podle současné právní úpravy způsobilé.“

Konečně autor článku uvádí, že oprava se děje formou dodatku k prohlášení vlastníka budovy, kterou musí podepsat vlastníci všech jednotek. Čtenář tedy má možnost bohatého výběru možností.

3) *K otázce platnosti prohlášení vlastníka budovy, které obsahuje výše popsané chyby, se soudy zatím jednoznačně nevyjádřily.* Ani rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2120/2004 z 24. 2. 2005, kterého se autor článku dovolává, tuto otázku neřeší. Pouze konstatuje, že „Zatím není důvodu posuzovat prohlášení spoluvlastníků ani jako částečně, natož zcela neplatné. Následky dosud zapsané nesprávnosti nikoho bezprostředně nepoškozují a není ve veřejném zájmu zpochybňovat platnost v zásadě jinak správného dokumentu a jeho zápisu v katastru.“ Je svým způsobem pochopitelné, že soudy, které se v případě posuzování platnosti jiných právních úkonů chovají velice přísně, se obávají vyslovit neplatnost prohlášení vlastníka budovy i přes jeho případné závažné vady. Kdyby totiž tuto neplatnost vyslovily, zpochybnily by tím možnost existence vlastnictví bytů a nebytových prostor v dotčeném domě, a to přesto, že tyto byty a nebytové prostory byly již rozprodány novým vlastníkům. Jak správně konstatuje Nejvyšší soud, není takové zpochybňování ve veřejném zájmu, protože jeho následky by byly pro vlastníky všech jednotek katastrofické.

✦ Autor je pracovník

Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního.

Vypořádání společného jmění manželů a obecná výkladová pravidla a zásady právní

doc. JUDr. ZDEŇKA KRÁLÍČKOVÁ, Ph.D.

Úvod

Institut společného jmění manželů byl do občanského zákoníku vtělen tzv. velkou novelou zákona o rodině (zákon č. 91/1989 Sb.). Tento legislativně-politický počín přinesl celou řadu interpretačních a aplikačních problémů¹ – nikoli však neřešitelných z hlediska obecné teorie práva, resp. uznávaných interpretačních a aplikačních pravidel a zásad právních.² Cílem tohoto malého zamyšlení není kritika nekonceptních, zmatečných a zejména velmi častých novel klíčových kodexů českého právního řádu, mnohdy vzniklých v bouřlivé diskusi nad nedokonalými a protichůdnými poslaneckými iniciativami,³ ani úvahy *de lege ferenda*.⁴

Následující řádky věnují pouze dílčí problematice vypořádání společného jmění manželů po jeho zúžení a zániku, a dovolují si tak reagovat na názory nedávno předestřené ve dvou diskusních příspěvcích publikovaných v *Bulletinu advokacie*.

1. Vypořádání společného jmění manželů po jeho zúžení

Prvý diskusní příspěvek nazvaný *Zúžení společného jmění manželů (k diskusi)* je z pera JUDr. Luboše Chalupy (*Bulletin advokacie* 7-8/2006, str. 46 – 47). Autor zde podává jednak výklad úpravy regulující modifikující smlouvy dle § 143a občanského zákoníku, tedy smlouvy umožňujících zúžení a rozšíření zákonného rozsahu společného jmění manželů, a problematiky zúžení společného jmění manželů soudem podle § 148 občanského zákoníku. Zabývá se i dalšími aspekty společného jmění manželů, jeho vznikem, zánikem a vypořádáním. V závěru příspěvku se uvádí: „... ustanovení § 149 odst. 4 obč. zákoníku vylučuje vypořádání majetku, k němuž bylo zúženo společné jmění manželů z důvodu podnikání manžela ve smyslu ustanovení § 148 odst. 2 obč. zákoníku, je třeba mít za to, že zúžení společného majetku dle § 148 odst. 2 obč. zákoníku má účinky *ex nunc*, to je do budoucna, a proto je vyloučeno vypořádání společného jmění; zákonodárce stanovil právní účinky rozhodnutí soudu *ex nunc* a vyloučil tak vypořádání z důvodu podnikání manžela nabytého do té doby (ochrana druhého manžela před zadlužením, zachování možnosti majetkového prospěchu z podnikání).“

Se závěrečným konstatováním autora, že usta-

novení § 149 odst. 4 občanského zákoníku vylučuje vypořádání majetku po uzavření smlouvy o zúžení zákonného předmětu společného jmění manželů, se nelze ztotožnit.

Při výkladu předmětného ustanovení § 149 odst. 4 občanského zákoníku je nutné použít nejen doslovný výklad (když ani doslovným jazykovým výkladem k výše uvedenému závěru nelze dojít – výslovný zákaz ani vyloučení zde uvedeno není), ale také výklad historický, systematický, logický a především výklad teleologický neboli účeloslavný a hodnotovou argumentaci.⁵ *Analogie legis* (srov. § 853 občanského zákoníku),⁶ sice není podle obecné teorie práva v případě taxativních výčtů skutkových podstat přípustná, nicméně interpretace musí být vždy prováděna na základě více metod a v souladu se základními zásadami.

Při výkladu soukromoprávních norem je také třeba mít na paměti základní *parémii*, že v soukromém právu je dovoleno vše, co není zakázáno, a obecně uznávané pravidlo, že mezery v zákoně je nutné překlenout výkladem, neboť mezery v právu existovat nemohou.⁷

Historický výklad bývá v obecné teorii práva považován za nejméně spolehlivý a teoreticky pochybný.⁸ Nicméně v posuzovaném případě význam má. Nelze zavírat oči před skutečností, že důvodová zpráva k předmětným ustanovením upravujícím společné jmění manželů zakotveným výše citovanou tzv. velkou novelou zákona o rodině chybí (srov. zákon č. 91/1989 Sb.). Posuneme-li se na časové ose k tzv. velké novele občanského zákoníku (zákon č. 509/1991 Sb.), zjistíme, že ačkoli přinesla možnost soudu zrušit bezpodílové spoluvlastnictví manželů soudem za trvání manželství

z důvodu podnikání jednoho z nich (srov. § 148a odst. 2), ustanovení upravující vypořádání zaniklého bezpodílového spoluvlastnictví v této souvislosti nemodifikovala (srov. znění § 149 a § 150 po cit. novele). V praxi ani v tehdejší odborné literatuře nebylo zpochybňováno, že soudem zrušené bezpodílové spoluvlastnictví manželů z důvodu podnikání jednoho z nich se vypořádá.

Jde-li o teleologický výklad, především si položíme otázku, k čemu institut zúžení legálního předmětu společného jmění manželů, vymezeného v ustanovení § 143 občanského zákoníku (dříve zrušení), slouží, co je tedy jeho účelem.

Mám za to, že úmysl zákonodárce při „*liberalizaci*“ právní úpravy manželského majetkového práva je nutné interpretovat tak, že tímto legislativním počinem „*uvolnil rigiditu*“ manželského majetkového práva zakotvenou v původním znění občanského zákoníku z roku 1964. Tím, že manželům (a snoubencům) umožnil modifikovat rozsah legálního předmětu společného jmění manželů, naplnil tak jednu ze **základních zásad**, na kterých by mělo **občanské právo** jako jádro práva soukromého stát: **zásadu autonomie vůle**.

Zásada autonomie vůle se může realizovat v podobě

(a) smluvní svobody – **uzavřením modifikační smlouvy** o zúžení nebo rozšíření zákonného rozsahu společného jmění manželů (dle § 143a odst. 1 a 3 občanského zákoníku), a (b) není-li možné smlouvu uzavřít nebo také z „opatrnosti“, pak v podobě podání **žaloby** u soudu, aby zúžil zákonný rozsah společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti (§ 148 odst. 1 a 2 občanského zákoníku).

Manželům (ani snoubencům) není smlouvou o zúžení jejich společného jmění volno smluvně „vyloučit“ vznik společného jmění manželů, ani vytvořit jiný režim, „smluvený v pravém slova smyslu“. Ani soud nesmí společné jmění manželů zcela zrušit.

Zúžení společného jmění manželů nemůže vést k jeho eliminaci, resp. vyloučení.

Mezi manžely vždy musí existovat společné jmění manželů alespoň k věcem tvořícím obvyklé vybavení společné domácnosti, ať už manželé sami smluvně modifikují zákonný režim v podobě jeho zúžení (§ 143a odst. 1 a 3 občanského zákoníku), nebo ať o něm rozhoduje soud (§ 148 odst. 1 a 2 občanského zákoníku). **Lze říci, že toto pravidlo představuje smysluplný limit autonomie vůle manželů, resp. jednoho z nich.** Není rozhodné, zda o rozsahu společného jmění manželů rozhodují svobodně sami manželé, nebo soud na základě přání jednoho z nich, vyjádřeného v žalobě. Stranou ponechme zánik společného jmění manželů jako celku za trvání manželství v důsledku jiných zákonů (trestní zákon, úpadkový zákon).

Jestliže tedy dojde za trvání manželství k uzavření smlouvy o zúžení společného jmění manželů o jednotlivé majetkové hodnoty nebo závazky nebo obecně až na věci

tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, nebo k zúžení společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti soudem, **je logické a odpovídá to smyslu a účelu** zákonné úpravy společného jmění manželů jako

celku, že **se předmět společného jmění manželů „zúží“**. To, co do společného jmění manželů doposud spadalo a dle smlouvy nebo rozsudku jej již tvořit nemá, nebude nadále ve společném jmění manželů a musí být vypořádáno. Jiný výklad by vedl *ad absurdum*.

Jde-li o **důsledky** zúžení společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, mám za to, že **není rozhodné, z jakého důvodu manželé nebo soud společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti zúží**.

Pokud jde o rozhodování soudu, zákon umožňuje, aby společné jmění manželů bylo zúženo jednak ze závažných důvodů (viz § 148 odst. 1 občanského zákoníku), jednak tehdy, jestliže jeden z manželů získal oprávnění k podnikatelské činnosti nebo se stal neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti (§ 148 odst. 2 občanského zákoníku, dále jen tzv. podnikání). Ve druhém případě může žalobu na zúžení podat kterýkoli z manželů, i ten, který tzv. podniká.¹⁰

...především si položíme otázku, k čemu institut zúžení legálního předmětu společného jmění manželů, vymezeného v ustanovení § 143 občanského zákoníku (dříve zrušení), slouží...

Společné jmění manželů po právní moci rozsudku o zúžení společného jmění manželů budou představovat v obou případech pouze věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, ať už zákon výslovně upravuje nutnost a pravidla pro vypořádání v obou případech či nikoli. Podstata a důsledky zúžení společného jmění manželů z důvodu tzv. závažných důvodů a tzv. podnikání jsou obdobné. Ostatně tento názor byl vyjádřen v mnoha studiích i učebnicích, například obecným konstatováním: „pokud soud návrhu na zúžení společného jmění manželů vyhověl, je třeba provést vypořádání té části společného jmění, která z původního rozsahu společného jmění byla vyňata“,¹¹ a dále výkladem: „obdobně se vypořádání provádí ... došlo k zúžení společného jmění soudním rozhodnutím (§ 148 odst. 1 a 2)“¹² a slovy: „vypořádání musí nastat také tehdy, došlo-li k zúžení SJM ... rozhodnutím soudu ... (... použít ustanovení o vypořádání ... nepochybně se však použijí i v případě uvedeném v § 148 odst. 2)“.¹³

Jak již bylo řečeno, ustanovení § 149 odst. 4 občanského zákoníku výslovně upravuje vypořádání zúženého společného jmění manželů jen v případě tzv. závažných důvodů (§ 148 odst. 1 občanského zákoníku) *obdobným* užitím ustanovení regulujících vypořádání *zaniklého* společného jmění manželů. Nicméně zákon toto *obdobné* užití předmětných zákonných pravidel pro vypořádání v případě zúžení společného jmění manželů z důvodu

tzv. podnikání (dle § 148 odst. 2 občanského zákoníku) výslovně *nezakazuje*.

Na základě zjednodušeného pohledu bychom mohli uzavřít, že *analogie* při *taxativním* výčtu skutkových podstat (viz odkaz na § 143a odst. 1 a 148 odst. 1 v ustanovení § 149 odst. 4) nepřichází v úvahu, a že se vypořádání společného jmění manželů v případě, že bylo zúženo z důvodu tzv. podnikání jednoho z manželů, neprovede. Nicméně analogie není jediná výkladová metoda.

Vydeme-li při *extenzivním* výkladu z dalších výše analyzovaných metod: **historické, systematické, logické, účeloslovné a hodnotové**, dospějeme (spíše) k pozitivnímu závěru, že vypořádání se provede i v případě, že společné jmění manželů bylo zúženo z důvodu tzv. podnikání jednoho z manželů. **Bylo-li společné jmění manželů zúženo až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, nic než tyto věci jej tvořit nemohou a nesmí. Ostatní musí být vypořádáno.**

Jde-li o vypořádání samotné, manželé mohou to, co na základě modifikující smlouvy o zúžení nebo soudního rozsudku o zúžení již není v jejich spoluvlastnictví, vypořádat smluvně.¹⁴ Pokud by se manželé z jakéhokoli důvodu nemohli dohodnout a smlouvu neuzavřeli, může se kterýkoli z nich obrátit v zákonné tříleté lhůtě žalobou na soud. Jestliže k tomu nedojde, uplatní se zákonná nevyvratitelná domněnka (viz § 150 odst. 4 občanského zákoníku).

Zúžení společného jmění manželů nemůže vést k jeho eliminaci, resp. vyloučení.

2. Vypořádání společného jmění manželů po jeho zániku

Ve druhém diskusním příspěvku nadepsaném *Nevyvratitelná právní domněnka vypořádání SJM* polemizují spoluautoři *JUDr. Josef Hašek a JUDr. Petr Kazda* (Bulletin advokacie 5/2006, str. 35 – 36) s názorem Nejvyššího soudu uvedeným v rozhodnutí ze dne 2. 8. 2005 ve věci sp. zn. 22 do 2679/2004.

Spoluautoři *se domnívají, že výklad provedený Nejvyšším soudem není v souladu s § 149 odst. 4 občanského zákoníku ve znění před novelou* provedenou zákonem č. 91/1998 Sb., a že argumentace použitá v rozhodnutí by mohla vést k absurdním situacím. V závěru příspěvku se uvádí: „Dle našeho názoru je nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM (dnes SJM) pouze tehdy, jestliže ve lhůtě tří let od zániku manželství nebyla uzavřena mezi bývalými manžely dohoda o vypořádání BSM, nebo jestliže nebyl podán ve lhůtě návrh na vypořádání BSM k soudu.

V okamžiku, kdy (byť i neúplný) návrh na vypořádání BSM podá k soudu ve lhůtě tří let kterýkoliv z bývalých manželů, možnost uplatnění nevyvratitelné právní domněnky jako způsobu vypořádání je zcela vyloučena do doby, než je příslušné soudní řízení ukončeno. V rámci ve lhůtě zahájeného řízení může kterýkoli z účastníků i po lhůtě tří let od zániku manželství rozšířit předmět vypořádání SJM o další položky, které nebyly v původním návrhu uvedeny. Teprve po pravomocném skončení řízení o (byť jen částečném) vypořádání BSM lze přisvědčit názoru, že se na nevyvratitelný majetek patřící do BSM uplatní nevyvratitelná právní domněnka vypořádání BSM.“

S výše uvedeným tvrzením tvůrců příspěvku a jejich závěry o „neuplatnění“ nevyvratitelné domněnky se nelze ztotožnit. Naopak je třeba přisvědčit názoru uvedenému v analyzovaném rozhodnutí.

Prezentovaný názor Nejvyššího soudu vychází z účeloslovného výkladu nevyvratitelné domněnky vypořádání společného jmění manželů, dříve bezpodílového spoluvlastnictví manželů.

Z výkladu vycházejícího z důvodové zprávy k novele občanského zákoníku provedené zákonem č. 131/1982 Sb., kterou byla nevyvratitelná domněnka do občanského zákoníku vtělena, se podává, že: „...nová právní úprava čelí obtížím, které dosud vznikaly při provádění dokazování v těch případech, kdy od zániku bezpodílového spoluvlastnictví manželů uplynula delší doba...po rozvodu uzavřeli nové manželství...docházelo k nežádoucím právním situacím...má s ohledem na zásadu jistoty a bezpečnosti občanskoprávních vztahů čelit § 149 odst. 4 s kognitně stanovenými účinky.“¹⁵

Zákon tak pomocí nevyvratitelné domněnky stanoví pravidlo, které zní: *Nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou, nebo nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se*

manželé vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci ze společného jmění manželů pro potřebu svou, své rodiny a domácnosti výlučně jako vlastníci užívá. O ostatních movitých věcech a o nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků jsou stejné; totéž platí přiměřeně o ostatních majetkových právech, pohledávkách a závazcích manželům společným.

Když byl tzv. velkou novelou zákona o rodině citovanou výše nahrazen institut bezpodílového spoluvlastnictví manželů institutem společného jmění manželů, konstrukce nevyvratitelné domněnky vypořádání zaniklého, resp. zúženého společného jmění manželů byla zákonodárcem převzata, ačkoli (zřejmě omylem) došlo k záměně § 149 a § 150, což nepochybně potvrzuje v úvodu uvedené tvrzení o nedokonalosti a zmatečnosti novel občanského zákoníku.

Ať už je nevyvratitelná domněnka o vypořádání společného jmění manželů upravena tam či onde, je třeba říci, že proti jejímu tzv. tradičnímu výkladu, který sleduje ve svém rozhodnutí i Nejvyšší soud, nelze nic namítat.

Právě dnes je třeba usilovat o zajištění právní jistoty manželů, resp. rozvedených manželů a třetích osob v manželském majetkovém právu správnou interpretací a aplikací nevyvratitelné domněnky vypořádání společného jmění manželů.

a aplikací nevyvratitelné domněnky vypořádání společného jmění manželů.

Na skutečnost, že se manželé v dostatečně dlouhé době tří let smluvně nedohodnou o vypořádání společného jmění nebo se nerozhodnou svoji neschopností, neochotou či nechutí ke komunikaci, která by vedla k uzavření smlouvy o vypořádání zaniklého majetkového společenství, řešit soudní cestou, musí být v zákoně *jednoduché a jednoznačné řešení*, aby i soudní rozhodnutí ve věci manželského majetkového práva byla *předvídatelná*.

Autonomie vůle a smluvní svoboda manželů, resp. rozvedených manželů je zákonem ve věci vypořádání společného jmění manželů plně respektována. To dokládá i skutečnost, že k vypořádání společného jmění manželů může dokonce dojít také před rozvodem v rámci tzv. smluveného rozvodu podle § 24a zákona o rodině.

Autonomie vůle a smluvní svoboda manželů ve sféře manželského majetkového práva je plně respektována i soudy.

Nejvyšší soud již dříve judikoval, že manželé, resp. rozvedení manželé ve smlouvě o vypořádání společného jmění nemusí respektovat pravidla vyjádřená v zákoně, zejména zásadu parity na společném jmění. Vypořádání je výsledkem svobodného projevu autonomie vůle manželů. Pravidla uvedená v ustanovení § 150 jsou v zákoně vodítkem zejména pro vypořádání společného jmění manželů soudní cestou.¹⁶

Nejvyšší soud dále vyslovil stanovisko, že soud není povinen v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů vypořádat celé bezpodílové spoluvlastnictví manželů, pokud ohledně nějaké části byla uzavřena

dohoda, ale je vázán návrhem stran.¹⁷ Nejvyšším soudem bylo také judikováno, že v řízení o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů (společného jmění manželů) soud vypořádá jen ty věci (majetek), které účastníci učinili předmětem řízení.¹⁸

Mám za to, že návrhem stran je vázán soud i v posuzovaném případě. Civilní řízení je ve věci vypořádání společného jmění manželů ovládáno zásadou dispozitivní, neboť se jedná o řízení sporné. Předmětem sporu o vypořádání společného jmění manželů může být pouze to, *co existuje*, tedy nevypořádaná masa společného jmění manželů, resp. bezpodílového spoluvlastnictví manželů. **Není rozhodné, zda k částečnému vypořádání společného jmění manželů došlo smluvně nebo pomocí nevyvratitelné domněnky.**

Zákon umožňuje obě. Výše bylo dokumentováno, že zákon nikterak nebrání projevům *autonomie vůle* manželů, resp. bývalých manželů. **Pokud manželé zákonné možnosti nevyužijí, v zájmu právní jistoty jich samotných a zejména třetích osob, zákon konstruuje nevyvratitelnou domněnku vypořádání, což je legitimní řešení.**

Na okraj problematiky dále uvedme zásadu *vigilanti-bus iura*. Má-li kdokoli obavy ze zneužití jakéhokoli institutu, nevyvratitelnou domněnku vypořádání společného jmění manželů kterýmkoli z manželského páru nevyjímajíc, může tomuto předvídanému zneužití předejít podáním žaloby v zákonné lhůtě.

S ohledem na výše uvedenou argumentaci je proto možné vyslovit souhlas s názorem Nejvyššího soudu, že jestliže žádný z účastníků ve tříleté lhůtě neučinil předmětem vypořádání nemovitosti, ani ohledně nich neuzavřel dohodu, lze mít za jisté, že nemovitosti se staly předmětem podílového spoluvlastnictví účastníků bez ohledu na to, že

spor o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví dále probíhal.

Závěr

Občanský zákoník, poplatný době svého vzniku, neobsahuje dostatečná interpretační pravidla, s výjimkou návodů pro *interpretaci projevů vůle* zakotvených v ustanovení § 35 a *analogie legis* upravené v § 853. Nicméně tato skutečnost nebývá předmětem kritiky civilistů ani úvah *de lege ferenda*.

Problémem českého soukromého práva však není jen občanský zákoník, ale také struktura výkladových principů zakotvených v dalších zákonících – obchodním zákoníku a zákoníku práce, což není z hlediska potřeb právní praxe žádoucí, neboť tzv. trojkolejnost vede k obtížím.¹⁹

Tradičně je problematice výkladu a argumentace věnována značná pozornost v dílech právních teoretiků, v učebnicích teorie práva a v komentářové literatuře.²⁰ V této věci je nutné také vyzdvihnout judikaturu Ústavního soudu. Právní věda ani judikatura by ale neměly být samoúčelem. **Znalost a dovednost teleologické a hodnotové argumentace a ústavně konformního výkladu musí patřit do základní výbavy nejen právních teoretiků a soudců Ústavního soudu, ale všech.** To by mělo vést k přesvědčivým podáním, a tím také k předvídatelnosti soudních rozhodnutí a k právní jistotě vůbec.

Věci by nepochybně napomohlo, kdyby klíčová výkladová a aplikační pravidla byla zakotvena v úvodní části připravovaného občanského zákoníku,²¹ tak jak je tomu například v italském občanském zákoníku.²²

✦ Autorka působí na katedře občanského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

1 Ke koncepci i dílčím problémům manželského práva viz Haderka, J.: Osobní a majetková práva manželů od účinnosti zákona č. 91/1998 Sb. Právní praxe, 1998, č. 9, str. 543 a násl., Králíčková, Z.: Autonomie vůle v rodinném právu v česko-italském porovnání. Brno: Masarykova univerzita, 2003.

2 Srov. výklad v díle Knapp, V.: Teorie práva. 1. vydání, Praha: C. H. Beck 1995, část 56: Právní argumentace, interpretace a právní spor, str. 167 a násl.

3 K problematice poslaneckých návrhů jako jednoho z důvodů současného stavu české legislativy viz studie Zoulik, F.: Úvaha o naší současné legislativě. In: Ve službách práva. Sborník příspěvků k 10. výročí založení pobočky nakladatelství C. H. Beck v Praze. Praha: C. H. Beck, 2003, str. 1 a násl.

4 K tomu Králíčková, Z.: Úvahy nad rekodifikací českého rodinného práva. In: Pocta Martě Knappové k 80. narozeninám. ASPI, a. s., 2005, str. 233 – 242.

5 V podrobnostech viz Kühn, Z.: Role judikatury v České republice a její proměna v průběhu posledních let. Jurisprudence, 2006, č. 6, str. 51 – 57.

6 K tomu srov. výklad v díle Švestka, J., Jehlička, O., Škárová, I., Spáčil, J.: Občanský zákoník. Komentář. 10. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, str. 1425 – 1426.

7 K této problematice srov. výklad v díle Knapp, V.: Teorie práva. op. cit., str. 17 a násl., str. 65 a násl.

8 Tamtéž, str. 171.

9 Dle ustanovení § 143a odst. 4 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, (dále jen „OZ“) se totiž mohou manželé na modifikující smlouvu vůči jiné osobě odvolat jen tehdy, jestliže je třetí osobě obsah této smlouvy znám, což v praxi není příliš časté. V této souvislosti je také třeba poukázat na konkurzní právo a novou procesně právní úpravu, resp. na úpravu věnovanou výkonu rozhodnutí soudem a na úpravu exekucí soudními exekutory.

Ve smyslu ustanovení § 26 zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, jsou modifikující smlouvy a smlouvy o vypořádání společného jmění manželů neplatné, jestliže byly uzavřeny v posledních šesti měsících před podáním návrhu na prohlášení konkurzu nebo po podání tohoto návrhu. Jde-li pak o exekuční právo, tedy § 262a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, a § 42 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu), tyto prameny stanoví, že k modifikujícím smlouvám se nepřihlíží, jde-li o majetek, který patřil do společného jmění manželů v době vzniku vymáhané pohledávky.

V praxi proto velmi často dochází k „nahrazování“ možnosti uzavřít modifikující smlouvu dle § 143a OZ soudním rozhodnutím o zúžení společného jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti dle § 148 odst. 1 a 2 OZ.

10 Podle právní úpravy před novelou občanského zákoníku provedenou zákonem č. 91/1998 Sb. mohl žalobu na zúžení bezpodílového spoluvlastnictví manželů podat pouze ten z manželů, který nepodnikal.

11 Srov. Dvořák, J.: Majetkové společenství manželů. Praha: Aspi Publishing, 2004, str. 200.

12 Viz dílo Knappová, M., Švestka, J., Dvořák, J.: Občanské právo hmotné. 4., aktualizované a přepracované vydání. 1. svazek. Praha: Aspi Publishing, 2005, str. 397.

13 Srov. již tradiční výklad v díle Fiala, J. a kol.: Občanské právo hmotné. 3., opravené a doplněné vydání. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2002, str. 142.

14 V praxi notáři při sepsu notářského zápisu o zúžení společného jmění manželů zpravidla provádí i jeho vypořádání.

15 Citováno dle díla Češka, Z. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. 1. díl. Praha: Panorama, 1987, str. 529 a násl.

- 16 Rozhodnutí ze dne 13. 7. 2000, sp. zn. 22 Cdo 726/99, citováno dle Soudních rozhledů, 2000, č. 11, str. 522 – 524. Právní věta zní: Dohoda o vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů, kterou jeden z účastníků nabude podstatně menší podíl, případně se mu nedostane ničeho, není neplatná pro rozpor s § 150 ObčZ.
- 17 Rozhodnutí ze dne 27. 9. 2004, sp. zn. 22 Cdo 684/2004, citováno dle Soudních rozhledů, 2005, č. 3, str. 98 – 102.
- 18 Viz Právo a rodina č. 3/2005. Citováno dle díla Švestka, J., Jehlička, O., Skárová, I., Spáčil, J.: Občanský zákoník. op. cit., s. 608.

- 19 Tamtéž, str. 233.
- 20 Viz výše citovanou učebnici z pera V. Knappa a shora uvedený komentář vypracovaný pod vedením J. Švestky.
- 21 K tomu viz Návrh občanského zákoníku. Část první až čtvrtá. Návrh pracovní komise. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, bez č. j., bez vroč. (jaro 2005). [Hlav. zprac. K. Eliáš a M. Zuklínová.].
- 22 Srov. Art. 12. Interpretazione della legge italského Codice Civile (1942). Zákoník obsahuje vedle pravidel pro interpretaci zákona dále podrobná pravidla pro výklad smluv a závětí.

Nevyvratitelná právní domněnka při zániku SJM

Mgr. ZDENĚK KRATOCHVÍL

Po přečtení článku autorů JUDr. Josefa Haška a JUDr. Petra Kazdy v Bulletinu advokacie č. 5/2006, který se zabýval nevyvratitelnou právní domněnkou vypořádání BSM (SJM) vzhledem

k předmětu BSM (SJM) při podání návrhu na vypořádání BSM (SJM) soudem těsně před uplynutím tříleté lhůty za předpokladu, že v návrhu nebyl, ať už záměrně či ne, uveden veškerý majetek, který do BSM (SJM) patřil, bych rád upozornil na další zajímavou otázku, která institut SJM, jeho zánik a vypořádání, provází.

Zánikem manželství zaniká i společné jmění manželů. Při zániku společného jmění manželů zákon předpokládá, že se provede vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů jsou stejné. Toto vypořádání může být provedeno na základě dohody mezi bývalými manžely, a pokud se jedná o nemovitost, musí mít tato dohoda písemnou formu. V případě, že se neprovede vypořádání dohodou, provede toto vypořádání na návrh některého z manželů soud.

Pro případ, že nedojde ani k dohodě mezi bývalými manžely a ani jeden z bývalých manželů nepodá návrh na vypořádání společného jmění manželů k soudu, zákon pro tento případ koncipuje fikci spočívající v tom, že nedošlo-li do tří let od zániku společného jmění manželů k jeho vypořádání dohodou nebo nebyl-li do tří let od jeho zániku podán návrh na jeho vypořádání rozhodnutím soudu, platí ohledně movitých věcí, že se manželé vypořádali podle stavu, v jakém každý z nich věci užívá. O ostatních movitých i nemovitých věcech platí, že jsou v podílovém spoluvlastnictví a že podíly obou spoluvlastníků (bývalých manželů) jsou stejné.

V praxi jsou poměrně časté případy rozvodů, kdy manželství je rozvedeno, ale manželé se nemohou, ať už z jakéhokoliv důvodu, dohodnout na vypořádání zaniklého SJM. V takovýchto případech nastane po třech letech fikce, tak jak bylo uvedeno výše. U nemovitostí tedy vzniká po třech letech od doby, co bylo manželství

rozvedeno a pokud nebyl podán návrh na vypořádání SJM k soudu, spoluvlastnický vztah. Tento spoluvlastnický vztah vzniká ze zákona, a to na základě § 150 odst. 4 občanského zákoníku. **I přesto, že je v tomto případě SJM vypořádáno, neprojeví se to samovolně v katastru nemovitostí.** Dle § 7 odst. 1 zákona o zápisech vlastnických a jiných práv k nemovitostem vlastnické právo, které vzniklo, změnilo se nebo zaniklo ze zákona, se zapisuje záznamem na základě listin vyhotovených státními orgány nebo jiných listin, které podle zvláštních předpisů potvrzují nebo osvědčují právní vztahy. V tomto případě však žádná taková listina neexistuje a zákon ani nepředpokládá, že by měla existovat. Jak tedy takové vlastnické právo (spoluvlastnické právo) zapsat do katastru? **Nejspíše se zahájí řízení o povolení vkladu dle § 2 a násl. zákona o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem a jako listiny se přiloží čestná prohlášení obou bývalých manželů,** ve kterém uvedou, že jejich manželství i SJM zaniklo, že ve lhůtě tří let po zániku manželství nedošlo k vypořádání dohodou ani nedošlo k podání návrhu k vypořádání SJM k příslušnému soudu, a tudíž nastala fikce dle § 150 odst. 4 občanského zákoníku. **V praxi ovšem může nastat problém, jak donutit rozvedeného manžela k součinnosti, tj. zejména k tomu, aby vzniklý problém vůbec řešil a čestné prohlášení podepsal,** s ohledem na to, že vztahy mezi rozvedenými manžely bývají kolikrát přinejmenším velmi napjaté. Možná si lze i představit situaci, kdy by v tomto řízení nebyly předkládány listiny (čestná prohlášení), ale v návrhu by byl dán pokyn příslušnému katastrálnímu úřadu, aby se o tom, že nebyl podán návrh na vypořádání SJM, informoval u příslušného soudu. Otázkou však zůstává, jak na takový pokyn katastr nemovitostí zareaguje.

Situace se však může zkomplikovat v případě, že po uplynutí tříleté lhůty nastane fikce dle § 150 odst. 4 občanského zákoníku, skutečný stav (ideální spoluvlastnické podíly bývalých manželů) však nebude odpovídat zápisu v katastru nemovitostí (zde stále bude zapsáno SJM), na jednoho z bývalých manželů bude nařízena exekuce a vydán exekuční příkaz k prodeji nemovitostí, popř. veden výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí. V tako-

výchto případech příslušné soudy (exekutorské úřady) vycházejí z údajů zapsaných v katastru nemovitostí a výkonem (exekucí) postihují nemovitosti obou bývalých manželů.

V tomto případě je nutné postupovat dle § 267 o. s. ř. a podat u příslušného soudu vylučovací žalobu. Vystupuje zde ale otázka, zda v případě, že se příslušný orgán dozví, že nastala fikce dle § 150 odst. 4 občanského zákoníku, má k této skutečnosti přihlídnout a dále postupovat tak, že ohledně spoluvlastnického podílu, který náleží do vlastnictví bývalého manžela, na kterého není vedena exekuce (výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí) exekuční příkaz zruší, popř. výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí zastaví anebo jsou pro něj údaje v katastru natolik závazné, že faktický stav přehledně a dál bude pokračovat v exekuci (výkonu rozhodnutí) ohledně majetku, který dříve patřil do SJM.

V praxi se spíše uplatňuje druhý přístup, tj. že orgán dále provádí exekuci (výkon rozhodnutí) ohledně celé nemovitosti a nechává pouze na účastnících, zda podají vylučovací žalobu či ne. A co se stane v případě, že účastník vylučovací žalobu z jakéhokoliv důvodu nepodá? Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí (exekuce) se provede i na majetek, který vůbec nemůže být takto postižen, protože není ve vlastnictví povinného ani jeho manžela. Vydražitel nemovitost v dobré víře převezme, přejde na něj vlastnické právo a tento přechod se samo-

zřejmě projeví i v katastru nemovitostí. Ideální spoluvlastník (bývalý manžel) nemá dokonce ani právo vydražít nemovitost, i přesto, že má ze zákona předkupní právo (jako spoluvlastník), a to z toho důvodu, že se stává účastníkem řízení na straně povinného a jako takový by v případě dražby nebyl k této dražbě vůbec připuštěn.

Domnívám se však, že soud, popř. exekutorský úřad, by v případě, že **si je vědom toho, že nemovitý majetek nespadá do SJM**, a že již uběhla zákonem stanovená tříletá lhůta a mezi bývalými manžely existuje již pouze spoluvlastnický vztah, **měl tento fakt, že postihuje exekucí (výkonem rozhodnutí) majetek, který nepatří povinnému ani do SJM povinného a jeho manžela, zohlednit a exekuci (výkon rozhodnutí) i bez návrhu odložit dle § 266 o. s. ř. ve spojení s § 268 odst. 1 písm. f) až do doby, dokud exekuce (výkon rozhodnutí) nebude ohledně tohoto majetku zastavena, případně exekuční příkaz k prodeji nemovitostí zrušen.**

Uvítal bych jakoukoliv diskusi na toto téma, protože mé závěry se mohou zdát jako teoretické a možná i v některých případech nepraktické. Zkušenější kolegové by mohli odpovědět na otázky, které se v mém textu vyskytují, a vnést tak nejen pro mne do celého komplexu těchto problémů světlo.

❖ Autor je advokátním koncipientem v Jihlavě.

Obchodní jednání, snídaně, oběd či večeře v samotném centru, v luxusním a klidném prostředí
HOTEL PARIŽ JE TA PRAVÁ VOLBA!

SNÍDANĚ, SCHŮZKY BĚHEM DNE

Café de Paris
Velký výběr vynikajících káv, speciální čaje z čerstvých bylinek, snídaně a la carte, lehké a rychlé obědy, delikátní dezerty a domácí koláče od našich cukrářů.

OBĚDY, VEČERE

Restaurant Sarah Bernhardt
Rychlé obchodní obědy či opulentní večeře s jedinečným výběrem vín a unikátní atmosférou této secesní perly.
POLEDNÍ NOVINKA: Rychlé polední menu v gourmet stylu - denně aktualizovaný výběr dvou menu vč. nápoje od 440 Kč

SOUKROMÉ SCHŮZKY, SEMINÁŘE, ŠKOLENÍ

Salonky Violet a Petit & Business Centre
Stylové secesní salony vhodné pro obchodní i soukromé akce všeho druhu, High-Speed i Wi-Fi připojení na internet, technické vybavení dle požadavků.

Nabízíme perfektní servis, zážitky z moderní gourmet gastronomie, Wi-Fi připojení na internet ve všech veřejných prostorech.

S NÁMI UDĚLÁTE DOJEM

Hotel Paris, U Obecního domu 1, 110 00 Praha 1, Tel.: 222 195 195, Fax: 224 225 475, booking@hotel-paris.cz

K povaze „výhody“ ve smyslu § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. ve vztahu k § 131 odst. 1 obch. zák. (vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s. r. o.)

V případě poskytnutí peněžité půjčky společníku společnosti s ručeným omezením je třeba výhodu ve smyslu § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. chápat ve vztahu ke společnosti, nikoliv z pohledu, že proces získání půjčky od banky by byl složitější. Přitom výši poskytnuté půjčky nelze vztahovat k základnímu kapitálu společnosti, ale – pokud vůbec – tak k obchodnímu jmění. Při splnění uvedených podmínek nejde o protiprávnost, která by mohla vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 odst. 1 obch. zák.

Usnesení Vrchního soudu v Praze z 9. května 2006 č. j. 14/Cmo 637/2005-41

Tímto usnesením vrchní soud změnil usnesení soudu I. stupně tak, že zamítl návrh na vyslovení neplatnosti usnesení mimořádné valné hromady K., spol. s r. o., kterým byla schválena půjčka MUDr. B. Ch. za podmínek v usnesení blíže uvedených.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze napadeným usnesením vyslovil neplatnost usnesení k bodu 2 mimořádné valné hromady K., spol. s r. o., která se konala 2. 9. 2003, a kterým byla schválena půjčka 2 000 000 Kč MUDr. B. Ch. s povinností splatit dluh do 30. 9. 2007 s roční úrokovou sazbou ve výši 130 % diskontní sazby ČNR. Žalovanému uložil zaplatit žalobci náklady řízení.

Žalobce dovozoval neplatnost napadeného usnesení z toho, že pro jeho přijetí v rozporu s § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. hlasoval i MUDr. B. Ch., jemuž byla v souvislosti s půjčkou poskytnuta oproti ostatním společníkům výhoda. S ohledem na nesouhlas žalobce by bez hlasu MUDr. Ch. nemohlo být napadené usnesení schváleno.

Soud prvního stupně přisvědčil žalobci v tvrzeném důvodu neplatnosti napadeného usnesení valné hromady. Vycházel ze zjištění, že na předmětné valné hromadě byli přítomni všichni společníci. Návrh na schválení poskytnutí půjčky MUDr. Ch. byl přijat většinou hlasů, proti hlasoval šedesátí hlasy žalobce, tj. 37 %. Podle soudu prvního stupně poskytnutí půjčky ve výši 25 mil. Kč nelze i s ohledem na základní kapitál společnosti považovat za standardní obchodněprávní akt. Uvedl, že i za situace, že úroková sazba je sjednána v obvyklé výši, resp. nijak nevýhodňuje dlužníka, je poskytnutí půjčky se splatností do 30. 9. 2007 výhoda, kterou společnost společníkovi poskytuje. Za výhodu je třeba půjčku považovat i proto, že při tomto způsobu poskytnutí půjčky nepřipadá v úvahu

řešení a zkoumání jiných skutečností, jak by tomu bylo při poskytnutí půjčky jakýmkoli finančním ústavem.

Soud prvního stupně uzavřel, že společníkovi MUDr. Ch. byla společností poskytována výhoda a že tudíž dle § 175 odst. 5 písm. c) obch. zák. neměl vykonávat hlasovací práva. Pro tento závěr není rozhodné, zda půjčka již byla či nebyla uhrazena a soud prvního stupně rovněž nedospěl k závěru, že by šlo ve smyslu § 131 odst. 3 obch. zák. o nepodstatné porušení práv osob, pro které by nebyla neplatnost usnesení vyslovena.

Výrok o nákladech řízení odůvodnil ustanovením § 142 odst. 1 o. s. ř.

Proti tomuto usnesení podal žalovaný odvolání s tím, že soud prvního stupně neúplně zjistil stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy, a jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Odvolatel napadá závěr soudu prvního stupně, že poskytnutím půjčky měla být společníku MUDr. Ch. poskytnuta výhoda. Samotné uzavření smlouvy o půjčce je zcela standardním aktem, u něhož nelze žádnou ze stran označit za zvýhodněnou. Pro soud prvního stupně byl jediným kritériem pro posouzení předmětné půjčky jako nadstandardního aktu poměr mezi výší úvěru a výší základního kapitálu žalovaného. Již se však nezabýval tím, zda je např. výše úvěru přiměřená ročnímu obrátu firmy a zda byla půjčka nadstandardním aktem. Odvolatel poukázal na to, že obrát společnosti v roce 2003 činil více než 380 mil. Kč a v roce 2004 překročil čtyřistamilionovou hranici. Zisk společnosti za rok 2003 činil po zdanění 83 761 000 Kč. Za této situace nebyla půjčka ničím nadstandardním a sjednaná úroková sazba byla srovnatelná s úrokovými sazbami peněžních ústavů při poskytování srovnatelných úvěrů. Podle odvolatele tak k porušení § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. nedošlo. I pokud by soud takové porušení shledal, potom nebyly tvrzeny ani prokázány závažné právní následky, neboť půjčka byla včetně úroků splacena k 31. 12. 2004, což žalovaný prokazoval navrženými důkazy. Soud prvního stupně nijak neodůvodnil svůj závěr o tom, že neshledal důvody pro zamítnutí žaloby podle § 131 odst. 3 obch. zák., v tomto směru je podle odvolatele rozhodnutí vadné. Domáhal se proto změny napadeného usnesení tak, aby byl návrh zamítnut.

Žalobce vyvracel odvolací námítky a navrhl potvrzení napadeného rozhodnutí. Trvá na tom, že poskytnutím půjčky společníkovi došlo k závažnému poškození společnosti. Jde o případ, na který dopadá ustanovení obchodního zákoníku o zákazu výkonu hlasovacích práv společníka. V době poskytnutí půjčky byli ve společnosti čtyři společníci, přičemž dva z nich převedli své podíly na MUDr. Ch., který je vyplatil právě z peněz získaných půjčkou od společnosti. Stal se tak většinou společníkem a žalobce se jako menšinový společník cítí být perzekuován a ve světle tohoto stavu vidí poskytnutou půjčku jako výhodu druhého společníka. Skutečnost, že půjčka byla splacena, považuje žalobce pro tento spor za nepodstatnou, stejně jako není relevantní výše sjednaných úroků. Společnost byla a je velmi zisková a žalobce se cítí být poškozen tím, že mu dosud nebyl vyplacen podíl na zisku a domáhá se toho soudně.

Odvolací soud přezkoumal usnesení soudu prvního stupně a řízení jeho vydání předcházející (§ 212, § 212a o. s. ř.) a shledal odvolání důvodným.

Soud prvního stupně dovodil neplatnost napadeného usnesení valné hromady, když dospěl k závěru, že společník MUDr. Ch. porušil zákaz výkonu hlasovacího práva podle § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. Tento závěr odvolací soud neshledává.

Uvedené ustanovení ve znění platném v době konání valné hromady dopadá na případ, kdy společník nemůže vykonávat hlasovací právo, jestliže valná hromada rozhoduje o tom, zda mu má být poskytnuta výhoda nebo prominuto splnění povinnosti. Poskytnutím výhody je třeba rozumět poskytnutí plnění, za něž společník neposkytne společnosti patřičné ekvivalentní protiplnění. Poskytnutí půjčky společností společníkovi samo o sobě výhodou není. Společník MUDr. Ch. se zavázal splatit půjčku ve stanovené době spolu s dohodnutým úrokem.

Žalobce výhodu poskytnutou tomuto společníkovi spatřuje i v případě možnosti (poté, kdy se MUDr. Ch. stane většinovým společníkem) oddálit splácení půjčky či ji nevyžadovat. Taková situace však nenastala, a tyto obavy MUDr. Ch. vyvrátil již tím, že půjčku daleko před její splatností splatil, což žalobce ani nepopírá. Žalobce netvrdí, že by poskytnutím půjčky byly finanční prostředky společnosti vyčerpány.

Výši poskytnuté půjčky nelze vztahovat k základnímu kapitálu, jak uvažoval soud prvního stupně; pokud vůbec, tak k obchodnímu jmění. Sám žalobce potvrzuje, že společnost byla v době uzavření půjčky i v následujícím období značně zisková. Poukazuje jen na to, že vede spor o zaplacení podílu na zisku, přičemž společnost tvrdí, že se brání vyplacení tím, že má proti žalobci pohledávku na náhradu škody.

„Výhodu“ ve smyslu § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. je třeba chápat ve vztahu ke společnosti, nikoli z pohledu – jak činil soud prvního stupně – že proces získání půjčky od banky by byl složitější. I pokud poskytnutí půjčky vedlo k tomu, že MUDr. Ch. vyplatil podíly dvěma společníkům, samotné usnesení valné hromady o schválení půjčky nemůže stav, který nastal v důsledku převodu obchodního podílu a získání majority MUDr. Ch., zvrátit. Ostatně, ani kdyby žalobce dosáhl vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o schválení půjčky, nemohlo by to ovlivnit rozložení hlasů ve společnosti nastalé v důsledku převodu obchodních podílů na MUDr. Ch.

Odvolací soud uzavírá, že nejde o situaci, na niž dopadá § 127 odst. 5 písm. c) obch. zák. v tehdy platném znění. Na rozdíl od soudu prvního stupně tvrzenou protiprávnost, která by mohla vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady podle § 131 odst. 1 obch. zák., neshledává.

Proto podle § 220 odst. 1 o. s. ř. napadené usnesení změnil tak, že se návrh na vyslovení neplatnosti napadeného usnesení valné hromady zamítá.

❖ Rozhodnutí zaslal JUDr. PhDr. OLDŘICH CHODĚRA,
advokát v Praze.

❖ PRÁVNÍ VĚTA REDAKCE.

K otázce účelnosti opakovaných porad obviněného s obhájcem z tarifního hlediska při ex offo obhajobě

Při posuzování vyúčtování ustanoveného obhájce pro účely stanovení jeho odměny za úkony právní služby je nutno v každém konkrétním případě posoudit, zda celkový počet, frekvence a časová posloupnost jednotlivých porad odpovídá rozsahu a složitosti projednávané trestní věci a počtu a charakteru úkonů trestního řízení, které byly v tom kterém stadiu řízení prováděny. Rovněž je třeba posoudit, do jaké míry měly tyto úkony, popř. eventuální změna důkazní situace v průběhu řízení, za následek následnou reakci ze strany obhajoby, popř. změnu způsobu obhajoby na základě porad ustanoveného obhájce s klientem. Nezanedbatelným kritériem pro posouzení důvodnosti nápadně většího počtu porad je i celkový způsob obhajoby, zejména zda obhájce či obviněný po poradě s ním v rámci svých oprávnění aktivně reagoval na prováděné důkazy, popř. navrhoval provedení dalších důkazů, či zda zvolil pasivní způsob obhajoby a byl víceméně nečinný – takovýto způsob obhajoby zpravidla vyšší počet porad obhájce s klientem nevyžaduje. U porad předcházejících podání opravných prostředků je rovněž třeba přihlídnout k jejich četnosti a závažnosti odvolacích či stížnostních argumentů a v neposlední řadě i k jejich rozsahu a kvalitě vypracování.

Usnesení Vrchního soudu v Praze z 25. dubna 2006, sp. zn. To 26/2006

Tímto usnesením vrchní soud podle § 149 odst. 1 písm. b), odst. 5 tr. ř. per analogiam zrušil ke stížnosti státního zástupce Městského státního zastupitelství v Praze usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. prosince 2005, č. j. 47 T4/2005-1691 a uložil soudu I. stupně, aby o věci znovu jednal a rozhodl předsedou senátu.

Z odůvodnění:

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 14. prosince 2005 č. j. 47 T 4/2005-1691 byly obhájci JUDr. R. Ch., stanoveny odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 688 772 Kč za obhajobu odsouzeného M. L. D.

Proti tomuto usnesení podal státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze ve lhůtě uvedené v § 143 odst. 1 tr. ř. stížnost, směřující proti přiznání odměny za úkony právní služby, spočívající v poradách obhájce s klientem. Je toho názoru, že v trestní věci, ve které bylo projednáváno napadení jedenácti žen, pět vloupání do rodinných domků a jeden trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí, se nejeví vyúčtování více než osmdesáti porad obhájce s klientem jako zcela důvodné. Ačkoliv to ve své stížnosti neuvedl, lze z jejího obsahu dovodit, že se domáhá toho, aby Vrchní soud

v Praze napadené usnesení zrušil a buď ve věci znovu rozhodl sám, nebo aby uložil soudu prvního stupně, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného rozhodnutí, jakož i správnost řízení, jež mu předcházelo, a zjistil, že stížnost je důvodná. Právo na poradu se svým obhájcem obviněnému obecně upírat nelze; jednalo by se o porušení jeho práva na obhajobu.

Při posuzování vyúčtování ustanoveného obhájce pro účely stanovení jeho odměny za úkony právní služby je nutné v každém konkrétním případě posoudit, zda celkový počet, frekvence a časová posloupnost jednotlivých porad odpovídá rozsahu a složitosti projednávané trestní věci a počtu a charakteru úkonů trestního řízení, které byly v tom kterém stadiu řízení prováděny. Rovněž je třeba posoudit, do jaké míry měly tyto úkony, popř. eventuelní změna důkazní situace v průběhu řízení, za následek následnou reakci ze strany obhajoby, popř. změnu způsobu obhajoby na základě porad ustanoveného obhájce s klientem. Nezanedbatelným kritériem pro posouzení důvodnosti nápadně většího počtu porad je i celkový způsob obhajoby, zejména zda obhájce či obviněný po poradě s ním v rámci svých oprávnění aktivně reagoval na prováděné důkazy, popř. navrhoval provedení dalších důkazů, či zda zvolil pasivní způsob obhajoby a byl víceméně nečinný – takovýto způsob obhajoby zpravidla vyšší počet porad obhájce s klientem nevyžaduje. U porad předcházejících podání opravných prostředků je rovněž třeba přihlídnout k jejich četnosti a závažnosti odvolacích či stížnostních argumentů a v neposlední řadě i k jejich rozsahu a kvalitě vypracování.

Z hlediska všech shora uvedených kritérií lze v předmětné trestní věci všechny porady obhájce JUDr. R. Ch. s klientem, učiněné do 20., resp. do 21. ledna 2005, kdy byl proveden poslední důkaz v rámci přípravného řízení, hodnotit co do počtu i co do jejich eventuelní nezbytnosti jako důvodné. Po tomto datu se však odůvodněnost mimořádně vysokého počtu porad, účtovaných obhájcem, jeví značně diskutabilní.

Včetně prostudování spisu při skončení vyšetřování dne 22. ledna 2005 až do pravomocného skončení celé trestní věci dne 10. listopadu 2005 obhájce poskytl a účtuje za období odměnu za celkem 76 úkonů spočívajících v další poradě s klientem přesahující jednu hodinu (§ 11 odst. 1 písm. c) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů a komerčních právníků za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů), na něž za uvedené období připadá toliko 13 úkonů právní služby jiné povahy.

Odsouzenému D. bylo kladeno za vinu celkem jedenáct skutků spočívajících v přeapadení žen, kvalifikovaných jako trestný čin loupeže, popř. i jako trestný čin znásilnění, pět případů vloupání do rodinných domků a jeden skutek kvalifikovaný jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí; obsah tohoto obvinění není nikterak zanedbatelný a na první pohled může signalizovat poměrně vysoké nároky na výkon obhajoby a z toho vyplývající nutnost vyššího počtu porad obhájce s klientem.

Jak však vyplývá z příloženého spisového materiálu, obviněný M. L. D. vypovídal pouze při svém prvním výslechu po sdělení obvinění, ve kterém se k veškeré trestné činnosti, která mu byla kladena za vinu, s výjimkou jednoho skutku (přepadení Ing. M. H.) plně doznal; obvinění z tohoto skutku byl pravomocně zproštěn. Od té doby až do řízení před odvolacím soudem včetně nevypovídal, přičemž jeho obhajoba po celou tuto dobu byla zcela pasivní.

Za těchto okolností je nutno zvážit, zda osm porad obhájce s klientem od výslechu posledního svědka do prostudování spisu v přípravném řízení, jakož i celkem dvacet dalších porad od skončení vyšetřování do zahájení hlavního líčení u Městského soudu v Praze, není namísto označit jak z hlediska obtížnosti věci, tak z hlediska náročnosti obhajoby za nadbytečné.

Totéž platí i o celkem čtyřech poradách, konaných mezi dvěma termíny hlavního líčení, tj. 31. květnem a 15. červnem 2005, kdy byl soudem prvního stupně vyhlášen rozsudek, a zejména pak o celkem čtyřiačtyřiceti poradách, učiněných mezi vyhlášením rozsudku a řízením u odvolacího soudu 10. listopadu 2005, mezi nimiž byly jako další úkony provedeny toliko studium spisu (8. srpna 2005), podání odvolání (5. září 2005) a podání stížnosti proti usnesení o ponechání klienta ve vazbě (4. listopadu 2005).

Odvolání tehdy obžalovaného směřovalo toliko do uložení trestu, přičemž jeho písemné vyhotovení zpracované obhájcem je na dvou listech; celý jeho text je dlouhý cca půl jedné stránky a samotné odvolací námítka, následující po citaci napadeného rozsudku Městského soudu v Praze, obsahují pouhých devět řádek textu. Stížnost proti usnesení o ponechání klienta ve vazbě, vypracovaná obhájcem, je na pouhých osmi řádkách textu.

Všechny tyto skutečnosti ukazují na to, že mimořádně vysoký počet porad s klientem, účtovaných jeho ustanoveným obhájcem JUDr. R. Ch. po 21. lednu 2005, neodpovídá ani obsáhlosti a složitosti předmětné trestní věci z hlediska obhajoby, ani počtu a náročnosti ostatních úkonů právní služby, jež byly v souvislosti s obhajobou odsouzeného M. L. D. poskytnuty, a vzbuzuje pochybnosti o jejich nutnosti a účelnosti.

Proto Vrchní soud v Praze napadené usnesení, jehož odůvodnění shledal v tomto bodu zcela nepřezkoumatelným, podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil a Městskému soudu v Praze uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl. Současně vzhledem k tomu, že posouzení důvodnosti nároku na odměnu za jednotlivé účtované porady podle všech hledisek, uvedených v úvodu tohoto odůvodnění, vyžaduje nejen znalost spisu, ale i zvážení celé věci z hlediska způsobu a náročnosti obhajoby, vrchní soud podle § 149 odst. 5 tr. ř. per analogiam stanovil, že nové projednání a rozhodnutí věci učiní předseda senátu.

✦ PRÁVNÍ VĚTA REDAKCE.

Věc bude redakce dále sledovat a o konečném výsledku budeme čtenáře informovat.

Mates, Pavel:

Ochrana soukromí ve správním právu, 2. vydání

Linde Praha, a. s., 2006,
313 stran, 398 Kč.

Rozsáhlejší publikace na trhu odborné právní literatury bychom jistě mohli rozdělit na tu část, jejíž autoři čerpají z již vyslovených právních názorů a omezují se na komparaci nebo pouze na rešerši, a pak můžeme sledovat druhou část literatury, která je v určitém smyslu slova původní, přináší na základě autorovy erudice posun či rozvoj ve vybraném právním odvětví. Nedávno publikovaná práce doc. Pavla Matese patří rozhodně do té druhé kategorie.

Titul *Ochrana soukromí ve správním právu* podstatně rozšiřuje předchozí vydání a navazuje na dlouhou řadu publikací z pera autora.

Kniha, která se dostává čtenáři do rukou, je, vedle dalšího, zajímavou rešerši práva *de lege lata* v oblasti úpravy ochrany soukromí, přičemž najdeme rozsáhlé zpracování českého právního řádu a také jiných právních řádů jak evropských zemí, tak USA. Vedle této rešerše je čtenáři nabídnuta právní analýza, ze které jsou vyvozeny závěry, na jejichž základě si čtenář může ihned udělat obraz o daném právním insti-

tutu nebo rozvíjet dále svůj vlastní názor. K tomu mu autor nabízí rozsáhlou a kvalitní škálu odkazů a citací, které dělají tuto knihu skutečně uceleným studijním materiálem nabízejícím rychlou orientaci v problematice, a přitom poskytujícím možnost studia do hloubky dané problematiky.

V první části autor obsáhle zpracovává pojem „ochrana soukromí“. Analyzuje prameny práva *de lege lata*, a to i v komparaci s právními řády dalších zemí. V první kapitole věnuje pozornost pojmu soukromí a jeho historicko-právní aspektům. Z různých úhlů definuje tyto klíčové pojmy a k těmto definicím uvádí jejich přednosti a slabiny.

Druhá kapitola staví ochranu soukromí do kontextu s právy na informace. Podobně jako v ostatních kapitolách a částech knihy je analyzováno mnoho rozsudků k dané problematice, a to i nadnárodních soudů (ESLP, ESD). Zvláštní část autor věnoval diskusi o hranici mezi právem soukromým a veřejným, ale nepopírá toto rozdělení práva. Institut práva na soukromí, či soukromý život nelze zařadit výhradně do oblasti práva soukromého, ale ani do oblasti práva veřejného. Poslední subkapitola popisuje právo na soukromí v ústavním pořádku České republiky.

Druhá část je věnována „ochraně obydlí“. Autor poukazuje na mnoho oblastí práva, kde jsou omezena vlastnická práva a je v nich jasně patrný zásah či průlom do nedotknutelnosti obydlí. I když se jedná v praxi o zdánlivě nikoli neznámou problematiku, právní úprava je značně roztržena, na což autor v jednotlivých kapitolách této části upozorňuje a poukazuje na různé aspekty ochrany obydlí, resp. možných průlomů do něj z hlediska správněprávní regulace. Na ni navazuje rozbor úpravy vstupu na pozemky a jiné nemovitosti.

Další kapitola, nazvaná „nedotknutelnost osoby“, ve svém úvodu zmiňuje prameny práva, aktuální judikaturu a analyzuje je, když současně autor nabízí polemiku nad funkcí státu *de lege ferenda* v této oblasti práva. Následuje rozsáhlá

kapitola „zásahy v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, ochranou zdraví a veřejného zdraví“. Ve zvláštní pasáži se autor věnuje *úpravě prohlídky osob a jejich zavazadel ve správním právu*.

Pozornost je dále věnována *institutu zjišťování totožnosti*, jednak z pohledu prokazování totožnosti v souvislosti s výkonem správního dozoru, jednak oprávnění požadovat prokázání totožnosti v nejrůznějších oblastech činnosti veřejné správy a jejich orgánů.

V následující části je rozebrána *právní úprava omezení osobní svobody v oblasti zdravotnictví, péči o narušenou mládež a výkonu trestu odnětí svobody a vazby*.

Část osmá je nazvána „ochrana korespondence a telekomunikace“. Tato pasáž je rozdělena do tří subkapitol – „poštovní tajemství“, „telekomunikační tajemství“ a konečně „právní úprava korespondence a telefonní komunikace osob ve vazbě, výkonu trestu odnětí svobody a v psychiatrických ústavech“. Opět se jedná o kompaktní přehled materie, která se může zdát bezproblémová, ale jak autor jednoznačně prokazuje, je tato oblast práva zvláště náročná, a to i s ohledem na značnou dynamiku vývoje, který je naproti tomu vázán mnoha stabilními právními instituty.

Pokud se týče ochrany soukromí ve správním řízení, zaměřil se autor na dva základní okruhy – „správní řízení“ a „zákon o správě daní a poplatků“. Pozornost věnuje takovým otázkám jako je nahlížení do spisů, dokazování, exekuce a dalším oblastem, při nichž může být soukromí postiženo.

Právní aspekty ochrany soukromí v reklamě jsou námětem spíše pro oblast práva soukromého. Autor však připomíná, že má svoje významné aspekty správněprávní a právě řada rozporných a tříšticích se zájmů vedla ke komplikované a překrývající se úpravě, v níž se mnohdy jen obtížně hledá orientace.

Zřejmě nejkompaktnější je úprava soukromí obsažená v zákoně o ochraně osobních údajů, a proto jí autor věnoval největší pozornost v samostatné kapitole. Analyzována

jsou nejen jednotlivá ustanovení zákona, ale poukázáno je i na aplikační praxi v činnosti Úřadu pro ochranu osobních údajů a soudní judikaturu.

Zvláštní pozornost je věnována problematice garancí práva na soukromí v činnosti policie, resp. bezpečnostních sborů vůbec, kde logicky je soukromí postihováno nejen nejčastěji, ale také nejintenzivněji.

V kapitole zabývající se povinností mlčenlivosti, jakožto prostředku ochrany soukromí, je připomenuto, že tento institut prochází napříč právním řádem a je obsažen v bezmála stovce zákonů, což opět vytváří komplikovanou situaci, zejména vzhledem k tomu, že jednotlivé úpravy mnohdy obsahují dublování povinností, množství průlomů a výjimek, které na sebe vzájemně nenavazují. Autor tuto skutečnost postupně rozebírá na příkladech úpravy povinnosti mlčenlivosti u zaměstnanců veřejné správy, ve zdravotnictví, v bankovníctví a pojišťovnictví a u členů profesních komor.

Závěrečná část rešeršuje a analyzuje správněprávní sankce za protiprávní jednání v souvislosti s ochranou soukromí s akcentem na postih porušení povinnosti mlčenlivosti.

Posuzovaná kniha se nepochybně může stát vítaným pomocníkem nejen těm, kdo působí v aplikační praxi, ale i studentům práva a mohla by posloužit i v politice a pro oblast legislativní.

✦ Mgr. JIŘÍ J. SCHÜLLER

Švarc, Zbyněk a kolektiv:

Základy obchodního práva

Vydavatelství a nakladatelství
Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň 2005,
476 stran, 420 Kč.

Pozorný čtenář, který sleduje recenze nových knih uveřejňovaných v Bulletinu advokacie, musí dospět k názoru, že publikací s právní tematikou, vydaných v závěru roku 2005 a v prvním pololetí roku 2006,

opravdu není málo. Výjimku netvoří ani knihy s obchodněprávním obsahem. Jednotlivá vydání si budou přesto poměrně snadno nacházet svoje čtenáře a mezi takové publikace bude patřit i recenzované dílo.

Práce – jak už vyplývá z jejího nadpisu – se nechce věnovat všem otázkám do všech podrobností, postihuje však celé odvětví obchodního práva, a to i s „přesahem“ do odvětví jiných, např. do občanského práva procesního i do veřejného práva, zejména pak mj. v pojednání o podmínkách podnikání.

Dílo mohou využívat osoby z praktické, a to zejména podnikové sféry, počítá se však s tím, že může být využito při výuce i na právnických fakultách, např. v bakalářských studijních programech. Je však napsáno tak srozumitelnou formou, že se bude s úspěchem využívat i na vysokých školách s neprávním zaměřením (např. na Vysoké škole ekonomické, na fakultách provozně-ekonomických, ekonomicko-správních apod.).

Autorský kolektiv tvoří členové renomované právnické katedry VŠE; spoluautoři jsou dlouholetými vysokoškolskými učiteli na VŠE a Policejní akademii ČR. Jména doc. JUDr. Zbyněka Švarce, CSc., a doc. JUDr. Martina Boháčka, CSc., jsou známá široké odborné veřejnosti. Ostatně širokému okruhu osob jsou známi i další spoluautoři, a to JUDr. Marie Češková, JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D., JUDr. Ing. Jaroslav Hostinský,

JUDr. Miluše Kalinová, Ph.D., Mgr. Eva Klečková, JUDr. Jiřina Kotoučová, Ph.D. a JUDr. Jan Pavlok.

V práci jsou průběžně citace jednotlivých ustanovení právních předpisů, nikoli však citace literatury. Výchozí literatura je však soustředěna v jejím závěrečném celkovém přehledu.

Dílo se člení do sedmi základních částí, které pojednávají o obchodním právu v České republice, základních obchodněprávních pojmech, právních podmínkách podnikání, o podnikatelích, o obchodních závazkových vztazích, o řešení sporů a o hospodářské soutěži.

Při dalších aktualizovaných vydáních práce je žádoucí zvážit, zda v textu zmiňujícím se o advokacii je vhodné uvést i přesný název České advokátní komory.

V textu věnovanému obchodním závazkovým vztahům patří autoři mezi ty, kteří používají klasickou terminologii a typologii (absolutní obchody, relativní obchody). Mohli by však uvést i pozdější teoretické koncepce, známé z prací prof. Bejčka¹, a to pro usnadnění orientace uživatelů v dalších textech. Případně je možné zvážit i zpřesnění textu pojednávajícího o „všeobecných obchodních podmínkách“ a „obchodních podmínkách známých“ a „obchodních podmínkách příložených“. Podle mého soudu nelze psát vždy rovnítko mezi „všeobecnými obchodními podmínkami“ a „obchodními podmínkami známými“, i když zde začasť toto rovnítko bude. Doplnění a zpřesnění doporučuji i ve výčtu pramenů a pravidel obchodního práva (na str. 217).²

V souvislosti s novou právní úpravou se dočká jistě aktualizace zadávání veřejných zakázek (nový zákon vyšel až po uzávěrci knihy a autoři již na něj nemohli reagovat).

Je zřejmé, že rozsah publikace je limitován a vždy je diskusní, jakým dílčím tématům má být věnováno pozornosti více a jakým prostor užší. Při příštím vydání by však mohli autoři zvážit, zda se eventuálně budou více věnovat otázkám cenných papírů.

Při celkovém hodnocení je vhodné uvést, že dílo jistě kvalitně naplní účel, ke kterému bylo vydáno (mj. se mi velmi líbí pojednání o některých smluvních typech, např. o licenční smlouvě).

Při rozšířeném používání, mj. i na různých typech škol, lze pak předvídat i jisté modifikace dílčích témat a případné doplnění autorského kolektivu. Nejen obsahovou stránku, ale i formální stránku lze hodnotit kladně; práce je na žádané úrovni.

Knihkupcům mj. poslouží a usnadní práci i vytištěný čárkový kód, knihovnám poslouží vytištěné údaje Národní knihovny ČR a čtenářům usnadní vyhledávání v textu věcný rejstřík.

♦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

1 Bejček, J.: Změny v typologii obchodních závazků, *Obchodní právo*, č. 3/2003, str. 2 – 12.

2 Srov. Marek, K.: Smluvní obchodní právo, *Kontrakty*, 2. vydání, Právnická fakulta MU Brno 2006, str. 23 – 36, www.law.muni.cz.

Bartošíková, Miroslava - Stenglová, Ivana:

Společnost s ručením omezeným, 2. vydání

C. H. Beck, Praha 2006,
660 stran, 890 Kč.

Advokáti, soudci a studenti vysokých škol, jakož i další osoby podnikatelské praxe, které se se společností s ručením omezeným v praxi setkávají, uvítali 2. vydání nadepsané publikace, které navazuje na úspěšné vydání první.

Společnost s ručením omezeným je nejčastěji využívanou formou obchodní společnosti v České republice. To svědčí o potřebnosti a aktuálnosti díla.

Právní úprava zaznamenává přitom další novelizace (viz zejména novelizaci obchodního rejstříku). Recenzované dílo tyto novelizace zahrnuje a řeší i výkladové problémy. Kromě pojednání najdou čtenáři v knize i řadu vzorů týkajících se vzniku, změn a zániku společnosti i jednotlivé soudní návrhy ve

vztahu ke společnosti s ručením omezeným. Tam, kde zákon předepisuje pro jednotlivá podání použití předepsaných formulářů, tam jsou vzory podání zpracovány na těchto formulářích.

Kvalita zpracování je dána osobností obou autorek, které měl pisatel této recenze mj. možnost poznat při dlouholeté praxi v pracovní komisi (pro obchodní právo) Legislativní rady vlády ČR.

Doc. JUDr. Miroslava Bartošíková, CSc., (1950) ukončila Právnickou fakultu MU (v té době nesoucí jméno Univerzita J. E. Purkyně v Brně) v roce 1974 a bezprostředně pokračovala v dalším vzdělávání, takže na základě rigorózní práce a zkoušky se stala v roce 1975 doktorkou práv. Její odborný rozvoj pak dále pokračoval a v r. 1984 se stala kandidátkou právních věd a následně v r. 1989 docentkou.

*Od roku 1992 do roku 1999 byla vedoucí katedry občanského a obchodního práva Policejní akademie ČR. V kariéře vysokoškolského učitele pokračuje na Právnické fakultě ZČU v Plzni. Je též advokátkou a rozhodcem Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR v Praze. O její erudici svědčí mj. i to, že je členkou redakčních rad časopisů *Obchodní právo* a *Právní rádce*. Je autorkou a spoluautorkou řady knižních publikací a časopiseckých studií. Je též spoluautorkou (kde se opět schází*

s JUDr. Ivanou Štenglovou) významného komentáře obchodního zákoníku vydávaného vydavatelstvím a nakladatelstvím C. H. Beck.

V právnické veřejnosti je pak velmi známá a má rovněž výborné jméno i druhá autorka JUDr. Ivana Štenglová (1942), která působí jako předsedkyně senátu Nejvyššího soudu. I ona může prezentovat svoje vysokoškolské působení, a to nejprve na ČVUT a později na renomované katedře práva Vysoké školy ekonomické.

*Skutečnost, že veřejnost i odborná sféra široce uznává JUDr. I. Štenglovou, našla svoje vyjádření i v tom, že je členkou komisí pro přípravu nového občanského zákoníku a nového obchodního zákoníku. Je též členkou představenstva společnosti pro stavební právo. Její členství přitom vítají i redakční rady časopisů *Právní rozhledy*, *Soudní judikatura*, *Daňový expert* a *Bulletin stavebního práva*. U již citovaného komentáře obchodního zákoníku je vedoucí autorského kolektivu. Počet knižních publikací, u kterých je autorkou či spoluautorkou se počítá na desítky, počet časopiseckých studií a článků na stovky.*

Kniha je rozdělena do dvou částí. První část tvoří pojednání o právní úpravě společnosti s ručením omezeným (strany 3 – 376); druhá část obsahuje vzory listin a podání (strany 377 – 645).

Dílo je velmi vhodně členěno. Nejprve pojednává o obchodních společnostech obecně a navazuje textem o pojmu a právní povaze společnosti s ručením omezeným. Poté se věnuje předpokladům vzniku společnosti s ručením omezeným.

V dalších kapitolách jsou soustředěny otázky práv a povinností společníků a orgánů společnosti. Předmětem zkoumání jsou i změny společenské smlouvy a rezervní fond. Nezapomíná se pak ani na zvýšení a snížení základního kapitálu a zánik účasti společníka ve společnosti a zánik společnosti s ručením omezeným.

Vítáme i zařazení kapitoly o podnikatelských seskupeních, pojednávající o pojmových otázkách, důsledcích stavu ovládnutí bez uzavření

ovládací smlouvy a smlouvách v rámci koncernu – tzv. podnikových smlouvách (ovládací smlouvě, smlouvě o převodu zisku a o společných ustanoveních pro ovládací smlouvu a smlouvu o převodu zisku).

Jak autorky správně uvádějí, s účinností od 1. 1. 2001 definovala novela obchodního zákoníku v ustanovení § 66a odst. 7 až 16 základní principy koncernového práva, které dosud v českém právním řádu formulovány nebyly. Na uvedená ustanovení pak navazují ustanovení § 190a – 190d obchodního zákoníku, upravující některé právní důsledky koncernového uspořádání společnosti.

Koncernové právo se obvykle považuje za typické pro akciové společnosti, v praxi je však obvyklé, že mezi účastníky koncernu jsou společnosti s ručením omezeným. Je též možné, aby koncern tvořily jen společnosti s ručením omezeným při respektování ustanovení § 105 odst. 2 obchodního zákoníku, které upravuje, že společnost s ručením omezeným nemůže být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné společnosti s ručením omezeným.

Koncern (holding) definuje přitom obchodní zákoník tak, že jej tvoří jedna nebo více osob, které jsou podrobeny jednotnému řízení (řízení osoby) jinou osobou (řídící osoba), spolu s řídící osobou. Podniky tvořící koncern jsou koncernovými podniky. Jednotnému řízení lze podrobit osoby buď na základě jejich ovládnutí, anebo ovládací smlouvou. To neznamená, že ovládající osoba a ovládané osoby tvoří vždy koncern. Pro vytvoření koncernu je rozhodující stav podrobení jednotnému řízení.¹ Platí však vyvratitelná domněnka, že ovládající a ovládaná osoba tvoří koncern.

Dílo nejenže je dobře členěno a dobře uspořádáno, je i kvalitně zpracováno z grafického hlediska. Kromě autorek lze vyslovit poděkování i Mgr. Evě Jasně – redaktorce publikace.

Čtenářský komfort pak zvyšuje i věcný rejstřík, Knihkupci přitom přivítají, že dílo je již opatřeno čárkovým kódem a knihovny uvítají vybavení údaji „CIP – katalogizace v knize – Národní knihovna ČR“.

Čárkový kód a „údaj CIP“ redukuje totiž administrativní práce na nezbytné minimum.

Publikace vychází v Beckově edici Právo a hospodářství a z obsahového i formálního hlediska ji lze řadit mezi přední obchodněprávní publikace.

✦ doc. JUDr. KAREL MAREK, CSc.

¹ Grafické vyjádření této poměrně složité problematiky ustanovení § 66a a § 66b obchodního zákoníku viz mj. in: Marek, K.: Smluvní obchodní právo, Kontrakty, 2. vydání, Právnická fakulta MU Brno, 2006, str. 41 – 42, www.law.muni.cz.

Kühn, Zdeněk – Bobek, Michal – Polčák, Radim (eds.):

Judikatura a právní argumentace. Teoretické a praktické aspekty práce s judikaturou

Auditorium, Praha 2006, 256 stran, 290 Kč.

Skupina expertů z právnických fakult, Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Vrchního soudu v Praze uvádí na trh publikaci, jejímž cílem je usnadnit orientaci v teoretických i praktických otázkách soudního rozhodování. Cílem autorů je seznámit čtenáře s rolí, využitím, vývojem

a zejména procesem vzniku judikatury v různých právních systémech s důrazem na Českou republiku. Kniha tak pojednává o nejvýznamnějších aspektech soudního rozhodování, zejména pak o procesu samotného rozhodování soudcem, ale také o dopadech judikatury na formování práva.

Publikace je určena nejširší právnické veřejnosti, zejména soudcům, advokátům a studentům právnických fakult, ale také zaměstnancům státní správy a laické veřejnosti. Ačkoli text podává fundovaný a ucelený výklad relevantní materie, je současně pojat jako příručka, která jak strukturou, tak i způsobem podání umožňuje snadnou orientaci v textu a pochopení zásadní právní problematiky. Vedle teoretického a komparativního výkladu zde čtenář najde i řadu konkrétních praktických informací, jakými jsou například postupy při vyhledávání právních informací na internetu nebo přehled vydávaných publikací zabývajících se judikaturou.

Text je rozdělen do čtyř částí: Obecná a teoretická část, Dílčí studie pro jednotlivé země a nadnárodní systémy, Používání judikatury v procesu autoritativní aplikace práva, Specifika práce s judikaturou v jednotlivých právních odvětvích českého práva. První část je věnována zejména významu judikatury v kontinentálním právu a systému precedentního práva. Druhá část pojednává o specifických rysech soudního rozhodování v České republice, ESD, ESLP a Světové obchodní organizace. Třetí část je zaměřena na praktické aspekty práce s judikaturou, a proto zde čtenář nalezne kapitoly týkající se významu judikatury při právní argumentaci, publikace judikatury, vyhledávání judikatury na internetu a práce s právními informačními systémy. V poslední části se autoři věnují judikatuře ve vybraných odvětvích práva, a to práva občanského, obchodního, trestního, správního a ústavního.

Bližší informace o uvedené publikaci, včetně obsahu, ukázky textu a biografie autorů, naleznete na www.auditorium.cz.

✦ Red.

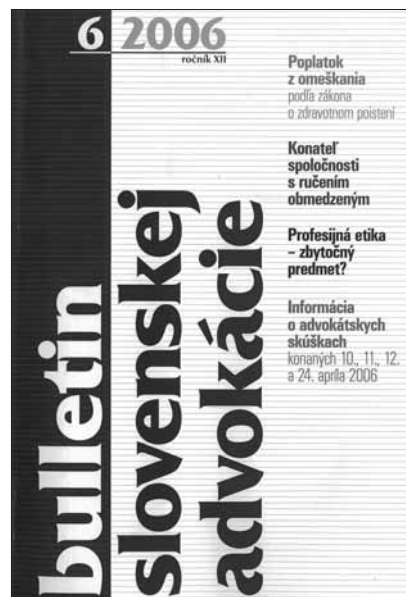
Z Bulletinu slovenskej advokácie č. 6/2006

„Nepíš to, otec...“, řekla dcera svému tatínkovi, *advokátu JUDr. Antonu Blahovi*, když se jí svěřil, že chce napsat úvodník do Bulletinu, vzpomínající na „pyžamovou revoluci“ bratislavských studentů v roce 1956, a dodala: „Koho to dnes bude zaujímat?“ Otec však přesto svou reminiscenci napsal. Pointa příběhu ze socialistického pravěku přibližuje kolegům autora onu šilenou dobu, kdy popelka advokacie – dnes elitní povolání – zachraňovala absolventy – kádrové trosečníky, aby nemuseli k lopatě. Studenti tehdy usilovali kromě jiného o to, aby jim nebyla zrušena vojenská služba vykonávaná během studia (tehdy bylo čtyřleté), a nemuseli tak ještě po škole na dva roky na vojnu. Na jaře roku 1956 se protestující studenti spontánně sešli v internátní jídelně v pyžamech a teplácích – odtud pyžamová revoluce – a vymysleli i aktuální popěvek: „*Když nás na vysokou školu brali, všechno nám slibovali, vojnu čtyři roky a diplom do ruky, potom nám nic dali (jen nás oklamali).*“ Autor úvodníku byl za své tehdejší aktivity vyloučen z internátu, z ČSM a na rok i ze školy kvůli převýchově ve výrobě (prošel 40 podniků než sehnal aspoň místo pomocného dělníka v Čs. plavbě dunajské). Díky několika rozumným lidem na fakultě mohl po „převýchově“ školu v r. 1959 dokončit. Tehdejší šéf slovenské advokacie dr. Telek jej přijal navzdory jeho kádrovým šrámům do advokacie, jež se mu stala přístavem, kde mohl jako obhájce realizovat své malé i větší protesty... Pěkný úvodník, pěkný příběh, snad i dcera jednou zlomí nechuť k dějinám...

Z odborných článků, které obsahuje toto číslo, následuje hned za úvodníkem **Poplatek z omeškania podľa zákona o zdravotnom poistení** právní čekatelky Krajské prokuratury v Trnavě *Mgr. Lucie Bizoňové*. Článek se zabývá poplatkem z prodlení za platby zdravotních pojišťoven zdravotním zařízením a s ním souvisejícím – často protichůdným – rozhodováním okresních a krajských soudů o nárocích zdravotníků v SR. Autorka konfrontuje rozhodnutí soudů s nálezy Ústavního soudu a konstatuje, že se pojem „spravedlivý“ nahrazuje pojmem „ústavní“. To sice nejsou úplná synonyma, ale kdo může rozhodovat spravedlivě, a zároveň v rozporu se základním právním aktem státu, táže se. Rozsudek soudu, kterým je „jménem republiky“ uložena povinnost, kterou Slovenská republika nemá ve smyslu svých právních předpisů zájem nuceně vymáhat, nejenže nerealizuje právo na soudní ochranu, ale je v rozporu se samotným ústavním principem práva na spravedlivý proces.

JUDr. Adrián Graban, odb. as. Právnické fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košicích, uvádí další díl své práce **Konateľ spoločnosti s ručením obmezeným II**, v němž se zaměřuje na specifické oblasti postavení jednatele s. r. o. a výkon jeho funkce, daňové věci, odpovědnost za škodu atd., a porovnává slovenskou právní úpravu s úpravami v SRN a Itálii.

V dalším článku autorka *prof. JUDr. Alexandra Krsková, CSc.*, z Právnické fakulty Trnavské univerzity, klade zásadní pedagogickou otázku přímo názvem svého příspěvku: **Profesijná etika – zbytočný predmet?** V článku se snaží upozornit na nedostatek zpětné vazby mezi působením univerzity na absolventy

práv a snahou stavovské komory bdít nad úrovní svých členů.

V šestém čísle BSA jsem si všimla ještě dvou vynálezů, které by mohly být inspirativní i pro BA, potažmo i ČAK. Jednak je to **rubrika Pýta(j)te sa predsedníctva**. Otázka v tomto čísle například zní: **Může advokát kandidovat na funkci přisedícího okresního soudu?** Stanovisko SAK odpovídá kratičce, že nemůže, neboť advokát ve funkci přisedícího soudce má při rozhodování stejná práva jako soudce, tj. spolurozhoduje v trestních věcech, v nichž mohou jako obhájci vystupovat kolegové advokáta – přisedícího. Z tohoto důvodu by neměl advokát kandidaturu přijmout.

Dalším vynálezem je aktuální vydání slovenského Věstníku, částka 5, které na mne z Bulletinu vypadlo. Oni ušetří na distribuci, když vsunou Věstník do nejbližšího čísla měsíčníku BSA, napadlo mne, a to mají formát Bulletinu A5. **Do českého BA by se český Věstník vešel jak malina!**

❖ JUDr. KVĚTA SLAVÍKOVÁ

ř á d k o v á i n z e r c e

Nabídka

- Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři se sídlem v Hradci Králové přijme advokátní koncipienty/-ky. Požadujeme ukončené právní vzdělání, znalost světového jazyka, práce na PC, RP sk. B, samostatnost, spolehlivost. Nabízíme zajímavou všestrannou práci ve větším dynamickém kolektivu, příjemné pracovní prostředí, adekvátní platové ohodnocení a možnost odborného růstu. Vaše písemné nabídky spolu s motivačním dopisem zasílejte na níže uvedenou adresu. Advokátní kancelář Perthen, Perthenová, Švadlena a partneři, Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové. E-mail: lizlerova@ppsadvokati.cz, informace na tel.č.: 495512831 více informací najdete na www.ppsadvokati.cz.
- Advokát se sídlem v Praze přijme advokátního koncipienta/koncipientku pro oblast občanského a trestního práva. Nástup možný ihned. Tel.: 777 122 123, e-mail: ak.adamek@cmail.cz.

Poptávka

- Právník se zahraničním právnickým vzděláním a více 10letou praxí v oblasti mezinárodního, ústavního, správního a občanského práva v České republice a publikační praxí v oblasti českého práva hledá místo právníka v advokátní kanceláři v Praze nebo Ústí nad Labem a nabízí této kanceláři své znalosti, zkušenosti a dovednosti. Kontaktní spojení: cppuc@volny.cz, 476 707 564, 604 805 242 (Mgr. Jurij Černjak).
- Absolventka Vysoké školy aplikovaného práva (22) hledá zaměstnání v pražské advokátní kanceláři jako asistentka. Angličtina aktivně, uživatelská znalost PC. ZN.: 777/ 901 090

Prostory

- Pro adv. kanc., popř. byt, pronajmu ihned v centru Prahy (roh Žitné a Školské) 3 repr. pokoje s přísl., po rekonstrukci, cekem 75 m², 1. p. Tel. 233 355 216 nebo 721 750 911.

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka 60

Z české advokacie

Za JUDr. Ivanou Kabzanovou 61

**Informace o 10. schůzi
představenstva ČAK 62**

První pravomocný kárný příkaz 64

**ČAK navázala kontakty
s tokijskou advokátní komorou 65**

Komoru navštívili právníci z Běloruska 66

**Poněšice 2006 - setkání jihočeských
a západočeských advokátů 67**

Volejbalový turnaj advokátů zase bude! 68

**Pozvánka na XI. turnaj ve squashu
a V. turnaj v bowlingu 68**

**Nezapomeňte na fond ČAK
pro vzdělávání koncipientů! 69**

Z Evropy 70 - 73

Měli byste vědět 74 - 80

Okurková sezóna 2006

Exhibicionista na soše sv. Václava, letitá nahatá dáma na kříži, proradný politik, chlípny sbormistr, hamizný skokan, soudce plagiátor, da Vinciho kód, gól sem, hlavička tam, německý odpad v české popelnici, Karlův most v rukou cizáků, dva kohoutci na jednom hnojišti; inu říkám vám, nic moc, aby se člověk mohl pořádně mravně rozhorlit a dát jim to všem sežrat i s chlupama, necudům. Pan Vorel si nakouřil pěnovku a my vyvádíme, jako by na obloze vzplanulo znamení doby. Vě skutečnosti je ospalé nedělní odpoledne v Ledči nad Sázavou, a jestliže se někde něco významného děje, tak to není tohle, a my o tom nevíme.

Ještě tak nejvíc mě potěšila zpráva, že jistý vrcholný sportovec pádňuje stejně rázně na kanoi i na kajaku a k tomu ještě surfuje, jachtí, raftuje, paraglajdí, superlajtuje a bůhví co ještě, což vše se sděluje publiku pod tučnou hedlajnou „Renesanční člověk“. Ne že bych neměl ke zmíněným výkonům patřičnou úctu, ale vždy jsem si myslel, že renesanční člověk vznikl z gotického tak, že seskočil z koně, svlékl brnění, odhodil dřevce a dal se škrtnout na startovních listinách všech významných evropských rytířských turnajů včetně známého Bohemia Open Jana Lucemburského, aby se posléze přes znalost čtení a psaní propracoval až k četbě Homéra a evangelií v řeckém originálu. No nic ve zlém, ale renesance špičkovým ani masovým sportovním výkonům moc nedala, odmyslíme-li si půvabné pohyby nóbl slečinek v míčovnách a jízdárnách, což ovšem je jen stěží srovnatelné s takovou Kurníkovou nebo Maradonou. Teprve doba barokní opět začala s masovou sportovní výchovou ve formě tzv. pouťové turistiky, která bývala spojena i s folkovými písňovými open-air festivaly typu technoparty, neboť to taky žádný nepovoloval a nikdo si to netroufal ani zakázat, takže když třeba okolo sv. Jakuba da Compostella nebo v Maria Zell začalo tábořit pár desítek tisíc pouťářů, musel to být i bez automobilů, aparatur a policajtů pěkný šrumeč. Ale abychom své dějiny sportu v kostce už rychle ukončili, tak osvícenství mělo jiné starosti, než pochod Praha - Prčice, kdežto romantismus, už sekularizovaný, vyhnal lid z krčem sportovat do velehor a obdivovat Matku Přírodu, což se pak také pilně činilo, jak o tom svědčí četné náhrobky z té doby na švýcarských vesnicích hřbitvech pod Eigerem a Matterhornem a u nás

pomník Hanče a Vrbaty na Zlatém návrší, byť již z doby značně pozdního romantismu. U nás je vůbec všechno o hodně pozdějc než jinde, i žně, což je patrně dáno zeměpisnou polohou v srdci Evropy. Po Hančovi a Vrbatovi pak nastalo století úpadku, spojené s návratem do krčem, které přímo v lůně Matky Přírody vyrostly okolo všech sportovišť jako houby po dešti. Přímo v nich či v jejich bezprostředním okolí se dnes pěstují sporty jako je biking, hiking, bowling, curling, darting a petanquing, případně též bodybuilding, acquaparking, squashing, rubicubing a sudoking. V mém mládí to ještě byl pouhý pinčesing, pardon, pinčes neboli ping-pong.

I na sportech zkrátka vidíme, že se svět mění, ale zase ne tak moc, abychom si z toho dělali vrásky. Jisté je, že posuny na nové (neříkám vyšší) úrovni probíhají v rozměrech generací, což je způsobeno tím, že starého psa novým kouskům nenaučíš. To vše bychom tak ještě koneckonců vzali na vědomí, ale problém nastává v okamžiku, když nové, případně mladé psy mermomocí chceme naučit starým kouskům, o nichž si myslíme, že nad ně není. Jsou to kousky nikoliv s inflační a v češtině zertovnou koncovkou -ing, nýbrž kousky s nebezpečnou koncovkou -ismus. Marxismus, leninismus, kapitalismus, imperialismus, materialismus, socialismus, komunismus, darwinismus, nacionalismus, rasismus, antisemitismus, pozitivismus, normativismus, pragmatismus, a možná že vás napadnou i jiné. Ismy znějí našemu uchu úžasně latinsky, vzdělané a vědecky, ponecháváme je v rukou odborníků a navykli jsme si do toho nekecat a chovat se tak, jak od nás tito různí samozvanci požadovali a případně ještě požadují. Ano, snad jsme věděli, že tyto ideologie jsou nakonec anebo hned na začátku podepřeny neotřesitelným argumentem, jemuž se říkávalo argumentum baculinum neboli rákoskový argument, a báli jsme se. Ale proč ten styl, probůh, musíme, byť snad podvědomě, šířit dál? To není otázka jen pro ministerstvo školství nebo komisi výchovy ČAK, ale pro každého z nás. Jsou-li v těch profláknutých ismech přece jen nějaké hodnoty, je třeba je nově interpretovat a zargumentovat a nikoliv se sápat zase znovu po osvědčené rákosce, jakkoliv symbolicky můžeme tento výraz chápat.

Dámy a pánové, i mladí právníci a advokáti jsou jako by nám z našeho ismového oka vypadli. Když se jich někdo zeptá proč, ujistí ho, že si do presumpce nevinny, nezávislosti a do skutkových podstat nenechají od diletantů kecat, vezmou rákosku a podají na něho trestní oznámení.

Doporučuji tedy každému neškodné legrační ingy, dá mám třeba styling, modelling a piercing na vhodných místech, pánům pak drafting, billing a e-banking, abychom už konečně z té gotické kobyly slezli, odhodili brnění a kopí a začali se učit číst a psát. Trochu té kultury pak už v dalších generacích přijde samo sebou.

Září 2006

KAREL ČERMÁK

Za JUDr. Ivanou Kabzanovou

Pondělní dopoledne, 18. září 2006, začalo celkem obyčejně, jako každý pracovní den nového týdne, když mi kolegyně z kanceláře telefonicky sdělila tu hroznou zprávu, že před chvílí byla při výkonu svého povolání brutálně zavražděna jedna z nejlepších ostravských advokátek, JUDr. Ivana Kabzanová.

Začal mi zvonit telefon, všichni se ptali, co se vlastně stalo, zda to, co slyšeli, je vůbec pravda, protože nikdo z kolegů a kolegů této informaci nechtěl vůbec věřit. Vynořily se mi vzpomínky na to, jak jsem se s dr. Kabzanovou poprvé setkal, co jsme spolu v advokacii prožili...

JUDr. Ivana Kabzanová byla jedním z prvních absolventů obnovené právnické fakulty na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Brně, nyní Masarykově univerzitě. Vykonávala v druhé polovině 70. let funkci předsedkyně senátu Okresního soudu ve Frýdku-Místku, v průběhu 80. let byla soudkyní Krajského soudu v Ostravě a v letech 1989 a 1990 byla předsedkyní senátu Krajského soudu v Ostravě.

Setkal jsem se s ní v době, kdy byla předsedkyní senátu krajského soudu, a zejména pak jako s advokátkou. JUDr. Kabzanová začala vykonávat advokacii v listopadu 1990, tedy bezprostředně poté, co se advokacie stala znovu svobodným a na nikom, než na právu, nezávislým povoláním a posláním. Svobodě a nezávislosti advokacie zůstávala při výkonu své advokátní praxe stále věrná a tyto zásady striktně dodržovala.

Svoji milovanou advokacii vykonávala s obrovským nasazením a důsledností, byla perfekcionalistka. Raději měla méně klientů, ale pro ně chtěla odvést co nejdokonalejší práci, prováděla vždy důkladnou analýzu případu se zaměřením na judikaturu, literaturu a právo, služba klientovi a služba právu byla jejím největším koníčkem. Ve vztahu ke kolegům stojícím proti ní byla věcná, mnohdy nekompromisní, hájila tvrdě zájmy svého klienta, ale nikdy se nesnížila - nebylo to jejím stylem - k tomu, aby nedodržela slovo a aby v zájmu svého klienta jednala neeticky, neprofesně a nestavovsky. Její způsob výkonu advokacie nemusel v každém vzbuzovat sympatie, ale určitě byl hodný uznání a úcty. Její schopnost formulovat precizně myšlenky, názory, podání, budou advokátům, ale i justici v širším slova smyslu chybět. O svoje znalosti, zkušenosti a poznatky z konkrétních kauz se přitom dokázala podělit s ostatními kolegy, velmi ráda jim své zkušenosti z nich, z jednání z vyšších soudů, včetně Ústavního, sdělovala a šířila tak

velmi neformálně názory soudních institucí na tu kterou konkrétní otázku. To vše naprosto spontánně a nezištně.

Právo milovala, a i když ji někdy výkon práva a snad i výkon spravedlnosti zklamal a měla i pocity marnosti, dokázala vše překonat a vrhla se s elánem do dalšího případu.

Byla dlouholetou členkou kárné komise České advokátní komory a jak mi sdělila její kolegyně z kárné komise, měla velké zkušenosti, vytříbené názory a analytické uvažování, velmi důkladně a podrobně pracovala na každém případě a profesionální čest by jí nikdy nedovolila, aby byla kvůli prospěchu klienta nepoctivá. Členství v kárné komisi, tj. čestné a neplacené funkci, věnovala spoustu práce a svého volného času.

O to je smutnější, že zemřela právě pro takový přístup k povolání, který by měl být každému advokátovi vlastní, tj. postupovat maximálně v rámci zákona a s použitím všech zákonných možností hájit zájmy svého klienta. Stále se nechce uvěřit tomu, že v naší společnosti může být advokát zbaven života v souvislosti s výkonem povolání, za výklad práva jím použitý v rámci soudního sporu, nebo při výkonu advokacie.

Tento nekrolog je zároveň a v neposlední řadě reakcí na ne zcela spravedlivý postup médií při informování o tomto nešťastném případě. Nemohu se spolu s kolegy a kolegyněmi zbavit pocitu, že médií bylo věnováno více prostoru obhajobě jednání pachatele a zbytečnému hledání příčin pohnutek jeho neomluvitelného činu. Žádné pohnutky, natož zjištěné, nemohou odůvodnit jednání vůči JUDr. Ivaně Kabzanové a tento čin nelze ani obhajovat, ani se jej pokoušet zasazovat do osobní roviny.

Tento nekorektní přístup médií může mít negativní dopad na celou společnost, může ovlivnit postavení a smysl advokacie a v neposlední řadě vnímání práva a spravedlnosti jako takového.

Vážená paní doktoro, čest Vaší památce.

JUDr. Aleš Vídenský, regionální představitel ČAK pro Moravskoslezský kraj

Informace o jednání 10. schůze představenstva České advokátní komory konané dne 11. – 12. 9. 2006 v Praze

Za omluveného předsedu ČAK JUDr. Vladimíra Jirouska řídil jednání po oba dny místopředseda představenstva JUDr. Martin Vychopeň.

Jednání dne 11. 9. 2006 se zabývalo konkrétními případy pozastavení výkonu advokacie podle § 9 odst. 2 písm. a) ZA a vyškrtnutím ze seznamu advokátů podle § 8 odst. 2 písm. a) ZA.

Jednání dne 12. 9. 2006:

Kontrola úkolů

Konstatováno, že všechny úkoly, stanovené na zasedání 8. a 9. schůze představenstva, byly splněny.

Legislativa

JUDr. Račok nejprve seznámil členy představenstva s posílením legislativního odboru o nového pracovníka, **Mgr. Johana Justoně**. V této souvislosti navrhl, *aby dr. Kovářová byla zproštěna funkce zástupkyně ČAK v pracovní skupině MŠMT ČR pro implementaci směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací*, a aby *novým zástupcem ČAK byl jmenován Mgr. Justoň*. Návrh byl jednomyslně schválen.

Dále dr. Račok informoval představenstvo o *zabezpečení tvorby, výroby a distribuce Věstníku ČAK*. V současné době tyto činnosti zajišťuje dr. Ženka, resp. firma Rego, s níž má ČAK více než desetileté kladné zkušenosti. Dr. Račok navrhl, aby bylo postupováno při tisku a distribuci Věstníku tak, že jeho obsahovou část i redakci zajistí Komora a výrobu, tisk a distribuci zajistí třetí osoba. Po diskusi dr. Krym navrhl přijetí návrhu dr. Račoka na uzavření dočasné smlouvy s dr. Ženkou; představenstvo pověřilo tajemníka podpisem smlouvy s dr. Ženkou.

Představenstvo schválilo tyto stavovské předpisy ve znění připomínek členů představenstva:

Usnesení pro stanovení postupu při určování zástupce ČAK při provádění prohlídek a kontrol v prostorách, v nichž se nacházejí listiny nebo jiné nosiče dat, obsahující skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta.

Usnesení, kterým se mění usnesení představenstva č. 9/1999 Věstníku o podrobnostech při dokumentaci advokáta při poskytování právních služeb.

Usnesení, kterým se mění usnesení představenstva ČAK č. 9/2005 Věstníku, kterým se stanoví poplatek za vydání

osvědčení o zápisu do seznamu advokátů a paušální částky na úhradu nákladů spojených s vydáváním některých dalších listin na žádost advokátů a zrušuje usnesení P ČAK č. 8/1999 Věstníku, kterým se stanoví poplatek za vydání osvědčení o zápisu do seznamu advokátů, ve znění usnesení P ČAK č. 3/2006 Věstníku.

Představenstvu byl dále předložen *návrh usnesení, kterým se upravují podrobnosti o placení ročního příspěvku na činnost ČAK a odvodu do soc. fondu ČAK a stanoví způsob placení odvodu do fondu ČAK pro vzdělávání advokátních koncipientů*, který dr. Račok stručně okomentoval. V diskusi dr. Kyjovský navrhl, aby se jednou zaplacený příspěvek nebo odvod do soc. fondu již nevracel, a to ani v případech uvedených v čl. 5 předloženého předpisu, zejména s přihlédnutím na administrativní náročnost spojenou s vrácením části příspěvku. Dr. Uhlíř sdělil, že považuje možnost nevrácení příspěvku, resp. jeho části advokátovi, za nemravný způsob získávání peněz; dr. Patera připomněl usnesení sněmu č. 6/1999, podle něhož má představenstvo stavovským předpisem upravit podmínky vrácení příspěvku. Po další diskusi dr. Račok návrh stáhl z projednávání s tím, že o něm bude rozhodovat až říjnové představenstvo.

Dále dr. Račok předložil *návrh novely usnesení představenstva ČAK č. 10/1999 Věstníku o prokazování oprávnění k výkonu advokacie a o průkazu advokáta, identifikačním průkazu advokáta a průkazu adv. koncipienta ve znění pozdějších stavovských předpisů*. Tento návrh dále doplnil svým komentářem dr. Patera. Dr. Račok po krátké diskusi navrhl, aby s přihlédnutím k obsahu novely byl schválen věcný záměr i připojené paragrafované znění bez toho, aniž by tyto dokumenty byly zveřejňovány na webových stránkách Komory. Tento návrh představenstvo nepřijalo s tím, že věcný záměr bude nejprve zveřejněn na webových stránkách.

Posledním předloženým předpisem byl návrh usnesení, kterým se mění usnesení představenstva ČAK č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů ČR (etický kodex), ve znění pozdějších stavovských předpisů.

JUDr. Račok upozornil na nejdůležitější změnu spočívající v tom, že advokátní společnosti by mohly používat fantazijních jmen, avšak vždy s dovětkem, že se jedná o advokátní společnost.

K návrhu vznesli pozměňovací návrhy dr. Pejchal, ass. jur. Rivera a dr. Krym. Dr. Mikš seznámil představenstvo s názorem kontrolní rady. Převažuje názor, že by

úprava etických pravidel tuto možnost dovolovat neměla. Dr. Sedlatý se připojil, že i podle většiny členů kárné komise by fantazijní označení nemělo být dovoleno; kromě jiného by samotný fantazijní název mohl znamenat nekalou konkurenci. Následně z debaty a z názoru členů představenstva vyplynul návrh na schválení čl. I, novelizačních bodů 1 až 16 s tím, že novelizační návrhy uvedené v čl. I. bod 17 a v čl. II. budou předmětem další diskuse.

Představenstvo pak schválilo část návrhu, a to čl. I, novelizační body 1 až 16, ve znění pozměňovacích návrhů přednesených v diskusi k této části.

JUDr. Račok předložil materiál – podklad k zaujetí *stanoviska představenstva ČAK k problematice činnosti neslučitelných s výkonem právní praxe advokátního koncipienta*, které bylo po obsáhlé diskusi s určitou úpravou jednomyslně schváleno.

Dalším předloženým návrhem bylo *stanovisko k problematice převzetí klientských spisů advokáta, který zemřel*. Představenstvo přijalo stanovisko v předloženém znění s doplněním, že advokát je povinen odmítnout své ustanovení nástupcem v těch případech, kdy existuje nebo hrozí úplná nebo částečná kolize. Představenstvo doporučilo uveřejnit toto stanovisko poté, kdy ČAK získá stanovisko Notářské komory k této problematice.

Pojištění advokátů dle novely ZA

JUDr. Krym uvedl, že byl *dojedenán a uzavřen dodatek č. 16 k pojistné smlouvě*, jehož obsahem je krytí odpovědnosti za škodu ve smyslu novely ZA, a že výsledkem jednání s pojišťovnou bylo také mj. snížení pojistného navrhovaného pojišťovnou v některých vymezených případech. Představenstvo vzalo na vědomí uzavření dodatku č. 16 k rámcovému pojištění advokátů z odpovědnosti za škodu a uložilo zveřejnění textu tohoto dodatku ve Věstníku a na webu.

Věci hospodářské

Bylo přijato *usnesení, jímž byla schválena předložená zpráva o čerpání rozpočtu za rok 2005, jakož i předložená zpráva o čerpání soc. fondu za rok 2005*.

Dále bylo předneseno, že dle předložených rozpočtů činí plánované finanční náklady na akci *Konference o nezávislosti justice* částku 350 tis. Kč, finanční náklady na akci *Právník roku 2007* pak částku 1 600 000 Kč. Představenstvo navrhl přijmout *usnesení o souhlasu představenstva s finančním zajištěním těchto akcí*, přičemž finanční krytí těchto akcí bude provedeno úsporami v rozpočtu a přípustnými přesuny rozpočtových prostředků za současného projednání s rozpočtovým výborem. Návrh byl jednomyslně přijat.

Práce odvolacích kárných senátů představenstva ČAK

JUDr. Sedlatý předložil zprávu o termínech vyřizování odvolání v kárných věcech odvolacími kárnými senáty představenstva, kterou ústně komentoval, a zdůraznil, že podle jeho názoru jsou v práci odvolacích senátů někdy neodůvodněné průtahy. Komentoval statistiku, kterou představenstvu předložil. Po diskusi předsedající

schůze se souhlasem přítomných členů představenstva uložil tajemníkovi, aby vše projednal s dr. Kyjovským a navrhl příslušná *organizační opatření k usnadnění práce odvolacích kárných senátů*, zejména s přihlédnutím k náležitému pohybu kárného spisu tak, aby napadlé a dosud neskončené věci byly vyřízeny v co nejkratší lhůtě, nejdéle však do 6 měsíců. To se týká i nově napadlých věcí.

Koncepce vzdělávání koncipientů

JUDr. Žižlavský navrhl, aby materiál, který byl rozeslán členům představenstva, byl posuzován bez zbytečných formalit jako *věcný záměr koncepce vzdělávání koncipientů*, byl vyvěšen na webových stránkách a tak umožněno jeho připomínkování. V souladu s návrhem dr. Žižlavského bude tato koncepce projednána na příští schůzi představenstva.

Informace odboru mezinárodních vztahů

Před jednáním představenstva byly odborem mezinárodních vztahů rozeslány rozsáhlé materiály a Ass. jur. Rivera k nim poskytla stručný komentář. Nato reagoval dr. Kyjovský informací o *návrhu Tokijské advokátní komory na uzavření dohody o spolupráci* s tím, že tato dohoda je spíše proklamativního charakteru. Dr. Krymovi bylo uloženo provést kontrolu návrhu dohody a požádat předsedu o podpis.

Běžné věci

JUDr. Krym informoval, že obdržel od dr. M. Snášelové *zprávu o činnosti knihovny v Brně a návrh knihovního řádu*. Představenstvo požádalo dr. Uhlíře a dr. Mandáka o zpracování připomínek.

Tajemník dále tlumočil informaci makléřské společnosti MARSH o *konání konference na téma profesní odpovědnosti za škodu z výkonu advokacie v ČR a EU dne 18. 10. 2006* v Praze s žádostí o účast zástupce Komory. Po krátké diskusi představenstvo jmenovalo dr. Račoka k účasti na této konferenci.

Předložena žádost dr. Cilínkové o *ustavení skupiny pro poskytování právních služeb ve věcech náhrady škody na zdraví* byla postoupena sekci soukromého práva dr. Pejchala k vyjádření a návrhu řešení.

Předložena *návrh Komory daňových poradců o další spolupráci* a o návrhu společných témat k jednání. Představenstvo pověřilo tímto jednáním dr. Račoka a dr. Všečeku.

Dr. Krym podal stručnou informaci o přípravě smlouvy s firmou Atlas Consulting k *zavedení projektu Codexis advokacie - právní předpisy a judikatura ČR, EU, ESD*, a upřesnil, že jde o realizaci úkolu sněmu. K tomu navrhl dr. Papež, aby rozhodnutí o uzavření smlouvy bylo v této věci odročeno na říjnové představenstvo zejména proto, že nebyl analyzován vztah se společností ASPI. Na základě rozhodnutí představenstva pak bylo rozhodnutí o uzavření smlouvy se společností Atlas Consulting odloženo na říjnové představenstvo.

Dále se v rámci tohoto bodu projednávala zpráva o *průběhu a výsledcích advokátních zkoušek v I. pololetí*

2006, informace o žalobě dr. Adamce na ČAK a dva členy jeho představenstva, zpráva tajemníka o předběžném zájmu projektu školicího střediska v Ostravě, žádost o příspěvek ve výši 15 000 Kč na pořádání 9. ročníku golfového turnaje advokacie od adv. kanceláře Allen & Overy a informace o průběhu výběrového řízení na zavedení VIS.

Náměty členů a náhradníků představenstva

Dr. Žižlavský vznesl připomínky k projednávání legislativních materiálů v představenstvu a navrhl, aby:

1. byla důsledně dodržována legislativní pravidla tvorby stavovských předpisů dle usnesení představenstva ČAK z 9. 6. 2006 a tato byla aplikována i na další administrativní normy;
2. se pozornost představenstva se koncentrovala především na projednávání srozumitelných věcných záměrů předpisů, které vždy přednese člen představenstva – zpravodaj, a to primárně z toho pohledu, aby zdůvodnil jejich potřebnost.
3. nedocházelo k nahodilé normotvorbě. Za souhlas návrhů předpisů s odsouhlasenými věcnými záměry předpisů musí odpovídat po stránce legislativně-technické JUDr. Patera a pracovníci legislativního odboru ČAK;
4. adekvátní čas byl věnován otázkám, které advokáty zajímají a mohou pro ně být přínosem. Na tyto záležitosti

se dostatečný čas nevěnuje, s ohledem na přebujelou legislativu. Podstatné věci se odsouvají bez projednání (kupř. evropský inf. systém, což je prioritou schválená sněmem). Za nešťastné považuje zpochybňování kroků předsedy ČAK činěných na základě pověření představenstvem ČAK.

K těmto návrhům sdělil předsedající své některé kritické připomínky.

Dr. Kyjovský zásadně souhlasil s připomínkami dr. Žižlavského a navrhl, aby na příštím jednání představenstva legislativní problematika nebyla zařazena na začátek programu.

Dr. Pejchal uvedl, že i podle jeho názoru by se představenstvo mělo zabývat věcnými záměry, nikoliv detailním legislativním řešením, neboť se velmi často stává, že představenstvo řeší technické aspekty návrhu právního předpisu. Přimlouvá se též za to, aby návrhy byly více projednávány v odborných sekcích ČAK.

Po další diskusi k tomuto bodu dr. Výchopeně poděkoval přítomným za účast a 10. schůzi představenstva v 19. 15 hod. ukončil.

Celé znění zápisu je uveřejněno na webových stránkách ČAK www.cak.cz.

✦ Připravila JUDr. KVĚTA SLAVÍKOVÁ.

První pravomocný kárný příkaz

Zákon č. 79/2006 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, umožňuje, aby kárný senát rozhodl kárným příkazem. Pro informaci čtenářů otiskujeme první kárný příkaz, který nabyl právní moci, sp. zn. K 39/05, ze dne 7. 4. 2006.

Jde o závažné porušení povinnosti advokáta, jestliže při zastupování ve věci náhrady škody je přes urgence klienta i pojišťovny nečinný, žalobu vypracuje až po stížnosti a klienta řádně neinformuje.

Kárný senát kárné komise České advokátní komory složený z předsedy JUDr. P. Č. a členů JUDr. P. K. a JUDr. K. H., po poradě dne 7. dubna 2006 v kárné věci kárně obviněného JUDr. J. K., advokáta, č. reg..., se sídlem v, vydal podle § 34a zákona o advokacii tento

kárný příkaz:

JUDr. J. K., advokát, č. reg.... se sídlem se podle § 24 odst. 1 kárného řádu

uznává vinným,

že poté, co v přesně nezjištěný den v měsíci září 2001 uzavřel s H. M. smlouvu o poskytování právních služeb,

jejímž předmětem bylo zastupování H. M. ve věci náhrady škody z nemoci z povolání, v době od 1. 7. 2002 do 12. 2. 2004 byl v této věci nečinný, a to i přes urgenci H. M., a když ho Česká pojišťovna, a. s., dopisem ze dne 21. 4. 2004, který mu byl doručen dne 22. 4. 2004, vyzvala k předložení potřebných dokladů, na tuto výzvu nereagoval a teprve poté, kdy ho kontrolní oddělení ČAK dopisem ze dne 22. 11. 2004 informovalo o tom, že si H. M. stěžuje na jeho nečinnost při vyřizování její věci, dne 13. 12. 2004 vypracoval H. M. žalobu o náhradu škody, přičemž H. M. nejméně do 17. 12. 2004 řádně neinformoval o stavu věci,

tedy

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě a nevyužíval důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady, potřebné pro uvážení dalších příkazů,

tím porušil

ustanovení § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Pravidel profesionální etiky advokátů ČR.

Dopustil se tak podle § 32 odst. 2 zákona č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, kárného provinění.

Za to se mu ukládá podle § 32 odst. 3) písm. c) s přihlédnutím k § 34a odst. 2) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění, **kárné opatření – pokuta ve výši 4000 Kč**, splatná do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Kárně obviněný je ve smyslu ust. § 33a odst. 2 zák. o advokacii, ve spojení s usnesením č. 2, publikovaném ve Věstníku č. 2/1999, povinen nahradit náklady kárného řízení ve výši 3000 Kč na účet ČAK do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Kárně obviněný, jeho zástupce nebo jeho opatrovník

a kárný žalobce mohou podat proti kárnému příkazu odpor, a to do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení kárného příkazu. Zástupci kárně obviněného nebo jeho opatrovníkovi končí lhůta k podání odporu tímž dnem jako kárně obviněnému. Odpořem, podaným oprávněnou osobou v uvedené lhůtě, se kárný příkaz zrušuje a předseda kárného senátu nařídí k projednání věci jednání.

V případě, že kárně obviněný odpor nepodá, nebude již nařizováno jednání kárného senátu k projednání věci. Kárný příkaz, proti kterému nebyl podán žádnou z oprávněných osob včas ve lhůtě odpor, nabude dnem následujícím po dni uplynutí lhůty k jeho podání právní moci.

V Praze dne 7. dubna 2006
JUDr. P. Č., předseda kárného senátu

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK

ČAK navázala kontakty s tokijskou advokátní komorou

Česká advokátní komora navázala kontakty s Advokátní komorou Tokio Daini až ze vzdáleného Japonska. Po několikaměsíční přípravě navštívila 30. srpna 2006 ČAK skupina třiceti advokátů z japonského hlavního města, mezi nimiž byl i předseda rady centrální Japonské advokátní komory Ryota Jamagiši,

aby si neformálně vyměnili zkušenosti s českými advokáty.

Setkání v aule pražského Paláce Dunaj vedl za ČAK člen představenstva JUDr. Milan Kyjovský, dále se ho za vedení komory zúčastnili i JUDr. Dušan Uhlíř a JUDr. Jiří Všetečka.

Foto LUCIE MARTINKOVÁ

Viceprezident mezinárodního výboru Advokátní komory Tokio Daini Keiširo Okamoto nejdříve informoval o zásadních změnách, které v oblasti justice a advokacie v posledních několika letech v Japonsku probíhají. Patří k nim:

- 1) větší účast občanů v soudních řízeních – společně s třemi soudci-profesionály nyní v trestních věcech rozhoduje i šest náhodně zvolených laiků z řad občanů, a to nejen o vině, ale i o výši trestu,
- 2) reforma vzdělávání a přípravy na advokátní profesi, která má do advokacie přivést větší počet právníků (v současné době je ve stotřicetimilionovém Japonsku 21 tisíc advokátů,
- 3) reforma vlastní advokacie – v této oblasti je největším úkolem vytvoření etického kodexu,
- 4) rozvoj bezplatné právní pomoci,
- 5) lepší dostupnost obhájce ex offio,
- 6) rozvoj alternativního řešení sporů.

Následující hodinová neformální debata mezi japonskými a českými právníky pak byla velmi zajímavým zrcadlem shod i odlišností na jednu stranu tak vzdálených, na druhou stranu v něčem až překvapivě blízkých zemí.

Poněkud překvapující byla pro české účastníky setkání například informace, že Japonsko zavedlo po roce 1868, kdy se po několika staletích prakticky úplně izolace znovu otevřelo světu, justiční systém podle německého vzoru, který byl navíc po druhé světové válce doplněn některými americkými prvky.

Řada dotazů japonských hostů byla inspirována tím, že těsně před setkáním na Komoře se zúčastnili jednání civilního i trestního senátu na Obvodním soudu pro Prahu 1. Zatímco v trestním řízení se Japoncům zdála výpověď svědků velmi krátká, v civilním procesu je zaujala silná role soudce. V Japonsku totiž svědka v civilním sporu vyslýchá ta strana, která jej předvolává. Udivil je také způsob protokolace v civilním procesu, v Japonsku je civilní řízení buď stenografováno, nebo přímo technicky zaznamenáváno.

Velkým překvapením pro ně byla informace, že mezi českými advokáty je 40 procent žen, (v Japonsku je to 17 procent), naprostým úžasem ale zašuměla japonská strana auly při informaci, že ženy tvoří 60 až 70 procent českých soudců.

Překvapivě živě japonští advokáti reagovali také na sdělení, že advokátní zkoušky složí v Česku 80 procent uchazečů. Vysvětlení je jednoduché – v Japonsku bylo totiž po celá desetiletí složení advokátních zkoušek tak obtížné, že z 20 tisíc uchazečů běžně uspělo pouze pět set. Tento velmi ztížený přístup do profese se ale v posledních letech začíná měnit.

Na závěr velmi zajímavého setkání předal Ryota Jmagiši dr. Kyjovskému návrh dohody o spolupráci mezi Českou advokátní komorou a Advokátní komorou Tokio Daini. Dokument projednalo na svém zářijovém jednání představenstvo ČAK.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

Komoru navštívili právníci z Běloruska

Českou advokátní komoru navštívilo **22. srpna 2006** šest běloruských právníků, spolupracujících advokátů či členů organizace na ochranu lidských práv „Viasna“. Do České republiky přijeli na pozvání Centra pro demokracii a lidská práva společnosti Člověk v tísni, aby se seznámili se základními institucemi spojenými s právem v demokratických podmínkách. „Viasně“ byla v roce 2004 rozhodnutím běloruského Nejvyššího soudu odňata státní registrace k činnosti, organizace funguje v podstatě ilegálně, takže spolupráce s ní představuje v Lukašenkově Bělorusku riziko.

Na setkání, které se konalo v zasedací místnosti v hlavní budově ČAK na pražské Národní třídě, vedoucí odboru mezinárodních vztahů odboru ČAK, Ass. jurr. Eva Rivera, seznámila hosty z Běloruska se statutem, organizací a úkoly, které ČAK plní, a s formami, v nichž může být advokacie v Česku, zejména po nedávné novelizaci zákona o advokacii, vykonávána. Její informaci na dotazy hostů doplnili přítomní dr. V. Mandák a členka odboru mezinárodních vztahů ČAK Mgr. Renata Jilková.

Běloruské advokáty zajímalo zejména to, za jaké pro-

hřešky může ČAK advokáta potrestat, jak probíhá disciplinární řízení, za jakých podmínek je možné pozastavit či zrušit členství advokáta v Komoře, kdo stanovuje pravidla pro odměňování advokátů a také, zda a jak Komora reguluje počet advokátů. Zajímali se též o advokátní časopis, který jim krátce představil šéfredaktor Bulletinu advokacie JUDr. Václav Mandák.

Jako připomínka totalitní minulosti zněla českým účastníkům schůzky informace, že od změny zákona v roce 1997 vydává v Bělorusku advokátní licenci už nikoliv advokátní komora, ale ministerstvo spravedlnosti, a to na pět let, s možností prodloužení o dalších pět roků. Po uplynutí této doby pak musí žadatel znovu složit zkoušky, aby licenci opět dostal. V zemi, která má stejně jako ČR kolem 10 milionů obyvatel, je nyní celkem 1200 advokátů.

Běloruské advokáty dále zajímala dostupnost právní pomoci v České republice, včetně systému soudních poplatků. Prezidentským dekretem byla totiž v roce 2002 v Bělorusku zrušena možnost odvolat se bez zaplacení soudního poplatku.

✦ VAC

Poněšice 2006 – setkání jihočeských a západočeských advokátů

Před zápasem, ještě beze ztrát, zapožovaly fotografovi svorně obě jedenáctky i s fanynkami.

V dnech 7. a 8. září 2006 se v Poněšicích nedaleko Hluboké nad Vltavou uskutečnilo společensko-sportovní setkání západočeských a jihočeských advokátů, které po šestnácti letech navázalo na starou tradici podobných setkání.

V malebném prostředí rekreačního střediska AMU se sešlo 17 advokátů z jižních Čech a 11 advokátů ze západních Čech spolu s jednotlivými posilami z řad soudů, státních zastupitelství a advokátů z jiných regionů. Setkání, které zorganizovali regionální představitelé obou regionů – JUDr. Julie Šindelářová a JUDr. František Smejkal – začalo prohlídkou českobudějovického Budvaru. Pak se všichni přesunuli na fotbalové hřiště do Bavorovic, kde mužští zástupci obou bývalých krajských sdružení sehráli fotbalový zápas. Za Jihočechy nastoupili: Mgr. Petr Smejkal (v bráně), JUDr. Josef Frydrych, JUDr. Ladislav Dusil, Mgr. David Pavlas, JUDr. Vlastimil Hájek, JUDr. Ing. Martin Zvěřina, Mgr. Filip Dvořák, JUDr. Roman Tibitanc, JUDr. Jaroslav Blažek, JUDr. Zdeněk Staš, JUDr. et PhDr. Daniel Prouza a JUDr. Pavel Prýgl. Za Západočechy bojovali Mgr. Petr Broďani, Mgr. Stanislav Janků, Mgr. Jan Kollár, Mgr. Martin Vovsik, Mgr. Martin Pech, JUDr. Tomáš Slavík, JUDr. Petr Mrázek, JUDr. Rostislav Netrval (v bráně), JUDr. Václav Vladař, Mgr. Pavel Císař a JUDr. Ludvík Rösch (který ovšem po pádu skončil v nemocnici s utrženou achillovkou).

Zápas vyhráli Jihočeši výsledkem 3:1. Góly Jihočechů

dali v 17. minutě dr. Blažek a ve 40. minutě dr. Tibitanc (podle názoru Západočechů z ofsajdu), v 50. minutě dr. Dvořák a gól Západočechů ve 42. minutě dr. Vladař. Na penalty naopak vyhráli Západočeši 3:2.

Večer pokračoval v Poněšicích za hudebního doprovodu harmoniky a druhý den se uskutečnil volejbalový zápas, v němž naopak zvítězilo smíšené družstvo Západočechů nad Jihočechy v poměru 3:2.

V tomtéž místě se o den dříve setkali regionální představitelé a jejich zástupci na výjezdním zasedání. Na programu jednání měli především zhodnocení společenských, sportovních a vzdělávacích akcí, které v jejich regionech v prvních osmi měsících roku 2006 proběhly, plán dalších akcí do konce roku, financování činnosti regionů a zejména diskusi o budoucím vzdělávacím systému a o formách a cestách, jak ty advokáty, kteří dosud neshledávají tuto oblast setkávání za příliš lákavou, přesvědčit a nalákat na zajímavé společenské a vzdělávací akce, probíhající v každém regionu. Pokud je mezi čtenáři této informace někdo, kdo se do této chvíle domníval, že v jeho kraji Česká advokátní komora žádnou činnost nevyvíjí, doporučujeme jeho pozornosti internetové stránky ČAK i jednotlivých regionů.

❖ Pro Bulletin advokacie zaznamenala
JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ,
vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK.

Volejbalový turnaj advokátů zase bude!

Ještě jsou mezi námi mnozí pamětníci **slavné tradice volejbalových turnajů dvojic české advokacie**. Tradice, založená kdysi také otcem dnešního ústavního soudce JUDr. Pavla Rychetského a otevřená na volejbalových kurtech v Praze Na Karlově, byla převzata organizačním týmem dr. Zdeňka Kubečka z náchodské advokátní poradny a v Náchodě se tato tradice turnajů udržela až do počátku 90. let. Poslední ročník volejbalového turnaje se odehrál v r. 1990 a poté byla změnami v české advokacii tato tradice přerušena. Možná, že to bylo dáno i úbytkem sil organizačního týmu, jehož dlouholetý představitel, JUDr. Zdeněk Kubeček, již není mezi námi. Možná, že své sehrály změny ve sportovním klubu Start Náchod, na jehož kurtech se každoroční dvoudenní zářijová klání odehrávala. Těžko soudit.

Ti, kteří měli to štěstí se alespoň jednoho ročníku zúčastnit, si jistě pamatují atmosféru těchto volejbalových setkání. Typické pro ni bylo prolínání všech věkových skupin advokátů, kolegů a kolegyně, a součástí tradice byla i účast zástupců jiných právnických profesí, kteří mohli ve dvojici s advokátem nebo advokátkou turnaj absolvovat. Přátelská a družná atmosféra propojená s mírnou soutěživostí doprovázela vždy jak soutěž dvojic smíšených, tak soutěž dvojic pánských. Přestože drtivá většina účastníků přijížděla jen pro pocit spokojenosti s účastí, neboť výsledky byly zpravidla dány účastí JUDr. Bohuslava Sedlatého a JUDr. Olgy Gallové, nebyla nouze o hodnotné sportovní výkony.

Východočeské regionální pracoviště ČAK by chtělo slavnou tradici obnovit. Ne již se stejným organizačním týmem, ne na stejných kurtech, ale alespoň ve městě

dlouho těmto turnajům zaslíbeném, tedy v Náchodě. Našel se totiž mezi námi nový propagátor deblového sportu, který vždy měl velmi silné zázemí ve středních Čechách, zvláště na Nymbursku. JUDr. Václav Náměstek se ujal přípravy nultého přípravného ročníku a v krátké době se mu podařilo zajistit vše tak, aby se první turnaj mohl konat v letošním roce ve dnech 16. - 17. 6. 2006. Přesto, že mu přálo celé regionální pracoviště, a jak se později ukázalo i počasí, nepřáli mu organizátoři světového mistrovství v kopané a patrně ani dobré víly, které organizují čas advokátů a rozložení akcí, kterých se řada z nás zúčastňuje. Zkrátka a dobře, obnovený turnaj musel být odvolán.

Ukázalo se ale, že zájem o tento sport v našich řadách trvá, a nejen to, že zasahuje vedle tradičního zázemí na Nymbursku a střední Čechy také území celé ČR, tedy i Moravu a Slezsko. Proto chceme v pokusech o obnovu tradice pokračovat. První nezdár nás rozhodně odradit nemůže. A aby každý z Vás měl možnost naplánovat svůj čas tak, aby se mohl dalšího turnaje zúčastnit předepisujeme, že **volejbalový turnaj dvojic české advokacie BUDE! Bude v Náchodě na kurtech V Hamru u haly bývalé TJ Tepny Náchod a bude se konat ve dnech 1. a 2. června 2007.**

Pomozte nám všichni svým zájmem o účast obnovit tradici, která je spojena s mnoha významnými jmény české advokacie. Budeme se na Vás těšit a připravíme pro Vás program, na který se nezapomíná. O sportovních zážitcích ani nemluvě.

❖ JUDr. MILAN JELÍNEK, regionální představitel
ČAK pro východní Čechy

XI. turnaj ve squashu a V. turnaj v bowlingu

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

dovolujeme si vás pozvat na **XI. turnaj ve squashu a V. turnaj v bowlingu** advokátů a advokátních koncipientů v Praze.

Pozvánkou na tento turnaj se vracíme k výsledkům předcházejícího turnaje. Kategorii advokátů - squash vyhrál po páté za sebou dr. Jehne a tím se nesmazatelně zapsal do historie pořádání turnajů, který za posledních 10 let zná pouze dva vítěze, dr. Honka (1996 - 2000) a právě dr. Jehneho (2001 - 2005). V kategorii advokátek vyhrála dr. Petříková, turnaj v bowlingu - dr. Drážný (4. vítězství v řadě) a za ženy opět vyhrála dr. Petříková. Gratulujeme.

XI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů ve squashu se uskuteční dne **25. 11. 2006** na squashových kurtech v areálu SQUASHCENTRA Strahov (nové kurty), společnosti ESQUO s. r. o., Praha 6-Strahov.

Prezentace účastníků turnaje se uskuteční dne **25. 11. 2006 - sobota v 9.30 hodin** ve sportovním a společenském areálu SQUASHCENTRA Strahov, společnosti ESQUO s. r. o., Praha 6-Strahov. Vlastní turnaj bude zahájen v 10.00 hodin po rozlosování a úhradě účastnického poplatku ve výši **650 Kč za hráče turnaje**. Účastnický poplatek zahrnuje pronájem kurtů, cenu vítězům a celodenní pitný režim v průběhu turnaje.

Zároveň se organizátoři s ohledem na loňský zájem a úspěch rozhodli pokračovat v tradici bowlingových

turnajů. Pro zájemce jsme připravili **V. turnaj v bowlingu** advokátů a advokátních koncipientů, který se uskuteční od **17.00 hodin do 19.00 hodin** v největším bowlingovém sportovním klubu „RADAVA SC“ na adrese: Milady Horákové 37, Praha 7 (u Strossmayerova nám). Turnaj v bowlingu je koncipován jako turnaj jednotlivců ve dvou kategoriích – muži a ženy. Účastnický poplatek na turnaj v bowlingu je ve výši **350 Kč** za jednu osobu.

Slavnostní zakončení obou turnajů bude téhož dne, tj. 25. 11. 2006 v 19.30 hodin v restauraci sportovního klubu „RADAVA SC“. V průběhu společenského programu dojde k vyhlášení výsledků turnajů a vyhodnocení dosavadních deseti ročníků squashových turnajů. Žádáme vás, abyste závazné přihlášky na oba turnaje zaslali s uvedením jména, data narození, bydliště a sídla vaší advokátní kanceláře či zaměstnavatele **nejpozdě-**

ji do 20. 11. 2006 na adresu **AK JUDr. Petr Meduna, Rytířská 10, Praha 1, tel. 224 215 182, fax 224 228 258, e-mail: meduna@akmeduna.cz**, nebo na adresu **JUDr. Marek Bánský, Elišky Krásnohorské 10/2, Praha 1, tel. 224 812 325, fax 224 812 325, e-mail: marek.bansky@akbansky.cz**. Organizátoři dále sdělují, že nebudou již písemně potvrzovat došlé přihlášky.

Vážené kolegyně a kolegové, věříme, že další ročníky navážou na dosavadní tradici a zúčastní se zejména naši mladší kolegové, kteří měli při minulých turnajích zbytečný respekt ze sportovních výkonů starších kolegů. Těšíme se na sportovní i společenskou úroveň těchto turnajů.

Za organizační výbor

✦ JUDr. PETR MEDUNA & JUDr. MAREK BÁNSKÝ,
viceprezidenti

Nezapomeňte na fond ČAK pro vzdělávání koncipientů!

Upozorňujeme všechny advokáty, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty, aby **nezapomínali zaplatit České advokátní komoře za jejich vzdělávání**. Výše odvodu za jednoho koncipienta činí za jeden kalendářní rok **3000 korun**, částka je splatná **nejpozději do 20. ledna** kalendářního roku následujícího po roce, ve kterém povinný advokát zaměstnával advokátního koncipienta (dále viz Usnesení sněmu ČAK z 21. 10. 2005 o fondu ČAK pro vzdělávání koncipientů a o změně Usnesení sněmu č. 5/1999 Věstníku o sociálním fondu ČAK).

✦ JUDr. LADISLAV MOC, vedoucí odboru matriky ČAK

www.valnehromady.cz

VALNEHROMADY.CZ
INTERNETOVÝ DENÍK

Jednoduché, rychlé a levné zveřejnění oznámení o konání valné hromady akciové společnosti a všech dalších typů firemních oznámení.

Objednávky a dotazy pošlete na oznameni@valnehromady.cz

Vašim textům věnujeme
profesionální péči

„Pro naše klienty je zásadní pečlivost a přesnost přeložených textů.“

Naše sdružení překladatelů se specializuje na profesionální překlady právních textů včetně soudního ověření. Vždy se snažíme především o přesnost a spolehlivost a víme, že právní texty vyžadují nadstandardní péči. Naši specialisté Vám rádi pomohou s překladem z obchodního, občanského, pracovního nebo finančního práva, stejně jako s texty z oboru bankovníctví, pojišťovnictví, účetnictví nebo v rámci soudního, rozhodčího či správního řízení. Nabízíme profesionální služby tam, kde je zapotřebí pečlivosti a přesnosti. Víme, co je důležité.

Interlingua Servis -
Berezkin, Chadima, Soukup
Spálená 17, 110 00 Praha 1
Tel.: 224 930 967
224 316 923, Fax: 224 930 080
E-mail: interlin@interlin.cz
www.interlingua.cz

překladatelský
a tlumočnický servis

Interlingua

Zpráva Evropské komise o vzdělávání právníků v EU

Dne 29. června 2006 zveřejnila Evropská komise zprávu o vzdělávání právníků v Evropské unii. Komise v této zprávě zdůrazňuje význam vzdělání právníků v Evropské unii a uvádí, že toto vzdělání je základem pro vytvoření evropského právního prostoru. EK ve zprávě odkazuje na tzv. Haagský program,² který byl přijat v listopadu 2004 Evropskou radou a ze kterého vyplývá, že je nutno usilovat o zlepšení vzájemného porozumění mezi různými právními systémy, přičemž se Evropská unie musí opřít zejména o Evropskou síť pro vzdělávání právníků. Dále EK ve zprávě konstatuje, že by Evropská unie sice neměla zasahovat do organizace vnitrostátních systémů vzdělávání,

kteří odrážejí právní zvyklosti členských států, ale posílení vzájemné důvěry vyžaduje, aby vzdělávání bylo dostatečně rozvinuto a aby mu byly vyhrazeny dostatečné prostředky. **Soudci, státní zástupci a advokáti musí dle EK disponovat srovnatelnou úrovní a kvalitou vzdělávání.** Vzdělávací opatření by se měla zaměřit zejména na tři oblasti:

- zlepšení znalostí právních nástrojů přijatých Evropskou unií,
- zlepšení jazykových znalostí,
- rozvíjení znalostí právních systémů členských států.

Počáteční vzdělávání by mělo dát budoucím odborníkům pocit příslušnosti ke stejnému prostoru

práva a hodnot a další vzdělávání by mělo umožnit správné využívání právních nástrojů Evropské unie, přičemž posílení vzdělání právníků vyžaduje posílení vztahů mezi vnitrostátními institucemi, evropskými organizacemi a orgány Unie.

Za účelem zajištění těchto cílů chce EK finančně podpořit vzdělávání právníků v oblasti práva Evropské unie především prostřednictvím rámcového programu pro „základní práva a spravedlnost“ pro období 2007 – 2013.

✦ Ass. jur. EVA RIVERA,

vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK

1 KOM (2006) 356 v konečném znění.

2 Úř. Věst. C 53, 3. 3. 2005, str. 1.

Soudní dvůr Evropských společenství pracuje rychleji

Evropský odborný časopis pro obchodní právo („Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht“) ve svém čísle 6/2006 uvádí statistiky, ze kterých vyplývá, že Soudní dvůr Evropských společenství (ESD) výrazně snížil počet nevyřízených případů, oproti roku 2004 o 12 procent. Dle informací soudu z ledna 2006 trvala řízení

o předběžných otázkách, tj. řízení v rámci kterých národní soudy žádají ESD o výklad evropského práva, v průměru již jen 20,4 měsíce. V roce 2003 trvalo toto řízení v průměru o 5 měsíců déle. ESD dále v případech, ve kterých nedojde na řešení nových právních otázek, stále častěji rozhoduje bez stanovisek generálního advokáta. Průtahy

byly v roce 2005 omezeny i v řízeních před Soudem první instance. Počet vyřízených kauz stoupl z 361 v roce 2004 na 439 v roce 2005. Nevyřízených věcí bylo 1033, tj. též o 12 % méně než v předešlém roce.

✦ Ass. jur. EVA RIVERA,

vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK

FINKALK 2001 - pravá ruka právníka

Téměř 30 speciálních výpočtů pro právnickou a manažerskou praxi

- Úroky a poplatky z prodlení, splátkový kalendář
- Odměny advokátů, exekutorů, likvidátorů a konkursních správců
- Finanční výpočty - úroky, akcie, směnky, hypotéky
- Daně, dávky a poplatky
- a řada dalších ...

Nová verze - novela advokátního tarifu, paušálních náhrad a další novinky!

Možnost volitelné konfigurace = optimální cena. Některé výpočty ZDARMA jako bonus.

Lionet s.r.o.
Korunní 18, 120 00 Praha 2
Tel.: +420 221 584 101
Mail: sluzby@lionet.cz

www.lionet.cz

7. plenární zasedání Evropské komise pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy v Římě, 6. - 7. července 2006

CEPEJ je Výborem ministrů Rady Evropy pověřena, aby navrhovala praktická řešení pro podporu efektivní implementace existujících instrumentů Rady Evropy o organizaci justice a zajistila, aby obecné postupy týkající se soudů braly v úvahu potřeby jak justičních systémů, tak zejména uživatelů justice, pomohla redukovat přetížení Evropského soudu lidských práv tím, že bude státům navrhopvat domácí efektivní řešení dříve, než dojde ke stížnosti k tomuto soudu, a že napomůže omezit porušování Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

Je složena z expertů ze 46 členských států Rady Evropy. Pouze dva státy nejmenovaly svoje zástupce: Lichtenštejnsko a Švýcarsko. Pozorovatelský statut mají Svátá stolice a Japonsko, jejichž zástupci se rovněž zasedání CEPEJ pravidelně zúčastňují.

CEPEJ vytvořila k plnění svých úkolů postupně tři pracovní skupiny: CEPEJ Working Group for the Evaluation of Judicial Systemes (CEPEJ-GT-EVAL), CEPEJ Task Force on Timeframes of Proceedings (CEPEJ-TF-DEL) a nově, v r. 2005, i pracovní skupinu pro mediaci. Její dokumenty lze nalézt na webové stránce www.coe.int/cepej.

Hlavními osobnostmi, které zasedání Evropské komise pro efektivitu justice ve dnech 6. a 7. 7. 2006 v Římě uvítaly a zároveň vyjádřily svoje ocenění dosavadní práce CEPEJ, byli Clemente Mastella, ministr spravedlnosti Itálie, Franco Frattini, viceprezident Evropské komise odpovědný za spravedlnost, svobodu a bezpečnost a Guy de Vel, generální ředitel Právních záležitostí Rady Evropy. Zasedání předsedal Eberhard Desch, který je od po-

čátku její existence prezidentem CEPEJ. Kromě zástupců ministrů spravedlnosti 46 členských států Rady Evropy, kteří jsou většinou zároveň tzv. národními korespondenty CEPEJ, se zasedání zúčastnili také zástupci pozorovatelských organizací - mezi nimi jsem zastupovala CCBE (Council of the Bars and Law Societies) a vyjadřovala se z hlediska advokátní profese k návrhům dokumentů, které byly na tomto jednání schvalovány.

CCBE je v CEPEJ jednou z nejdůležitějších pozorovatelských organizací po Evropské soudcovské radě, která se mezitím stala součástí orgánů Rady Evropy, takže její stanoviska bývají velmi podrobně zaměřena na jednotlivé úkoly, které CEPEJ i jiné komise Rady Evropy řeší. (Pozn.: *nezbytnost spolupráce s organizacemi, sdružujícími v Evropě různé právní profese - advokáty, notáře, soudní úředníky, exekutory atd. - je zřejmá nejen v CEPEJ, ale i v Evropské komisi, např. v Evropské justiční síti, obvykle s cílem „blíže k uživatelům justice, blíže k občanům“*).

Z bohatého programu **vyjímám zejména ty části a dokumenty, které mají důležitost jednak pro advokátní profesi jako součást každého funkčního justičního systému, jednak pro stanovení budoucího zapojení advokátních komor prostřednictvím CCBE do práce CEPEJ**, se snahou přispět k ní i využít její výsledky pro postavení advokacie obecně. Jedním z hlavních motivů CEPEJ a tohoto zasedání bylo „dosáhnout na konečného uživatele“, tedy občana. Je třeba mj. zlepšit dostupnost informací veřejnosti.

1. Vztahy mezi CEPEJ (Radou Evropy) a Evropskou unií byly

předmětem příspěvků prezidenta Eberharda Desche i viceprezidenta CEPEJ, pana Potockého z Francie, ale zejména Franca Frattiniho. Z příspěvků je zřejmé, že systémovou práci CEPEJ považují zmínění představitelé za významný příspěvek nejen pro Radu Evropy a její členské státy, ale ve stejné míře i pro práci Evropské komise a členské státy EU.

Evropská unie není zaměřena na takový typ prací zaměřených na funkčnost justice jako hlavní opory demokratických států, ani na péči o podporu právnických profesí (advokacie, notariátu a dalších) a vybudování jejich evropsky orientované organizace. Přitom s prospěchem využívá výsledky práce CEPEJ.

Na některých projektech se podílejí obě organizace (např. Evropský den civilní justice a soutěž Crystal Scales of Justice i jiné).

2. Dále byla zmíněna a oceněna **spolupráce CEPEJ se všemi dalšími komisemi a výbory Rady Evropy** - řada z nich se z různých důvodů a pohledů také zabývá průtahy v řízení, jejich důvody a návrhy řešení. Jde zejména o Benátskou komisi (Venice Commission), Evropský výbor právní spolupráce (CD CJ), Evropský soud lidských práv a jiné. Např. zjištění Benátské komise k této věci byla předmětem jejího zasedání počátkem dubna v Bukurešti a zúčastnili se ho také členové pracovní skupiny CEPEJ, která se zabývá průtahy v řízení a vytvořením Kompendia nejlepších praktik, jak jim čelit.

3. Rozsáhlá **diskuse se vedla o návrhu Zprávy o činnosti CEPEJ za r. 2005** (bude poslána k dispozici na webové stránce CEPEJ).

4. Pracovní skupina CEPEJ-GT-EVAL připravila revidované Schéma pro vyhodnocení justičních systémů – to bylo schváleno plenárním zasedáním CEPEJ v prosinci 2005. V něm hraje významnou roli kapitola týkající se advokátů.

CCBE by mělo revidovat udávané počty advokátů, protože se zdá, že se neshodují s těmi počty, které jsou uvedeny na webové stránce CCBE. K tomu může nepochybně přispívat i složitost různých názvů (pojmenování) advokátní profese v tom kterém státě, ale samozřejmě i existence tzv. In-house Counsels (zaměstnaných právníků), když v některých státech mohou být registrováni jako členové advokátních komor – jinde ne.

Dalším bodem kapitoly o advokátech (Lawyers), v němž by mělo CCBE poskytnout CEPEJ svoje zjištění, je bod 10.4 Organisation and training. Rozsáhlá, do hloubky jdoucí práce Training Committee CCBE přinesla již nepochybně řadu statistických údajů i věcných zjištění, pokud jde o organizaci vzdělávání koncipientů a advokátů.

A konečně jsou tu ty části kapitoly „Lawyers“, které se týkají dohledu nad profesionální advokátní praxí, advokátních tarifů (odměn) a kvalitativních standardů.

5. Pracovní skupina CEPEJ-TF-DEL byla pověřena zpracováním dokumentu, který by členským státům pomohl implementovat tzv. plány postupu, které jsou formulovány ve Rámcovém programu „A new objective for European judicial systems: the proceeding of each case within an optimum and foreseeable timeframe,“ tj. *Nové cíle Evropských soudních systémů: řízení o každém případě v optimálním a předvídatelném časovém rámci.*

6. Tato skupina začala práci na zkoumání případů u Evropského

soudu lidských práv ve vztahu k „reasonable time“ a průtahům řízení u domácích soudů (ve spolupráci s vědeckým expertem, pí Francoise Calvez) a vytvořila praktický nástroj k použití pro ty, kdo tvoří justiční politiku (legislativci, politici, soudci i soudní úředníci). S jeho pomocí se snadněji získávají nezbytné informace a analýzy o délce řízení, redukuje průtahy, zajišťuje se efektivita řízení a nezbytná transparentnost a předvídatelnost pro uživatele soudních systémů. Název dokumentu je „Checklist for time management“.

7. A konečně skupina připravuje Compendium of good practice, strukturované podle Lines of Action formulovaných v Rámcovém programu, v němž se státům doporučují dobré a osvědčené praktiky v jednotlivých tématech – bude dokončeno v r. 2006 s pomocí zkušeností nově založené Sítě pilotních soudů a případně schváleno 8. plenárním zasedáním CEPEJ v prosinci 2006. (*Toto Compendium obsahuje několik Lines of Action, tj. Plánů postupu, které se zcela nebo zčásti dotýkají úlohy advokátů v soudních řízeních, systému vzdělávání advokátů atd.*)

8. CEPEJ vytvořila Síť pilotních soudů – státy byly vyzvány uvážit praktické soudní zkušenosti s ohledem na délku řízení – jde o 45 soudů různých instancí ze 34 členských států. V ČR je např. členem Obvodní soud pro Prahu 1, jinde je to Nejvyšší či některý krajský soud.

9. CEPEJ se zabývá a zabývá implementací názorů a stanovisek CCJE (Consultative Council of European Judges).

10. A konečně bylo k připomenutí 3. evropského dne civilní justice, spoluorganizovaného Radou Evropy

a Evropskou komisí, konstatováno, že se ve 36 členských státech Rady Evropy konaly 25. 10. 2005 různé akce k poučení veřejnosti o justici. Kromě toho byla udělena cena „Crystal Scales of Justice“ vítěznému finskému projektu z 22 předložených, který mj. spočívá na spolupráci soudů, soudců, státních zástupců, advokátů a exekutorů a směřuje k urychlení, zkvalitnění a zefektivnění soudních řízení.

11. Řada expertů se zapojila do společného projektu Evropské unie a CEPEJ „CARDS“ na pomoc státům západního Balkánu – na výzvu CEPEJ jsem se rovněž zapojila do přednášek pro advokáty a soudce ve Skopji v r. 2005.

12. Byla rovněž schválena Zpráva o Evropských justičních systémech – Edice 2006.

13. Byla schválena zpráva o prvním zasedání Sítě pilotních soudů v Bukurešti 5. - 6. 4. 2006 a perspektivy spolupráce Sítě s CEPEJ (viz bod 8. shora).

14. Byla schválena zpráva o práci CEPEJ-TF-DEL a zpráva o vlivu doporučení Výboru ministrů Rady Evropy o mediaci: práce CEPEJ-GT-MED.

Všechny dokumenty zmíněné shora jsou k dispozici také v České advokátní komoře, k vyžádání na e-mailové adrese wurstova@cak.cz.

Pro CCBE bude na podzim připravena autorkou této informace shrnující zpráva o CEPEJ s návrhy zapojení CCBE do její práce i využívání některých dokumentů CEPEJ pro CCBE a její práci, jak bylo se sekretariátem CCBE dohodnuto.

♣ JUDr. JANA WURSTOVÁ,
odbor výchovy a vzdělávání ČAK

Seminář Rumunské advokátní komory ve spolupráci s UIA

Ve dnech 20. – 25. června 2006 se v Bukurešti konal seminář, který pořádala Rumunská advokátní komora ve spolupráci s UIA (Union Internationale des Avocats – Mezinárodní asociace advokátů).

Zástupci advokátních komor ze zemí, nacházejících se u břehů Černého moře, se zúčastnili mezinárodní konference, kterou organizovala Bukurešťská advokátní komora na téma „Právní reforma v přístupovém procesu“, na níž byla věnována pozornost **formám spolupráce jako klíče ke zlepšení řízení v oblasti soudních řešení sporů a v oblasti kvality soudních rozhodnutí.**

Zástupci UIA, Rumunské advokátní komory, Budapešťské advokátní komory, Slovenské advokátní komory a České advokátní komory se pak zúčastnili semináře na téma „Povinnost mlčenlivosti, její rozsah a omezení“. S hlavním referátem vystoupil prezident Rumunské advokátní komory

pan Cristian Iordanescu, dále pak vystoupili zástupce Bukurešťské advokátní komory pan Grimberg, a Paul Nemo, bývalý prezident UIA. Rumunští kolegové především informovali o vývoji legislativního procesu v Rumunsku na základě podnětů z Evropské unie. Podle nich je mlčenlivost nejen povinností, ale především základním právem advokáta. Proto zdůraznili, že je potřebné, aby mlčenlivost chránil i samotný stát a tím tak sám ochránil své vlastní občany. Otázka mlčenlivosti je v současné době velmi citlivá, a to ve smyslu evropských směrnic upravujících problematiku „praní špinavých peněz“, což vyvolává celou řadu projevů nespokojenosti ze strany advokátního stavu. Dochází ke zjevnému rozporu mezi povinností zachovávat mlčenlivost a povinností oznamovat skutečnosti, které by se snad advokát měl dozvědět v souvislosti s poskytováním právní služby.

Z projevů, jakož i z besed, které se týkaly těchto témat, je zřejmé, že celá rumunská advokacie sdílí stanovisko, které k této otázce projevila Česká advokátní komora. Lze si jen přát, aby stejné názory zazněly na všech různých fórech a ze strany všech advokací, nejméně v zemích Evropy.

Zasedání se zúčastnili zástupci advokátních komor z Bulharska, Rumunsko, Gruzie, Makedonie, Turecka, Moldávie, zástupce UIA Paul Nemo, bývalý prezident, Michael Brauch, UIA Congress Coordinator, Jose Rodrigues Fraile, zástupce prvního viceprezidenta UIA, Bernd Reinmuller, první viceprezident UIA, Corrado De Martini, první viceprezident UIA, Sami Akl, regionální tajemník UIA, dále pak zástupce Slovenské advokátní komory, Budapešťské advokátní komory, za Českou advokátní komoru se zúčastnil

✦ JUDr. PETR POLEDNÍK, advokát v Brně a místopředseda představenstva ČAK

www.garris.cz

GARRIS, a.s. (www.garris.cz) – jsme investiční a poradenská společnost působící v oblasti investic, strategického poradenství, akvizic, krizového řízení a restrukturalizací společností. Naši strategií je investovat vlastní či svěřené prostředky tak, abychom je co nejlépe zhodnotili. Hledáme do svého týmu spolupracujících osob vhodného kandidáta na pozici:

ADVOKÁT/ ADVOKÁTKA se smlouvou o výhradní spolupráci

Náplní práce bude rozmanitá právní agenda zejména v oblasti obchodního práva, rovněž práva občanského, pracovního, živnostenského, autorského, práv k nemovitostem, ad. Dále pak příprava, tvorba a kontrola smluvních dokumentů; podání k soudům; právní analýzy atd.

POŽADAVKY A PODMÍNKY:

- Advokátní zkoušky
- Zkušenost s poskytováním právní agendy v anglickém jazyce na dobré úrovni výhodou
- Práce s PC na uživatelské úrovni
- Pečlivost, zodpovědnost, schopnost samostatné práce, předpoklady pro týmovou spolupráci, časová flexibilita, vysoké pracovní nasazení

NABÍZÍME:

- Motivující finanční ohodnocení
- Spolupráce v rámci mladého kolektivu
- Spolupráce podpořená zázemím renomované a stabilní společnosti

DALŠÍ INFORMACE:

Termín započetí spolupráce: dohodou
Místo společného působení: Praha 5-Smíchov (Anděl)

V případě Vašeho zájmu o pozici nám zašlete strukturovaný životopis na e-mail: job@garris.cz

Čárky, čárky!

Dr. et Mgr. VĚRA HARTMANNOVÁ

Tento díl našeho jazykového seriálu „**Advokát a jazyková kultura**“ budeme opět věnovat oblasti jazyka, ve které velice často chybujeme, a to psaní čárek v souvětí i ve větě jednoduché. Čárka patří (vedle tečky, středníku, otazníku, vykřičníku, dvojtečky, uvozovek, pomlčky, tří teček a závorek) mezi tzv. **členicí znaménka**. Jejich uvedení (či absence nebo chybné psaní) není pouze součástí formální stránky textu, ale i skladbním a významotvorným prvkem.

Jiné umístění čárky tedy často změni smysl věty, což je v právních textech nepřijatelné. Základním požadavkem na právní jazyk je **jednoznačnost** a **srozumitelnost**, a proto změna smyslu sdělení je nežádoucí.

V úvodu k našemu tématu se podíváme např. na souvětí z judikatury:

„V závěru je pak žalovaným zdůrazněno, že Finanční úřad v Písku, byl jako orgán příslušný podle zák. čís. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, oprávněn uložit pokutu až do výše 500 000 Kč, a že při zvažování výše pokuty zohlednil množství a závažnost nedostatků a jejich celkový dopad.“⁴¹ Uvedený příklad je důkazem toho, že právní jazyk pracuje se složitě rozvětvenými souvětími, ve kterých můžeme přesně sledovat jednotlivé myšlenky právě proto, že jsou formulovány přesně a přehledně, a to i díky důsledné a přesné interpunkci. I do této ukázky se vloudila nepřesnost, čárka před slovesem *byl* je nadbytečná, protože by bezdůvodně rozdělila jednu větu souvětí (základní skladební dvojici – tedy podmětem a přísudkem – je v tomto případě *úřad byl oprávněn*) na dvě části. Také čárka před *a že* je dle našeho názoru zbytečná, protože jde o souřadné spojení dvou vět – *že...a že...* („... že Finanční úřad v Písku byl jako orgán příslušný...a že při zvažování výše pokuty zohlednil množství a...“).

Další příklad uvádíme opět z judikatury. „Finanční úřad má kompetenci k tomu vyměřit daň, a je tedy oprávněn rovněž k tomu, aby posoudil zda konkrétní výdaj je výdajem daňovým.“⁴² Připomeneme si na něm základní pravidlo psaní čárek v souvětí. S velkou mírou zjednodušení můžeme říci, že tímto prvním a základním pravidlem je: v souvětích hledáme jednotlivé přísudky, které jsou základem každé věty v souvětí, kolik je v souvětí přísudků, tolik je vět. Pozor ale na to, že toto pravidlo je až příliš zjednodušující. Na paměti musíme mít také množství dalších faktorů (ty toto pravidlo naopak narušují). Jednou větou tedy je: *aby posoudil*, další větou pak: *zda konkrétní výdaj je výdajem daňovým*. V souvětí musíme doplnit čárku před slovem *zda*.

Občas můžeme vidět, že se právník přehnaně snaží o dodržení správného psaní interpunkce: „*Kupříkladu, srdce jako dutý svalový orgán, zabezpečující oběh krve, pl-*

ní stejné funkce v těle živočichů bez rozdílů složitosti jejich organismů.“⁴³ Čárky v uvedené větě považujeme za nadbytečné, popř. bychom mohli větu formulovat ještě i takto: *Kupříkladu srdce, jako dutý svalový orgán zabezpečující oběh krve, plní stejné funkce v těle živočichů bez rozdílů složitosti jejich organismů.*

V dalším příkladu (souvětí o dvou větách) si doplníme chybějící interpunkci. „*Pokud penále v jednotlivých případech nepřesáhne částku 500 Kč tak se nevyměří.*“⁴⁴ (Správně: *Pokud penále v jednotlivých případech nepřesáhne částku 500 Kč, tak se nevyměří.*)

Výše jsme již uvedli, že k základním vlastnostem právního textu řadíme srozumitelnost a jednoznačnost. Na právní texty tedy musíme klást vyšší požadavky než na texty jiné, a to i odborné. Chceme-li porozumět následujícímu souvětí, musíme o něm určitou dobu přemýšlet. „*Změny rozpočtu obce se provádějí rozpočtovým opatřením, které se evidují podle časové posloupnosti, tak aby byl zachován přehled o aktuálně platném schváleném rozpočtu.*“⁴⁵ Co se podle autora eviduje? Pokud by to byla *rozpočtová opatření*, pak by tomu odpovídaly následující tvary slov: *rozpočtová opatření – která* (a nikoli *keré*) *se evidují*. Pokud by se mělo evidovat *rozpočtové opatření* (jednotné číslo), odpovídalo by tomu: *...které se eviduje*. Autor ale zřejmě chtěl vyjádřit, že evidovány jsou *změny rozpočtu*. V tom případě bychom museli souvětí formulovat např. takto: *Rozpočtovým opatřením se provádějí změny obecního rozpočtu, které se evidují...*“ I na tomto příkladu jsme si tedy ilustrovali důležitost bezchybného vyjadřování právníků, bez kterého není možné text správně pochopit a (v případě právní normy) interpretovat.

Jak může být (pro pochopení smyslu věty) důležité umístění (nebo opomenutí) čárky, si uvedeme ještě např. na souvětí: *Policie řešila přestupek, který spočíval v porušování průmyslových práv pokutou*. Zcela určitě se nejedná o porušování práv pokutou. První věta souvětí: *Policie řešila přestupek pokutou* je přerušena druhou (vloženou) větou: *který spočíval v porušování průmyslových práv*. Vložená věta musí být z obou stran oddělena čárkami, správně tedy: *Policie řešila přestupek, který spočíval v porušování průmyslových práv, pokutou*. Stejný nedostatek (neoddělení vložené věty z obou stran čárkami) se objevuje opravdu velmi často, také v následujícím odborném právním textu: „*Okamžikem kdy Poslanecká sněmovna schválí návrh zákona o státním rozpočtu provede Ministerstvo financí ...*“⁴⁶ Správně: *Okamžikem, kdy Poslanecká sněmovna schválí návrh zákona o státním rozpočtu, provede Ministerstvo financí ...*

Podobně musí být z obou stran oddělen i samostatný větný člen, část další věty atp., např. vložený výčet: „*Mnohé další stavby tvořící příslušenství k obytným do-*

mům, např. kůlny, prádelny a sušárny, bazény, sauny apod. se nacházejí zejména u rodinných domků.⁴⁷ Správně tedy: „Mnohé další stavby tvořící příslušenství k obytným domům, např. kůlny, prádelny a sušárny, bazény, sauny apod., se nacházejí zejména u rodinných domků.“

Čárkami tedy oddělujeme (z obou stran) také volný přívlastek, přístavek, oslovení apod. Např. *AGROSTA, a. s., svolává ..., KCP, kom. spol., organizuje ..., NOOR, veřejná obchodní společnost, která zakládá ..., docenta Josefa Dvořáčka, kandidáta věd, představil doktor Leoš Příkrýl, který ..., navrhujeme Vám, pane Dokoupile, že ..., prosíme Vás, paní profesorko, o ...*

Často váháme u psaní slova *prosím*. Můžeme ho psát jako vsuvku (z obou stran oddělenou čárkami), dnes však již převládá spíše psaní bez čárek, např. *Obratíte se prosím na příslušné obvodní oddělení.*

S častými dotazy se setkáváme také v oblasti psaní čárek před spojkou *a*. Pro připomenutí si uvedeme stručný přehled. Čárku před *a* píšeme v případech, kdy vyjadřujeme poměr jiný než slučovací, a to **odporovací** (*Snážil se, a nepomohlo to.*), **stupňovací** (*Byl odsouzen, a k tomu dokonce spáchal ve výkonu trestu další trestný čin.*), **důsledkový** (např. *a proto, a tedy, a tudíž, a tak - Neslyšel ho, a proto se neotočil.*) a **vysvětlovací** (*Odvolání lze podat do patnácti dní, a to k ...*).

Opět si vše ukážeme na několika konkrétních právních textech. Čárka před *a proto* chybí např. v souvětí: *„Mají obecnou (ideální) povahu, přesahující naši zkušenost a proto jsou uchopovány do obecných filozofických pojmů.“⁴⁸*

V následujícím příkladu má být čárka dle našeho názoru správně umístěna již před *a to*: *„Zároveň poukazuje i na nedostatečný výklad právního řádu, který podává Kelsenova ryzí nauka právní a to, díky absolutizaci právní normy jako sankce.“⁴⁹* Podobně můžeme doplnit čárku před *a to* i v další ukázce: *„Veškeré prostředky soustředěné ve státním rozpočtu mohou být používány pro účely, pro které byly stanoveny a to především ke krytí ...“⁴¹⁰*

Před spojkou *a* píšeme čárku také na začátku vedlejší věty vložené mezi dvě věty hlavní, např. *Vztahy mezi manžely nebyly dobré, a protože velké neshody a hádky přetrvávaly, rozhodli se manželé řešit celou věc rozvodem.*

Čárku před *a* napíšeme i v případě, že spojka *a* uvozuje řídící větu, která následuje za vloženou větou závislou. Např. *Tvrdíme, že celý spor je malicherný, a doufáme, že veřejná omluva bude zcela postačující.*

Velká nejistota panuje v oblasti psaní čárek v souvětí před spojkou *nebo*. Někdy záleží i na pisateli, v jakém významu spojkou užil. Pokud vyjadřujeme význam slučovací a volbu ze dvou možností (je-li jedno, která z možností bude platit), čárku nepíšeme (*Podání můžete učinit písemně nebo ústně do protokolu.*). Chceme-li vyjádřit význam vylučovací (jedná-li se o protiklad), čárku napíšeme (*Čeká ho až pětiletý trest, nebo bude zproštěn obžaloby.*).

Jak dokazuje následující ukázka z učebnice pro práv-

níky, ani v psaní čárek před *než* není situace všem jasná: *„Zřejmě se zde do významu slova promítá i dlouhodobá pozitivní zkušenost toho, že pravidlo pravé ruky (resp. „rechts“, napravo, vpravo jako protiklad „links“, vlevo, nalevo) se více osvědčuje v praktickém životě, než pravidlo levé ruky.“¹¹* Čárku před *než* totiž píšeme tehdy, když *než* uvozuje celou větu. Uvádí-li pouze větný člen (jako v ukázce), čárku nepíšeme.

Na závěr ještě připomínáme psaní citací zákonů, např. *podle § 43 odst. 1 písm. c) zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ...* V této problematice nám může pomoci např. nahlédnutí do české normy ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem, kterou vydal Český normalizační institut v listopadu 2002. V uvedené normě také můžeme najít poučení o psaní dalších členicích znamének, např. i o střetu tečky a závorky, psaní různých typů závorek atd.

✦ Příspěvek napsala právnička a autorka jazykových publikací.

1 Ondřej, P. Daň z neznalosti u správy daní aneb Jak se bránit při a po daňové kontrole. 1. vyd., Ostrava: Nakladatelství Mirago, rok vydání neuveden, ISBN 80-85922-56-8, s. 62.

2 Čáslavský, M. a kol. Daňové judikáty, 4. díl. Vydání neuvedeno, Praha: Linde Praha, a. s., 2002, ISBN 80-7201-380-7, s. 381.

3 Machalová, T. Úvod do právní filozofie (Základní pojmy), 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 1998, ISBN 80-210-1829-1, s. 43.

4 Mrkývka, P. a kol. Finanční právo a finanční správa, 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3578-1, s. 336.

5 Mrkývka, P. a kol. Finanční právo a finanční správa, 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3578-1, s. 377.

6 Mrkývka, P. a kol. Finanční právo a finanční správa, 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3578-1, s. 328.

7 Mrkývka, P. a kol. Finanční právo a finanční správa, 2. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3579-X, s. 194.

8 Machalová, T. Úvod do právní filozofie (Základní pojmy), 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 1998, ISBN 80-210-1829-1, s. 8.

9 Machalová, T. Úvod do právní filozofie (Základní pojmy), 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 1998, ISBN 80-210-1829-1, s. 100.

10 Mrkývka, P. a kol. Finanční právo a finanční správa, 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2004, ISBN 80-210-3578-1, s. 328.

11 Machalová, T. Úvod do právní filozofie (Základní pojmy), 1. díl. 1. vyd., Brno: Masarykova univerzita, 1998, ISBN 80-210-1829-1, s. 9.

Exekutorský úřad Sokolov, se sídlem v Lokti
Mgr. Miloš Dvořák, soudní exekutor přijme exekutorského

koncipienta/kandidáta

Vzdělání: VŠ - právnická fakulta ukončena
magisterskou státní zkouškou, odborná justiční zkouška
pro pozici kandidáta

Předpoklady: řidičský průkaz skupiny B, časová flexibilita,
komunikativnost, velmi dobrá znalost práce na PC (Word,
Excel, Internet)

Nabídka: odpovídající finanční ohodnocení,
možnost bydlení

Životopisy: e-mail: sekretariat@eusokolov.cz

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v Paláci Dunaj

• v úterý 24. října 2006

Správní řád

Reforma správního řízení a základní principy nové úpravy – správní řízení – zastoupení ve správním řízení – náprava vadných rozhodnutí – vyjádření, osvědčení, sdělení – veřejnoprávní smlouvy – doručování – řízená diskuse.

Lektor: doc. JUDr. Vladimír Vopálka, CSc., vedoucí katedry správního práva, Právnická fakulta, Karlova univerzita

Číslo semináře: 41055

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 14. října 2006

• ve čtvrtek 26. října 2006

Výklad pravidel pro určení příslušnosti soudů podle nařízení Rady (ES) č. 44/2001 (Brusel I.) za použití judikatury Evropského soudního dvora

Výlučná příslušnost bez ohledu na bydliště (sídlo) stran sporu – obligatorní příslušnost soudů určitého státu – příslušný a pro klienta výhodný soud v civilní nebo obchodní věci – obecná pravidla pro určení příslušnosti – pojem bydliště žalovaného – námitky a kdy je uplatnit proti příslušnosti procesního soudu – překážka litispendence a související řízení – založení příslušnosti podrobením se – návrh na nařízení předběžného opatření – nepřesný nebo chybný překlad českého textu nařízení.

Lektoři: Mgr. Pavel Simon, soudce Okresního soudu v Chebu, Mgr. Petr Šuk, soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem

Číslo semináře: 41056

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 16. října 2006

• ve čtvrtek 9. listopadu 2006

Aktuální právní problematika v dopravě

Obhajoba ve věcech dopravních trestných činů, rysy, specifika, odlišnosti, judikatura – náhrada škody ve věcech dopravy, judikatura – ochrana osobnosti ve věcech dopravy, judikatura – přestupky podle nové právní úpravy účinné od 1. 7. 2006.

Lektor: JUDr. Karel Friml, CSc., advokát v Praze

Číslo semináře: 41058

Poplatek za seminář: 450 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. října 2006

• v pátek 10. listopadu 2006

Doménová jména v českém právním řádu a související soudní spory

Praktické informace týkající se doménových jmen – spory o doménová jména v České republice – zkušenosti z rozhodování soudů – rozhodčí řízení o doménových jménech v České republice – rozhodčí řízení o doménových jménech v doméně .eu.

Lektoři: prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc., Zbyněk Loebel, LL.M., JUDr. Jan Matejka, Ph.D., Mgr. Petr Hostaš

Číslo semináře: 41057

Účast zdarma

Uzávěrka přihlášek: 30. října 2006

• v úterý 14. listopadu 2006

Správní soudnictví a správní řízení

Správní soudy, průběh řízení, úkony účastníků, zvláštní typy řízení, dokazování, rozhodnutí, náprava vad (odvolání, rozklad, přezkumné řízení, obnova), nicotnost, uspokojení účastníka, právní moc, vykonatelnost, exekuční správní orgány, provádění exekuce.

Lektor: doc. JUDr. Vladimír Vopálka, CSc., vedoucí katedry správního práva, Právnická fakulta, Karlova univerzita

Číslo semináře: 41059

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. listopadu 2006

• ve čtvrtek 23. listopadu 2006

Nový zákoník práce

Výklad zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, zejména odlišností od stávající právní úpravy.

Lektor: prof. JUDr. Miroslav Bělina, advokát, vedoucí katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení Právnické fakulty, Karlovy univerzity

Číslo semináře: 41063

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. listopadu 2006

• v úterý 28. listopadu 2006

Způsobilost k právním úkonům se zaměřením na duševní poruchy

Problematika řízení o omezení či zbavení způsobilosti k právním úkonům v souvislosti s novelou o. s. ř. (zákon č. 205/2005 Sb.) a nová role advokáta – problematika osob s mentálním postižením – ústavy – právní úkony osob s omezením či zbavením způsobilosti – zařazování osob do běžného života – projevy vůle – judikatura.

Seminář je pořádán ve spolupráci s o. s. QUIP, Společnost pro změnu.

Číslo semináře: 41061

Poplatek za seminář: 450 Kč

Uzávěrka přihlášek: 18. listopadu 2006

• ve čtvrtek 30. listopadu 2006

Ústavní stížnosti

Ústavní stížnosti – podmínky a předpoklady, forma a obsah, praktické příklady. Advokát při jednání před Ústavním soudem. Souběh ústavní stížnosti s dovoláním a kasační stížnosti.

Lektoři: JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, soudce Ústavního soudu ČR, JUDr. Jiří Nykodým, soudce Ústavního soudu ČR

Číslo semináře: 41060

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 23. listopadu 2006

• v úterý 12. prosince 2006

Praktické otázky dovolání v civilním řízení

Jak psát dovolání – rozsah, obsah, forma – nejčastější chyby a omyly – řízení o dovolání – judikatura Nejvyššího soudu ČR k otázkám dovolání v civilním řízení.

Lektor: JUDr. Viktor Vaške, asistent soudce Nejvyššího soudu ČR pro věci civilní

Číslo semináře: 41065

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 2. prosince 2006

• ve čtvrtek 14. prosince 2006

Klíč k soudní síni - seminář pro koncipienty, začínající advokáty, ale nejen pro ně

Nezávislost justice a co ji omezuje, úskalí soudcovské nezávislosti. Soudce jako objekt zájmu médií, způsob a forma jeho komunikace s médii (tisk, televize, rozhlas).

Vztah mezi advokátem a koncipientem, vztah advokáta k advokátovi, advokát a jeho kancelář. Komunikace advokáta se soudci, soudce s advokáty v jednací síni a jejich chování v jednací síni, názory „z očí do očí“.

Lektoři: JUDr. Jaromír Jirsa, prezident Soudcovské unie, JUDr. Libor Vávra, předseda Obvodního soudu pro Prahu 1
JUDr. Petr Meduna, advokát, Mgr. Kryštof Janek, soudce Obvodního soudu pro Prahu 1

Číslo semináře: 41066

Poplatek za seminář: 600 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. prosince 2006

NEPŘEHLÉDNĚTE! UNIKÁTNÍ PROJEKT!

• v pondělí 20. listopadu 2006 - mimořádně v kině Ponrepo v Praze, Bartolomějská 11

Politický proces s dr. Miladou Horákovou

Promitání filmu z procesu s dr. Miladou Horákovou, historický komentář, odborný právní komentář, diskuse.

Číslo semináře: 41062

Poplatek za seminář: 660 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. listopadu 2006

Všechny semináře s výjimkou Politického procesu s Miladou Horákovou dne 20. 11. 2006 probíhají v Paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), obvykle od 9.00 do 16.00 hodin s polední pauzou od 12 do 13 hod. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz, a poukáží příslušný účastnický poplatek (včetně 19% DPH) na účet č. 12432011/0100, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a registračního pětimístného čísla osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 4101000312). Doklad o úhradě vezmete s sebou, fakturu obdržíte při prezenci. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače. 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Účastníci semináře si mohou zakoupit zlatý špendlík s logem ČAK za částku 850 Kč.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: Lucie Chocholová, tel. 224 951 778. Těšíme se na setkání s vámi.

❖ JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím centru pobočky ČAK v Brně

• ve čtvrtek 16. listopadu 2006

Aktuální otázky advokátního tarifu, paušální vyhlášky, určování advokátů, po novelách

Lektoři: JUDr. D. Kovářová, JUDr. R. Premus, JUDr. J. Císař, JUDr. I. Schejbalová

Číslo semináře: 6808

Poplatek za seminář: 500 Kč

Uzávěrka přihlášek: 10. listopadu 2006

Semináře probíhají ve Vzdělávacím a školicím centru v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno v době od 9.00 do 16.00 hodin.

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno, a poukážou příslušný účastnický poplatek (tj. 500 Kč včetně 19% DPH/1 účastník) na účet č. 12432011/0100, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 680700123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401-2 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. MARIE SNÁŠELOVÁ, ředitelka pobočky Brno

Česká advokátní komora, představitelé Olomouckého a zlínského regionu

si dovoluují pozvat všechny advokáty a advokátní koncipienty, kteří mají zájem o odbornou přednášku na téma

„Exekuční řád – zkušenosti pěti let od účinnosti“

Hlavními tématy budou exekuční tituly, nařízení a provádění exekuce, odvolání proti exekuci, odklad a zastavení exekuce, exekuční spory, střety exekucí, vztah exekuce a konkurzu, postavení třetích osob při exekuci (především manželé a podlužníci). Důraz je kladen na exekuci z pohledu advokáta a různé možnosti obrany různých osob zúčastněných na exekuci (včetně oprávněného).

Přednášející: JUDr. Adam Rakovský, advokát, spoluautor návrhu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)

Den konání: 20. listopadu 2006, 9.00 – 15.00 hodin (od 8.40 prezence)

Místo konání: Hotel Flora, Krapkova ulice 34, Olomouc

Zájemci o účast na této akci nechtě vyplní a zašlou přihlášku e-mailem, faxem nebo poštou a poukážou účastnický příspěvek ve výši 250 Kč včetně 19% DPH na účet číslo 12432011/0100, konstantní symbol 0308, variabilní symbol 55103 společně s registračním pětimístným číslem advokáta bez uvedení pomlčky či lomítka (např. ve formě 5510300333). Účastnické příspěvky se bez předchozí vážné odůvodněné omluvy 3 dny předem nevracejí. Potvrzení o zaplacení semináře (výpis z banky nebo potvrzení o hotovostním vkladu v bance) vezměte s sebou. Plátcí DPH obdrží u prezence doklad pro účetnictví.

Uzávěrka přihlášek je 10. 11. 2006, po tomto datu nechtě zájemci telefonicky kontaktují advokátní kancelář JUDr. Lenky Vidovičové, tel. 585 208 801. Omezená kapacita.

Přihlášky zasílejte na: email: vidovicova@akvidovicova.cz, fax: 585 208 805

adresa: Advokátní kancelář JUDr. Lenky Vidovičové, Zámečnická 3a, 772 00 Olomouc

John Marshall Law School, Chicago a Česká advokátní komora pořádají

Tradiční týdenní seminář o americkém právu

pro mladé advokáty a koncipienty

3. 12. – 8. 12. 2006

Seminář se bude konat v Luhačovicích, bude probíhat v angličtině a po jeho zakončení účastníci obdrží certifikát. Přednášky budou na témata: „Introduction to the American Legal System“, „Alternative Forms of Dispute Resolution in the US“, „Professional Responsibility“, „Representing Small Business Clients“, „American Criminal Law Enforcement and the Role and Ethics of the Government Lawyer“. V pracovních skupinách se účastníci aktivně seznámí s předměty „Client counseling“, „Negotiating a Contract“, „Negotiating Disputes“.

Registrační poplatek zahrnuje ubytování, celodenní stravu a účast na semináři: advokáti 3000 Kč, koncipienti 1500 Kč. Další informace, včetně přihlášek jsou uvedeny na webových stránkách České advokátní komory www.cak.cz.

Přihlášky zasílejte do **15. listopadu 2006** na adresu:

Martina Nezdařilíková,

odbor mezinárodních vztahů, Česká advokátní komora, nezdarilkova@cak.cz, tel. 221 729 026

O odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

Česká republika vyšla vstříc Evropskému soudu pro lidská práva, který je zavalen stížnostmi na délku řízení, a zároveň sama konečně splnila svůj závazek hradit nemajetkovou újmu vzniklou porušením práva na soudní řízení v přiměřené lhůtě podle čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Stalo se tak novelou zákona č. 82/1998 Sb., která s účinností od 27. 4. 2006 změnila zákon č. 160/2006 Sb. V důvodové zprávě k tomuto návrhu se uvádí: „...Má-li Česká republika jak předcházet svým odsouzením, tak plnit své závazky vyplývající z Evropské úmluvy o lidských právech, tak konečně přispět ke snížení břemene, které nese soud pro lidská práva, nezbyvá, než aby byla v našem zákonodárství **zakotvena odpovědnost státu za nemajetkovou újmu vzniklou nesprávným úředním postupem...**“

Podnětem novely byl zřejmě nárůst českých stížností po rozsudku ve věci Hartman vs. Česká republika ze dne 10. 7. 2003, který umožnil stěžovatelům obracet se na Soud, aniž by ve věci rozhodoval Ústavní soud. Novela má zajistit vyčerpání účinných vnitrostátních prostředků nápravy, čímž by se zamezilo uplatňování nároků před Evropským soudem podle čl. 35 odst. 1 Úmluvy.

Novelou zákona tedy sám stát přiznává za nepřiměřenou délku řízení náhradu, kterou v § 1 odst. 3 zákona nazývá „Nemajetkovou újmu“.

Základem nesprávného úředního postupu je porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonů nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit

úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě (např. čl. 5 a 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod).

Podle § 31 a), který byl zařazen pod „Společná a přechodná ustanovení“, se poskytuje zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda. Poskytuje se v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k majetkové újmě došlo.

Konkrétními okolnostmi případu jsou pak

- a) celková délka řízení,
- b) složitost řízení,
- c) jednání poškozeného, který přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení,
- d) postup orgánů veřejné moci během řízení,
- e) význam předmětu řízení pro poškozeného.

Ačkoliv promlčecí doba na náhradu škody podle toho zákona je tříletá, nárok na náhradu nemajetkové újmy se promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetné újmě.

Konkrétní pomoc pro přetížený Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku představuje čl. II. přechodných ustanovení, který vztahuje účinnost této novely zákona č. 82/1998 Sb. také na nemajetkovou újmu vzniklou před dnem nabytí účinnosti této novely, pokud nebyl nárok na náhradu této újmy promlčen. V případech, že poškozený podal před nabytím účinnosti tohoto zákona k Evropskému sou-

du pro lidská práva z tohoto titulu v dané věci včasnou stížnost, o které tento soud dosud nevydal konečné rozhodnutí, dojde k promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy za jeden rok ode dne účinnosti tohoto zákona.

To znamená, že ve věcech předložených ESLP pro nepřiměřenou délku řízení je potřeba obrátit se na úřad rozhodující o přiznání nemajetkové újmy. Tím je v případě, že došlo ke škodě v občanském soudním řízení nebo v trestním řízení, případně ve správním soudnictví, ministerstvo spravedlnosti, odpovědnost za nemajetkovou újmu vzniklou v ostatních oblastech státní správy pak nese orgán uvedený v ust. § 6. Není-li možno příslušný úřad určit, jedná za stát ministerstvo financí.

Poněvadž novela zákona nabyla účinnosti dnem vyhlášení, které nastalo uveřejněním ve sbírce zákonů dne 27. 4. 2006, končí lhůta k uplatnění nároku na nemajetkovou újmu dnem 27. 4. 2007.

Novela zákona se velmi rychle odrazila i v postupu ESLP, který postupně vyzývá české stěžovatele, aby se na základě této novely obrátili na příslušné ministerstvo nebo příslušný ústřední úřad s tím, že v řízení o stížnosti bude pokračovat tehdy, pokud o nemajetkové újmě nebude rozhodnuto. Pokud stěžovatelé v jednoróční lhůtě od účinnosti zákona tak neučiní, upozorňuje, že stížnost pro nevyčerpání účinných vnitrostátních prostředků nápravy odmítne.

❖ JUDr. MARIE CILÍNKOVÁ, advokátka v Praze

Výrazný posun v povinnosti států k odškodnění za ztrátu života a zdraví

Dne 21. 3. 2006 přijalo šedesáté zasedání Valného shromáždění Organizace spojených národů rezoluci č. 60/147 pod názvem „Základní zásady a směrnice o právu na nápravu a odškodnění pro oběti hrubých porušení mezinárodního zákona o lidských právech a vážných porušení mezinárodního humanitárního práva“.

V rezoluci doporučuje, aby státy převzaly tyto základní zásady a směrnice, postaraly se o jejich respektování, uvědomily o nich výkonné složky vlád, obzvláště činitele zodpovědné za vynucování práva, zákonodárna shromáždění, soudy, oběti a jejich zástupce, ochránce lidských práv a jejich právní zástupce, sdělovací prostředky a širokou veřejnost.

Jde o obrovský posun v pohledu na odškodňování v celosvětovém měřítku.

Podle těchto „Základních zásad“ jsou státy povinny přijmout vhodné a účinné právní a správní postupy a jiná opatření, která umožní řádný a účinný rychlý přístup ke spravedlnosti a umožní přiměřené, účinné a rychlé vhodné odškodnění [čl. I. odst. 1, 2 písm. b), c).]

Základní zásady a směrnice formulují i definici oběti. Jde o osoby, které samy nebo v kolektivu utrpěly újmu včetně fyzického nebo duševního zranění, emocionálních útrap, hmotné škody nebo podstatného omezení svých základních práv, a to zásahy nebo nečinnostmi, které jsou hrubým

porušením mezinárodních lidských práv nebo vážným porušením mezinárodních humanitárních práv.

Podle čl. 6 má stát zajistit, aby jeho vnitrostátní zákony stanovily, že se obětí, které utrpěly násilí nebo duševní trauma, dostane zvláštní péče, a dále má zajistit, aby neutrpěly další trauma v právních nebo správních procesech, které mají zajistit nápravu a odškodnění.

Obětem se má dostat maximálního přístupu k informacím. Za tím účelem jsou státy povinny obětem, které usilují o přístup ke spravedlnosti, poskytnout pomoc (čl. VIII. odst. 12 písm. c) a čl. X. odst. 24.

Velmi konkrétní co do práv a povinností obětí je čl. XI. pojednávající o nápravě utrpěné újmy. Především podle čl. 20 má být odškodnění poskytnuto za všechnu hmotně vyčíslitelnou škodu, zejména za fyzické nebo duševní utrpení, morální újmu, ztracené příležitosti zaměstnání, studia a sociálních požitků, náklady na právní nebo odbornou pomoc, léky a lékařskou pomoc, psychologické a sociální služby. Ustanovení čl. 20 se zmiňuje i o **zadostiučinění**. To má zahrnovat účinná opatření k ukončení dalšího porušování práv oběti, soudní rozhodnutí vedoucí k obnovení důstojnosti, pověsti a práv oběti, soudní a správní sankce proti osobám zodpovědným za ublížení.

❖ JUDr. MARIE CILÍNKOVÁ, advokátka v Praze

Ohlašování příjmů pro účely výživného v Kanadě

Nejvyšší soud Kanady přijal 31. 7. 2006 jednomyslně rozsudek, podle kterého rozvedení rodiče nebo ti, kteří spolu nežijí, jsou povinni ohlašovat soudu zvýšení svých příjmů, na základě kterých se určuje výživné. Jestliže tak neučiní, mohou být plátcí výživného odsouzeni ke zpětnému zaplacení zvýšeného výživného, což může představovat zejména u delších časových období značné částky. Až dosud, tak jako u nás, se výživné určovalo podle platební schopnosti povinného a počtu vyživovacích povinností v době rozhodnutí, a toto rozhodnutí platilo až do doby, dokud se jeden z rodičů nedomáhal změny. Dva otcové již byli takto odsouzeni zaplatit zpět-

ně, jeden 22 000 CAD ve splátkách 500 CAD měsíčně, druhý dokonce 108 000 CAD, s rozloženými platbami až do roku 2010. Promlčecí doba pro uplatnění nároku je tak jako u nás tři roky.

Hlásit je třeba ovšem i snížení příjmu a pak následuje snížení výživného.

Povinnost vlastního dobrovolného ohlašování změny příjmů a zejména retroaktivita při určování výše výživného je v kanadském právu přelomová a v českém právním řádu a praxi zatím neobvyklá, i když by zasluhovala následování.

❖ JUDr. STANISLAV MYSLIL, CSc., advokát v Praze

ADVOKÁTI S MÚZOU

Rozhovorem s advokátkou a spisovatelkou JUDr. Martou Ehlovou pokračuje volný cyklus Bulletinu advokacie, ve kterém chceme představovat kolegy nadané působit i na poli uměleckém.

Múza Karla Svolinského

Narodila se v Chebu 2. dubna 1946, ve stejný den jako Hans Christian Andersen. Poprvé jsme se setkaly při imatrikulaci I. ročníku Právnické fakulty UK v Praze v říjnu roku 1965. Na podzim toho památného roku se konal v budově fakulty poslední slavný právnický ples (v převlecích) – další už zde byly zakázány po bitce mezi fakultní policií (MP) a policií opravdickou (VB), v níž zvítězili obránci akademické půdy. Dostala jsem tehdy příležitost vytvořit k plesu scénickou výzdobu jakožto absolventka výtvarné školy (tzv. Hollarky). Zatímco jsem na fakultě malovala portrét Descarta ve velikosti půdorysu auly a jezdila ho páternosterem shora korigovat, Marta Ehlová možná právě klepala na dveře ateliéru profesora Karla Svvolinského, s nímž už ji téměř rok pojilo přátelství, trvající pak do konce jeho dnů.

• **Marto, už před čtyřiceti lety jsi mě zaujala svým zjevem, vypadala jsi se svým dlouhým světlým copem jako Mistrova zhmotnělá kresba dívky. Svvolinský si tě ale vymyslel a namaloval daleko dřív, než tě poprvé spatřil ve dveřích svého ateliéru. Byl hodně překvapený?**

Myslím, že někdy dokonce nevycházel z úžasu! Ale vážně. Jeho oči tenkrát opravdu prozrazovaly jistý údiv. Podobně jako Svvolinský jsem se však zatvářila zase já, když jsem se posléze zadívala na Mistrovo velké plátno zobrazující dívku mého vzezření. Jenže, jak jsem zjistila z letopočtu na plátně, mých osmnáct let bylo té dotyčně už někdy ve třicátých letech...

• **V době, kdy jste se seznámili, bylo panu profesorovi téměř sedmdesát. Váš vztah jsi popsala v knize Můj přítel Karel Svvolinský, která vyšla v r. 2002 v nakladatelství Liška Klub. Můžeš krátce přiblížit, jak k vašemu osudovému setkání došlo?**

Dlouholetý přítel naší rodiny ak. mal. Bojmír Hutta, zástupce Městské galerie v Chebu, přivezl v roce 1964 k nám do Prahy Svvolinského obraz, který z tematických důvodů potřeboval vyměnit za jiný k připravované výstavě. Bojmír Hutta věděl, že mám ráda výtvarné umění, a tak mě tím úkolem pověřil. Obraz i s průvodním dopisem jsem předala 16. prosince 1964 – mé přá-

telství s Karlem Svolinským pak trvalo celých dvaadvacet let.

• **Při čtení tvé knížky jsem měla pocit, že vztah mezi vámi byl podobný tomu, co zažíval ve stáří Goethe. Blíží se takové srovnání realitě?**

Blíží.

• **Zatím jsi vydala tři knihy – poslední Dům na Královských Vinohradech je reminiscencí na tvé dětství, předtím vyšla útlá knížka o tvém příteli Svolinském a prvotina Zelená vrátka s lampionem, inspirovaná zřejmě osudem Jana Palacha. Na čem pracuješ teď?**

Odpovím otázkou: Nebudeš se zlobit, když na tu otázku neodpovím? Prozradím jen, že na jedné knize teď dost intenzivně pracuji – měla by vyjít v příštím roce, druhou mám rozepsanou prozatím jen v hlavě (k tomu je dobrý ten relaxační úklid), a o dalším tématu přemýšlím.

• **Tak budeme mluvit o reáliích. Například o dětství, rodině a studiích ...**

Jsem nejmladší ze tří dětí, bratr Vladimír je o šest let starší, sestra Maří Magdalena o dva roky. Tatínek Vladimír Adámek byl právník, ovlivnil mé rozhodnutí studovat práva. Maminka Vilemína byla okouzující (i ve stáří) vysoká štíhlá blondýnka s blankytnými kočičíma očima a se silným sociálním citěním. Významnou osobností v životě nás dětí byla mamčiná matka – babička Karla. Přísná a milující – pamatuji se na její „černé hodinky“, které se odbývaly v čase podvečerním v naší kuchyni. Babička vyprávěla o svém dětství a mládí (narodila se rok po otevření Národního divadla), její podmanivý hlas dával vyprávění neopakovatelné kouzlo...

Základní školu jsem navštěvovala v Ječné ulici na Královských Vinohradech, kde jsem poznala báječnou bytost, na kterou nemohu zapomenout, třídní učitelku Bertu Velebilovou. Gymnázium jsem pak vychodila v Botičské ulici, situované v části budovy ministerstva spravedlnosti. Ve škole se mi moc nelíbilo, byla mimořádně přísná – alespoň tak jsem to tehdy vnímala. Zato na studium na právech vzpomínám ráda. Fakulta mi konvenovala, ráda jsme se učila na zkoušky, velkým pomocníkem mi byl tatínek – když jsme spolu debatovali o právní teorii byla jeho pomoc neocenitelná. Dí-

ky němu jsem snadněji chápala ryze abstraktní právní pojmy.

• **Hned po škole jsi začala v advokacii?**

V advokacii působím od 1. dubna 1972. Měla jsem životní štěstí, protože zaměstnání se stalo zároveň mým koníčkem. Dnes už tomu tak není – koníčkem se pro mne stalo psaní. To mě odpoutává od reality pro mne občas těžko stravitelné.

V psaní žiju v jiném světě – ve světě, který přizpůsobuji svým hrdinům.

Baví mě vytvářet své románové hrdiny – jsou to skuteční lidé, složeni jako mozaika z několika jiných bytostí. Například svou poslední knížku Dům na Královských Vinohradech jsem psala z pocitu sebeobran; vzpomínka na bezpečné rodinné zázemí mi totiž pomáhá překonávat agresivitu současného světa.

• **Mám tomu rozumět tak, že v naší době „práva nejdu“, nebo jsi koničky přepřáhla kvůli většímu zájmu o psaní?**

Jen v odpovědích na dvě otázky se nebojím vyslovit slovo „štěstí“: při dotazu, jaké bylo moje dětství, a když jsem tázána na moji profesi. Dětství je už uzavřená kapitola mého života; advokacie ne. Ale jak člověk dospívá, zraje a – nebojím se říct – stárne, přirozeně mění i pohled na svět. A přitom náhle objeví něco, co převrátí i prioritou jeho zájmů. To je můj případ. I když se věnuji psaní, svůj život bez advokacie si nedovedu představit. Na téhle profesi mě odjakživa přitahovala její výjimečnost: advokacie je poslání – povolání pro odvážné. Proto člověka zahřeje u srdce, když advokát, bez ohledu na to, koho obhajuje či zastupuje, vyvrátí svou profesionalitou často neoprávněný pocit veřejnosti, že „práva nejdu“.

• **Mohla bys srovnat advokacii v době, kdy jsi začínala, s dnešní praxí?**

Mohla, i když nerada. Člověk se přece jen neubrání melancholii, když vzpomíná na to, co není, nebo to není už takové, jak bývalo. Štěstí jsem měla na své první kolegy z Advokátní poradny 7 na náměstí Bratří Synků v Praze 4-Nuslích, mezi nimiž jsem v sedmdesátých letech prožila svá koncipientská léta i první roky své advokátní samostatnosti. Doktoři Miroslav Horný, František Vízek, Stanislav Půta a doktorka Jana Kandová byli jedním slovem báječní kolegové, přátelé. Však na ně také stále

H. Svolinová

ráda vzpomínám. Myslíš, že by se dnes stalo, aby advokát na dotaz koncipienta, jak s kauzou naložit, prohlásil: „Práskni žalobu, budeme mít aspoň judikát“? Dnešní advokacie je jiná než ta, která pro mne bývala koníčkem. Změna je přirozený jev. Nemohu se však smířit s tím, jaké vztahy v advokacii bohužel dnes často převažují. Tam je kolegialita, dobré vychování jakoby už dávno vzalo za své. Přátelské popovídání s kolegou se dnes téměř nenosí. Zaplaťpánbůh, že se staré dobré zvyky ještě udržely mezi námi – vrstevníky, a že existují i s mladšími kolegy. Jak milé je, když se potkáme! A pokud není čas na pár slov, i zvednutá ruka na pozdrav potěší...

• **Jak se vůbec stalo, že jsi začala psát něco jiného než to, co obsahují advokátní spisy?**

Každý člověk má v sobě zřejmě ukryto něco, o čem neví. Něco, co náhle procitne a změní mu život. Když mi kdosi kdysi položil podobnou otázku, vybavil se mi horský pramínek: dere se na povrch a přes netušené překážky si hledá cestičku k lidem. K takovému pramínku přirovnávám své začátky. Nejdřív jsem si své příběhy psala jen v hlavě, ale v jistém okamžiku to muselo ven, na papír. A to bylo to nejtěžší. I dnes, když už mám s psaním určité zkušenosti, pocíťuji pokaždé, když si sedám k textu, určitou trému sama před sebou. Naučit se psát je dřina. Měla jsem to štěstí, že jsem se setkala s profesionálem, který mi fandil, ale zároveň mi neodpustil vůbec nic z toho spisovatelského řemesla. To, že mě nyní „bere“, je pro mne odměnou ze všech největších. Psaní je pro mne jedinečný pocit seberealizace a také svobody...

• **Uplatnila jsi svůj literární talent i v právnické literatuře všedního dne (smlouvy, vyjádření k žalobám atd.)? Je podle tebe úroveň praktického právnického jazyka lepší či horší než dříve?**

V každém svém písemném projevu se snažím dodržovat pravidla českého pravopisu a neurážet svou mateřštinu. Smlouvy neposkytují příliš prostoru pro uplatnění literárního talentu. Něco jiného je to u žalob či u vyjádření k žalobám. Zejména v rodinných věcech se při dobré vůli může vytvořit i docela zajímavé literární dílko. Z rozličných podání, která se mi dostala do rukou, jsem vypožorovala jeden jev: většina jejich pisatelů neumí ukončit větu. Píší, píší, a ne a ne skončit. Takže když se člověk dobere konce, neví už, co bylo na začátku. Taková věta se dá změřit na centimetry. Přitom zjistíte, že výrazy jako „vzhledem k tomu“, „s ohledem na to“, či „co se týče“ se to jen hemží. Jak tito lidé píší, tak i mluví. V roce 1997 jsem na toto téma přispěla do Bulletinu advokacie článkem „Kolegové pomozte!“. Nejistila jsem, že by „nápaditost“ pisatele dopisu, o němž je v článku řeč, byla překonána. Zde je z něj výňatek:

„Další čtvrtek ve 41. týdnu otec bude mít nezletilou opět u sebe ve středu, jak výše, se stejným způsobem převzetí i předání a zároveň v tomto týdnu 40. a 42. otec bude mít u sebe též nezletilou v sobotu... Následující styky, nebudou – li upraveny již pravomocně, budou probíhat takto: ve 43. týdnu bude mít otec nezletilou u sebe ve čtvrtek, jak výše

vedeno a ve 44. týdnu rovněž opět ve středu s tím, že nezletilou již bude mít od pátku.... S ohledem na výše uvedené i s ohledem na tu skutečnost, že není možné, aby otec vracel nezletilou matce do ordinace, neboť se již stalo, že matka složitě zajišťovala návštěvu u pacienta kolegyní, aby byla v původně námi dohodnutou hodinu přítomna, když má za povinnost, byť za 2 minuty 3 hod. zazvonil pacient s nutností návštěvy, na tuto návštěvu vyjet, bude vhodné, aby se další režim styků otce s nezletilou odehrával jednak za přítomnosti odborníků – zejména na přebírání otce, ale hlavně tak, aby nezletilá mohla být přiváděna matce domů, nikoliv do ordinace.“

Jak vidno, český jazyk má bohužel i v právnickém světě osud stejný, jaký má v jiných oborech.

• **Jak vypadá tvůj docela všední, obyčejný den (... k večeru o půl šesté)?**

Chtělo by se mi odpovědět – obyčejně. Jenže to nejde. Já totiž obyčejné dny nemám. Každý den je pro mne něčím výjimečným; v profesi, v osobním životě, v osudech mých blízkých, přátel či klientů. Vždyť každý den s sebou přináší „hvězdnou minutu lidstva“, a v každém dni je také ten který z nás „hrdinou okamžiku“.

• **O koho se doma staráš?**

Přes týden většinou sama o sebe a o jezevčika Štěpánka. O víkendech se o mne stará můj manžel. Podle rodinné zvyklosti mi například nosí ráno do postele kafičko. On se rozhodl trávit důchod spíš v naší vilce u Prahy (což mu schvaluji a závidím), než v pražském bytě. Takže si tam spolu užíváme téměř veškerý volný čas. Manžel nakupuje, vaří, já relaxuji při úklidu, jelikož si při tom můžu popřemýšlet. Protože Štěpánek vyžaduje po operaci páteře zvýšenou péči, je tahle starost skoro výlučně mojí záležitostí. Vymyslela jsem pro něho dokonce i speciální kširky na chození, které – a to se musím pochlubit – ocenil i lékař brněnské veterinární chirurgické kliniky, který Štěpánka operoval.

• **Psaní je pro tebe jedinečný pocit seberealizace a svobody, jak jsi pravila o pár odstavců výše. Podle některých se však svoboda dostavila do našich krajín až po roce 1989. Svoboda volby zde ale byla podle mého názoru i v době, kdy plynula nejneprodnější léta našich životů, zatímco kolem řádil totáč.**

Souhlasím, že svoboda volby zde byla už před rokem 1989, ba ještě dříve. Od nepaměti. Stačí podívat se do historie naší země. Jan Hus se svobodně rozhodl neodvolat svou pravdu, Jan Palach se svobodně rozhodl pro smrt upálením, za protektorátu se lidé svobodně rozhodovali pro ilegální činnost atakdale. Není zřejmě tak důležitý výběr možností mezi čím volit. Člověk se nakonec stejně rozhoduje jen mezi dvojím: udělat – neudělat. Na toto téma jsme si jednou zajímavě popovídali s panem profesorem Paškem. To je velmi moudrý pán. Tématu „svobodná volba“ věnuje celou kapitolu ve své knížce „Medicínmani“. Domnívám se, že existují lidé, kteří z nedostatku odhodlání žehrají na nesvobodu. Moje devadesátiletá tetička prožila terezínské ghetto, Osvětim,

pochod smrti. Říkala mi, že i v těch nejtěžších chvílích si dokázala zachovat svobodnou mysl. Také mám svůj recept, jak si zachovat svobodu, byť jsem někdy obklopena lidmi, s nimiž nechci mít nic společného.

• **Značná část mladší generace má z přemíry svobodné volby zřejmě hrůzu a uchyluje se k závislosti, zejména drogové. Svobodné počínání těchto drogistů ovšem obtěžuje a ničí životy jiných svobodných osob. Jaká bys navrhla řešení tohoto problému?**

To chceš na mě moc! Kdybych věděla jak na to, už dávno bych to udělala a na světě by byl ráj! Ale protože to nevím, trpím spolu s ostatními svobodnými, které tihle drogisté obtěžují. Ale jsme zase u té svobodné volby. Právě v hrůze před ní se ti slaboši schovávají ve světě klamu. Těmhle lidem asi není pomoci. Vždyť i pro léčbu ze závislosti je potřeba umět se svobodně rozhodnout. A pokud toho tihle lidé nejsou schopni, platí pro ně ověřená moudrost, že každý je svého štěstí strůjcem.

• **Co tě napadá, když sleduješ dlouhý seriál státního procesu od posledních voleb?**

Tatínkova slova, která v podobných situacích pronášel: „*Jen aby nás Pán Bůh při zdravém rozumu zachovati ráčil!*“

• **Jsi ráda Češkou nebo by se ti líbila jiná mentalita? Vytvoř, prosím, ideálního Čecha dodáním ingrediencí jiných národů do české povahy!**

To je krásná otázka! Takže za prvé: Jsem. Tedy jsem ráda, že jsem Češka. Ideální Čech? Zřejmě tím myslíš muže. Začnu tedy nejdřív tím, jak by měl takový Čech vypadat. Neměl by být malý, ani být střední postavy. Neboť – jak tvrdí Platon, muže krásného „dělá“ jen postava. Hebkým vlasem či ladnou chůzí se mohou chlubit leda ženy, prohlašoval tenhle řecký mudrc. A jakou by ideální Čech měl mít povahu? Z ingrediencí jiných národů bych do ní dodala: notný kus francouzské galantnosti (na té bych vůbec nešetřila) a vlastenectví, britské statečnosti, německé důkladnosti, italské bezprostřednosti, čínské trpělivosti, velkou odměrku židovského obchodnického talentu, a nakonec bych to vše dochutila hrstkou španělského temperamentu, lžičkou skandinávského stoicismu a špetkou skotské spořivosti. A dala bych si přitom velký pozor, abych tomu idolu nezničila jeho českou vynalézavost a smysl pro humor. Toť vše.

• **O spisovatelích se říkalo, že jsou svědomím národa. Ted' už se to nenosí, ale kdyby, k čemu bys jako takové svědomí měla potřebu se vyjádřit?**

Nejspíš k tomu, aby lidé nezapomínali na to, že na světě jsou i jiné – mnohem důležitější věci, než je mamon a touha po moci. Aby přemírou techniky nepřipravovali své potomky o teplo lidského vztahu, o lásku k mateřskému jazyku. Aby lidé neohýbali hřbety před velkými národy a dějiny své země nikdy neztracovali.

✦ KVĚTA SLAVÍKOVÁ

Lovells

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a proto přijme:

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA / KONCIPIENTKU

P O Ž A D U J E M E :

- » výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- » schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- » vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- » profesionální vystupování
- » dlouhodobý zájem o práci v advokacii

N A B Í Z Í M E :

- » zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kanceláři v Evropě, Asii a Severní Americe
- » odpovídající platové ohodnocení
- » práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- » možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zasílejte, prosím, faxem na číslo **224 210 004** nebo prostřednictvím e-mailu k rukám Ivěty Reichlové (iveta.reichlova@lovells.com), případně poštou na adresu Lovells, Na Příkopě 22, 110 00 Praha 1.

Víte, že...

- nezáviděníhodnou situaci měli právní zástupci v helénistickém Egyptě? V případě, že jejich klient dosáhl v daňové věci úspěchu, byli odsouzeni k úhradě škody ve výši dvojnásobku a navíc jedné desetiny toho, oč byl jejich přičiněním snížen příjem státní pokladny. Kromě toho jim bylo odňato právo zastupovat před soudem. Poskytovali-li přesto právní pomoc i nadále, hrozil jim trest propadnutí majetku.
- vztahem advokátů a soudů se zabývaly též Soudcovské listy č. 2 z r. 1918? „*Soudcové si nadto musí býti vědomi, že přízeň stavu advokátského a notářského je pro ně i stavovskými důležitá a cenná. Proto nelibě se nás dotýkají tu a tam vyskytující se zprávy o napjatém poměru mezi některými soudci a právními zástupci a o zbytečně briskním a soudcům nedůstojném tónu vůči advokátům,*“ píše se mimo jiné v článku vyzývajícím k tomu, aby poměr advokátů a soudců byl co „nejpřátelštější a nejkoncilientnější“.
- advokátním koncipientem byl krátce i dlouholetý ředitel Živnobanky Jaroslav Preiss? Preiss (1870 - 1946) byl již od studií na právnické fakultě přítelem Aloise Rašína, s nímž jej spojoval zájem o finance a národohospodářství. Na rozdíl od Rašína velmi záhy advokacii opustil, do Živnostenské banky, jež „se mu stala životním osudem,“ vstoupil v roce 1904.
- Frankfurtský sněm konaný v letech 1848 - 1849 bývá právem charakterizován jako sněm advokátský? Z celkového počtu 799 poslanců byl přibližně každý osmý advokátem. Tito advokáti - poslanci byli velmi aktivní v orgánech sněmu. Ačkoliv ve sněmu vznikly politické frakce, přibližně jedna čtvrtina poslanců - advokátů, v nich zůstala nezařazená. Zajímavé byly i další osudy těchto poslanců, 10 z nich během své profesní kariéry působilo ve funkci prezidentů advokátních komor. Někteří radikální poslanci advokáti byli po roce 1849 - většinou v nepřítomnosti - odsouzeni k trestům smrti či k dlouholetému žaláři. Novou vlastí se jim pak staly USA, kde mnozí z nich i nadále pokračovali ve výkonu advokacie.
- i Brno mělo obdobně jako Praha několik primátorů - advokátů? Jedním z nich byl také Karl van der Straß, rytíř von Hohenstraeten (1814 - 1890). Straß ukončil právnická studia v roce 1840, od r. 1860 byl advokátem v Brně, primátorem se stal v r. 1876. Kromě této funkce byl opakovaně členem rakouské Říšské rady a Moravského zemského sněmu, i on se zúčastnil Frankfurtského sněmu.

✦ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Advokátní kancelář **HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.**, která poskytuje již řadu let právní poradenství významným českým a mezinárodním společnostem, hledá do svého rychle se rozšiřujícího týmu (v současné době má 30 právníků a celkem 50 pracovníků) nové kolegy na níže uvedené pracovní pozice.

Do svého právního týmu v Praze:

advokáta/advokátku na pozici partner/senior právník se zaměřením na oblast poskytování právních služeb německy hovořící klientele (ideálně česky hovořící německý právník či český právník se zkušeností ze špičkové německé kanceláře);

advokáty/advokátky či koncipienty/koncipientky na pozici senior právník/právník se zaměřením na poradenství při komplexních projektech v oblastech 1) fúzí a akvizic, 2) bankovního, finančního práva a práva kapitálových trhů a 3) práva nemovitosti;

koncipienty/koncipientky s praxí alespoň 1 rok nebo advokáty/advokátky se zaměřením na oblasti 1) bankovního, finančního práva a práva kapitálového trhu, 2) práva nemovitosti, 3) veřejných zakázek, správního a případně Evropského práva, 4) práva duševního vlastnictví, IT, případně telekomunikací a 5) pracovního práva a práva sociálního zabezpečení.

Zároveň otevíráme novou pobočku v Ostravě, pro kterou hledáme:

advokáta na pozici senior právník/partner pro vedení ostravské pobočky;

advokáty/advokátky a koncipienty/koncipientky se zaměřením na oblasti obchodního práva a ostatní právní oblasti, na které se kancelář zaměřuje.

Od všech kandidátů požadujeme:

- o velmi dobrou znalost platného práva a zkušenosti ve výše uvedených oblastech v mezinárodní nebo přední české právní firmě
- o výbornou znalost anglického a ideálně i německého nebo francouzského jazyka
- o flexibilitu a vysoké pracovní nasazení
- o schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu
- o loajalitu ke kanceláři a zájem o trvalý profesní růst v rámci kanceláře

Nabízíme:

- o výjimečnou možnost dalšího profesního růstu a pro pozici senior právníka i rychlého postupu na pozici partnera kanceláře
- o vynikající finanční ohodnocení
- o zajímavou pracovní příležitost v mladém kolektivu rychle se rozvíjející advokátní kanceláře
- o úzkou spolupráci na komplexních projektech s odborníky z partnerské poradenské společnosti či z prestižních zahraničních právních firem
- o studijní a pracovní pobyty v zahraničí

V případě Vašeho zájmu nám zašlete svůj strukturovaný životopis v anglickém či českém jazyce na adresu: **HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.**, advokátní kancelář, se sídlem Týn 1049/3, 110 00 Praha 1, nebo na e-mailovou adresu stepanka.capkova@havelholasek.cz.

Z právníkova zápisníku

■ Kdykoliv jsem slyšel o odměnách, které inkasují němečtí profesori a jiní lektori za přednášky pro odbornou veřejnost, cloumaly mnou poryvy rivality. Později jsem dostal příležitost, abych se s přednáškovým byznysem v SRN seznámil důkladněji. Ověřil jsem si pak, že jenom z dálky jsou cizí louky zelené. Kdo si chce užít honorářové hody, bude žít v napětí nejen před přednáškou (pořadatelé si důkladně naporoučí, co by chtěli slyšet), ale i po vzdělávacích akcích. Ty bývají předmětem novinářské kritiky podobně nemilosrdné, jako bývají recenze divadelních představení (zejména těch operních) či nových knih. V jednom takovém posudku stálo: „Kdyby hodnocená přednáška byla školní kompozicí, objevila by se u ní poznámka – psaná červeně – „Nedrží se tématu“. A paní kritička předpovídala, že v příštím kole přednáškového turné bude referent „přeobsazen“.

Tím ovšem lektorovo trápení nemusí skončit. Vyprávěli mi o právníce, která při veřejné přednášce zaujala stanovisko k probíhajícímu soutěžnímu sporu, šlápla jednomu z jeho účastníků „na kuřák“ a byla pak předmětem právních ataků dosti nevybíravých. A pokud na semináři dáte radu špatnou či nepřesnou a ten, kdo se jí řídí, utrpí ztrátu, měli byste počítat s žalobou o náhradu škody a dát se proti ní raději předem pojistit. Proto mne zvlášť neudivilo, že na semináři *Marketing pro advokáty (Cesty k úspěchu. Marketingová idea a její uplatnění na trhu advokátních služeb)* se prý dávala doporučení hodně obecná a nezávazná, jako že advokát by měl mít především obratnou sekretářku přiměřeného zjevu a nevyjadřovat se před ní i jinými neuctivě o klientech. Tak mi alespoň hlavní poznatek ze semináře předeštel můj známý, začínající advokát. Stejně mu však úplně nevěřím. Místní odborník, který si zaplatil za přednášku, se k získaným poznatkům chová jako k osobnímu vlastnictví. Nerad se o ně dělí s někým, kdo nepřispěl na referentův honorář.

■ Francouzský sociolog Bourdieu se zabývá vlivem sdě-

lovacích prostředků na současný společenský život, mimo jiné na výkon soudnictví. Píše: „Tlak novinářů, kteří vyjadřují své vize nebo své vlastní hodnoty, nebo kteří si v dobré víře činí nárok na to být mluvčími ‚lidových emocí‘ nebo ‚veřejného mínění‘, někdy velmi silně ovlivňuje práci soudců. Někteří mluvili o opravdovém transferu moci soudit.“ (Bourdieu, P.: O televizi, překlad N. Obrtelová, nakladatelství Doplněk, Brno 2001, s. 54).

Ta úvaha vůbec nemusí znamenat jenom to, že soudci „tancují, jak žurnalisté pískají.“ Pokud příliš silně usilujeme o nezávislost na cizích názorech, činí nás to (jako každý snahový komplex) méně uvolněnými v našem vlastním počinání, a proto i méně svobodnými a svým způsobem i závislími na cizím mínění.

■ V roli čtenářů býváme někdy jako děti, které nechtějí novou pohádku, ale opakování té, kterou už dávno znají. Umberto Eco takový náš sklon demonstruje i na detektivkách s advokátem Perry Masonem. Uvádí, že v každém jeho dalším příběhu „se zkušenost autora a scenáristy snaží vytvořit situaci, jež by se lišila od předchozích; naše potěšení se však na této odlišnosti zakládá pouze v nepatrné míře. Ve skutečnosti se těšíme reiterací, opakováním základního schématu, situací „zločin – zatčení nevinné osoby – Masonův zásah do věci – jednotlivé fáze přeličení – výslech svědků – hanebné počinání veřejného žalobce – advokát má eso v rukávu – závěrečný obrat a šťastné rozuzlení celé záležitosti“.“ (Eco, U.: Skeptikové a těšitelé, přeložil Zdeněk Frýbort, Argo, Praha 2006, s. 236.)

Dostalo se mi tak vysvětlení, proč jsem detektivky s Perry Masonem hltal ještě v dobách svých právnických studií (to je v dětském věku juristy) a nejsem je schopen číst dnes, když vím, že případy advokátovy nejsou tak přímočaře jednoduché a stereotypní.

✦ prof. PETR HAJN

NEMÁM ČÍM ZAPLATIT, PANE DOKTORE. NECHÁM VÁM
TADY PÁR DĚTÍ... VYBERTE SI.

Leitartikel	
Jan Brož: Nicht nur das Gesetz aber auch die Anwaltshonorare.....	3
Aktuelles	
Wettbewerb „Jurist des Jahres“ – Vorbereitungen gehen dem Ende entgegen	4
Das Informationssystem „Codex für Rechtsanwälte“	6
Änderung der Versicherungsbeiträge und des Beitrages für Kammertätigkeiten	8
Gespräch mit dem Justizminister Jiří Pospíšil Ivana Cihlářová	9
Ad: Justizpalast „Na Mičankách“ Václav Vlk, Petr Meduna.....	11
Aus Theorie and Praxis	
Artikel	
Zusammenfassung.....	14
Konkurrenzverbot und die Folgen seiner Verletzung Jan Kocina	15
Die Ungezogenheiten des tschechischen Asylrechts Pavel Uhl	26
Kurzer Blick auf das tschechische Gefängniswesen und auf die Mittel zum Schutz der Rechte verurteilter und inhaftierter Personen Miroslav Krutina, František Valeš	31
Kontoauflösung im Laufe der Zwangsvollstreckung – ein Blick von der anderen Seite David Navrátil	35
Die Zustellungsfiktion in bürgerlich-rechtlichen Rechtsverhältnissen Jaroslav Adam	37
Erklärung des Eigentümers im Widerspruch zur Kolaudation Luboš Chalupa	39
Einige Anmerkungen zum Artikel von dr. Chalupa Petr Baudyš.....	40
Auseinandersetzung von gemeinsamem Ehegattenvermögen und allgemeine Auslegungsregeln und Rechtsgrundsätze Zdeňka Králíčková	41
Unwiderlegbare Rechtsvermutung beim Untergang von gemeinsamem Ehegattenvermögen Zdeněk Kratochvíl.....	46
Aus der Rechtsprechung	
Zur Rechtsnatur des „Vorteils“ im Sinne des § 127 Abs. 5 Buchstabe c) des Handelsgesetzbuches im Verhältnis zum § 131 Abs. 1 des Handelsgesetzbuches. (Erklärung der Nichtigkeit eines Beschlusses der Gesellschafterversammlung einer Gesellschaft mit beschränkter Haftung)	50
Zur Frage des Sinn und Zwecks von wiederholten Beratungen des Beschuldigten durch seinen Verteidiger aus dem Blickwinkel von Anwaltshonoraren bei einer ex offa Verteidigung	51
Aus der Fachliteratur	
Schutz der Privatsphäre im Verwaltungsrecht Pavel Mates	53
Grundlagen des Handelsrechts Zbyněk Švarc und Kollegen	54
Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung Miroslava Bartošíková, Ivana Štenglová.....	55
Rechtsprechung und rechtliche Argumentation: Theoretische und praktische Aspekte bei der Arbeit mit Rechtsprechung Kühn/Bobek/Polčák (hrsg.).....	56
Aus dem Bulletin der Slovakischen Rechtsanwaltschaft Nr. 6/2006	57
Aus der Rechtsanwaltschaft	
Kolumne von Karel Čermák	
Gurkensaison 2006.....	60
Aus der Tschechischen Rechtsanwaltschaft	
Nekrolog von JUDr. Ivana Kabzanová Aleš Videnský	61
Informationen über die 10. Sitzung des Vorstandes der Tschechischen Rechtsanwaltskammer am 11. und 12. September 2006 in Prag Květa Slavíková	62
Erster rechtskräftiger Disziplinarbescheid Jan Syka.....	64
Erste Beziehungen der Tschechischen Rechtsanwaltskammer mit der Rechtsanwaltskammer in Tokyo Ivana Cihlářová.....	65
Besuch von Juristen aus Weissrussland bei der Tschechischen Rechtsanwaltskammer vac	66
Poněšice 2006 – Treffen von südböhmischen und westböhmisches Rechtsanwälten Daniela Kovářová	67
Das Volleyballturnier der Rechtsanwälte wird es wieder geben! Milan Jelínek	68
Einladung zum XI. Squashturnier und zum V. Boulingturnier	68
Leisten Sie Beiträge in den Ausbildungsfond für Konzipienten	69
Aus Europa	
Mitteilung der Europäischen Kommission zur Weiterbildung von Juristen in der EU Eva Rivera.....	70
Der Gerichtshof der Europäischen Gemeinschaften arbeitet schneller Eva Rivera	70
7. Vollversammlung der Europäischen Kommission für Effektivität der Justiz (CEPEJ) Jana Wurstová.....	71
Rumänien: Seminar der Rumänischen Rechtsanwaltskammer in Zusammenarbeit mit der UIA Petr Poledník	73
Was Sie wissen sollten	
Kommas, Kommas! Věra Hartmannová	74
Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Konzipienten in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer.....	76
Seminar zur Zwangsvollstreckungsovdnung in Olomouc	78
Einladung zum Seminar über Amerikanisches Recht	79
Über die Haftung für Schäden, entstanden durch Entscheidungen oder das unrichtige behördliche Vorgehen der öffentlichen Gewalt Marie Cilínková.....	79
Deutliche Verschiebung bei der Pflicht von Staaten zum Schadensersatz für den Verlust von Leben und Gesundheit Marie Cilínková	80
Meldung von Einkommen zum Zwecke des Unterhalts in Kanada Stanislav Myslíl.....	80
Aus der juristischen Gesellschaft	
Rechtsanwälte mit Muse. Gespräch mit Marta Ehlavá Květa Slavíková.....	81
Zum Schluss	
Wussten Sie, dass.... Stanislav Balík	85
Aus den Aufzeichnungen eines Juristen Petr Hajn	86
Zeichnung von Lubomír Lichý	86
Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung	87
Table of Contents/Summary	88

Jan Kocina: Konkurrenzverbot und die Folgen seiner Verletzung
Der Artikel zum Thema Konkurrenzverbot und die Folgen seiner Verletzung beschäftigt sich mit den aktuellen Problemen des Instituts Konkurrenzverbot, und zwar im Zusammenhang mit der früheren und der derzeitigen Regelung im Bürgerlichen Gesetzbuch und im Strafgesetzbuch, ebenso wie im Zusammenhang mit der geplanten Regelung im neuen Bürgerlichen Gesetzbuch, Handelsgesetzbuch und Strafgesetzbuch. Der Autor hat sich entschieden, die aufgeführte Problematik im Hinblick darauf zu verarbeiten, dass die strafrechtliche Verfolgung der Verletzung des Konkurrenzverbots Grund dafür war, dass das neue Strafgesetzbuch im Parlament und im Senat abgelehnt wurde. Ziel des Artikels ist es, darauf aufmerksam zu machen, dass bei der beabsichtigten Rekodifizierung des Bürgerlichen Rechts, des Handelsrechts und des Strafrechts alle rechtlichen und faktischen Zusammenhänge, die mit dem gesetzlich geregelten Ausmaß des Konkurrenzverbotes zusammenhängen, berücksichtigt werden sollten. Der Autor schlägt vor, den Bereich des Privatrechts im Gesetz dispositiv zu regeln, damit es nicht zu praktischen Anwendungsproblemen kommt, und weiter, den Bereich sowohl des Privatrechts, als auch des Öffentlichen Rechts so zu regeln, damit die Regelung den gesellschaftlichen Verhältnissen entspricht, die sich aus unternehmerischer Tätigkeit ergeben.

Pavel Uhl: Die Ungezogenheiten des tschechischen Asylrechts

Die Erteilung von Asyl ist eine der Tätigkeiten eines modernen demokratischen Staates, die Beweis für die allgemeine Gültigkeit einiger gesetzlicher Normen zum Schutz der Menschenrechte ohne Rücksicht auf die Staatsgrenzen und die Souveränität eines anderen Staates ist. In der Geschichte der Einwohner der Tschechischen Republik stellt die politische Auswanderung zudem ein Thema dar, daß im bedeutenden Maß traumatisierend und bislang nicht verarbeitet ist. Trotzdem, daß die materiell-rechtliche Grundlage für die Erteilung von Asyl grundsätzlich unverändert ist, kommt es bei der Asylerteilung zu einer intensiven Entwicklung. Dies begründet sich vor allem in der Rigidität der rechtlichen Normen, die den Anspruch auf Asyl definieren (internationale Abkommen und das Verzeichnis von Grundrechten und Grundfreiheiten) und gleichzeitig durch die sich ändernde Einstellung des Staates. Intensive Veränderungen der prozessualen Ordnung, ihre zunehmende Strenge und die Rechtsprechung im Bereich von materiellrechtlichen Asylfragen werfen manchmal die Frage auf, ob das Ergebnis der einzelnen Prozesse nicht unzulässiger Weise die ursprünglichen Grenzen des Asyls, die durch das nationale Verfassungsrecht oder internationales Recht definiert wurden, überschreitet. Die ganze Angelegenheit muss weiterhin im Lichte des Anspruchs auf Rechtshilfe beurteilt werden, der den Antragstellern nicht in dem Ausmaß gewährt wird, das der festgestellten rechtlichen Realität und den eventuellen Folgen von unrichtigen Feststellungen entsprechen würde.

Miroslav Krutina, František Valeš: Kurzer Blick auf das tschechische Gefängniswesen und auf die Mittel zum Schutz der Rechte verurteilter und inhaftierter Personen

Ziel des Textes ist es, das Fachpublikum mit der derzeitigen Situation im tschechischen Gefängniswesen bekannt zu machen, und zwar insbesondere unter Hervorhebung der rechtlichen Garantie des Schutzes von Rechten von inhaftierten Personen. Die Autoren bieten einen kurzen Einblick in das Umfeld und die Praxis des Strafvollzugs bei Freiheitsstrafen mit Blickpunkt auf die Respektierung der Menschenwürde von inhaftierten Personen. Die Autoren fassen insbesondere die Faktoren zusammen, aufgrund welcher sie die derzeitige Situation im Gefängniswesen als nicht optimal und als den europäischen Standards entsprechend betrachten und die im Gegenteil Grund zu Zweifeln geben, ob nicht Grundsätze der Menschenwürde von inhaftierten Personen und Grundsätze einer gerechten Strafe eingehalten sind. Der Text befasst sich weiterhin mit den Garantien des Schutzes von Rechten von inhaftierten Personen, bzw. mit dem Überblick und der Analyse einzelner rechtlicher Mittel zum Schutze dieser, und zwar im Rahmen von Verwaltungs- und Gerichtsprozessen. Die Autoren gelangen zu dem Schluß, daß die Praxis des Strafvollzugs nicht den internationalen Standards entspricht und leider auch die rechtlichen Mittel zum Schutz der Rechte von inhaftierten Personen und die praktischen Erfahrungen mit ihrer Geltendmachung nicht als adäquate Instrumente von Rechtsschutz betrachtet werden können, was an die Verletzung des Rechts auf einen fairen Prozess grenzt.

David Navrátil: Kontoauflösung im Laufe der Zwangsvollstreckung – ein Blick von der anderen Seite

Der Beitrag ist die Reaktion auf einen vorangegangenen Beitrag anderer Autoren, in dem man zu der Folgerung gekommen ist,

dass es unmöglich (verboten) ist, ein Konto im Laufe der Zwangsvollstreckung aufzulösen, und zwar mit Hinweis auf die Gefahr der Vereitelung der Zwangsvollstreckung und die Verletzung des Verbots, während der Zwangsvollstreckung über sein Vermögen zu verfügen.

Der Autor dieses Artikels vertritt die gegenteilige Meinung, d.h. daß der Auflösung des Kontos nichts entgegensteht. Er konzentriert sich dabei insbesondere auf das Wesen des Entscheidungsvollzugs (der Zwangsvollstreckung) mittels Forderungszug vom Konto eines Geldinstituts, wo sich die Zwangsvollstreckung nicht auf das Konto als solches richtet, sondern auf die Forderung von diesem Konto. Durch die Kontoauflösung wird lediglich das Konto als solches vernichtet, die Forderung des Verpflichteten gegenüber der Bank geht dabei durch die Kontoauflösung nicht unter. Der Gläubiger kann deshalb wirksam die Befriedigung seiner Rechte durchsetzen, ohne daß ein Verbot der Kontoauflösung notwendig wäre.

Jaroslav Adam: Die Zustellungsfiktion in bürgerlich-rechtlichen Rechtsverhältnissen

Der Beitrag beschäftigt sich mit § 45 Abs. 1 des Bürgerliche Gesetzbuches und mit seiner möglichen Auslegung. Dabei widmet sich der Beitrag sowohl der Rechtslehre als auch der Rechtsprechung des Höchststen Gerichts der Tschechischen Republik, die entsprechend zitiert wird. Der Autor verweist auf die Folgen, die durch eine extensive Auslegung verursacht werden können.

Luboš Chalupa: Erklärung des Eigentümers im Widerspruch zur Kolaudation

Der Artikel befasst sich mit den rechtlichen Folgen einer widersprüchlichen Erklärung eines Gebäudeeigentümer im Sinne der Bestimmung des § 4 Abs. 1 des Gesetzes Nr. 72/1994 Samlg, die bereits zusammen mit der Kolaudationsentscheidung in das Grundbuch eingetragen wurde. Der Autor definiert die Entstehung des Eigentums an Wohneinheiten auf der Grundlage des Gesetzes Nr. 72/1994 Samlg. als eine andere rechtliche Tatsache, durch welche von Gesetzes wegen aus dem Eigentum an einer ursprünglichen Sache (Gebäude), durch „Aufteilung“ Eigentum an mehreren selbständigen Sachen wird. In der Zukunft kann von dem relativ häufigen Auftreten von Fällen ausgegangen werden, in denen nach der Eintragung des Eigentümers ins Grundbuch nachträglich ein gewisser Widerspruch mit der Kolaudation des ursprünglichen Gebäudes festgestellt wird; es geht in einem solchen Falls um einen gesetzeswidrigen Zustand, den man im Rahmen des Bauverfahrens heilen kann, ohne dass es zur endgültigen Nichtigkeit der Erklärung kommt.

Dem Text sind Anmerkungen von Petr Baudyš angefügt, die einer Reihe von hier aufgeführten Behauptungen von Chalupa nicht zustimmen.

Zdenka Králíčková: Auseinandersetzung von gemeinsamem Ehegattenvermögen und allgemeine Auslegungsregeln und Rechtsgrundsätze

Der Diskussionsbeitrag, der der Problematik der Auseinandersetzung von gemeinsamem Ehegattenvermögen nach dessen Verringerung und Untergang gewidmet ist, polemisiert mit zwei vor kurzem veröffentlichten Meinungen. Probleme einiger Aspekte des Instituts des gemeinsamen Ehegattenvermögen werden aus dem Blickwinkel der allgemeinen Rechtslehre bzw. im Hinblick auf anerkannte Interpretations- und Anwendungsregeln und Rechtsgrundsätze betrachtet. Die Folgerungen des Diskussionsbeitrages entsprechen der neuesten Rechtsprechung des Höchststen Gerichts und den Auslegungen in Lehrbüchern zum Bürgerlichen Recht.

Zdeněk Kratochvíl: Unwiderlegbare Rechtsvermutung beim Untergang von gemeinsamem Ehegattenvermögen

Der Artikel befasst sich mit der faktisch möglichen Situation, die im Falle des Untergangs und der Auseinandersetzung von gemeinsamem Ehegattenvermögen bei der Anwendung einer unwiderlegbaren Rechtsvermutung entstehen kann, und zwar im Hinblick auf Immobilien und Angaben, die im Grundbuch eingetragen sind. Der Autor macht sich Gedanken darüber, welche Form des Antrags auf Einbringung in diesem Fall am besten geeignet wäre. Weiterhin wird in dem Artikel darüber gesprochen, welche Folgen der Entscheidungsvollzug im Fall der Veräußerung von Immobilien (Zwangsvollstreckung durch Immobilienverkauf) in dem Fall haben kann, in dem die Wirkungen der unwiderlegbaren Rechtsvermutung bei der Auseinandersetzung des gemeinsamen Ehegattenvermögens eingetreten sind, im Grundbuch es aber nicht zur Änderung der Eintragung dieses neu entstandenen Rechtsverhältnisses über gemeinsames Eigentum gekommen ist und der Entscheidungsvollzug durch Immobilienverkauf (Zwangsvollstreckung durch Immobilienverkauf) nur bei einem der Ehegatten aufgeführt ist.

Editorial

Jan Brož: Not Just the Law but Also the Tariff 3

Current Topics

Lawyer of the Year 2006 – preparatious are slowly coming to an end 4
 Codexis for Legal Profession 6
 Change in Payment of Insurance Premium and Contributions to the Bar 8
 Interview with Jiří Pospíšil, the Minister of Justice Ivana Cihlářová 9
 Ad: Palace of Justice on „Mičanky“ Václav Vlk, Petr Meduna 11

From the legal theory and practice

Articles

Summary 14
 Ban on Competition and Consequences of Infringement Thereof Jan Kocina 15
 Ills of Czech Asylum Policy Pavel Uhl 26
 A Brief View of Czech Prisons and Remedies Available to Convicted Prisoners Miroslav Krutina, František Valeš 31
 Termination of Account during Execution – View from the Other Side David Navrátil 35
 Fiction of Service in Civil Relations Jaroslav Adam 37
 Owner's Statement in contrary to Occupancy Permit Luboš Chalupa 39
 Several Comments to the Article of Luboš Chalupa by Petr Baudyš 40
 Settlement of Community Property of Spouses and General Rules of Interpretation and Legal Principles Zdenka Králíčková 41
 Conclusive Legal Assumption upon Termination of Community Property Zdeněk Kratochvíl 46

Case Law

Regarding the nature of „advantage“ within the meaning of s. 127 (5) (c) of the Commercial Code in relation to s. 131 (1) of the Commercial Code (judgment declaring a resolution adopted at a general meeting of limited liability company invalid) 50
 Regarding purposefulness of repeated consultations of the accused with an attorney upon ex officio defence with respect to tariffs 51

Professional Literature

Privacy Protection in Administrative Law Pavel Mates 53
 Basic Business Law Zbyněk Švarc a kol. 54
 Limited Liability Company Miroslava Bartošiková, Ivana Štenglová 55
 Case Law and Legal Arguments: Theoretical and Practical Aspects of Work with Case Law Kühn/Bobek/Polčák (eds.) 56
 From the Slovak Bar Association Bulletin No. 6/2006 57

Legal Profession

Karel Čermák's Column
 Silly Season 2006 60

Czech Legal Profession

Obituary of JUDr. Ivana Kabzanová Aleš Videnský 61
 Information on the 10th Session of the Board of Directors of Czech Bar Association held on 11 and 12 September 2006 in Prague Květa Slavíková 62
 The First Final and Conclusive Disciplinary Order Jan Syka 64
 The Czech Bar Association Established Contacts with the Tokyo Bar Association Ivana Cihlářová 65
 Visit of Lawyers from Belorussia to the Czech Bar Association vac 66
 Poněšice 2006 – meeting of lawyers from South and West Bohemia Daniela Kovářová 67
 Lawyers' Volleyball Tournament! Milan Jelinek 68
 Invitation to the XIth Tournament in squash and Vth tournament in bowling 68
 Contribute to a fund of the Czech Bar Association for the education of legal trainees! 69

From Europe

Report of the European Commission on Education of Lawyers in the European Union Eva Rivera 70
 The EC Court of Justice Works Faster Eva Rivera 70
 7th Plenary Session of the Council of Europe's European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) in Rome, 6 – 7 July 2006 Jana Wurstová 71
 Romania: Workshop of Romanian Bar Association in Collaboration with UIA Petr Poledník 73

You should know

Commas, commas! Věra Hartmannová 74
 Lectures and workshops for lawyers and law clerks in training facilities of Czech Bar Associations 76
 Seminar on the Enforcement Code in Olomouc 78
 Invitation to a seminar on the American Law Liability for Loss Caused by Judgment or Maladministration upon Exercise of Public Authority Marie Cilinková 79
 Significant Change in the Obligation of States to Indemnify for Death or Injury Marie Cilinková 80
 Income Reporting for Alimony Purposes in Canada Stanislav Myslíl 80

Legal Society

Lawyers with a Muse. Interview with Marta Ehlová Květa Slavíková 81

At the end

Do you know that... Stanislav Balík 85
 Lawyer's Diary Petr Hajn 86
 The drawing of Lubomír Lichý 86

Inhaltsverzeichnis/Zusammenfassung 87
 Table of Contents/Summary 88

Jan Kocina: Ban on Competition and Consequences of Infringement Thereof

The article dealing with the ban on competition and consequences of infringement thereof discusses current problems of the concept of ban on competition in relation to the former and the current regulation in the commercial and criminal codes and the future anticipated legal regulation in the new civil, commercial and criminal codes. The author decided to deal with the stated issue due to the fact that criminal sanctions for an infringement of the ban on competition constituted a reason of rejection of the new Criminal Code by the Chamber of Deputies and the Senate. The article intends to remind that upon the anticipated recodification of the civil, commercial and criminal law all legal and factual aspects related to the scope of the ban on competition specified by law should be considered. The author recommends the statutory regulation in the sphere of private law to be directory and not to invoke practical problems upon application and he states that the regulation in the sphere of private and public law should correspond to real social relations, which occur upon exercise of business.

Pavel Uhl: Ills of Czech Asylum Policy

Asylum granting is one of the activities of a modern democratic state, which proves the general validity of certain statutes of human rights protection without any respect to the state borders and exercise of state sovereignty of another state. Moreover, in the historical experience of citizens of the Czech Republic the political emigration constitutes a theme, which remains rather traumatic and unprocessed. Although the substantive law base of asylum policies almost has not changed, the asylum policies have been developing significantly. This results particularly from rigidity of the norms defining the right to asylum (international conventions and the Chart) and the highly changing structure of applicants, changing migration and also the changing attitude of the state. Intense changes in the asylum procedure, more stringent rules and case law regarding the substantive aspects of an asylum sometimes invoke a question whether the results of individual procedures do not inadmissibly exceed the original asylum limit defined by the national constitutional law or international law. The issue must also be assessed with respect to the right to legal aid, which is not provided to applicants with an intensity corresponding to the significance of legal facts finding and possible impacts of incorrect findings.

Miroslav Krutina, František Valeš: A Brief View of Czech Prisons and Remedies Available to Convicted Prisoners

The text aims to inform the professional public about the cur-

rent situation in Czech prisons, and particularly to emphasize legal guarantees of protection of the prisoners' rights. The authors present a brief view of the environment and practice of service of a term of imprisonment with respect to the principle of respect to human dignity of prisoners. The authors particularly summarize certain factors, due to which they do not consider the current situation in prisons to be satisfactory and in compliance with European standards and which even imply doubts about infringements of the principle of respect to human dignity of prisoners and the principle of just sentence. The text further deals with guarantees of protection of the prisoners' rights, particularly an overview and analysis of the individual legal remedies in administrative and court proceedings. The authors conclude that the practice in prisons does not comply with international standards and even the legal remedies to protect the prisoners' rights and the practical experience of application thereof cannot be assessed as an adequate instrument of legal protection, more over, they are often on the verge of infringement of the right to a due process.

David Navrátil: Termination of Account during Execution - View from the Other Side

The contribution responds to a preceding article by other authors, which deduced impossibility (prohibition) of an account termination in course of an execution, particularly with reference to the threat of obstruction of the execution and breach of an order prohibiting disposal of property during the execution.

The author of this article maintains a contradictory opinion, according to which there is no obstacle to an account termination. He deals mostly with the substance of execution of judgment exercised by compulsory debiting a debtor's bank account, where the execution is not directed against a particular account but against a claim related to the account. A termination of account shall terminate the bank account only but the obligated person's claim against the bank shall not expire thereby. Therefore the creditor may effectively claim his/her rights to be satisfied, without any need to prohibit any account termination.

Jaroslav Adam: Fiction of Service in Civil Relations

The article deals with s. 45 (1) of the Civil Code and possible interpretations thereof. Its text refers to the theory of law, as well as to the case law of the Supreme Court of the Czech Republic. The author points out consequences that might result from an extensive interpretation.

Luboš Chalupa: Owner's Statement in contrary to Occupancy Permit

The article deals with legal consequences of discrepancy of a statement of an owner of building within the meaning of s. 4 (1) of Act No. 72/1994 Coll., already recorded in the Land Register, with the occupancy permit. The author defines the creation of title to units according to Act No. 72/1994 Coll. as another legal fact which according to the law results in ownership titles to separate items arisen from a single original item (building) by "partition". In future we may anticipate rather frequent cases when after entry of an owner's statement in the Land Register a certain discrepancy will be found with the occupancy permit issued for the original building; in such case this will be an unlawful condition which may be remedied in course of the building procedure, without an absolute nullity of the statement.

The text is accompanied with comments by Petr Baudyš, who disagrees with many arguments stated by Chalupa.

Zdeňka Králíčková: Settlement of Community Property of Spouses and General Rules of Interpretation and Legal Principles

A contribution to the discussion devoted to settlement of community property of spouses after reduction of its scope and termination thereof, which argues against two recently published opinions. Problems of certain aspects of the concept of the community property of spouses are assessed from the position of the general theory of law, i.e. recognized rules of interpretation and application and legal principles. Conclusions of the contribution correspond to the recent case law of the Supreme Court and interpretations stated in civil law textbooks.

Zdeněk Kratochvíl: Conclusive Legal Assumption upon Termination of Community Property

The article deals with a possible situation that might occur in case of termination and settlement of community property of spouses upon application of a conclusive legal assumption with respect to real property and data registered in the Land Register. The author considers the best form of a motion to enter a record to be applied in such case. Further the article deals with possible consequences of an execution of judgment by sale of real property (execution by sale of real property) in case that the conclusive legal assumption upon settlement of community property of spouses comes into effect but the Land Register has not changed the record of the newly arisen co-ownership so far and one of the former spouses is subject to an execution of judgment by a sale of real property (execution by sale of real property).

ČERMÁK HOŘEJŠ MYSLIL A SPOL.

ADVOKÁTNÍ A PATENTOVÁ KANCELÁŘ

Přijme

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTY

Požadujeme:

- výbornou znalost anglického jazyka
- znalost německého/francouzského jazyka velkou výhodou
- uživatelská znalost MS Office
- vysoké pracovní nasazení

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- odpovídající finanční ohodnocení
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu
- příjemné pracovní prostředí v centru Prahy

V případě Vašeho zájmu zašlete strukturovaný životopis v anglickém a českém jazyce na adresu:
Čermák Hořejš Myslíl a spol., Národní 32, 110 00 Praha 1 nebo e-mailem na: info@apk.cz